

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

Správa Národného parku Muránska planina

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo

(Chránené vtáčie územie SKCHVU017 Muránska planina – Stolica, územia európskeho významu SKUEV0225 Muránska planina, SKUEV0282 Tisovský kras, SKUEV0203 Stolica, SKUEV0204 Homoľa, SKUEV0728 Podpoľana a SKUEV0285 Alúvium Muráňa)

na roky 2020 – 2049

20. január 2020

Spolufinancované z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci projektu Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky z Operačného programu Životné prostredie s názvom „Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnocovaním chránených území.“

Obsah

Úvod.....	5
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	6
1.1 Číslo podľa štátneho zoznamu.....	6
1.2 Príslušnosť k európskej sústave chránených území a územiám medzinárodného významu	6
1.3 Kategória a názov územia	7
1.4 Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad o zaradení lokality do sústavy území medzinárodného významu	7
1.5 Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma	8
1.6. Súčasný stav predmetu ochrany	9
1.6.1 Prírodné pomery	9
1.6.2 Stručný opis predmetu ochrany.....	11
1.6.2.1. Biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany územia	11
1.6.2.2. Druhy európskeho významu a druhy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany územia	12
1.6.2.3 Súpis ostatných predmetov ochrany.....	15
1.6.3 Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany.....	16
1.6.4 Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území	35
1.7 Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa	43
2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY	49
2.1. Historický kontext	49
2.2. Stručný opis aktuálneho stavu.....	50
2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany... 54	
3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	86
3.1 Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny	86
3.2. Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny	86
3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy.....	86
3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia.....	89
4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI	168
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ.....	171
6. PRÍLOHY	176

6.1 Mapa predmetov ochrany	176
6.1.1 Mapa predmetov ochrany – rastliny	176
6.1.2 Mapa predmetov ochrany – bezstavovce	177
6.1.3 Mapa predmetov ochrany – obojživelníky, plazy a cicavce	178
6.1.4 Mapa predmetov ochrany – vtáky	179
6.1.5 Mapa predmetov ochrany – abiotické javy	180
6.1.6 Mapa predmetov ochrany – lesné biotopy	181
6.1.7 A Mapa predmetov ochrany – nelesné biotopy (alpínske, dealpínske a skalné biotopy)	182
6.1.7 B Mapa predmetov ochrany – nelesné biotopy (lúčne, pasienkové a krovinné biotopy)	183
6.1.7 C Mapa predmetov ochrany – nelesné biotopy (podmáčané lúky, rašeliniská, vrchoviská, slatiny, prameniská a vodné biotopy)	184
6.2 Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov	185
6.3 Mapa využitia územia	186
6.4 Mapa ekologicko-funkčných priestorov	187
6.5 Mapa zón	188
6.6 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti na jednotlivých parcelách alebo jednotkách priestorového rozdelenia lesa (JPRL, LPIS)	189
6.7 Hodnotenie stavu druhov vtákov CHVÚ Muránska planina - Stolica	190
6.7.1 Definovanie priaznivého stavu sokola sťahovavého (<i>Falco peregrinus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	190
6.7.2 Definovanie priaznivého stavu hlucháňa hôrneho (<i>Tetrao urogallus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	192
6.7.3 Definovanie priaznivého stavu pôtika kapcavého (<i>Aegolius funereus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina - Stolica	195
6.7.4 Definovanie priaznivého stavu orla skalného (<i>Aquila chrysaetos</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	197
6.7.5 Definovanie priaznivého stavu výra skalného (<i>Bubo bubo</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	199
6.7.6 Definovanie priaznivého stavu bociana čierneho (<i>Ciconia nigra</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	202
6.7.7 Definovanie priaznivého stavu včelára lesného (<i>Pernis apivorus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	204
6.7.8 Definovanie priaznivého stavu tetraova hoľniaka (<i>Tetrao tetrix</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	206
6.7.9 Definovanie priaznivého stavu lelka lesného (<i>Caprimulgus europaeus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	208

6.7.10 Definovanie priaznivého stavu sovy dlhochvostej (<i>Strix uralensis</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	210
6.7.11 Definovanie priaznivého stavu žlny sivej (<i>Picus canus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	212
6.7.12 Definovanie priaznivého stavu d'atľa bielochrbtého (<i>Dendrocopos leucotos</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica.....	214
6.7.13 Definovanie priaznivého stavu tesára čierneho (<i>Dryocopus martius</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	217
6.7.14 Definovanie priaznivého stavu d'ubníka trojprstého (<i>Picoides tridactylus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica.....	219
6.7.15 Definovanie priaznivého stavu kivička vrabčieho (<i>Glaucidium passerinum</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica.....	221
6.7.16 Definovanie priaznivého stavu jariabka lesného (<i>Tetrastes bonasia</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	223
6.7.17 Definovanie priaznivého stavu muchárika malého (<i>Ficedula parva</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica	224
6.7.18 Definovanie priaznivého stavu muchárika bielokrkého (<i>Ficedula albicollis</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica.....	226
6.7.19 Definovanie priaznivého stavu žltochvosta hôrneho (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica.....	228
6.7.20 Súpis osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme	230
6.7.21 Mapa významných a záujmových lokalít v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme.....	237
6.7.22 Mapa prekryvu ÚEV s Národným parkom Muránska planina a jeho ochranným pásmom, zónami a CHVÚ Muránska planina - Stolica	238
6.7.23 Vymedzenie JPRL zaradených do predmetného EFP.....	239

Úvod

Muránska planina je **výnimočným prírodným územím** nachádzajúcim sa v západnej časti Slovenského rudohoria. Orograficky patrí do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty. Na jeho území sa stretávajú štyri geomorfologické celky Veporské vrchy, Spišsko-gemerský kras, Stolické vrchy a Horehronské podolie. Dôsledkom toho je veľmi pestrý reliéf. Na území Muránskej planiny sa strieda krasový reliéf na triasových vápencoch, ktorý tvorí centrálnu časť národného parku a nekrasový reliéf, čiže normálny riečny reliéf na prevažne paleozoických kryštálických brydlíciach a granitoidoch a na neogénnych sedimentoch Breznianskej kotliny.

V r. 1977 bola Muránska planina vyhlásená za **chránenú krajinnú oblasť**, v r. 1997 prekategORIZOVANÁ NA **národný park** a v r. 2004 bola Muránska planina zaradená do **európskej sústavy chránených území Natura 2000** prostredníctvom území európskeho významu a chráneného vtáčieho územia. Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo sa prekrýva so 6 územiami európskeho významu (ich prehľad je uvedený v časti 1.2 programu starostlivosti) a 22 tzv. maloplošnými chránenými územiami, v ktorých platí 2.-5. stupeň ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Po viac ako 20 rokoch Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) pristúpila k odbornému návrhu zonácie národného parku a jeho vymedzenia tak, aby sa **hranice národného parku a jeho ochranného pásma zjednotili s hranicou Chráneného vtáčieho územia Muránska planina-Stolica**. **Výmera národného parku sa tak zvýšila z 20 338 ha na 25 018 ha, výmera jeho ochranného pásma sa znížila z 21 716 ha na 14 393 ha.** Zastúpenie jednotlivých stupňov ochrany z pôvodnej výmery 20 338 ha národného parku Muránska planina pred zonáciou bolo 13 % – 5. stupeň ochrany, 1 % – 4. stupeň ochrany, 86 % – 3. stupeň ochrany. V zmysle navrhovanej zonácie je podiel stupňov ochrany nasledovný: 50 % - 5. stupeň ochrany (12 517,07 ha, A zóna), 27 % – 4. stupeň ochrany (6 633,39, B zóna) a 23 % – 3. stupeň ochrany (5 867,46 ha, C zóna). Súčasne došlo ku zrušeniu tzv. maloplošných chránených území.

Súčasne ŠOP SR vypracovala **návrh programu starostlivosti**, ktorý je dokumentáciou ochrany prírody určujúcou strategické a operatívne ciele do r. 2049 pre zachovanie alebo dosiahnutie (a následné udržanie) priaznivého stavu všetkých druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany oboch kategórií chránených území – Národného parku Muránska planina a jeho ochranného pásma a Chráneného vtáčieho územia Muránska planina – Stolica. Preto aj v programe starostlivosti, pokiaľ nie je uvedené inak, sa údaje o Národnom parku Muránska planina vzťahujú aj na Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica. Odborné podklady pre prípravu predkladaného materiálu boli vypracované v rámci projektu ŠOP SR z Operačného programu Životné prostredie s názvom „Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnocovaním chránených území“.

Medzi **19 druhov vtáctva, ktoré sú predmetom ochrany v Muránskej planine**, patrí sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), výr skalný (*Bubo bubo*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), žlna sivá (*Picus canus*), d'ateľ bieločrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), jariabok hôrny (*Tetrastes*

bonasia), muchárik malý (*Ficedula parva*), muchárik bieločrký (*Ficedula albicollis*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*). Predmetom ochrany tohto chráneného územia je tiež **30 druhov ďalších živočíchov európskeho významu**, napr. rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), **8 druhov rastlín európskeho významu**, napr. kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*), lykovec muránsky (*Daphne arbuscula*) a črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), **35 biotopov európskeho významu**, napr. A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, ako aj **6 biotopov národného významu a na ne viazané druhy národného významu**.

V programe starostlivosti je stanovených **5 dlhodobých a 26 operatívnych cieľov**. Stanovenie **ochranárskych cieľov a ochranárskych opatrení** súvisí aj s plnením záväzkov, ktoré Slovenskej republike vyplývajú zo smernice Rady 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (ďalej len „smernica o biotopoch“), ako aj v smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (ďalej len „smernica o vtákoch“).

Návrh programu starostlivosti bude spoločne s návrhom novej zonácie Národného parku Muránska planina prerokovaný s dotknutými subjektmi, vrátane vlastníkov a užívateľov pozemkov. Podiel štátnych pozemkov v národnom parku je 84 %, v A zóne až 92 %.

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Číslo podľa štátneho zoznamu

Národný park Muránska planina má pridelené číslo **P/45** podľa Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny Chránenému vtáčiemu územiu (CHVÚ) Muránska planina - Stolica je pridelené číslo **A/26**.

1.2 Príslušnosť k európskej sústave chránených území a územiám medzinárodného významu

Celé územie Národného parku Muránska planina (ďalej aj „národný park“ alebo „NP“) a jeho ochranného pásma je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000¹**. Prekrýva sa s CHVÚ Muránska planina – Stolica; v NP sa nachádza 96 % z výmery CHVÚ Muránska planina – Stolica, v ochrannom pásme 4 % z výmery CHVÚ Muránska planina – Stolica. Územie národného parku a jeho ochranného pásma sa úplne alebo čiastočne prekrýva so 6 územiami európskeho významu, ktoré sú vymenované v prílohe vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) 2019/17 zo 14. decembra 2018, ktorým sa prijíma dvanásť aktualizácia zoznamu lokalít s európskym významom v alpskom biogeografickom regióne. Výnosom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1“) a opatrením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 29. novembra 2018 č. 1/2018, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1, boli zaradené ako územia európskeho významu pod označením:

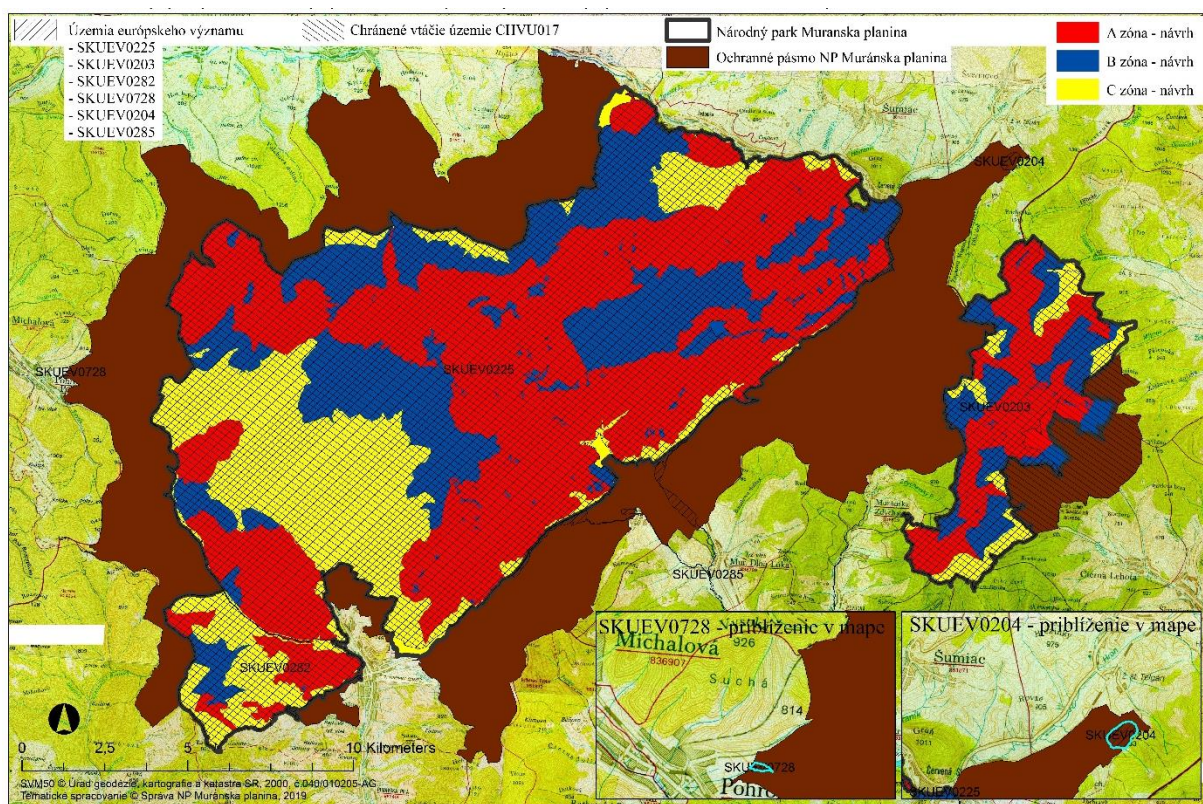
¹ § 28 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

- SKUEV0225 Muránska planina
- SKUEV0203 Stolica
- SKUEV0282 Tisovský kras
- SKUEV0204 Homoľa
- SKUEV0285 Alúvium Muráňa
- SKUEV0728 Podpoľana.

Vzájomný prekryv územia národného parku, jeho ochranného pásma a zón s územiami sústavy Natura 2000 je viditeľný z obr. č. 1. ako aj v mapovej prílohe č. 6.7.22.

Územie Národného parku Muránska planina a jeho ochranného pásma nie je prekryté so žiadnym územím medzinárodného významu.

Obr. č. 1 Prekryv územia NP Muránska planina, jeho ochranného pásma a zón s územiami sústavy Natura 2000

1.3 Kategória a názov územia

Muránska planina bola vyhlásená v kategórii národný park podľa § 19 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z.z.“) a pod názvom Muránska planina – Stolica podľa § 26 zákona č. 543/2002 Z. z. ako chránené vtáčie územie.

1.4 Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad o zaradení lokality do sústavy území medzinárodného významu

Nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 259/1997 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, nadobudlo účinnosť dňa 1. októbra 1997. Návrh nového nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorými sa menia hranice národného parku, ustanovujú jeho zóny a ochranné pásmo, bol vypracovaný a prerokovaný súčasne s návrhom programu starostlivosti.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 439/2009 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 439/2009 Z. z.**“), nadobudla účinnosť 1. novembra 2009.

1.5 Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Výmera NP Muránska planina je **25 018 ha**, pričom 12 517,07 ha je v A zóne, 6 633,39 ha je v B zóne a 5 867,46 ha je v C zóne. Ochranné pásmo národného parku má výmeru **14 393 ha**. Mapa využitia územia je prílohou č. 6. 3.

Tab. č. 1 Výmera NP Muránska planina v členení podľa druhov pozemkov (podľa stavu katastra nehnuteľností ku dňu 11.12.2019)

Kód pozemku	druh pozemku	výmera v ha	zastúpenie v %
2	orná pôda	11,60	0,0464
5	záhrada	4,53	0,0181
7	trvalý trávny porast (TTP)	2738,38	10,9457
10	lesný pozemok	22097,70	88,3276
11	vodná plocha	28,72	0,1148
13	zastavaná plocha a nádvorie	97,81	0,3910
14	ostatná plocha	39,12	0,1564
Spolu:		25 017,89	100

Tab. č. 2 Výmera ochranného pásma NP Muránska planina v členení podľa druhov pozemkov (podľa stavu katastra nehnuteľností ku dňu 11.12.2019)

Kód pozemku	druh pozemku	výmera v ha	zastúpenie v %
2	orná pôda	162,75	1,1308
5	záhrada	33,38	0,2319
6	ovocný sad	0,84	0,0059
7	trvalý trávny porast (TTP)	3014,05	20,9413
10	lesný pozemok	10854,10	75,4131
11	vodná plocha	37,15	0,2581
13	zastavaná plocha a nádvorie	174,21	1,2104
14	ostatná plocha	116,35	0,8084
Spolu:		14 392,85	100

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1 Prírodné pomery

Geologické podmienky a formy reliéfu

V NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme sú dva základné typy reliéfu – krasový a nekrasový. **Krasový reliéf** leží na triasových vápencoch Muránskej planiny a tvorí centrálnu časť kryhy Muránskej planiny so zachovalou krasovou plošinou a intenzívnym skrasovatením na povrchu i v podzemí. V reliéfe sa neobyčajne výrazne uplatňuje Muránska zlomová línia ako líniové morfológické rozhranie medzi Spišsko-gemerským krasom a Stolickými vrchmi. Vlastnú krasovú planinu tvoria štyri morfológicky odlišné časti, vytvorené zväčša vnútornými tektonicky založenými dolinami.

Z krasových fenoménov sú vyvinuté najmä ponory a vyvieracky, početné jaskyne; na planine sú časté najmä obnažené krasové dutiny s charakterom priepastí; zaujímavosťou sú skalné okná a mosty. V území je zaevidovaných viac ako 500 neprístupných jaskýň, vyše 50 ponorov a vyvieráčiek, ale aj množstvo povrchových krasových javov, ako sú škrapy, krasové jamy, závrty, tiesňavy, skalné veže, bralá a pod. Najrozsiahlším jaskynným systémom je Bobačka.

Nekrasový reliéf je vyvinutý v častiach budovaných podložným kryštalinikom (Fabova hoľa, masív Stolice) a sedimentami horehronského podolia.

Vlastné územie NP buduje predovšetkým celá karbonátová kryha Muránskej planiny (v geologickom zmysle) spolu s príľahlým kráľovohoľským kryštalinikom okolia Fabovej hole (1439 m n. m.) a na Stolici. Ochranné pásmo NP je budované hlavne kryštalickými horninami, vo východnej časti (po Homoľu) a v juhozápadnej časti aj vápencami a dolomitmi Tisovského krasu.

Klíma

Podľa Atlasu krajiny SR (2002) väčšia časť územia patrí do **chladnej oblasti**, mierne chladného okrsku (júl ≥ 12 °C až < 16 °C). Hrebeňové polohy patria do chladného okrsku (júl ≥ 10 °C až < 12 °C). Na juhu územia, nad Tisovcom a Muráňom, sú rozlohou malé územia mierne teplej oblasti, v mierne teplom, vlhkom vrchovinovom okrsku (júl ≥ 16 °C, priemerne menej ako 50 letných dní za rok, s denným maximom teploty vzduchu ≥ 25 °C). Takmer 80 % plochy územia zaberá chladná, veľmi vlhká oblasť, kde priemerné zrážky oveľa prevyšujú výpar.

Priemerné teploty v januári sa pohybujú okolo -5 až -6 °C, v júli okolo 14 až 16 °C, teplotné extrémny zmierňuje lesnatosť oblasti. Priemerný počet tropických dní (30 °C a viac) je 0,3/rok. Priemerný počet letných dní je 7,5/rok. Priemerný počet mrazových dní je 155/rok. Priemerný počet ľadových dní je 59/rok a priemerný počet dní so silným mrazom je 32/rok. Priemerná maximálna teplota vzduchu v júli sa pohybuje okolo 19° C, priemerná minimálna teplota vzduchu v januári sa pohybuje okolo -8,7 °C.

Územie leží v závetrí vyššieho a mohutnejšieho hrebeňa Nízkych Tatier, hlavne pri prúde vzduchu od severozápadu až severovýchodu. Ročný úhrn zrážok sa pohybuje okolo 800 – 1200 mm. Nižšie položené miesta sú teplejšie a suchšie, s rastúcou nadmorskou výškou stúpa výdatnosť zrážok. Najchladnejšími a zároveň s najčastejšími zrážkami sú Stolica, Fabova hoľa a Muránska planina. Ročný priemer relatívnej vlhkosti je približne 79 %.

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je okolo 100 až 140 za rok. Priemerná výška snehovej pokrývky na planine dosahuje 30 – 50 cm, mrazy neboli zaznamenané len v júli.

Hydrologické pomery

Povodie Hrona

Prirodzenú severnú hranicu ochranného pásma národného parku tvorí **rieka Hron**, na základe ktorej sa dá určiť aj hranica územnej pôsobnosti S NP Muránska planina (lavostranná časť toku) a S NP Nízke Tatry (pravostranná časť toku). Lavostranné prítoky tejto rieky odvodňujú severnú a severozápadnú časť územia. Okolie Fabovej hole, Malej Stožky a Kľaku smerom do Horehronského podolia odvodňujú Hronec spolu s Dudlavkou, prítokmi Hrona sú aj Havraník a potok Trsteník.

Povodie Slanej

Rieka Slaná je zaujímavá tým, že územím priamo nepreteká, hoci pramení niekoľko desiatok metrov od východnej hranice parku, preteká cez južnú a juhovýchodnú časť národného parku. Významné sú rieky, ktoré sa do nej vlievajú – **Muráň**, ktorý odvádza vody východnej časti územia a **Rimava**, ktorá odvodňuje južnú časť. Ich špecifický význam vidíme vo vytvorení zložitejších vejárovitých sústavach (Tisovecká Rimava, Muráň, Zdychava), s ohľadom na miernejší sklon územia smerom na juh a na pomerne veľkú vzdialenosť od Slanej ako ich eróznej bázy mohli za geologicky priaznivejších podmienok Slovenského rudohoria svoju prácu rozvinúť na väčších plochách, čoho výsledkom boli dané sústavy.

Flóra

Z hľadiska fyto geografického členenia Slovenska (Futák 1972) územie Muránska planina patrí do oblasti **západokarpatskej flóry** (*Carpaticum occidentale*), obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpaticum*), okresov 16 – Muránska planina a 15 – Slovenské rudohorie.

Podľa najnovších zistení je v Muránskej planine viac než **300 druhov machorastov**. Spomedzi ohrozených druhov, zahrnutých v Červenom zozname machorastov Slovenska (KUBINSKÁ et al. 2001) sa tu vyskytuje celkom 38 druhov, z toho 1 kriticky ohrozený (CR), 4 ohrozené (EN), 11 zraniteľných (VU) a ďalších 22 v nižších kategóriách ohrozenosti.

V Muránskej planine bolo zistených **340 druhov lišajníkov**, z toho v Červenom zozname lichenoflóry Slovenska (PIŠÚT et al. 2001) sú 2 druhy považované za vyhynuté (EX), 31 kriticky ohrozených (CR), 12 ohrozených (EN), 20 zraniteľných (VU) a ďalších 32 druhov bolo zaradených v nižších kategóriách ohrozenosti (LR, DD).

Vyššie rastliny sú zaznamenané v počte cca **1480 taxónov**. V súčasnosti sa tu vyskytuje **32 endemických taxónov** (z toho jeden lokálny endemit, 12 karpatských endemitov/subendemitov, 15 západokarpatských endemitov/subendemitov a 4 matransko-predkarpatské endemity/subendemity). Podľa aktuálnych údajov z terénneho výskumu bol potvrdený výskyt viacerých druhov zaradených do Červeného zoznamu cievnatých rastlín flóry Slovenska (FERÁKOVÁ et al. 2001): 4 kriticky ohrozené (CR), 28 ohrozených (EN), 73 zraniteľných (VU) a 65 taxónov zaradených v nižších kategóriách (LR). 92 taxónov vyšších rastlín je chránených v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**vyhláška č. 24/2003 Z. z.**“).

Fauna

Muránska planina sa vyznačuje veľkým bohatstvom západokarpatských montánných a submontánných zoocenóz, vrátane významných reprezentantov horských reliktných i endemických foriem živočíchov, ktoré tu často dosahujú okrajové rozšírenie. Mimoriadne bohatá je fauna bezstavovcov, podľa doterajších výskumov bolo na území národného parku a jeho ochranného pásma dosiaľ zaznamenaných viac ako **970 druhov chrobákov** (Coleoptera) a viac ako **850 druhov motýľov** (Lepidoptera). Podľa Červeného (ekosozologického) zoznamu

ohrozených druhov (KULFAN & KULFAN 2001) bolo na území národného parku zistených 31 druhov z rôznych kategórií ohrozenosti, čo predstavuje približne 28 % z celkového počtu 111 na Slovensku ohrozených druhov.

Na 16 vybraných lokalitách v Muránskej planine bolo počas terénneho výskumu v rokoch 2000–2002 zistených **20 druhov čmeľovitých** (Hymenoptera: Bombidae), pričom veľmi pozoruhodnou lokalitou z hľadiska diverzity a početnosti populácií čmeľovitých je Veľká lúka (s výskytom 15 druhov). Súbežne bol na 13 lokalitách vykonaný výskum ôs (Hymenoptera: Vespidae), počas ktorého sa podarilo zaznamenať výskyt 15 druhov tejto čeľade, čo predstavuje prakticky kompletnú faunu ôs, známu z územia Slovenska.

V Muránskej planine bol zaznamenaný výskyt **279 druhov stavovcov (2 druhov mihúl, 20 druhov rýb, 12 druhov obojživelníkov, 10 druhov plazov, 165 druhov vtákov a 70 druhov cicavcov)**, pričom za hodnoverne doložený možno pokladať výskyt 270 druhov. Až 240 druhov (86 %) z tohto počtu tvoria chránené druhy (83 druhov európskeho významu, 50 druhov národného významu, 12 druhov s osobitnými podmienkami ochrany), pričom 117 druhov (cca 42 %) je zaradených do niektorej z kategórií ohrozenosti podľa kritérií IUCN: 6 kriticky ohrozených (CR), 12 ohrozených druhov (EN), 26 zraniteľných druhov (VU), 71 druhov je zaradených v rôznych stupňoch kategórie LR. Podľa známych údajov sa v území vyskytovali 2 druhy, ktoré sa považujú na Slovensku za vyhynuté (EX). Zostávajúcich 17 druhov patrí do kategórie „údajovo nedostatočný“ (DD) a „nehodnotený“.

1.6.2 Stručný opis predmetu ochrany

1.6.2.1. Biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany územia

Predmetom ochrany je všetkých **35 biotopov európskeho významu a 6 biotopov národného významu**, ktoré boli zaznamenané v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme. Rozšírenie týchto biotopov je znázornené na mapách v prílohe č. 6.1.6, 6.1.7 A, 6.1.7 B a 6.1.7 C. Zoznam predmetov ochrany je v tabuľke č. 3 a v tabuľke č. 4.

Tab. č. 3 Biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Kód biotopu	Názov biotopu	Kód biotopu európskeho významu
Al3	Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty	6170
Br6	Brehové porasty deväťsilov	6430
Kr2	Porasty borievky obyčajnej	5130
Kr6	Xerotermné kroviny	40A0*
Kr10	Kosodrevina	4070*
Lk1	Nížinné a podhorské kosné lúky	6510
Lk2	Horské kosné lúky	6520
Lk5	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	6430
Ls1.3	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	91E0*
Ls1.4	Horské jelšové lužné lesy	91E0*
Ls3.1	Teplomilné submediteránne dubové lesy	91H0*
Ls4	Lipovo-javorové sutinové lesy	9180*
Ls5.1	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy	9130
Ls5.2	Kyslomilné bukové lesy	9110
Ls5.3	Javorovo-bukové horské lesy	9140
Ls5.4	Vápnomilné bukové lesy	9150

Kód biotopu	Názov biotopu	Kód biotopu európskeho významu
Ls6.2	Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy	91Q0
Ls9.1	Smrekové lesy čučoriedkové	9410
Ls9.2	Smrekové lesy vysokobylinné	9410
Pr3	Penovcové prameniská	7220*
Pi5	Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch	6110*
Ra1	Aktívne vrchoviská	7110*
Ra2	Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy	7120
Ra3	Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Ra6	Slatiny s vysokým obsahom báz	7230
Sk1	Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou	8210
Sk2	Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou	8220
Sk5	Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni	8150
Sk6	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni	8160*
Sk8	Nesprístupnené jaskynné útvary	8310
Tr1	Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte	6210
Tr1.1	Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte (dôležité miesta výskytu <i>Orchidaceae</i>)	6210*
Tr5	Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty	6190
Tr8	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	6230*
Vo2	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i>	3150

Poznámky:

- prioritné biotopy európskeho významu sú označené hviezdikou za tzv. kódom Natura (posledný stĺpec);
- biotopy európskeho významu Br6, Lk1, Lk5, Ls1.3/Ls1.4, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, Pr3, Ra3, Ra6, Sk1, Sk2, Tr8 sú predmetom ochrany aj v ochrannom pásme NP Muránska planina.

Tab. č. 4 Biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Kód biotopu	Názov biotopu
Kr7	Trnkové a lieskové kroviny
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
Lk10	Vegetácia vysokých ostríc
Pr1	Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách
Pr2	Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách

Poznámky:

- biotopy národného významu Lk3, Lk6, Pr2 a , Kr7 sú predmetom ochrany aj v ochrannom pásme NP Muránska planina;

Zoznam ostatných biotopov európskeho a národného významu, ktoré sú zaradené do osobitých záujmov ochrany prírody (ostatné predmety ochrany), je v prílohe č. 6.7.20.

1.6.2.2. Druhy európskeho významu a druhy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany územia

Predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme je **8 druhov rastlín a 49 druhov živočíchov európskeho významu (vrátane 19 druhov, ktoré sú**

predmetom ochrany CHVÚ Muránska planina – Stolica), ako aj 19 druhov rastlín a 14 druhov živočíchov národného významu. Sú uvedené v tabuľkách č. 5, č. 6, č. 7, č. 8 a č. 9.

Tab. č. 5 Druhy rastlín európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Zaradenie	Názov druhu
Machorasty	kyjanôčka zelená (<i>Buxbaumia viridis</i>)
	kosáčik (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)
Cievnaté rastliny	zvonovec ľaliolistý (<i>Adenophora lilifolia</i>)
	zvonček hrubokoreňový (<i>Campanula serrata</i>)
	črievičník papučkový (<i>Cypripedium calceolus</i>)
	lykovec muránsky (<i>Daphne arbuscula</i>)
	poniklec slovenský (<i>Pulsatilla slavnica</i>)
	poniklec prostredný (<i>Pulsatilla subslavnica</i>)

Poznámky:

- druhy – *Buxbaumia viridis*, *Hamatocaulis vernicosus*, *Campanula serrata* a *Cypripedium calceolus* – sa vyskytujú aj v ochrannom pásme NP Muránska planina;

Tab. č. 6 Druhy živočíchov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Zaradenie	Názov druhu
Mihul'otvaré	mihul'a potiská (<i>Eudontomyzon danfordi</i>)
Hmyz – motýle	modráčik krvavcový (<i>Maculinea teleius</i>)
	ohniváčik veľký (<i>Lycaena dispar</i>)
	spriadač kostihojový (<i>Euplagia quadripunctaria</i>)
Hmyz – chrobáky	bystruška potočná (<i>Carabus variolosus</i>)
	fuzáč alpský (<i>Rosalia alpina</i>)
	fuzáč karpatský (<i>Pseudogaurontina excellens</i>)
	kováčik fialový (<i>Limoniscus violaceus</i>)
	plocháč červený (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)
Hmyz - vážky	drevník ryhovaný (<i>Rhysodes sulcatus</i>)
	pásikavec (<i>Cordulegaster heros</i>)
Obojživelníky	kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>)
	mlok karpatský (<i>Triturus montandoni</i>)
Vtáky	chrapakáč poľný (<i>Crex crex</i>)
Cicavce – netopiere	hraboš tatranský (<i>Microtus tatricus</i>)
	sysel pasienkový (<i>Spermophilus citellus</i>)
	netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>)
	netopier čierny (<i>Barbastella barbastellus</i>)
	netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>)
	netopier ostrouchý (<i>Myotis blythi</i>)
	netopier pobrežný (<i>Myotis dasycneme</i>)
	netopier sťahovavý (<i>Miniopterus schreibersii</i>)
	netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteini</i>)
	podkovár južný (<i>Rhinolophus euryale</i>)
	podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)
	podkovár veľký (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)
Cicavce – šelmy	medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>)
	rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)
	vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)
	vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>)

Tab. č. 7 Druhy vtákov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Muránska planina – Stolica

Zaradenie	Názov druhu
Vtáky	bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>)
	d'ateľ bielochrbtý (<i>Dendrocopos leucotos</i>)
	tesár čierny (<i>Dryocopus martius</i>)
	d'ateľ trojprstý (<i>Picoides tridactylus</i>)
	jariabok hôrny (<i>Tetrastes bonasia</i>)
	kuvičok vrabčí (<i>Glaucidium passerinum</i>)
	kuvik kapcavý (<i>Aegolius funereus</i>)
	lelek lesný (<i>Caprimulgus europaeus</i>)
	muchárik bielookrý (<i>Ficedula albicollis</i>)
	muchárik červenohrdlý (<i>Ficedula parva</i>)
	orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>)
	sokol s'ahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)
	sova dlhochvostá (<i>Strix uralensis</i>)
	hlucháň hôrny (<i>Tetrao urogallus</i>)
	tetrov hoľniak (<i>Tetrao tetrix</i>)
	včelár lesný (<i>Pernis apivorus</i>)
	výr skalný (<i>Bubo bubo</i>)
	žlna sivá (<i>Picus canus</i>)
žltouchvost hôrny (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	

Tab. č. 8 Druhy rastlín národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Zaradenie	Názov druhu
Lišajníky	solenopsóra karpatská (<i>Solenopsora carpatica</i>)
Cievnaté rastliny	chochlačka žltobiela (<i>Corydalis capnoides</i>)
	sklenobyl' bezlistá (<i>Epipogium aphyllum</i>)
	kandík psi (<i>Erythronium dens-canis</i>)
	farbovník včasný (<i>Isatis praecox</i>)
	ľalia cibuľkonosná (<i>Lilium bulbiferum</i>)
	vranček švajčiarsky (<i>Lycopodioides helveticum</i>)
	trčiček jednolistý (<i>Malaxis monophyllos</i>)
	perovník pštosí (<i>Matteuccia struthiopteris</i>)
	vstavač obyčajný (<i>Orchis morio</i>)
	vstavač počerný letný (<i>Orchis ustulata</i> subsp. <i>aestivalis</i>)
	kľukva močiarna (<i>Oxycoccus palustris</i>)
	lomikameň trváci (<i>Saxifraga wahlenbergii</i>)
	rozchodník ročný (<i>Sedum annuum</i>)
	jarabina mišpul'ková (<i>Sorbus chamaemespilus</i>)
	jarabina Hazslinszkého (<i>Sorbus hazslinszkyana</i>)
	tis obyčajný (<i>Taxus baccata</i>)
	popolavec oranžový (<i>Tephrosia aurantiaca</i>)
pálka striebrostivá (<i>Typha shuttleworthii</i>)	

Poznámky:

- druhy – *Matteuccia struthiopteris* a *Taxus baccata* – sa vyskytujú aj v ochrannom pásme NP Muránska planina;
- druh – *Sedum annuum* – sa vyskytuje najmä v ochrannom pásme NP Muránska planina

Tab. č. 9 Druhy živočíchov národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Zaradenie	Názov druhu
Bezstavovce	jasoň červenooký (<i>Parnassius apollo</i>)

	modráčik čiernoškvrnný (<i>Maculinea arion</i>)
	modráčik horcový Rebelov (<i>Maculineaalcon rebeli</i>)
	behúnik (<i>Duvalius szaboiszabo</i>)
	fuzáč žltocierny (<i>Pachyta lamed lamed</i>)
	koník pestrý (<i>Arcyptera fusca</i>)
	srdlovka bronzová (<i>Ephippiger ephippiger</i>)
Obojživelníky	mlok bodkovaný (<i>Triturus vulgaris</i>)
	mlok horský (<i>Triturus alpestris</i>)
	netopier Brandtov (<i>Myotis brandti</i>)
	netopier fúzaty (<i>Myotis mystacinus</i>)
	netopier riasnatý (<i>Myotis nattereri</i>)
	netopier vodný (<i>Myotis daubentoni</i>)
	raniak veľký (<i>Nyctalus lasiopterus</i>)

1.6.2.3 Súpis ostatných predmetov ochrany

Predmetom ochrany NP Muránska planina sú aj **abiotické javy** uvedené v tabuľke č. 10.

Tab. č. 10 Abiotické javy, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina alebo jeho ochranného pásma

<u>Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu</u>
skalné mesto (Poludnica, Veľká Stožka, Hrdzavá a i.), skalná brána (Malá Stožka, Šarkanica, Šance, Poludnica), skalné okno (obvod Hrdzavej doliny, Malá Stožka, Šarkanica, Poludnica, Šance a i.), skalná ihla (Veľká Stožka a i.), skalná veža (Poludnica, Javorníková, Veľká Stožka, Hrdzavá dolina a i.), skalný most (obvod Hrdzavej doliny, Šance, pod Kl'akom a i.), skalné defilé (Poludnica a i.), bralo (Veľká Stožka, Malá Stožka, Kášter, Hradová, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Cigánka, Zlatnianske skalky, Mašianske skalky, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina, Suché doly, Šance a i.), skalný previs (Veľká Stožka, Malá Stožka, Kášter, Hradová, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Cigánka, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina, Šance a i.), abri (napr. v blízkosti toku Furmanec), skalná stena (Hradová, Veľká Stožka, Malá Stožka, Kášter, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Cigánka, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina, Šance, Tesná Skala a i.), krajinársky významný hrebeň (Cigánka, Poludnica, Šarkanica, Hradová, Javorníková, Hrdzavá a i.), kvesta (pri Zlatne), suťový prúd (Šance, Šarkanica, Kášter, Poludnica, Cigánka, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina a i.). Na obvode krasovej planiny medzi Červenou Skalou a Hrdzavou dolinou sú strmé až bralové úbočia vysoké 200 – 500 m;
<u>Krasový a fluviokrasový reliéf – v rámci Muránskej planiny a v Tisovskom krase</u>
roklina (Havrania dolina, Hlboký jarok, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Čertova dolina, Zlatnica, Šarkanica a i.), tiesňava (Javorníková, Havraník, Sviniarka, Tresník a i.), krútnavové hrnce (Javorníková, Hrdzavá dolina, Havrania dolina, Zlatnica, Čertova dolina a i.), krasová planina (Veľká Stožka, Malá Stožka, Poludnica, Mokrú Poľana a i.), krasová jama (závrt, Mokrú Poľana, Suché doly a i.), škrapy (Veľká Stožka, Malá Stožka, Hradová, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Čertova dolina, Poludnica, Suché doly, Podhrad, Hlboký jarok, Cigánka a i.), úvala (Veľká lúka a i.), semipolie (Veľká lúka), travertínová kopa (Hrdzavá a i.), penovcová kopa (Tisovec - Galička), penovcový suk (Muráň, Havrania dolina a i.), penovcové kaskády (Muráň a i.), penovcové pramenisko (Hrdzavá dolina, Tisovec – Galička a i.), penovcové terasy (Muráň a i.), jaskyne, systém rozsadlín vo vápencových blokoch (lokalita Tepličné).
<u>Pseudokrasový reliéf</u>
rozsadlinová jaskyňa (Kašupierova diera - Muránska Zdychava)
<u>Stratigrafické a paleontologické lokality</u>

výskyt fosilnej fauny a flóry (Šarkanica, Poludnica), typová lokalita nového druhu fosílie (Hrdzavá dolina);
<u>Štruktúrno-tektonické javy</u>
prejav násunových plôch tektonických jednotiek (Cigánka, Šance), tektonická línia (Muránsky zlom, Šarkanica), muránska brekcia (napr. Piecky, Poludnica, lom Muráň 1, Biele Vody, Hradová), rauvaky (napr. v Hrdzavej doline);
<u>Hydrologické formy</u>
pramene, prameniská, vyvieračky, ponory, trvalé a občasné vodopády, ľadopád (vo Furmanci, Javorníková a i.), krasové jazierko (Havraník, Trsteník);
<u>Antropogénne formy</u>
zrúcaniny hradu (Hradová, Muránsky hrad), kameňolomy (Bánovo, Dielik, Grilka, Muráň 1, Sosninky), haldy (napr. Grilka).

1.6.3 Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorit ochrany

Hodnotenie stavu biotopov a druhov európskeho významu bolo vykonané **v r. 2019 na úrovni 5 území európskeho významu** (SKUEV0225 Muránska planina, SKUEV0282 Tisovský kras, SKUEV0203 Stolica, SKUEV0204 Homôľa a SKUEV0728 Podpoľana), ktoré sa celé nachádzajú alebo čiastočne zasahujú do územia NP a jeho ochranného pásma. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, ako aj stanovenie rámcového cieľa a priority v týchto ÚEV, je uvedené v tab. č. 11, 13, 15, 17 a č. 19 (pre biotopy európskeho významu) resp. v tab. č. 12, 14, 16 a č. 18. (pre druhy európskeho významu). Súhrnné hodnotenie je uvedené v tab. č. 20 (za biotopy európskeho významu) a v tab. č. 21 (za biotopy národného významu). SKUEV0285 Alúvium Muráňa nebolo hodnotené, lebo zasahuje len malou časťou do OP Národného parku Muránska planina. Súhrnné hodnotenie stavu 19 druhov vtáctva je v tab. č. 22 (podrobné definície v prílohe č. 6.7). Stav biotopov a druhov európskeho významu v rámci alpského bioregiónu je v zmysle správy podľa článku 17 smernice o biotopoch za r. 2013 – 2018 (dostupné na <https://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/art17/envxrnpsd/>).

Tab. č. 11 Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v území SKUEV 0225 Muránska planina

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
3150 (Vo2)	B	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 0,02 ha	Nízka
40A0* (Kr6)	A	C	A	A	FV	Nutné udržanie stavu A v území na min. výmere 0,3 ha	Stredná
4070* (Kr10)	C	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 0,02 ha	Stredná
5130 (Kr2)	C	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 1,2 ha	Stredná
6110* (Pi5)	B	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 0,03 ha	Stredná

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
6170 (Al3)	A	C	A	A	U1	Udržanie stavu A na výmere 2,5 ha	Vysoká
6190 (Tr5)	A	B	A	A	FV	Udržanie stavu A na výmere 3 ha	Stredná
6210 (Tr1)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 10 ha	Stredná
6210* (Tr1.1)	C	C	B	B	U1	Udržanie stavu B na výmere 1,5 ha	Vysoká
6230* (Tr8)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 40 ha	Stredná
6430 (Lk5, Br6)	B	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 0,3 ha	Stredná
6510 (Lk1)	B	B	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 200 ha	Stredná
6520 (Lk2)	B	B	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 25 ha	Stredná
7110* (Ra1)	C	C	B	B	U1	Udržanie stavu B na výmere 0,03 ha	Vysoká
7140 (Ra3)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,02 ha	Vysoká
7220* (Pr3)	C	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,012 ha	Vysoká
7230 (Ra6)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,02 ha	Vysoká
8160* (Sk6)	B	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 1,6 ha	Nízka
8210 (Sk1)	A	C	A	A	FV	Udržanie stavu A na výmere 32 ha	Stredná
8220 (Sk2)	C	C	C	C	FV	Udržanie stavu C na výmere 1,25 ha	Stredná
8310 (Sk8)	B	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 32 ha	Stredná
91E0* (Ls1.3, Ls1.4)	B	C	A	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 20 ha	Stredná
91H0* (Ls3.1)	A	C	A	A	U1	Udržanie stavu A na výmere 40 ha	Stredná
91Q0 (Ls6.2)	B	C	A	A	FV	Udržanie stavu A na výmere 60 ha	Vysoká
9110 (Ls5.2)	A	C	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 40 ha	Stredná
9130 (Ls5.1)	B	B	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 720 ha	Vysoká
9140 (Ls5.3)	A	C	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 7 ha	Stredná

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
9150 (Ls5.4)	B	B	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 1300 ha	Vysoká
9180* (Ls4)	A	B	A	A	U1	Udržanie stavu A na výmere 1150 ha	Stredná
9410 (Ls9.1, Ls9.2)	B	C	C	C	U1	Zlepšenie stavu z C do B na výmere 50 ha	Stredná

Vysvetlivky:

Prioritné biotopy európskeho významu sú označené hviezdíčkou za kódom Natura.

Reprezentatívnosť biotopu v území: A vynikajúca, B dobrá, C významná, D nevýznamná

Relatívna rozloha biotopu v území: B ≤ 15%, C ≤ 2%

Zachovalosť biotopu v území: A vynikajúca, B dobrá, C priemerná

Stav biotopu v území: A vynikajúci, B dobrý, C dostačujúci

Stav biotopu v rámci bioregiónu: FV priaznivý, U1 nepriaznivý – nevyhovujúci, U2 nepriaznivý – zlý, XX neznámy

A B C

FV U1 U2 XX

Tab. č. 12 Hodnotenie druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0225 Muránska planina

Druh	Relatívna početnosť v území	Zachovalosť populácie v území	Stav izolovanosti populácie v území	Celkový stav populácie v území	Stav druhu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
kosáčik (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	C	B	B	B	U2	Udržanie stavu B v území na ploche minimálne 2 m ²	vysoká
kyjanôčka zelená (<i>Buxbaumia viridis</i>)	B	B	B	B	U1	Udržanie stavu B v území v početnosti min. 69 výtrusníc	vysoká
črievičník papučkový (<i>Cypripedium calceolus</i>)	B	B	C	B	U1	Zlepšenie populácie zo stavu B do A s početnosťou na úrovni min. 325 jedincov	vysoká
lykovec muránsky (<i>Daphne arbuscula</i> *)	A	A	A	A	FV	Udržanie stavu A o veľkosti populácie 5600 jedincov	vysoká
poniklec prostredný (<i>Pulsatilla subslavica</i> *)	B	A	C	A	U1	Udržanie stavu A o veľkosti populácie min. 15 000 jedincov	vysoká
poniklec slovenský (<i>Pulsatilla slavica</i> *)	B	A	B	A	U1	Udržanie stavu A o veľkosti populácie min. 2 000 jedincov	vysoká
zvonček hrubokoreňový (<i>Campanula serrata</i> *)	C	B	B	B	U1	Zlepšenie populácie zo stavu B do A s početnosťou na úrovni min. 5 000 jedincov	stredná
zvonovec ľaliolistý (<i>Adenophora lilifolia</i>)	A	A	B	A	FV	Udržanie stavu A o veľkosti	vysoká

Druh	Relatívna početnosť v území	Zachovalosť populácie v území	Stav izolovanosti populácie v území	Celkový stav populácie v území	Stav druhu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
						populácie min. 300 jedincov	
pásikavec (<i>Cordulegaster heros</i>)	C	B	A	B	U1	Udržanie stavu B (min. 100 jedincov)	nízka
fuzáč karpatský (<i>Pseudogaurotina excellens*</i>)	B	B	C	B	U1	Nutné zlepšenie stavu na A (min. 1000 jedincov)	vysoká
bystruška potočná (<i>Carabus variolosus</i>)	C	C	C	C	U1	Nutné zlepšenie stavu na A (min. 50 jedincov)	vysoká
fuzáč alpský (<i>Rosalia alpina*</i>)	C	B	C	B	U1	Nutné zlepšenie stavu na A (min. 300 jedincov)	vysoká
kováčik fialový (<i>Limoniscus violaceus</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 30 jedincov)	stredná
plocháč červený (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 5 000 jedincov)	stredná
ohniváčik veľký (<i>Lycaena dispar</i>)	B	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 3 000 jedincov)	stredná
<i>Callimorpha quadripunctaria*</i>	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 300 jedincov)	nízka
mlok karpatský (<i>Triturus montandoni</i>)	A	B	C	B	U1	Nutné zlepšenie stavu na A (min. 550 jedincov)	vysoká
kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>)	B	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 1 000 jedincov)	stredná
podkovár veľký (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	B	B	B	B	FV	Udržanie stavu B (min. 15 jedincov)	stredná
podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	B	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 50 jedincov)	stredná
podkovár južný (<i>Rhinolophus euryale</i>)	B	B	B	B	FV	Udržanie stavu B (min. 10 jedincov)	nízka
netopier pobrežný (<i>Myotis dasycneme</i>)	B	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 2 jedincov)	nízka
netopier ostrouchý (<i>Myotis blythii</i>)	B	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 100 jedincov)	nízka
netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>)	B	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 50 jedincov)	stredná
netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>)	B	B	B	B	FV	Udržanie stavu B (min. 10 jedincov)	vysoká
netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteinii</i>)	B	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 10 jedincov)	vysoká
netopier čierny (<i>Barbastella barbastellus</i>)	B	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 400 jedincov)	vysoká
netopier sťahovavý (<i>Miniopterus schreibersii</i>)	B	B	B	B	U1	Udržanie stavu B (min. 3 jedincov)	vysoká

Druh	Relatívna početnosť v území	Zachovalosť populácie v území	Stav izolovanosti populácie v území	Celkový stav populácie v území	Stav druhu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
hraboš tatranský (<i>Microtus tatricus</i>)	B	A	A	A	U2	Udržanie stavu A (min. 20 jedincov)	vysoká
syseľ pasienkový (<i>Spermophilus citellus</i>)	C	A	A	A	U2	Udržanie stavu A (min. 2 000 jedincov)	vysoká
vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 5 jedincov)	stredná
vlk dravý (<i>Canis lupus*</i>)	C	B	C	A	FV	Udržanie stavu A (min. 8 jedincov)	vysoká
medveď hnedý (<i>Ursus arctos*</i>)	B	B	C	A	FV	Udržanie stavu A (min. 30 jedincov)	vysoká
rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)	B	B	C	A	U1	Udržanie stavu A (min. 7 jedincov)	vysoká

Vysvetlivky:

Prioritné druhy európskeho významu sú označené hviezdíčkou za druhovým názvom.

Relatívna početnosť v území: A ≤ 100 %, B ≤ 15%, C ≤ 2%, D nevýznamná

Zachovalosť populácie v území: A vynikajúca, B dobrá, C priemerná

Stav izolovanosti populácie v území: A izolovaná, B marginálna, C rozšírená

Celkový stav populácie v území: A vynikajúci, B dobrý, C priemerný

Stav druhu na úrovni geografického regiónu: FV priaznivý, U1 nepriaznivý – nevyhovujúci, U2 nepriaznivý – zlý, XX neznámy

A B C

FV U1 U2 XX

Tab. č. 13 Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0282 Tisovský kras

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
40A0* (Kr6)	B	C	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,01 ha	stredná
5130 (Kr2)	D				U1	Zlepšenie stavu na výmere 0,01 ha	stredná
6110* (Pi5)	C	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 0,05 ha	stredná
6170 (Al3)	B	C	A	B	U1	Udržanie stavu B na výmere 0,1 ha	stredná
6190 (Tr5)	A	C	A	A	FV	Udržanie stavu A na výmere 0,03 ha	stredná
6210 (Tr1)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 10 ha	stredná
6430 (Lk5)	C	C	B	B	U1	Udržanie stavu B na výmere 0,03 ha	stredná
6510 (Lk1)	C	C	C	C	FV	Zlepšenie stavu z C do B na výmere 50 ha	stredná
7140 (Ra3)	C	C	B	C	U1	Zlepšenie stavu z C do B na výmere 0,004 ha	vysoká

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
7230 (Ra6)	C	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,03 ha	vysoká
8160* (Sk6)	C	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 0,04 ha	nízka
8210 (Sk1)	A	C	A	A	FV	Udržanie stavu A na výmere 0,75 ha	nízka
8310 (Sk8)	C	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 18 ha	stredná
9110 (Ls5.2)	B	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 11,7 ha	stredná
9130 (Ls5.1)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 88 ha	vysoká
9150 (Ls5.4)	B	C	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 95 ha	vysoká
9180* (Ls4)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 33 ha	stredná

Tab. č. 14 Hodnotenie druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0282 Tisovský kras

Druh	Relatívna početnosť v území	Zachovalosť populácie v území	Stav izolovanosti populácie v území	Celkový stav populácie v území	Stav druhu na úrovni alpského biogeografického regiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
lykovec muránsky (<i>Daphne arbuscula</i> *)	C	A	A	A	FV	Udržanie stavu A o veľkosti populácie 200 jedincov	vysoká
poniklec prostredný (<i>Pulsatilla subslavica</i> *)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B o veľkosti populácie min. 150 jedincov	vysoká
poniklec slovenský (<i>Pulsatilla slavica</i> *)	C	A	B	A	U1	Udržanie stavu B o veľkosti populácie min. 100 jedincov	vysoká
fuzáč alpský (<i>Rosalia alpina</i> *)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 50 živých jedincov)	vysoká
ohniváčik veľký (<i>Lycena dispar</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 1 000 jedincov)	nízka
plocháč červený (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 1 000 jedincov)	nízka

Druh	Relatív na početnosť v území	Zachovalosť populácie v území	Stav izolovanosti populácie v území	Celkový stav populácie v území	Stav druhu na úrovni alpského biogeografického regiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
<i>Callimorpha quadripunctaria*</i>	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 300 jedincov)	nízka
kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 100 jedincov)	stredná
netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>)	C	B	B	B	FV	Udržanie stavu B (min. 20 jedincov)	stredná
netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteinii</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 10 jedincov)	stredná
netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 20 jedincov)	stredná
netopier ostrouchý (<i>Myotis blythii</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 50 jedincov)	nízka
podkovár južný (<i>Rhinolophus euryale</i>)	C	B	B	A	FV	Udržanie stavu A (min. 50 jedincov)	stredná
podkovár veľký (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	C	B	B	B	FV	Udržanie stavu B (min. 10 jedincov)	stredná
netopier čierny (<i>Barbastella barbastellus</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 50 jedincov)	stredná
vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 1 jedinec)	stredná
vlk dravý (<i>Canis lupus*</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 1 jedinec)	stredná
rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)	C	B	C	A	U1	Udržanie stavu A (min. 2 jedince)	stredná
medveď hnedý (<i>Ursus arctos*</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 2 jedince)	stredná

Tab. č. 15 Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0203 Stolica

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
6230* (Tr8)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 15 ha	stredná

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
7120 (Ra2)	C	C	B	B	U1	Udržanie stavu B na výmere 0,01 ha stavu v území	stredná
7140 (Ra3)	B	C	B	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,01 ha	vysoká
**8150 (Sk5)	C		A	A	FV	Udržanie stavu A na výmere 0,15 ha	nízka
9110 (Ls5.2)	B	C	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 7 ha	stredná
9130 (Ls5.1)	C	C	C	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 60 ha	vysoká
9140 (Ls5.3)	A	C	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,11 ha	stredná
9180* (Ls4)	B	C	A	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 20 ha	stredná
9410 (Ls91.1, Ls9.2)	B	C	C	C	U1	Zlepšenie stavu z C do B na výmere 150 ha	stredná

Vysvetlivky:

**predmetný biotop Sk5 bol pôvodne v rámci predmetov ochrany v SKUEV0203 nesprávne uvedený ako biotop Sk3 (8110); išlo o vedecký omyl.

Tab. č. 16 Hodnotenie druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0203 Stolica

Druh	Relatívna početnosť v území	Zachovateľnosť populácie v území	Stav izolovanosti populácie v území	Celkový stav populácie v území	Stav druhu na úrovni alpského biogeografického regiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
kyjanôčka zelená (<i>Buxbaumia viridis</i>)	C	B	C	C	U1	Zlepšenie zo stavu C do B s početnosťou na úrovni min. 45 výtrusníc	stredná
kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 100 jedincov)	stredná
rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 1 jedinec)	stredná
medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 2 jedince)	nízka
vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 1 jedinec)	nízka

Tab. č. 17 Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0204 Homoľa

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
40A0* (Kr6)	C	C	B	C	FV	Zlepšenie stavu z C do B na výmere 0,03 ha	nízka
8210 (Sk1)	B	C	B	B	FV	Udržanie stavu B na výmere 0,03 ha	nízka
8310 (Sk8)	A	C	A	A	FV	Udržanie stavu B na výmere 2 ha	stredná
9130 (Ls5.1)	C	B	C	C	U1	Zlepšenie stavu z C do B na výmere 3 ha	stredná
9150 (Ls5.4)	C	B	C	C	FV	Zlepšenie stavu z C do B na výmere 2,5 ha	stredná

Tab. č. 18 Hodnotenie druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0204 Homoľa

Druh	Relatívna početnosť v území	Zachovalosť populácie v území	Stav izolovanosti populácie v území	Celkový stav populácie v území	Stav druhu na úrovni alpského biogeografického regiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
kyjanôčka zelená (<i>Buxbaumia viridis</i>)	C	B	C	C	U1	Zlepšenie zo stavu C do B s početnosťou na úrovni min. 10 výtrusníc	stredná
netopier čierny (<i>Barbastella barbastellus</i>)	D	-	-	-	FV	Nutné zlepšenie poznania druhu v území	neznáme
netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>)	D	B	B	B	FV	Nutné zlepšenie poznania druhu v území	neznáme
kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>)	C	B	C	B	U1	Udržanie stavu B (min. 1 jedinec)	stredná
podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 1 jedinec)	stredná
netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>)	C	B	C	B	FV	Udržanie stavu B (min. 1 jedinec)	stredná

Tab. č. 19 Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany v SKUEV0728 Podpoľana

Kód Natura (kód biotopu)	Reprezentatívnosť biotopu v území	Relatívna rozloha biotopu v území	Zachovalosť biotopu v území	Stav biotopu v území	Stav biotopu v rámci alpského bioregiónu	Cieľ ochrany v rámci územia	Priorita
6430 (Lk5)	C	C	B	B	FV	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,005 ha	stredná
7140 (Ra3)	B	C	C	B	U1	Zlepšenie stavu z B do A na výmere 0,15 ha	vysoká

Celkový popis a hodnotenie biotopov európskeho významu je v tabuľke č. 20.

Tab. č. 20 Popis a hodnotenie stavu biotopov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme

Biotop európskeho významu	Popis výskytu biotopu a hodnotenie jeho stavu
Al3 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty (6170)	(Vysoko)horské skalné (travinné) travinno-bylinné spoločenstvá na chladných severne orientovaných, ale aj južne exponovaných lokalitách, vzácné, reliktné sa vyskytujúce na Muránskej planine (zahrňujú aj spoločenstvá s endemitom <i>Daphne arbuscula</i>). Biotop v súčasnosti nie je ohrozený, je v priaznivom stave.
Br6 Brehové porasty deväťsilov (6430)	Príbrežné spoločenstvá s deväťsilmi na alúviách (pod)horských tokov v severnej časti územia, ohrozovaný najmä narušovaním pri približovaní dreva, sukcesiou jelše a krovitými vrbami.
Kr2 Porasty borievky obyčajnej (5130)	Porasty borievky obyčajnej s prímiesou ďalších svetlomilných drevín na extenzívne využívaných alebo opustených pasienkoch na subxerofilných stanovištiach (biotopu Tr1). Na Muránskej planine sa vyskytuje len na lokalite Spiské pri Muráni a v doline Trsteník; iníciaľne štádium biotopu sa nachádza na xerothermnom pasienku pod Okružlou skalou.
Kr6 Xerothermné kroviny (40A0*)	Husté kroviny budované najmä malolistými druhmi – ruží, tavoľníka, trniek a hlohov, v podrade s prevládajúcimi svetlomilnými a teplomilnými druhmi. Na Muránskej planine sa vyskytuje najmä na skalnatých a otvorených južne orientovaných hranách krasovej plošiny. Biotopy na lokalitách sú zväčša v priaznivom stave.
Kr10 Kosodrevina (4070*)	Krovinové spoločenstvá sú na Muránskej planine v inverzných polohách, maloplošne a veľmi vzácné – len na Veľkej Stožke. Biotop je v priaznivom stave.
Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510)	Hnojené jedno až dvojkosné, často krát dopášané lúky; druhovo bohaté s prevahou vysokosteblových krmovinársky hodnotných druhov tráv (lúky s veľkou produkciou sena). Vyskytujú sa na miernejších svahoch, bývalých poliach ale aj krasovej planine na stredne hlbokých až hlbokých pôdach. Lokality sú v rôznom stave zachovania – v závislosti od spôsobu a intenzity obhospodarovania.
Lk2 Horské kosné lúky (6520)	Jedno až dvojkosné horské produkčné lúky s prevahou stredne vysokých tráv a širokolistých bylín. V posledných dvadsiatich rokoch sú tieto biotopy na väčšine lokalít v rámci krasovej planiny len vypášané – a to z dôvodu zníženia

Biotop európskeho významu	Popis výskytu biotopu a hodnotenie jeho stavu
	poľnohospodárskej „výroby“ / chovu koní (a zníženej potreby sena). Biotop na väčšine lokalít je v dobrom stave.
Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430)	Porasty <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Geranium palustre</i> , <i>Lysimachia vulgaris</i> na celoročne vlhkých až mokrých stanovištiach v alúviách vodných tokov, na terénnych depresiách a prameniskách. Majú mozaikovitý charakter. Na zaznamenaných lokalitách je v súčasnosti v dobrom stave.
Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (91E0*)	Azonálne spoločenstvá, ktoré sa vyskytujú v údolných podmáčaných nivách potokov s jelšou lepkavou. V území ide o zriedkavé a zároveň maloplošné porasty, zväčša iba niekoľko metrov široké línie stromov pozdĺž tokov. Ohrozované/poškodzované sú zvyčajne pri približovaní dreva a ťažbou priamo v jelšínach. Na miestach, kde sa tento biotop zachoval, je v dobrom stave.
Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy (91E0*)	Azonálne spoločenstvá, ktoré sa vyskytujú spravidla na alúviách a brehoch horských potokov v chladnejších údoliach s jelšou sivou. Na Muránskej planine sa tento biotop vyskytuje najviac v severnej časti územia. Vzácné a druhovo veľmi bohaté sú podmáčané jelšovo-smrekové spoločenstvá (s dominujúcim) smrekom, na Muránskej planine, v zmysle lesníckych podkladov, nesprávne zaradované medzi podmáčané smrekové lesy (biotop Ls9.3). Ide o zriedkavé a zároveň relatívne pomerne maloplošné porasty, zväčša iba niekoľko metrov široké línie stromov pozdĺž tokov. Plošne najrozsiahlšími biotopmi sú jelšovo-smrekové spoločenstvá v doline Trsteník a jelšové porasty na lokalite Sosninky, ktoré vznikli na alúviu toku a nie sú vedené ako lesný porast. Ohrozované/poškodzované sú zvyčajne pri približovaní dreva a ťažbou priamo v jelšínach. Na miestach, kde sa tento biotop zachoval, je v dobrom stave.
Ls3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (91H0*)	Najxerofilnejšie dubové lesy vyskytujúce sa na výslunných expozíciách na južných svahoch Muránskej planiny. Prevažne sú to rozpojené porasty a vytvárajú komplexy s xerotermofilnými travinnými spoločenstvami (napr. s biotopom Tr5). Sú súčasťou ochranných lesov, zachovali sa v priaznivom stave a vo všeobecnosti nie sú ohrozené. Negatívnym javom do budúcnosti je však postupné (aj keď veľmi pomalé) odumieranie dubov (nedochádza k ich zmladzovaniu).
Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy (9180*)	Azonálne spoločenstvá zmiešaných javorovo-jaseňovo-lipových lesov na južných svahoch v zmiešaní s dubmi a na severných expozíciách s prímiesou buka, jedle a smreka. Vyskytujú sa v úžľabinách, roklinách a na (strmých) skalnatých a sutinových svahoch. Sutinové lesy sa pre sťažnenú prístupnosť zachovali vo veľkej väčšine lokalít v priaznivom stave, s pôvodným drevinovým zložením a zachovanou štruktúrou.
Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130)	V NP Muránska planina ide o najrozšírenejší lesný biotop. Z hľadiska lesného obhospodarovania sa tento biotop ľahko obnovuje, avšak v prípade bukových spoločenstiev s jedľou, je obnova jedle pri obnovnej ťažbe problematická. Navyiac, odrastaniu semenáčikov a nárastov jedle v takýchto porastoch zabraňuje raticová zver. Najlepšie a najzachovalejšie jedľovo-bukové porasty (aj z hľadiska vzácných druhov) sú v zóne A a v starých ochranných a hospodárskych lesoch, kde nedochádzalo k obnove porastov. V takýchto porastoch sa jedľa prirodzene zmladzuje, dochádza aj k jej odrastaniu a zachováva sa v drevinovom zložení.

Biotop európskeho významu	Popis výskytu biotopu a hodnotenie jeho stavu
Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110)	Acidofilné bukové porasty na minerálne chudobných horninách (granity, migmatity) s plytkými skeletnatými pôdami. Z bukových lesov ide o najzriedkavejší biotop. Najzachovalejšie kyslomilné bukové lesy sa nachádzajú v starých ochranných a hospodárskych lesoch, kde nedochádzalo/ešte nedošlo k ich obnove.
Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140)	Vysokobylinné horské javorovo-bukové lesy s prímiesou sutinových drevín, príp. aj smreka a jedle. Vyskytujú sa len vo fragmentoch na stanovištiach s plytkou, ale živinami dobre zásobenou skeletnatou pôdou.
Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150)	Bučiny príp. zmiešané bukové lesy s prevahou buka na strmých skalnatých ale aj miernejších svahoch. Na niektorých stanovištiach sa (veľmi) vzácné v porastoch ešte zachoval tis obyčajný.
Ls6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0)	Riedke reliktné porasty borovice lesnej alebo smrekovca opadavého vyskytujúce sa na extrémnych skalných stanovištiach s členitým reliéfom (hrebienky, bralá). Vzhľadom na endemický a reliktný charakter je tento biotop veľmi vzácny, aj keď málo ohrozený. Z lesníckeho hľadiska sa takéto porasty hospodársky nevyužívajú a patria medzi ochranné lesy. Sú v priaznivom stave.
Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové (9410)	Vyskytujú sa v hrebeňovej časti na Fabovej holi a v masíve Stolica Kohút. Veľmi vzácné aj na severných expozíciách Veľkej Stožky.
Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410)	Horské zonálne smrekové lesy na troficky priaznivejších stanovištiach, len na hrebeni masívu Fabovej holi, na Stolici a fragmentálne aj v oblasti Veľkej Stožky. Ide o porasty ochranných lesov. V súčasnosti sú z veľkej časti preschnuté – v dôsledku podkôrníkových disturbancií. Mimo rezervácií, napr. v hrebeňovej časti masívu Stolica – Kohút, boli takéto porasty vyťažené pri spracovávaní kalamity a z tohto dôvodu sa na daných miestach tento biotop už nevyskytuje.
Pr3 Penovcové prameniská (7220)	Okrem prameňov/pramenísk sa môžu nachádzať aj v horných častiach potôčikov (pod prameňom), na rôznych svahoch ale aj v dolinkách. Biotop je ohrozený poškodením pri lesohospodárskej činnosti (prameniská v lese), sukcesiou a ruderalizáciou (v rámci nelesných biotopov). Lokality sú zväčša v nepriaznivom stave.
Pi5 Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičkových substrátoch zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> (6110*)	Pionierske, riedko zapojené a nízke porasty na karbonátových skalách a drobnej sutine. V priebehu sukcesie je tento biotop vytlačovaný travinobylinnými porastmi či sukcesnými drevinami. Nenarušené porasty sú pomerne vzácné. Na Muránskej planine sa vyskytuje pomerne vzácné; zväčša ide o maloplošné biotopy len niekoľko m ² .
Ra1 Aktívne vrchoviská (7110*)	Jediné pokryvné rašelinisko tohto typu je v Hrdzavej doline. Biotop je v súčasnosti v priaznivom stave.
Ra2 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy (7120)	Veľmi vzácné a maloplošné biotopy; v území sa vyskytujú len na Stolici a na Trstí v ochrannom pásme NP Muránska planina. Ohrozené zarastaním (smrek, krovité vrby) ale aj zmenou vodného režimu, ktorý tam bol v minulosti narušený (najmä na vrchovisku na Trstí). Vrchovisko na Trstí je v nepriaznivom stave, na lokalite Stolica v priaznivom stave.
Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140)	Na Muránskej planine ide o veľmi zriedkavé a vzácné biotopy. Biotopy sú ohrozené predovšetkým zarastaním drevinami a inými sukcesnými zmenami – z dôvodu absencie (vhodného) obhospodarovania (t.j. kosenia). Len niektoré lokality sú v dobrom stave.

Biotop európskeho významu	Popis výskytu biotopu a hodnotenie jeho stavu
Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230)	Druhovo bohaté spoločenstvá s dominanciou nízkych ostríc, najčastejšie na svahových a podsvahových prameniskách na vápencovom podklade. Na Muránskej planine ide o veľmi zriedkavé a vzácne biotopy. Biotopy sú ohrozené sukcesiou. Pomerne veľa z nich je v nepriaznivom stave, len na malej ploche je stav priaznivý.
Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou (8210)	Predmetné spoločenstvá sú bez ohrozenia na lokalitách, kde nedochádza k skalolezeniu. Na skalných stenách, kde sa praktizuje skalolezenie dochádza k ničeniu biotopu.
Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou (8220)	V území sa vyskytujú v masívoch Fabovej holi, Stolice-Kohút a Tŕstia (okolie Tisovca, Muránskej Zdychavy). Biotopy sú v priaznivom stave.
Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni (8150)	Vyskytuje sa veľmi vzácne len na jednej lokalite (na jednom hrebeni) v masíve Kohút – Stolica (na južnej hranici rozšírenia).
Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni (8160*)	Spoločenstvá sú takmer bez ohrozenia; na niektorých okrajových častiach sú ohrozené sukcesiou, najmä však zarastaním náletovými drevinami. Biotop je v priaznivom stave.
Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary (8310)	Porasty v skalných previsoch so špecifickou flórou. Ide o spoločenstvá zväzu <i>Erysimo witmannii</i> – <i>Hackelion deflexae</i> . Napriek tomu, že na Muránskej planine sa nachádza niekoľko stoviek jaskynných útvarov, vrátane previsov, ide o veľmi zriedkavý biotop na Muránskej planine. Biotop je takmer bez ohrozenia.
Tr1.1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte (dôležité stanovišťa <i>Orchidaceae</i>) (6210*)	Druhovo veľmi bohaté travinno-bylinné rastlinné spoločenstvá s charakteristickým výskytom početných populácií vstavačovitých rastlín ako napr. <i>Orchis ustulata</i> , <i>Gymnadenia conopsea</i> , <i>Orchis militaris</i> . Najcennejšie lúky sú Nižný Kostelec a Voniaca. Biotop na týchto lúkach sa zachoval vďaka pravidelnému – každoročnému ručnému koseniu. Biotopy sú vo všeobecnosti v priaznivom stave, avšak na okrajoch týchto lúk, kde sa pravidelne nekoso a v súčasnosti sa už nekosi, došlo k sukcesným zmenám a zániku biotopu.
Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte (6210)	Rovnaký typ biotopu ako predchádzajúca jednotka Tr1.1, avšak diferencuje ju neprítomnosť alebo len malé (bežné) zastúpenie vstavačovitých rastlín. Existencia tohto biotopu je závislá na obhospodarovaní. Lokality sú zväčša v priaznivom stave.
Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty (6190)	Väčšina lokalít sa nachádza mimo poľnohospodárskeho využívania (ide o xerothermné lokality v rámci lesov). Biotop je ohrozovaný sukcesiou – zarastaním drevinami. Aj keď väčšina lokalít je v súčasnosti v priaznivom stave, z dôvodu zabezpečenia priaznivého stavu v nich bude v budúcnosti potrebné realizovať manažmentové opatrenia (výruby sukcesných drevín, príp. aj prepásanie).
Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (6230*)	Spoločenstvá s <i>Nardus stricta</i> a ďalších kyslomilných druhov na chudobných pasienkoch (výnimočne lúkach) vo vyššie položených častiach NP Muránska planina. Biotop je ohrozovaný sukcesiou v dôsledku ústupu obhospodarovania. Väčšina lokalít už nie je v priaznivom stave.
Vo2 Prirodené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i> (3150)	V súčasnosti sú známe dve lokality s výskytom tohto biotopu – vo vodnej nádrži Sosninky a v malom jazierku na Bánove. Negatívny vplyv na biotop na lokalite Sosninky môže mať rybárstvo spojené s prikrmovaním (eutrofizácia), prípadne kosenie/vyt'ahovanie makrofytnéj vegetácie a tiež pridávanie chémie do vody.

Tab. č. 21 Popis biotopov národného významu, hodnotenie ich stavu v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Biotop národného významu	Popis výskytu biotopu a hodnotenie jeho stavu
<p>Kr7 Trnkové a lieskové kroviny</p>	<p>V rámci daného biotopu sa v území vyskytujú trnkové a lieskové kroviny; vyskytujú sa maloplošne a len na niekoľkých lokalitách – prevažne na opustených (častiach) pasienkoch alebo na medziach a remízkach. Medzi najcennejšie (z fytoecologického hľadiska) patria staré lieščíny. Vzhľadom na to, že sú maloplošné a vyskytujú sa na častiach pasienkov, ide o ohrozené biotopy. Bežnejšie sa vyskytujú trnkové kroviny. Tie najkompaktnejšie a najstaršie, ktoré sa nachádzajú na remízkach sú významné hlavne zo zoologického hľadiska. Biotop je ohrozený v súvislosti s plošným „čistením pasienkov“ od náletových krovín.</p>
<p>Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky</p>	<p>Mezofilné pasienky sa v území vyskytujú pomerne bežne a sú v dobrom stave. V nedávnej minulosti boli v rámci tohto typu zaradené aj spoločenstvá, ktoré sa v súčasnosti radia k Ovsíkovým lúkam (Lk1). Biotop je v súčasnosti ohrozený najmä sekundárnou sukcesiou.</p>
<p>Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí</p>	<p>Biotop podmáčaných lúk sa v území vyskytuje roztrúsene, ale často-krát maloplošne na prameniskách alebo v mozaike s inými typmi vlhkých lúk. Stav biotopu v území je dobrý, avšak v poslednej dobe je negatívne ovplyvnený sekundárnou sukcesiou – a to v dôsledku nepravidielného obhospodarovania a alebo resp. v dôsledku upustenia od obhospodarovania či upustenia od vhodného spôsobu obhospodarovania – kosením.</p>
<p>Lk10 Vegetácia vysokých ostríc</p>	<p>Vysoké ostrice sú v území veľmi zriedkavým biotopom. Vyskytujú sa maloplošne (na podmáčaných lúkach ale aj v nádržiac/jazierkach) a najčastejšie v spoločenstvách s <i>Carex rostrata</i>. Biotop by na miestach výskytu mohol byť ohrozený sukcesiou alebo inými faktormi (napr. vybagrovaním vo vodnej nádrži).</p>
<p>Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách</p>	<p>Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách sa v území vyskytujú pomerne vzácne – len vo vysokých polohách v masíve Fabovej holi a masíve Stolica – Kohút. Spravidla ide o veľmi maloplošné biotopy (len niekoľko m²); ich stav je dobrý.</p>
<p>Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách</p>	<p>Prameniská nížin a pahorkatín sa v území (najčastejšie v lesoch) vyskytujú roztrúsene. Taktiež ide o veľmi maloplošné biotopy. Biotop v území nie je ohrozený.</p>

Hodnotenie stavu druhov vtákov ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ

Tab. č. 22 Hodnotenie 19 druhov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Muránska planina – Stolica a osobitné záujmy (bližšia špecifikácia v prílohe č. 6.7)

<u>Druh</u>	<u>Veľkosť populácie a počet párov</u>	<u>Populačný trend</u>	<u>Areálový trend</u>	<u>Hniezdny biotop</u>	<u>Celkový stav druhu</u>
Sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	B – priemerný priaznivý stav 4 – 10 hniezdiacich párov (2015)	A – dobrý priaznivý stav	A – dobrý priaznivý stav	C – nepriaznivý stav	A – dobrý priaznivý stav
Osobitné záujmy: vytvorenie zón ochrany okolo jeho hniezd, posunutie termínov lesného hospodárenia do obdobia mimo hniezdného obdobia. Jadrová časť zón ochrany okolo hniezdísk vyžaduje ponechanie porastov bez zásahu.					
Hlucháň hôrny (<i>Tetrao urogallus</i>)	C – nepriaznivý stav 25 – 30 reprodukčných párov (2015)	B – priemerný priaznivý stav	C – nepriaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav	C – nepriaznivý stav
Osobitné záujmy: zastavenie úbytku druhu a zvrátenie poklesu vyžaduje vhodné nastavenie opatrení v lesnom hospodárení (ponechanie starších porastov, úprava hospodárenia na niektorých väčších plochách lesných porastov).					
Pôtik kapcavý (<i>Aegolius funereus</i>)	B – priemerný priaznivý stav 90 – 120 hniezdiacich párov (2015)	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: týkajú sa ochrany hniezdných stromov, posunu lesohospodárskych činností.					
Orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>)	A – dobrý priaznivý stav 8 párov (2015)	-	-	A – dobrý priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: vytvorenie zón ochrany okolo jeho hniezd, kde sa vyžaduje posun termínu lesného hospodárenia do mimo hniezdného obdobia. Jadrová časť týchto zón okolo hniezdísk orla skalného vyžaduje ponechanie porastov bez zásahu.					
Výr skalný (<i>Bubo bubo</i>)	A – dobrý priaznivý stav 3 – 5 párov (2015)	-	-	A – dobrý priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: ochrana jeho hniezdísk sa týka skalných útvarov a neprístupných skalných masívov.					

<u>Druh</u>	<u>Veľkosť populácie a počet párov</u>	<u>Populačný trend</u>	<u>Areálový trend</u>	<u>Hniezdny biotop</u>	<u>Celkový stav druhu</u>
Bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>)	B – priemerný priaznivý stav 10 – 12 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: vytvorenie zón ochrany okolo hniezd posunutím termínov lesného hospodárenia do obdobia mimo hniezdneho obdobia. Menšia, jadrová časť týchto zón okolo hniezdísk vyžaduje ponechanie porastov bez zásahu. Je atraktívnym pre fotografov, čím vzniká konflikt medzi fotografiami a ochranou prírody v blízkosti hniezdísk tohto druhu.					
Včelár lesný (<i>Pernis apivorus</i>)	B – priemerný priaznivý stav 10 – 20 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: požiadavka na vytvorenie zón ochrany okolo hniezda, kde je potrebné posunutie termínov hospodárenia do mimo hniezdneho obdobia. Jadrová časť týchto zón ochrany vyžaduje ponechanie bez zásahu.					
Tetrov hoľniak (<i>Tetrao tetrix</i>)	C – nepriaznivý stav hoľniak nezahniezdil (2015)	-	-	C – nepriaznivý stav	C – nepriaznivý stav
Osobitné záujmy: potrebné znížiť rozsah porastenia drevinami na miestach jeho výskytu, obmedziť rozvoj cestovného ruchu na miestach jeho výskytu (najmä zimoviskách), kde rozvoj lyžiarskych stredísk je v priamom rozpore so záujmami ochrany druhu.					
Lelek lesný (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	B – priemerný priaznivý stav 10 – 20 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: problémom je zmena sukcesne zarastajúcich pasienkov na lesný porast.					
Sova dlhochvostá (<i>Strix uralensis</i>)	A – dobrý priaznivý stav 30 – 40 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: menej náročný druh, kde vytvorením náhradných hniezdných podmienok (v búdkach) je možné dostatočne zabezpečiť jeho ochranu.					
Žlna sivá (<i>Picus canus</i>)	B – priemerný priaznivý stav 50 – 70 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: ochrana hniezdných stromov a vhodných porastov.					
Ďateľ bielochrbtý (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	B – priemerný priaznivý stav 60 – 80 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: ochrana hniezdných stromov, príp. vhodných porastov.					

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

<u>Druh</u>	<u>Veľkosť populácie a počet párov</u>	<u>Populačný trend</u>	<u>Areálový trend</u>	<u>Hniezdny biotop</u>	<u>Celkový stav druhu</u>
Tesár čierny (<i>Dryocopus martius</i>)	A – dobrý priaznivý stav 60 – 80 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: ochrana hniezdných stromov.					
Ďubník trojprstý (<i>Picoides tridactylus</i>)	B – priemerný priaznivý stav 60 – 80 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: ponechanie hniezdných stromov, vhodných porastov.					
Kuvičok vrabčí (<i>Glaucidium passerinum</i>)	B – priemerný priaznivý stav 110 – 150 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: ochrana hniezdných stromov, v prípade kalamičných ťažieb na väčšom rozsahu nepostačuje na prežitie len ponechanie niekoľkých zdravých stromov na dožitie.					
Jariabok lesný (<i>Tetrastes bonasia</i>)	B – priemerný priaznivý stav 300 – 500 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: je poľovná zver s určenou dobou lovu. Doba lovu a minimálny záujem na jeho love spôsobuje, že nie sú v rozpore s cieľmi ochrany druhu.					
Muchárik malý (<i>Ficedula parva</i>)	B – priemerný priaznivý stav 400 – 600 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: požiadavka na ochranu vhodných porastov.					
Muchárik bielokrký (<i>Ficedula albicollis</i>)	B – priemerný priaznivý stav 1 000 – 2 000 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	B – priemerný priaznivý stav
Osobitné záujmy: ochrana hniezdných stromov a vhodných porastov.					
Žltochvost hôny (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	C – nepriaznivý stav 50 – 100 párov (2015)	-	-	B – priemerný priaznivý stav	C – nepriaznivý stav
Osobitné záujmy: ochrana hniezdných stromov a vhodných porastov.					

Tab. č. 23 Hodnotenie druhov národného významu a stanovenie cieľov ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Druh	Zhodnotenie stavu biotopu a populácie
solenopsóra karpatská (<i>Solenopsora carpatica</i>)	Druh sa stabilne vyskytuje na niekoľkých lokalitách v súčasnosti s dobrým stavom populácie a vyhovujúcim stavom biotopu.
chochlačka žltobiela (<i>Corydalis capnoides</i>)	Druh má známy výskyt na dvoch lokalitách (Poludnica, Gindura). Recentne bol potvrdený na jednej lokalite (Poludnica). Potrebne je zistiť stav populácie druhu v území.
sklenobyl' bezlistá (<i>Epipogium aphyllum</i>)	Druh má známy zriedkavý výskyt na niekoľkých lokalitách. Recentne bol potvrdený na jednej lokalite s vyhovujúcim stavom biotopu.
kandík psí (<i>Erythronium dens-canis</i>)	Druh sa vyskytuje na jednej lokalite s vyhovujúcim stavom biotopu.
farbovník včasný (<i>Isatis praecox</i>)	Druh sa vzácne (v málopočetných mikropopuláciách) vyskytuje len na niekoľkých lokalitách, v súčasnosti s vyhovujúcim stavom biotopu.
ľalia cibul'konosná (<i>Lilium bulbiferum</i>)	Druh (s dobrým stavom populácie v území) sa vyskytuje na niekoľkých lokalitách, pričom na niektorých lokalitách v súčasnosti nie je vyhovujúci stav biotopu resp. sa upustilo od pravidelného obhospodarovania.
vranček švajčiarsky (<i>Lycopodioides helveticum</i>)	Druh sa stabilne vyskytuje na jednej lokalite (Hradová), v súčasnosti s dobrým stavom populácie a vyhovujúcim stavom biotopu.
trčiček jednolistý (<i>Malaxis monophyllos</i>)	Druh má známy zriedkavý výskyt na niekoľkých lokalitách. Recentne bol potvrdený na jednej lokalite s vyhovujúcim stavom biotopu.
perovník pštroší (<i>Matteuccia struthiopteris</i>)	Druh sa vyskytuje len na jednej lokalite (v brehovom poraste Hrona – pri Červenej Skale), v málopočetnej populácii v biotope s menej vyhovujúcim stavom.
vstavač obyčajný (<i>Orchis morio</i>)	Druh sa vyskytuje na niekoľkých lokalitách, pričom na niektorých lokalitách v súčasnosti nie je vyhovujúci stav biotopu resp. sa upustilo od pravidelného obhospodarovania.
vstavač počerný letný (<i>Orchis ustulata</i> subsp. <i>aestivalis</i>)	Druh sa stabilne, v pomerne početnej populácii vyskytuje na jednej lokalite (s veľmi dobrým stavom biotopu).
klukva močiarna (<i>Oxycoccus palustris</i>)	Druh sa stabilne vyskytuje na jednej lokalite (Hrdzavá dolina), v súčasnosti s dobrým stavom populácie a vyhovujúcim stavom biotopu (na stav biotopu negatívne pôsobí prebiehajúca sekundárna sukcesia).
lomikameň trváci (<i>Saxifraga wahlenbergii</i>)	Druh sa stabilne vyskytuje len na jednej lokalite – na Veľkej Stožke, s veľmi dobrým stavom biotopu.
rozchodník ročný (<i>Sedum annuum</i>)	Druh sa v území vyskytuje len v okolí Muránskej Zdychavy (Masíve Kohúta); predovšetkým ide o výskyt v ochrannom pásme NP Muránska planina (priamo v NP sa vyskytuje len veľmi zriedka). Zväčša ide o pomerne málopočetné, ale stabilné mikropopulácie s pomerne dobrým stavom biotopu (na stav biotopu negatívne pôsobí prebiehajúca sekundárna sukcesia – zarastanie a zatienenie skalných stanovišť).
jarabina Hazslinszkého (<i>Sorbus hazslinszkyana</i>)	Jediná stabilná mikropopulácia (do 20 stromov) sa vyskytuje v areáli Muránskeho hradu (najmä po okraji). Jedince druhu boli na danej lokalite v minulosti ohrozené výrubom (pri čistení sukcesných drevín v areáli hradu).
jarabina mišpul'ková (<i>Sorbus chamaemespilus</i>)	Druh sa vzácne, v málo početnej populácii, vyskytuje len na jednej lokalite – na Veľkej Stožke.
tis obyčajný (<i>Taxus baccata</i>)	Druh sa veľmi vzácne vyskytuje na niekoľkých lokalitách v okolí Tisovca a Muráňa. Veľmi vzácne bol zaznamenaný aj na jednej lokalite v ochrannom pásme NP Muránska planina – pri Červenej Skale. Na stav druhu v území mala v minulosti (veľmi) negatívny vplyv lesohospodárska činnosť.
popolavec oranžový (<i>Tephrosia aurantiaca</i>)	Druh sa stabilne, prevažne v málopočetných populáciách, vyskytuje na viacerých lokalitách, v súčasnosti s vyhovujúcim stavom biotopu.

Druh	Zhodnotenie stavu biotopu a populácie
behúnik (<i>Duvalius szaboi szaboi</i>)	Upne izolovaná a početne nevel'ká populácia obývajúca len jednu plošne obmedzenú lokalitu – Čertova jaskyňa, ktorá je v súčasnosti verejnosti neprístupná.
fuzáč žltocierny (<i>Pachyta lamed lamed</i>)	Vzácný druh pôvodných horských smrečín. Okrajový výskyt populácie, v rámci Muránskej planiny len v okolí Kľaku.
modráčik horcový Rebelov (<i>Maculinea alcon rebeli</i>)	Druh viazaný na rastlinu horec krížatý (<i>Gentiana cruciata</i>), na ktorej pupene kladie vajíčka. Po 4. instare sa spúšťajú na zem, kde sú adoptované do hniezda mravcov <i>Myrmica schencki</i> , prípadne do hniezda <i>M. sabuleti</i> . Sú hostiteľským mravcom kŕmené. Preferuje otvorené xerothermné biotopy, suché teplé stráne a skalné stepi, najmä na vápenci a na spraši. Druh vyžaduje biotopy s nízkym a riedkym vegetačným krytom. Časté sú aj antropogénne stanovištia, napr. opustené kameňolomy.
jasoň červenoooký (<i>Parnassius apollo</i>)	Jasoň červenoooký nepatrí jednoznačne k horským druhom motýľov, ale skôr ide o dealpína, čiže druh vysokohorský, ktorý sa vyskytuje na vhodných biotopoch, ktorými sú skalnaté stráne a údolia, ako i vápencové svahy s bohatým výskytom suťovísk, ktoré nie sú zarastené stromami, ani porastmi kríkov. Najvhodnejšie miesta jeho výskytu sú menej prístupné skalnaté svahy s bohatým výskytom vápencomilnej flóry. Hlavnou živnou rastlinou väčšiny našich poddruhov jasoňa červenoookého je rozchodník biely (<i>Sedum album</i>), menej tiež rozchodníkovec najväčší (<i>Hylotelephium maximum</i>). Na území NP v súčasnosti ostrovčekovitý výskyt na územiach s 5. st. ochrany, kde dochádza k degradácii jeho biotopu prebiehajúcou sukcesiou. Ohrozený genetickým driftom z dôvodu nekomunikovania ostrovčekovitých populácií. Možné riešenie je transfer jedincov medzi.
modráčik čiernoškvrnný (<i>Maculinea arion</i>)	Rozličné stanovištia – lesostepi, riedke lesy, lesné ekotony, krovinaté biotopy, rúbaniská. Husenica žije na chochlačke (<i>Corydalis</i> spp.). Nedostatok údajov o druhu na území NP
srdlovka bronzová (<i>Ephippiger ephippiger</i>)	Druh viazaný hlavne na extenzívne obhospodarované podhorské a horské krovinaté lúky a pasienky v južnej expozícii, s preferenciou na okrajoch dubového a bukového lesa a krov (napr. <i>Juniperus</i> spp.) do nadmorskej výšky 900 m n. m.. V NP Muránska planina bol registrovaný napr. na lokalitách typu xerothermných lesostepí Cigánka (najpočetnejšie až 10 samcov/1ha), Biele vody, Podhrad a Pod Červenou pri Tisovci, napr. biotop 40A0 xerothermné biotopy, 6210 suchomilné porasty na vápnitom podloží, 6510 nížinné a podhorské kosné lúky.
koník pestrý (<i>Arcyptera fusca</i>)	Na Slovensku je tento druh lokálne a vzácné rozšírený v nadmorských výškach 600-1400 m n. m.. Je indikátorom extenzívne obhospodarovaných horských pasienkov a lúk. Staršie práce ho úvadzajú aj na Muránskej Hute, Veľkej Lúke a Hradovej ČEJCHAL (1993), VOLOŠČUK & PELIKÁN (1991). Na Muránskej planine bol nedávno udávaný z lokalít Zadné Brno, Pod červenou, Pod Tisoveckým Kľakom KRISTÍN et al. (2002). Vyskytuje sa však aj na iných lokalitách – prevažne na lúkach s biotopom Tr1. Druh je závislý na pravidelnom extenzívnom obhospodarovaní lúk a pasienkov, na ktorých sa vyskytuje.
mlok bodkovaný (<i>Triturus vulgaris</i>)	Podľa červeného zoznamu druhov je hodnotený ako zraniteľný. Vyskytuje sa v mokradiach v nižších polohách, najmä Lehotské rybníky, Uhliarska.
mlok horský (<i>Triturus alpestris</i>)	Pravidelné nálezy v mokradiach a periodických mlákach na celom území NP.
netopier Brandtov (<i>Myotis brandti</i>)	Letné úkryty najmä v rôznych lesných stavbách (chaty, posedy) a pravdepodobne aj v stromových dutinách. Na zimoviskách jednotlivo (spolu s <i>M. mystacinus</i> vytvára významnú zimnú kolóniu v Dobšinskej ľadovej jaskyni). Typický lesný druh, s nedostatkom údajov.
netopier fúzaty (<i>Myotis mystacinus</i>)	Druh loví v lesoch (typicky nad lesnými cestami). Letné (reprodukčné) úkryty najmä v rôznych lesných stavbách (chaty, posedy). Na zimoviskách jednotlivo (spolu s <i>M. brandtii</i> vytvára významnú zimnú kolóniu v Dobšinskej ľadovej jaskyni). Typický lesný druh, s nedostatkom údajov.
netopier riasnatý (<i>Myotis nattereri</i>)	Druh loví v lesoch, tiež nad vodnými plochami. Pravdepodobne celoročne využíva stromové dutiny ako reprodukčné a aj zimné úkryty (v malých počtoch zimuje aj v podzemných úkrytoch). Typický lesný druh, s nedostatkom údajov.
netopier vodný (<i>Myotis daubentoni</i>)	Druh loví typicky nad vodnými plochami a pozdĺž vodných tokov. Pravdepodobne celoročne využíva stromové dutiny ako reprodukčné a aj zimné úkryty (v malých počtoch zimuje aj v podzemných úkrytoch). Typický stromový druh, s nedostatkom údajov.

1.6.4 Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

V NP Muránska planina sa nachádzajú aj vyhlásené **chránené stromy**, aktuálne sú to: **Jedľa v Hrdzavej doline** – jedľa biela (*Abies alba* Mill.); k. ú. Muráň, ev. číslo CHS – S 453 Návrh na vyradenie z dôvodu, že predmetný chránený strom je odumretý, bol zaslaný na Okresný úrad Revúca listom Správy NP Muránska planina č. NPMP/99-002/2018 z 10. 8. 2018. **Sekvojovec mamutí** – sekvojovec mamutí (*Sequoiadendron giganteum* (Lindl.) Buchholz); k. ú. Tisovec, ev. číslo CHS – S 454).

V súvislosti s (pre)vyhlasovaním chránených stromov na Slovensku v období 2018 – 2019 bol spracovaný projekt ochrany chránených stromov a ich ochranných pásiem na novonavrhnuté chránené stromy **Jarabiny v parku Ferdinanda Coburga na Prednej Hore** (v k.ú. Muránska Huta, okres Revúca).

Okrem biotopov a druhov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany, sú v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme aj **biotopy ďalších druhov rastlín a živočíchov národného významu, ako aj viacero mokradí, významných lokalít v C zóne a viaceré záujmové lokality v ochrannom pásme**. Ostatné druhy sú vymenované v prílohe č. 6.7.20.

Tab. č. 24 Mokrade nachádzajúce sa v NP Muránska planina, vrátane ochranného pásma, uvedených v publikácii Mokrade Slovenskej republiky (SLOBODNÍK & KADLEČÍK 2000)

ID	Názov mokrade	Plocha (m ²)	Názov obce	Biotop	NP / OP NP
Národne významné mokrade					
3	Dolina Trsteník, JZ od Červenej Skaly	30 000	Šumiac	7, 10, 11	NP
4	Za Havraník	20 000	Šumiac	5, 10, 11, 14	NP
Regionálne významné mokrade					
31	Mokrú Poľana	30 000	Šumiac	7	NP
33	Dolina pod Gindurou	20 000	Valkovňa	2, 11	NP
35	Postal'ka – niva potoka Postal'	15 000	Pohorelá	10, 11, 14	OP NP
304	Lehotské rybníky	20 000	Muránska Lehota	5, 8, 15, 17	OP NP
306	Pramenisko pri Muránskej Lehote	10 000	Muránska Lehota	11	OP NP
Lokálne významné mokrade					
649	Zdychavka – najväčší prítok rieky Muránky	60 000*	Muránska Zdychava	19	OP NP
660	Uhliarska	3 000	Muráň	5	OP NP
661	Tajch Stožky	3 000	Muráň	5, 9, 15	NP
664	Muráň – pod lyžiarskym svahom	200	Muráň	5, 10	OP NP
677	Tisovec – Uhlisko	10 000	Tisovec	5, 15	OP NP
682	Hlboký jarok, pramenisko pri Hlbokom jarku II	1 750	Tisovec	11, 12	OP NP
683	Slávča pri Tisovci	1 200	Tisovec	5, 10	NP
684	Tisovec, PR Hlboký jarok – prameniská	1 000	Tisovec	5, 10	NP
686	Furmanec	500	Tisovec	2, 9	NP

Vysvetlivky: * výmera územia, ktoré presahuje ochranné pásmo NP

V rámci C zóny NP Muránska planina sa nachádzajú ďalšie lokality, ktoré sú významné z prírodoochranného hľadiska (výskyt cenných nelesných či lesných biotopov, ktoré sú zároveň biotopmi viacerých chránených a ohrozených rastlín a živočíchov – predmetov ochrany) a ktoré si vyžadujú prísnejšiu ochranu – napr. bezzásahový režim v lesoch (ide najmä o lokality s lesnými biotopmi, ktoré nemohli byť zaradené do A či B zóny (a to z dôvodu nesúhlasu neštátnych vlastníkov dotknutých pozemkov), resp. si vyžadujú špeciálny obnovný manažment (napr. na nelesných pozemkoch – na zarastajúcich mokradiach a pasienkoch).

Tab. č. 25 Významné lokality v C zóne NP Muránska planina

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	EFP
1	Havraník	Šumiac	Genofondová lokalita. Rozsiahly komplex s kosnými lúkami, pasienkami, zarastajúcimi pasienkami a veľmi cennými mokraďovými ekosystémami (Národne významná mokraď Za Havraník). Z prírodoochranného hľadiska sú významné aj zarastajúce pasienky, ktoré plynule prechádzajú do sukcesného lesa; ide o lovné či iné biotopy viacerých chránených druhov živočíchov.	Hlavné predmety ochrany: - biotopy Ra3, Ra6, Lk5, Lk6, Lk1, Lk2, Tr8, Ls1.4, - napr. <i>Tetrastes bonasia</i> , <i>Bombina variegata</i> Ostatné predm. ochrany: - Ra7, Kr1, Lk10, Vo8 - <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Gladiolus imbricatus</i> , <i>Primula farinosa</i> , <i>Salix rosmarinifolia</i> ai.	4, 5
2	Pri Zlatne	Šumiac	Veľmi cenná slatinná lúka so slatinou a s výskytom ohrozených druhov rastlín.	Hlavné predmety ochrany: - biotopy Ra6, Lk5, Lk6, - <i>Bombina variegata</i> Ostatné predm. ochrany: - Ra7 - <i>Dactylorhiza lapponica</i> , <i>D. majalis</i> , <i>Chara</i> spp., <i>Primula farinosa</i> ai.	4
3	Biele Vody	Muráň	Rozsiahly komplex s pasienkami, a lúkami s roztrúsenou drevinovou vegetáciou, so zarastajúcimi pasienkami, xerothermnými krovinami a vzácné aj s mokraďovými biotopmi. Na časti sa nachádzajú prírodovedne hodnotné, sukcesiou vzniknuté zmiešané bukové porasty v rámci ktorých je zachovaný pôvodný reliéf s vystupujúcimi vápencami na povrchu. Na lokalite sa nachádza veľmi významná populácia sysľa pasienkového. Lokalita je aj biotopom (potravným/hniezdnym) viacerých druhov chránených vtákov.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Tr1, Lk3, Ra3, Kr6, Ls5.4 - <i>Maculineaalcon rebeli</i> , <i>Spermophilus citellus</i> Ostatné predm. ochrany: - <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Orchis morio</i> , <i>Chara</i> spp.	4, 5

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	EFP
4	Spiské	Muráň	Lokalita zahrňuje kameňolom Muráň s príľahlými xerothermnými pasienkami, porastami borievky obyčajnej a dlhodobo zarastenej časti s charakterom lesa – bučiny. Priamo v lome sa vyskytuje trvalý biotop kunky obyčajnej a zriedkavé vodné biotopy s charou (Vo5); zároveň ide o potenciálny biotop jasoňa červenookého.	Hlavné predmety ochrany: - Kr2, Tr1, Vo5 - <i>Bombina variegata</i> , <i>Maculinea alcon rebeli</i> Ostatné predm. ochrany: - <i>Centaureum pulchellum</i> , <i>Chara</i> spp.	4, 5
5	Šarkanica – Tri Dierky	Tisovec	Veľmi zachovalé bukové a (smrekovo-)jedľobukové lesy; zároveň sú biotopom viacerých chránených a ohrozených druhov živočíchov a rastlín. Ide prevažne o ochranné lesy, ktoré priamo nadväzujú na NPR Šarkanica.	Hlavné predmety ochrany: - Ls5.1, Ls5.4 - <i>Aegolius funereus</i> <i>Tetrastes bonasia</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Strix uralensis</i> , <i>Ursus arctos</i> - <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Taxus baccata</i>	3.1, 3.2
6	Kačkava	Tisovec	Veľmi cenné podmáčané a slatinné lúky so slatinami a s výskytom ohrozených druhov rastlín.	Hlavné predmety ochrany: - Ra6, Lk5, Lk6 - <i>Bombina variegata</i> Ostatné predm. ochrany: - Ra7 - <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Chara</i> spp., <i>Primula farinosa</i> ai.	4, 5
7	Kozák	Tisovec	Zmiešané smrekovo-bukové porasty, v rámci ktorých bol v r. 2015 zistený výskyt kriticky ohrozeného (dovtedy na Slovensku považovaného za vyhynutého) epifytického machu <i>Orthotrichum rogeri</i>	(Ostatný) predmet ochrany: - <i>Orthotrichum rogeri</i>	3.1
8	Zpúzlo	Tisovec	Veľmi zachovalé bukové lesy miestami pralesovitého charakteru.	Hlavné predmety ochrany: - Ls5.1 - <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Rosalia alpina</i> , <i>Strix uralensis</i> - <i>Buxbaumia viridis</i>	3.1
9	Roveň – Polianky	Tisovec	Komplex zachovalých bukových lesov a sukcesných lesných spoločenstiev na bývalých zarastajúcich pasienkov; ide o významný komplex biotopov (hniezdny, potravný či iný) pre	Hlavné predmety ochrany: - <i>Aegolius funereus</i> , <i>Tetrastes bonasia</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Felis</i>	3.1, 4.5,

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	EFP
			viaceré chránené aj ohrozené druhy živočíchov (napr. hniezdny biotop jariabka, pôtika kapcavého, sokola sťahovavého či sovy dlhochvostej; brložisko medveďa). Súčasťou lokality sú aj: lieskové kroviny, lúka, podmáčané lúčne biotopy na alúviu potôčika a prameniská.	<i>silvestris</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Strix uralensis</i> , <i>Ursus arctos</i> - Ls5.1, Lk1, Lk5, Lk6, Pr2, Kr7 Ostatné predm. ochrany: - <i>Rana temporaria</i>	
10	Teplica – Dvaja Bratia	Tisovec	Komplex veľmi zachovalých sutinových lesov a vápencových bučín s výskytom tisa a kyjanôčky zelenej. Nachádzajú sa tu významné biotopy viacerých chránených druhov živočíchov. Pozn.: Lokalita sa nachádza v rámci územia SKUEV 0282 Tisovský kras. Veľmi hodnotné a zachovalé územie s predpokladom na zaradenie do A zóny.	Hlavné predmety ochrany: - <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Taxus baccata</i> - <i>Ursus arctos</i> ai. - Ls4, Ls5.4	3.1
11	Podhrad	Tisovec	Najteplomilnejšia lokalita v rámci národného parku (v Tisovskom krasi). Ide o xerothermné pasienky na škrapoch, sčasti zarastené s výskytom rôznych krovín (biotopov), ktoré miestami prechádzajú do sukcesného štádia lesa. Na lokalite sa nachádza kolónia sysľov.	Hlavné predmety ochrany: - Tr1, Kr2, Kr6, Kr7 - <i>Ephippiger ephippiger</i> , <i>Spermophilus citellus</i> Ostatné predm. ochrany: - <i>Lathyrus nissolia</i>	4,5
12	Zbojská	Tisovec	Veľmi cenná mokraď s biotopmi podmáčaných lúk a rašeliniska s výskytom machu <i>Hamatocaulis vernicosus</i> .	Hlavné predmety ochrany: - <i>Hamatocaulis vernicosus</i> - biotopy Ra3, Lk6	4

V tabuľke č. 26 je uvedená **PR Zdychavské skalky** a v tabuľke č. 27 sú uvedené **záujmové lokality, nachádzajúce sa v ochrannom pásme NP Muránska planina**, ktoré sú taktiež významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny, t.j. z hľadiska výskytu predmetov ochrany NP Muránska planina – najmä výskytu biotopov a druhov. Okrem stručnej charakteristiky lokalít a predmetov ochrany sú pri jednotlivých lokalitách uvedené zodpovedajúce ekologicko-funkčné priestory (EFP), ktoré sú popísané ďalej (napr. tab. č. 32). Podobne ako v prípade významných lokalít v rámci C zóny NP Muránska planina, tak aj v prípade niektorých záujmových lokalít v ochrannom pásme je potrebné zabezpečiť ich lepšiu ochranu – napr. bezzásahový režim v najcennejších lesných biotopoch.

Tab. č. 26 PR Zdychavské skalky v ochrannom pásme NP Muránska planina

Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	EFP
PR Zdychavské skalky	Muránska Zdychava	Skalnatý smrekovo-bukový porast s výskytom rozchodníka ročného (<i>Sedum annuum</i>).	Hlavné predmety ochrany: - <i>Sedum annuum</i>	3.1

Tab. č. 27 Záujmové lokality v ochrannom pásme NP Muránska planina

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	*EFP
1	Psica	Pohronská Polhora, Polomka	Lesné porasty, ktoré sú súčasťou hluchánej oblasti (biotopy hlucháňa hôrneho <i>Tetrao urogallus</i>).	Hlavné predmety ochrany: - <i>Tetrao urogallus</i>	3.1
2	Veľká Smrekovica	Polomka	Lesné porasty, ktoré sú súčasťou hluchánej oblasti (biotopy hlucháňa hôrneho <i>Tetrao urogallus</i>).	Hlavné predmety ochrany: - <i>Tetrao urogallus</i>	3.1
3	Malá Smrekovica	Polomka	Lesné porasty, ktoré sú súčasťou hluchánej oblasti (biotopy hlucháňa hôrneho <i>Tetrao urogallus</i>).	Hlavné predmety ochrany: - <i>Tetrao urogallus</i>	3.1
4	Magura	Polomka	Veľmi zachovalý lesný porast pralesovitého vzhľadu. Významná lokalita pre hniezdenie dutinových hniezdičov.	Hlavné predmety ochrany: - biotopy Ls4, Ls5.1 - <i>Ursus arctos</i> , ďatlovice	3.1
5	Pod Magurou	Polomka	Významný komplex (pod)horských pasienkov a zarastených nelesných plôch, ktoré na časti územia majú charakter lesa (prirôdzené vzniknutý les). Významné lovné biotopy dravých vtákov. Ide aj o krajinársky hodnotné územie.	Hlavné predmety ochrany: - biotopy Tr8, Lk3, Ls5.1	3.2, 4, 5
6	Alúvium Hronca	Závadka nad Hronom	Územie zahŕňa alúvium prirodzeného toku Hronec s horskými jelšínami a sčasti aj prilahlými lúkami; súčasťou územia, v jeho severnej časti – v ústi doliny Hronec, je aj pomerne rozsiahla regionálne významná mokraď.	Hlavné predmety ochrany: - <i>Hamatocaulis vernicosus</i> - <i>Sicista betulina</i> - Ra3, Lk5, Lk6, Lk10, Br6, Ls1.4, Kr8	4, 5, 6
7	Pohorelské Nehovo	Heľpa	Významné hrebeňové horské pasienky (sčasti zarastajúce).	Hlavné predmety ochrany: - Tr8 Ostatné predmety ochrany: - <i>Pseudoorchis albida</i>	4, 5
8	Alúvium Ráčovho potoka a niva potoka Postal'	Pohorelá	Alúvium prirodzené meandrujúceho Ráčovho potoka a potoka Postal' s výskytom horských jelšín (zväčša	Hlavné predmety ochrany: - Ls1.4, Lk5, Lk6, Br6, Ra3 Ostatné predmety ochrany: - Ls1.1	4, 5, 6

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	*EFP
			fragmenty) a na niektorých miestach aj s príslušnými lúkami. Niva potoka Postal' bola zaradená medzi regionálne významné mokrade. V severnej časti – pri sútoku do Hrona sa vzácné vyskytuje aj vrbový lužný les.		
9	Stružaník	Pohorelá	Komplex (pod)horských pasienkov a zarastených nelesných plôch.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk3 Ostatné predmety ochrany: - <i>Dactylorhiza sambucina</i>	4, 5
10	Pod Dlhým vrchom	Telgárt	Významná mokrad'ová genofondová lokalita s lúčnymi a slatinnými biotopmi a výskytom viacerých zriedkavých a chránených druhov rastlín.	Hlavné predmety ochrany: - Ra6, Lk1/Lk2, Lk6, Tr8 Ostatné predmety ochrany: - Vo5 - <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Primula farinosa</i> ai.	4
11	Župkova Magura	Šumiac, Telgárt	Významné bralnaté vápencové územie v najvýchodnejšej časti Muránskej planiny. Z dôvodu extrémnych stanovištných podmienok a neprístupnosti (bralá) sa tu nachádzajú zachovalé lesné porasty (zväčša ide o ochranné lesy). Územie vhodné na vyhlásenie maloplošného chráneného územia. Spolu s Homolou (SKUEV0204) ide o najcennejšie lesnaté územie v tejto časti Muránskej planiny.	Hlavné predmety ochrany: - <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Taxus baccata</i> - Ls4, Ls5.4, Sk1	3.1
12	Predná Hora	Muránska Huta	Veľmi významná lokalita s výskytom epifytického machorastu <i>Nyholmiella gymnostoma</i> , kriticky ohrozeného druhu, ktorý bol považovaný za vyhynutý (jediná lokalita výskytu v rámci SR a ČR). Druh sa vyskytuje len na osikách. Súčasťou lokality je aj spodná časť parku, nachádzajúceho sa pri kaštieli Ferdinanda Coburga, ktorý je významný najmä z arboristického hľadiska. .	Hlavné predmety ochrany: - <i>Maculinea teleius</i> - Ls5.1, Lk1 Ostatné predmety ochrany: - <i>Nyholmiella gymnostoma</i> <i>Dactylorhiza fuchsii</i> subsp. <i>sooiana</i> , <i>Gentianella amarella</i> subsp. <i>amarella</i>	3.1, 4, 5, 7.5
13	Lučanské	Muráň	Komplex podhorských pasienkov a sukcesne zarastených plôch s charakterom lesa. Sčasti mykologicky významné biotopy – s výskytom vzácných a zriedkavých druhov makromycétov.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk3, Tr8, Pr2 Ostatné predmety ochrany: - <i>Dactylorhiza sambucina</i> - makromycéty: <i>Clavaria greletii</i> , <i>C. straminea</i> , <i>Hygrocybe fornicata</i> ai.	4, 5
14	Alúvium Hutníckeho potoka	Muránska Huta,	Alúvium prirodzene meandrujúceho Hutníckeho	Hlavné predmety ochrany: - Ls 1.3/1.4, Lk6, Br6	5, 6

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	*EFP
		Muránska Zdychava	potoka, ktorý spája dve územia SKUEV – Muránsku planinu a alúvium Muráňa. Na alúviu sa vyskytujú mokradňové typy biotopov (jelšiny, podmáčené lúky).		
15	Kašajka	Muránska Zdychava	Horská lúka s výskytom veľmi zriedkavého druhu <i>Dianthus superbis</i> subsp. <i>alpestris</i> .	Hlavné predmety ochrany: - Lk2, Tr8 Ostatné predmety ochrany: - <i>Dianthus superbis</i> subsp. <i>alpestris</i> , <i>Dactylorhiza sambucina</i>	4, 5
16	Ráztoka	Muránska Zdychava	Podmáčaná lúka, ktorá je významná z hľadiska výskytu huby <i>Glutinoglossum heptaseptalum</i> (jediný nález tohto druhu na Slovensku a zároveň piaty nález vo svete).	Hlavné predmety ochrany: - Lk6 Ostatné predmety ochrany: - <i>Glutinoglossum heptaseptalum</i>	4
17	Števkovo – Hlboké – Poľahajské	Muránska Zdychava	Komplex obhospodarovaných lúk a pasienkov, poličok, zarastajúcich pasienkov a zarastených nelesných plôch, ktoré v súčasnosti majú už charakter lesa. Súčasťou sú aj horské potôčiky (napr. s výskytom <i>Cordulegaster bidentata</i> v Hlbokom potoku). Ide o mykologicky významné lokality – s výskytom vzácnych a zriedkavých druhov makromycétov (Mihál et al. 2011, Glejdura 2013).	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk6, Sk2, Kr7, Ls4, Ls5.1 - <i>Sedum annuum</i> Ostatné predmety ochrany: - <i>Dactylorhiza sambucina</i> , <i>D. majalis</i> ; makromycéty: <i>Limacella guttata</i> , <i>Pseudoplectania melaena</i> , <i>Neobulgaria premnophila</i> (okrem Nórska ide o jediný výskyt na svete), <i>Ascobolus xylophilus</i> , <i>Pindara terrestris</i> , <i>Peziza vagneri</i> , <i>Cordulegaster bidentata</i> ai.	4, 5
18	Kokavka	Muránska Zdychava	Horské lazničné osadlosti v pôvodnom architektonickom štýle (drevenice) v komplexe kosných lúk a pasienkov (s výskytom vstavačovcov) / ovocných záhrad, poličok, remízok, krovín a fragmentov lesa. Významná laznička lokalita z hľadiska ľudovej architektúry.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk6, - <i>Sedum annuum</i> Ostatné predmety ochrany: - <i>Dactylorhiza sambucina</i> , <i>D. majalis</i> - veľmi významná lokalita na Slovensku z hľadiska tradičnej architektúry.	4, 5
19	Muráň – Uhliarska	Muráň	Komplex mokradňových (jelšina, vodná plocha, vlhké lúky) a lúčnych biotopov. Biotopy obojživelníkov a modráčika krvavcového. Súčasťou lokality sú aj ovocné sady.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk6 - <i>Maculinea teleius</i> , <i>Cordulegaster heros</i> Ostatné predmety ochrany: - Ls7.4 - obojživelníky	4, 5
20	Žabica – Hrby	Muráň	Miestne biocentrum. Zároveň ide o krajinársky a vizuálne exponovanú lokalitu. Je to	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk6, Tr1, Tr7, Pr2, Kr7, Ls5.1	4, 5

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	*EFP
			komplex lúk, mokradí a pasienkov (na časti aj s výskytom starých ovocných drevín – jablone, orechy), remízok (aj s charakterom lesa) a lesov. Biotopy obojživelníkov, modráčika krvavcového a ďalších vzácných druhov (napr. epifytických lišajníkov).	- <i>Maculinea teleius</i> Ostatné predmety ochrany: - obojživelníky; <i>Arthrosporum populorum</i> , <i>Candelariella subdeflexa</i> , <i>Rinodina polysporoides</i> ; <i>Dactylorhiza majalis</i>	
21	Nemcová	Muránska Lehota	Významný komplex pasienkov, ako aj zarastených plôch s charakterom lesa. Súčasťou lokality je aj najstarší smrekovcový semenný sad na Slovensku.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk3, Lk6, Pr2	4, 5
22	Predné Korimovo (Nemcová)	Tisovec	Komplex zachovalých (obhospodarovaných) lúk a pasienkov.	Hlavné predmety ochrany: - Lk3, Tr8 - <i>Dactylorhiza sambucina</i>	4, 5
23	Frígľovo (Dúhovo)	Tisovec	Komplex zachovalých (obhospodarovaných) lúk a pasienkov.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk6 - <i>Dactylorhiza. majalis</i>	4, 5
24	Laukovo – Cicúňovo	Tisovec	Komplex zachovalých lúk a pasienkov.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk6 Ostatné predmety ochrany: - <i>Orchis morio</i> , <i>Epipactis palustris</i>	4, 5
25	Obadovo očko	Tisovec	Krajinársky a vizuálne exponovaná lokalita. Komplex pasienkov, remízok, krovín, zarastených častí, ktorého súčasťou sú aj staré záhrady (vrátane opustených záhrad). Záhrady sú významné aj z hľadiska existencie starých ovocných drevín (najmä jablone) so starými odrodami. Zriedkavé sú mokrad'ové spoločenstvá.	Hlavné predmety ochrany: - Tr1, Tr7, Lk1, Lk5, Lk6, Kr7	4, 5
26	Borovina	Tisovec	Lokalita s veľmi zachovalými lesnými porastami (staré sutinové lesy a kyslomilná bučina) s výskytom <i>Buxbaumia viridis</i> .	Hlavné predmety ochrany: - <i>Buxbaumia viridis</i> - Ls4, Ls5.2	3.1
27	Čertova dolina - Remetisko	Tisovec	Lokalita s veľmi zachovalými bučinami s výskytom <i>Buxbaumia viridis</i> a ďalších chránených rastlín.	Hlavné predmety ochrany: - <i>Buxbaumia viridis</i> - Ls5.1, Ls5.4	3.1
28	Rangaska	Klenovec	Geomorfologicky významná lokalita. Ide o mimoriadne cenné doklady svahových gravitačných procesov, ktoré nastali po eróznom prehĺbení dolín v jz. časti Muránskej planiny. Významná je jaskyňa Veľká Rangaska v kopci Rangaska.	Hlavné predmety ochrany: - Ls4, Ls5.1, Ls5.4 Ostatné predmety ochrany: Jaskyňa Veľká Rangaska	3.1, 3.2 5

P. č.	Lokalita	Katastrálne územie	Charakteristika lokality	Predmety ochrany	*EFP
29	Tepličné	Klenovec	Geomorfologicky významná lokalita. Ide o mimoriadne cenné doklady svahových gravitačných procesov, ktoré nastali po eróznom prehĺbení dolín v jz. časti Muránskej planiny. V Tepličnom ide o systém rozsadlín vo vápencových blokoch zosunutých z jz. svahov Muránskej planiny.	Hlavné predmety ochrany: - Ls4, Ls5.2 Ostatné predmety ochrany: - svahové zosuvy v Tepličnom,	3.1, 5
30	Zbojská - Remetisko	Pohronská Polhora	Významné podmäčané a vlhké lúky s bohatou populáciou vstavačovcov májových.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1, Lk6 Ostatné predmety ochrany: - <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Veronica scutellata</i>	4
31	Podpoľana	Pohronská Polhora	Mokrad'ová lokalita s výskytom machu <i>Helodium blandowii</i> . Je to glaciálny relikv a zároveň ohrozený druh bryoflóry Slovenskej a Českej republiky.	Hlavné predmety ochrany: - Ra3, Lk6 Ostatné predmety ochrany: - <i>Helodium blandowii</i>	4, 5
32	Lipianka	Pohronská Polhora	V rámci Európy ide o lokalitu s najrozsiahlejšími superkolóniami mravca <i>Formica exsecta</i> , v rámci komplexu poloprirodzených lúk a pasienkov.	Hlavné predmety ochrany: - Lk1 Ostatné predmety ochrany: - <i>Formica exsecta</i>	4, 5
33	Pod Ždiarikom	Pohronská Polhora	Veľmi zachovalý – pralesovitý zmiešaný lesný porast.	Hlavné predmety ochrany: - Ls4, Ls5.1	3.1
34	Ždiarik	Pohronská Polhora	Usadlosti s obhospodávanými lúkami s výskytom <i>Dactylorhiza sambucina</i> .	Hlavné predmety ochrany: - Lk1 Ostatné predmety ochrany: - <i>Dactylorhiza sambucina</i>	4, 5
35	Hornô Pšeničnô	Pohronská Polhora	Významný komplex horských lúk a pasienkov.	Hlavné predmety ochrany: - <i>Campanula serrata</i> - Tr8, Lk6, Ra3	4, 5

Poznámky:

*spôsob využitia územia sa navrhuje v súlade s využitím jednotlivých EFP (ekologicko-funkčný priestor), ktoré sú pre územie národného parku uvedené v kapitole 2.3.

Predmetné lokality sú vyznačené aj na mape v prílohe č. 6.7.21.

1.7 Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa

Lesné pozemky tvoria 88 % výmery NP a 75 % jeho ochranného pásma, hospodárenie v lesoch je vykonávané podľa programov starostlivosti o lesy (PSoL).

Vlastné územie NP Muránska planina zasahuje do 13 lesných hospodárskych celkov (LHC) - Červená Skala, Dobšiná, Hnúšťa, Jelšava, Klenovec, Michalová, Muráň, Pohorelá, Revúca, Štítnik, Telgárt, Tisovec a Závadka. Na týchto LHC sú vyhlásené lesné užívateľské celky (LUC) resp. lesné celky (LC) podľa jednotlivých užívateľov lesov. Najväčšie zastúpenie majú hospodárske lesy (59 %), nasledujú lesy ochranné (38 %) a lesy osobitného určenia (3 %). V rámci hospodárskych súborov lesných typov (HSLT) prevládajú 511-Živné jedľové bučiny (16 %), 502-Svieže vápencové jedľové bučiny (11 %), 611-Živné jedľovo-bukové

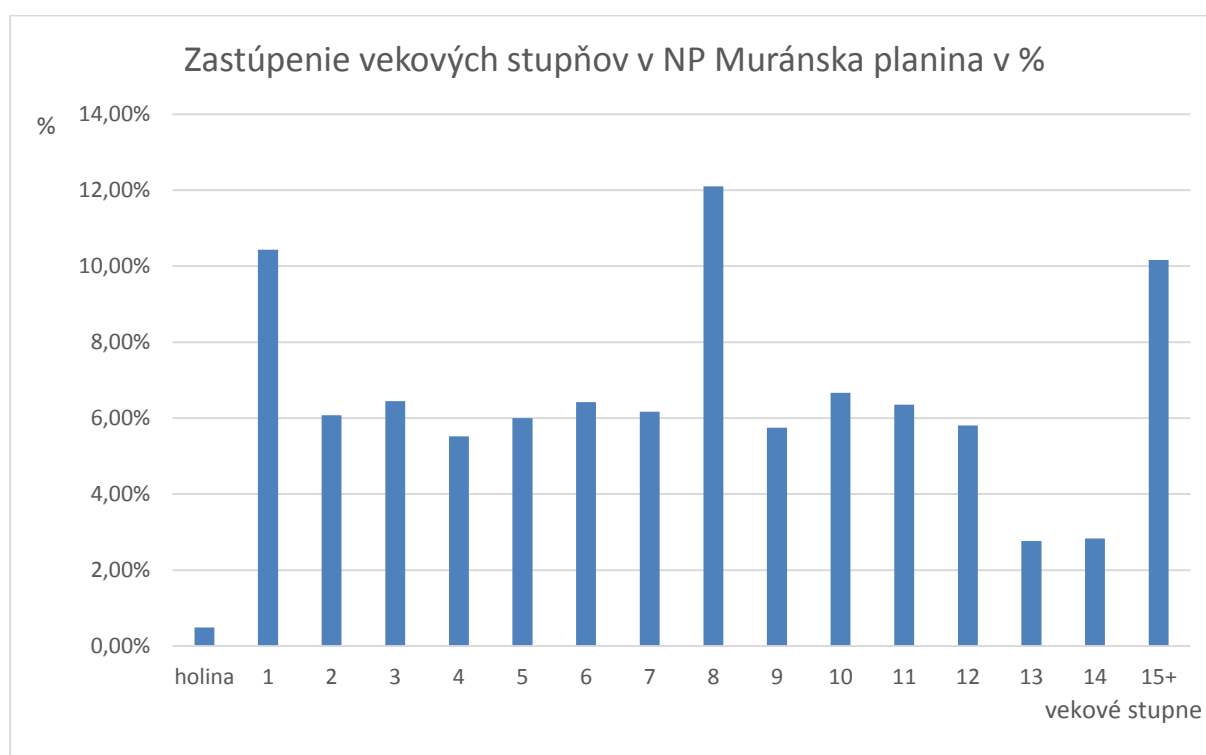
smrečiny (8%), 602-Svieže vápencové jedľovo-bukové smrečiny (7 %) a 592-Svieže vápencové jedľové bučiny (Ochranného rázu) (6%). Zastúpenie ostatných HSLT je nižšie ako 5 %.

Podrobnosti sú uvedené v tabuľke č. 28. a č. 29 a na obrázku č. 2.

Tab. č. 28 Rozdelenie lesných porastov v NP Muránska planina do vekových tried (stav k 11.12.2019)

Vek v rokoch	0-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	141+
Zastúpenie v %	17,01	11,96	12,42	18,27	12,41	12,16	5,60	10,16

Obr. č. 2 Zastúpenie vekových stupňov v NP Muránska planina (stav k 11.12.2019)

(* 1=1-10 rokov; 2 =11-20 rokov; 3=21-30 rokov; 4=31-40 rokov; 5=41-50 rokov; 6=51-60 rokov; 7=61-70 rokov; 8=71-80 rokov; 9=81-90 rokov; 10=91-100 rokov; 11=101-110 rokov; 12=111-120 rokov; 13=121-130 rokov; 14=131-140 rokov; 15+=141+ rokov)

Tab. č. 29 Prehľad vlastníkov a užívateľov lesných pozemkov NP Muránska planina, LC/LHC a ďalších údajov (stav k 11.12.2019)

Subjekt		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL
Štátni	Lesy Slovenskej republiky, š. p., (ďalej len „Lesy SR“), odštepný závod (OZ) Revúca	Lesy Muráň	Muráň	6589,49	2015-2024
		Lesy Revúca	Revúca	885,66	2015-2024
		Lesy Jelšava	Jelšava	86,90	2015-2024
	Lesy SR, š. p., OZ Beňuš	Červená Skala	Červená Skala	1912,95	2014-2023
		Pohorelá	Pohorelá	1307,44	2014-2023

Subjekt		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL	
		Závadka nad Hronom	Závadka	2996,58	2014-2023	
		Telgárt	Telgárt	132,85	2014-2023	
	Lesy SR, š. p., OZ Čierny Balog	Lesy Michalová	Michalová	754,08	2019-2028	
	Lesy SR, š. p., OZ Rimavská Sobota	Lesy Klenovec	Klenovec	24,00	2013-2022	
		Lesy Tisovec	Tisovec	1837,80	2013-2022	
		Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	Tisovec	119,81	2013-2022
	Hnúšťa		Hnúšťa	52,44	2013-2022	
	Lesy SR, š.p., OZ Rožňava	Lesy Nižná Slaná I.	Dobšina	Dobšina	814,15	2015-2024
			Štítnik	Štítnik	185,50	2015-2024
	Spolu štátne subjekty			17699,65		
Neštátni	Lesné združenie Poľana I.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	487,78	2013-2022	
			Hnúšťa	7,67	2013-2022	
	Lesné združenie Poľana II.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	22,91	2013-2022	
	Mestské lesy Tisovec	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	1756,16	2013-2022	
	Malohontská lesná spoločnosť I. s.r.o.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	110,54	2013-2022	
	Malohontská lesná spoločnosť II. s.r.o.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	71,41	2013-2022	
	Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi augsburskeho vyznania Tisovec	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	92,21	2013-2022	
			Hnúšťa	3,37	2013-2022	
	Obecné lesy Pohronská Polhora s.r.o.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	21,54	2013-2022	
	Pasienkové spoločenstvo Teplica, pozemkové spoločenstvo	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	101,30	2013-2022	
	Peter Vetrák a spol.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	49,72	2013-2022	
			Hnúšťa	23,72	2013-2022	
	Zoltán Szöke	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	7,69	2013-2022	
	Ing. Vladimír Grilli	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	1,63	2013-2022	
	Ing. Štefan Nižňan	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	8,64	2013-2022	
	Boháčik Stanislav a Helena	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	2,80	2013-2022	
	Ján Svinčiak, Milan Svinčiak	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	1,94	2013-2022	
	Dušan Švec Združenie 1. Marský lodný spolok	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	2,87	2013-2022	
	Dušan Švec	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	4,17	2013-2022	
	Ing. Ján Kriška Dunajský	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	3,27	2013-2022	
Anna Staníková a spol.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	37,49	2013-2022		
Jana Antalová	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	1,84	2013-2022		
Mária Perenčayová	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	1,91	2013-2022		
MUDr. Ľudovít Baldovský	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	5,44	2013-2022		

Subjekt	LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL
Milan Posuch	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	2,26	2013-2022
Beáta Čepeláková a spol.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	5,54	2013-2022
Urbárska spoločnosť Rimavská Píla	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Tisovec	68,39	2013-2022
RIMPRUNUS	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Tisovec	0,40	2013-2022
Fischerová Marta Ing. a Petrán Ondrej	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	12,41	2013-2022
Malohontská lesná spoločnosť s.r.o.	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	22,47	2013-2022
Janka Rončáková a spol.	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Tisovec	0,33	2013-2022
Urbárske a pasienkové pozemkové spoločenstvo Pohorelá	Pohorelá	Pohorelá	4,05	2014-2023
Spoločnosť urbarialistov a pasienkárov, pozemkové spoločenstvo Muráň	Lesy Muráň	Muráň	1,37	2015-2024
Pozemkové spoločenstvo Zdychavských pasienkárov a urbarialistov Muránska Zdychava	Lesy Revúca	Revúca	11,00	2015-2024
Pašienkové spoločenstvo - pozemkové spoločenstvo Pohronská Polhora	Lesy Michalová	Michalová	14,55	2019-2028
Urbárska spoločnosť – Pozemkové spoločenstvo Závadka nad Hronom	Závadka nad Hronom	Tisovec	9,58	2014-2023
Pozemkové spoločenstvo Čierna Lehota – Stolica	Štítnik	Štítnik	760,74	2015-2024
PD Rejdová	Nižná Slaná a Dobšiná	Dobšiná	56,48	2015-2024
PF Forest s.r.o.	Nižná Slaná a Dobšiná	Dobšiná	51,56	2015-2024
Spolu neštátne subjekty			3849,15	
Spolu lesné porasty			21548,8	

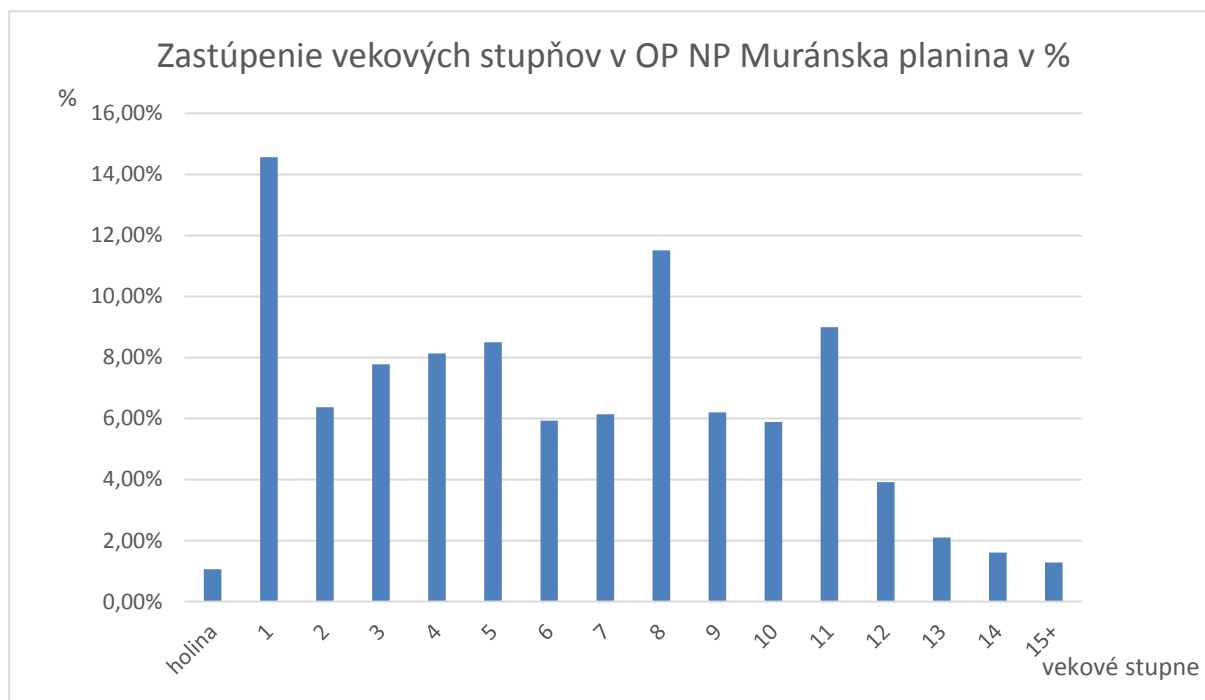
Ochranné pásmo NP Muránska planina zasahuje rovnako do 13 LHC - Červená Skala, Dobšiná, Hnúšťa, Jelšava, Klenovec, Michalová, Muráň, Pohorelá, Revúca, Štítnik, Telgárt, Tisovec a Závadka. Najväčšie zastúpenie majú **hospodárske lesy (83 %), nasledujú lesy ochranné (12 %) a lesy osobitného určenia (5 %). V rámci HSLT prevládajú 511-Živé jedľové bučiny (36 %), 611-Živé jedľovo-bukové smrečiny (14 %), 410-Svieže bučiny (9 %) a 505-Kyslé jedľové bučiny (5%). Zastúpenie ostatných HSLT je nižšie ako 5 %.**

Podrobnosti sú uvedené v tabuľke č. 30 a č. 31 a na obrázku č. 3.

Tab. č. 30 Rozdelenie lesných porastov v ochrannom pásme NP Muránska planina do vekových tried (stav k 11.12.2019)

Vek v rokoch	0-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	141+
Zastúpenie v %	22,72	15,97	14,79	17,79	12,64	11,95	3,24	0,89

Obr. č. 3 Zastúpenie vekových stupňov v ochrannom pásme NP Muránska planina (stav k 11.12.2019)

(*1=1-10 rokov; 2=11-20 rokov; 3=21-30 rokov; 4=31-40 rokov; 5=41-50 rokov; 6=51-60 rokov; 7=61-70 rokov; 8=71-80 rokov; 9=81-90 rokov; 10=91-100 rokov; 11=101-110 rokov; 12=111-120 rokov; 13=121-130 rokov; 14=131-140 rokov; 15+=141+ rokov)

Tab. č. 31 Prehľad vlastníkov a užívateľov lesných pozemkov ochranného pásma NP Muránska planina, LC/LHC a ďalších údajov (stav k 11.12.2019)

Subjekt		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL	
Štátni	Lesy SR, š. p., OZ Revúca	Lesy Muráň	Muráň	1222,27	2015-2024	
		Lesy Revúca	Revúca	1113,99	2015-2024	
	Lesy SR, š. p., OZ Beňuš	Telgárt	Telgárt	372,20	2014-2023	
		Červená Skala	Červená Skala	594,77	2014-2023	
		Pohorelá	Pohorelá	689,14	2014-2023	
		Závadka nad Hronom	Závadka	1209,84	2014-2023	
	Lesy SR, š. p., OZ Čierny Balog	Lesy Michalová	Michalová	1047,40	2019-2028	
	Lesy SR, š. p., OZ Rimavská Sobota	Lesy Brádko	Hnúšťa	7,25	2017-2026	
		Lesy Klenovec	Klenovec	280,35	2013-2022	
		Lesy Tisovec	Tisovec	878,87	2013-2022	
		Neštátne lesy Tisovec	Hnúšťa		46,63	2013-2022
			Tisovec		6,15	2013-2022
	Lesy Nižná Slaná I.	Dobšina		58,84	2015-2024	

Subjekt	LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL	
Lesy SR, š.p., OZ Rožňava		Štítnik	164,78	2015-2024	
Spolu štátne subjekty			7692,48		
Neštátni	Lesné združenie Poľana I.	Neštátne lesy Tisovec	Hnúšťa Tisovec	369,88 90,79	2013-2022 2013-2022
	Lesné združenie Poľana II.	Neštátne lesy Tisovec	Hnúšťa	6,81	2013-2022
	Malohontská lesná spoločnosť II. s.r.o.	Neštátne lesy Tisovec	Hnúšťa	2,19	2013-2022
	Miloš Roháč	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	0,54	2013-2022
	Calmit, spol. s r.o.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	1,16	2013-2022
	Obecné lesy Pohronska Polhora s.r.o.	Neštátne lesy Tisovec	Tisovec	9,94	2013-2022
	Bastav s.r.o.	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	2,54	2013-2022
	Quercus CS plus s.r.o.	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	6,13	2013-2022
	Samuel Caban	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	5,78	2013-2022
	Peter Vetrák	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	6,42	2013-2022
	Zuzana Struhárová	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	2,64	2013-2022
	Janka Rončáková a spol.	Neštátne lesy Rimavské Brezovo	Hnúšťa	8,81	2013-2022
	Lesná pasienková spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Krokava	Neštátne lesy Brádno	Hnúšťa	21,77	2013-2022
	Spoločnosť urbarialistov a pasienkárov, pozemkové spoločenstvo Muráň	Lesy Muráň	Muráň	368,71	2015-2024
	Urbárno pasienkové spoločenstvo Dolinka, Muránska Huta	Lesy Muráň	Muráň	58,67	2015-2024
	Rímskokatolícka cirkev, farnosť Muránska Lehota	Lesy Muráň	Muráň	16,80	2015-2024
	Urbárske a pasienkové pozemkové spoločenstvo Pohorelá	Pohorelá	Pohorelá	497,26	2014-2023
	Pasienková spoločnosť – Pozemkové spoločenstvo Závadka nad Hronom	Závadka nad Hronom	Závadka	458,63	2014-2023
	Pasienková spoločnosť – Pozemkové spoločenstvo Polomka	Závadka nad Hronom	Závadka	40,85	2014-2023
	Urbárska spoločnosť – Pozemkové spoločenstvo Závadka nad Hronom	Závadka nad Hronom	Závadka	95,32	2014-2023

Subjekt		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL
	Pozemkové spoločenstvo Zdychavských pasienkárov a urbarialistov Muránska Zdychava	Lesy Revúca	Revúca	110,43	2015-2024
	Pasienkové spoločenstvo - pozemkové spoločenstvo Pohronska Polhora	Lesy Michalová	Michalová	1,28	2019-2028
	Pozemkové spoločenstvo Čierna Lehota – Stolica	Štítnik	Štítnik	555,58	2015-2024
	Emil Pukanský	Štítnik	Štítnik	24,01	2015-2024
	PF Forest s.r.o.	Nižná Slaná a Dobšiná	Dobšiná	122,10	2015-2024
Spolu neštátne subjekty				2885,04	
Spolu lesné porasty				10577,52	

2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY

2.1. Historický kontext

Ochrana prírody

Územie Muránskej planiny je **legislatívne chránené od r. 1977**, kedy bolo vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 9/1977 Zb. vyhlásené za chránenú krajinnú oblasť s výmerou 21 931 ha vlastného územia a 34 250 ha ochranného pásma.

Vzhľadom na mimoriadne prírodné hodnoty územia došlo v r. 1997 nariadením vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 259/1997 Z. z. k prekategORIZOVANIU chránenej krajinskej oblasti na národný park. Pritom sa čiastočne menili hranice národného parku aj hranice ochranného pásma tak, aby vymedzené územie zahŕňalo len najcennejšie prírodné prostredie. Výmera vlastného územia národného parku sa znížila na 20 317,8021 ha a hranica ochranného pásma na 21 697,9644 ha.

Od r. 1953 bolo postupne vyhlásených 11 národných prírodných rezervácií, 13 prírodných rezervácií, 1 chránený areál a 1 národná prírodná pamiatka, pričom prvých šesť týchto chránených území do r. 1977. **Vymedzením zón dôjde k zrušeniu uvedených chránených území**, okrem ochrany jaskyne Bobačka a PR Zdychavské skalky, ktorá sa nachádza v ochrannom pásme NP Muránska planina a platí v nej 4. stupeň ochrany.

Poľnohospodárstvo

Od r. 1948 pod vplyvom kolektivizácie došlo k vzniku jednotných roľníckych družstiev a k likvidácii súkromného vlastníctva. Kolektivizáciou nebola na území ochranného pásma NP zasiahnutá len lokalita Muránska Zdychava pre špecifické prírodné podmienky. Počas tohto obdobia došlo k **rekultivácii pôdy, úprave pôdnej reakcie, používaniu umelých hnojív, nešetrným agrotechnickým zásahom ťažkou technikou, ako aj k zarovnaní terénnych depresí a hĺbkovému kypreniu pôdy.**

Ďalším negatívnym trendom bolo **odvodňovanie zamokrených biotopov** melioračnými technickými opatreniami. **Meliorácie** vykonané spôsobom drenážnych trubiek sú tu na niektorých miestach dodnes funkčné.

Trvalé trávne porasty boli využívané na **intenzívne pasenie** väčšinou hovädzieho dobytku, v menšej miere oviec, preto dochádzalo na mnohých miestach (Roveň, Kejda, Zbojská) k šíreniu nitrofilných druhov rastlín v okolí miest s ustajnením.

Počas transformácie po r. 1990 sa roľnícke družstvá zmenili na obchodné spoločnosti alebo si ponechali svoju právnu subjektivitu. Od r. 1996 nastáva **postupný úpadok poľnohospodárskych družstiev**.

Lesníctvo

Významnejším spôsobom človek začal ovplyvňovať lesy – a celú krajinu - až v stredoveku, v súvislosti s budovaním Muránskeho hradu a vznikom **prvých osád** v jeho okolí. **Valašskou kolonizáciou** došlo ku klčovaniu a vypaľovaniu lesov pre rozsiahle pasienky pre stáda. Od 13. storočia sa začína rozvíjať aj baníctvo, no jeho rozmach začína spolu s hutníctvom železa až v 15. storočí. Na výstuže v **baniach a výrobu drevného uhlia** na tavenie železa sa muselo rúbať čoraz viac lesa. Už v r. 1563 bol stav lesov pre potreby baníctva a hutníctva zlý kvôli pastve oviec a kôz, preto kráľ Ferdinand zakázal pastvu v lese. Ťažba železnej rudy naďalej rástla a s tým aj spotreba drevného uhlia. V 18. a začiatkom 19. storočia bola v regióne Gemera vyrobená väčšina uhorskej produkcie železa, na začiatku 19. storočia bol už akútny nedostatok dreva. V r. 1828 sa stal riaditeľom Muránskeho panstva Ludwig Greiner, ktorý zaviedol do lesov plánované hospodárenie v mnohom podobné tomu dnešnému.

Turizmus

Záujem o Muránsku planinu a najmä o Muránsky hrad (aj dnes najnavštevovanejšie miesto) prejavovali už v 19. storočí viacerí významní literáti (napr. Šándor Petöfi, Alois Jirásek) a národovci, ktorí navštívené miesta následne opisovali vo svojich dielach. Krátko po vzniku Československej republiky bol v r. 1924 založený Odbor klubu československých turistov (OKČST). Hlavným iniciátorom bol Václav Vraný (prírodovedec, botanik, národovec, pedagóg), ktorý sa stal jeho prvým predsedom. Hlavnou náplňou OKČST v Tisovci bolo vykonávanie rôznorodých činností týkajúcich sa turistiky, vyrobili mapu okolia Tisovca a neskôr zriadili aj informačnú kanceláriu, či turistickú knižnicu. V zimnom období sa významnou súčasťou turistiky stalo lyžovanie, najmä na Fabovej holi a na Trstí. Členovia klubu organizovali nielen turistické vychádzky do okolia, ale venovali sa aj výskumu jaskýň v okolí Tisovca.

Sieť turistických chodníkov bola budovaná postupne. V 30. rokoch 20. storočia OKČST v Tisovci vyznačili turistické trasy Cesta Václava Vraného z Tisovca na Trstie a do Hačavy, z Tisovca na Hradovú, zo Zbojskej na Fabovu hoľu ale aj cesta z Tisovca cez Voniacu. Sieť značených turistických chodníkov už za existencie Chránenej krajinskej oblasti Muránska planina dosahovala celkovú dĺžku 304 km a hustotu 0,5 km na 1 km².

Muránska planina patrila k územiám s pomerne nízkou návštevnosťou, ktorá stúpala až po r. 1997 (po vyhlásení národného parku). Leží mimo hlavných komunikačných spojov a ciest a v jej blízkosti sa nenachádzajú žiadne väčšie sídelné útvary.

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Lesníctvo

Po stáročiah intenzívneho pôsobenia človeka ostali na Muránskej planine aj človekom nedotknuté lesy – pralesy, v najneprístupnejších kútoch. Najzachovalejší je v Javorníkovej doline, menšie fragmenty sa našli na Malej a Veľkej Stožke, Poludnici, v Hrdzavej doline. Od hospodárskeho lesa ich odlišuje niekoľko znakov. Predovšetkým je to prítomnosť hrubých

stromov s vekom na hranici veku dozívania jednotlivých drevín, prítomnosť dostatočného množstva hrubého mŕtveho dreva v rôznych štádiách rozkladu a prítomnosť prirodzených štruktúr lesa.

Časť lesov, najmä na obvodových svahoch krasovej planiny, má štruktúru blízku prirodzenému lesu v rôznych štádiách vývoja, najmä v štádiu optima. Výlučným tvarom lesa je vysoký les. Najrozšírenejším hospodárskym spôsobom je maloplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu. Časť lesov najmä na krasovej plošine a v severnej časti územia má zmenené druhové zloženie alebo zastúpenie drevín v prospech smreka na úkor jedle a listnáčov. Prejavom zníženého odolnostného potenciálu porastov so zmeneným drevinovým zložením a narušenou štruktúrou sú kalamity spôsobené najmä snehom, vetrom a podkôrnym hmyzom.

V národnom parku sa nachádza 22 097,70 ha lesných pozemkov a v ochrannom pásme 10 854,10 ha lesných pozemkov, lesnatosť je 88 %, resp. 75 %.

81 % výmery lesov v NP Muránska planina je vo vlastníctve štátu, ostatné lesy sú vo vlastníctve miest a obcí, pozemkových spoločností, súkromnom a cirkevnom. Štátne lesy patria do pôsobnosti 5 odštepných závodov (OZ) Lesov Slovenskej republiky, štátneho podniku (ďalej len „Lesy SR, š. p.“): OZ Revúca, OZ Beňuš, OZ Čierny Balog, OZ Rimavská Sobota a OZ Rožňava.

Hospodárska činnosť v lesoch je vykonávaná v súlade s platnými právnymi predpismi v rezorte pôdohospodárstva a riadi sa predpismi programov starostlivosti o lesy (PSoL).

Ťažba nerastných surovín

Na území NP Muránska planina sa nachádza viacero **starých opustených lomov a ťažobní na kamenivo** (vápenec, dolomit, granodiorit, kremenec, piesky), ktoré nie sú rekultivované, podliehajú prirodzenej modelácii reliéfu a zarastajú vegetáciou. Často sa využívajú ako nelegálne skládky rôznych druhov odpadu, najmä v blízkosti obcí a miest. Majú využitie aj v oblasti ochrany prírody - významné reprodukčné lokality obojživelníkov (Sosninky, Muráň I, Borovniak – Zbojská), vhodné lokality jasoňa červenoookého (Dielik, Tisovec - Čremošné dobývací priestor), náučné geologické lokality (Bánovo). Kameňolom Borovniak - Zbojská, v ochrannom pásme, je stále činný.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárska pôda zaberá približne **11 % územia** NP (z toho trvalé trávne porasty, zaberajú cca 10,95 %, orná pôda len cca 0,05 %). Využívaných je len 51 % tejto výmery, zvyšok je zarastený drevinami a krovínami.

Časť lúk na krasovej plošine Muránskej planiny využívajú Lesy SR, š. p. na **polodivoký chov koní plemena norik**, ktoré sú pripravované na prácu v lesníctve.

Chov oviec má sezónny charakter a ovce sú v zimnom období ustajnené mimo vlastné územie NP, okrem hospodárskych zvierat subjektu: Zbojská s. r. o. – Igor Vlček. V letnom období sa chov realizuje prepásaním lúk a ustajnením oviec v prenosných košiaroch, ktoré sa prekladajú spravidla raz za 2 dni, alebo denne (podľa charakteru počasia). Stáda sú najčastejšie zabezpečené strážnymi psami. Salaše sú zväčša dočasné.

Chov hovädzieho dobytká sa realizuje voľným pasením po lúkach za prítomnosti pastiera alebo bez pastiera za pomoci elektrických ohradníkov. Chov koní postupným prepásaním lúk (putovaním v niekoľko-týždňových intervaloch) od jari až do jesene. Týmto spôsobom je zabezpečený aj manažment lúk. Ustajnenie koní v letnom období je v ohradách z drevených žrdí a v zimnom období sú kone ustajnené v žrebčine. V samotnom území NP sa väčšie trvalé objekty na ustajnenie hospodárskych zvierat nachádzajú na 5 lokalitách (Veľká Lúka, Paseky, Zbojská, Roveň, Havraník).

Zaujímavosťou NP Muránska planina je **chov somárov domácich** na lokalite Biele Vody, ktorá sa pýši reprodukcie schopnou kolóniou sysľa pasienkového (*Spermophilus citellus*).

Somáre tu majú iba jedno využitie – vypásanie, ktoré je tak veľmi potrebné pre zachovanie tohto druhu na území národného parku.

K negatívnym dôsledkom dnešného poľnohospodárstva zaraďujeme nedodržovanie podmienok pre pasenie, preháňanie a košarovanie hospodárskych zvierat, absenciu poľnohospodárskeho využívania krajiny. Často nedodržovanou podmienkou košarovania hospodárskych zvierat je **zanedbávanie pravidelného prekladania košiarov**. Tým dochádza k nadmernej nitrifikácii pôdy s ktorou je spojený rad negatívnych javov (vymiznutie alebo potlačenie vzácnych druhov rastlín, erózia pôdy, nálet pionierskych drevín, degradovanie biotopov). Jedným z hlavných problémov v súčasnosti je aj absencia kosenia a pastvy trávnych porastov, ktorá má za následok rýchle zarastanie náletovými drevinami (smrek, breza, osika, rakyta). Dochádza k rozširovaniu expanzívnych druhov (smlz, trstina, mrvica) a aj invázných a invázne sa správajúcich nepôvodných druhov rastlín (zlatobyľ kanadská, astra kopijovitolistá, hviezdnik ročný, vlčí bôb mnoholistý). Tieto rastliny na neobhospodarovaných lokalitách nachádzajú vhodné podmienky, veľmi ľahko sa rozširujú a vytláčajú pôvodné druhy.

Pozitívnym faktorom je, že sa umelé hnojivá používajú len na malej časti ornej pôdy v k. ú. Muráň. Bežným spôsobom je **aplikácia maštalného hnoja**. V súčasnosti vzniká potreba testovania vplyvov aplikácie výsledného produktu bioplynových staníc, tzv. digestátu, ktorý spôsobuje zmeny štruktúry lúčnych spoločenstiev a negatívne vplýva na ich biodiverzitu.

Vodné hospodárstvo

Muránska planina sa uznesením vlády Slovenskej republiky zákona č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov stala **chránenou oblasťou prirodzenej akumulácie vôd**. Vápencovú kryhu Muránskej planiny odvodňujú jedny z najmohutnejších vyvieráčiek Západných Karpát, výdatnosť presahuje aj 1000 l/s. Takmer všetky vyvieracky sú zdrojom pitnej vody pre okolité obce a mestá – muránskym vodovodom sú zásobovaní obyvatelia v oblasti od Muráňa až po Tornaľu. Je vyhlásených 9 ochranných pásiem vodárenských zdrojov I. a II. stupňa.

Rybárstvo

Výkon práva rybárstva vykonáva Slovenský rybársky zväz (SRZ) a Lesy SR š.p. Na území NP Muránska planina a jeho ochranného pásma pôsobia **štyri miestne organizácie SRZ** – Tisovec, Revúca, Brezno a Dobšiná, ktoré spravujú prevažnú časť tu existujúcich vodných tokov a vodných plôch. Toky sú obhospodarované ako v nechránených územiach – t.j. sú zarybňované umelým plôdikom, ktorý pochádza od generáčnych jedincov aj z iných oblastí a pre danú oblasť nie je pôvodný. V súčasnosti sa stále umelo zasahuje do druhového zloženia a do vekovej štruktúry miestnych populácií. Dôležitá je podpora druhov rýb – čerebľa pestrá, hlaváč pásoplutvý a hlaváč bieloplutvý, ktoré sú nesmierne dôležité v potravnom reťazci aj pre druhy vtákov a cicavcov (bocian čierny, vydra riečna).

Do NP Muránska planina zasahujú **nasledujúce rybárske revíry**: Furmanec 3-0790-4-1, Havraník 3-0910-4-1, Hron č.12 3-1140-4-1, Hron č.12 a 13 - chovné potoky 3-1150-4-2, Hronec 3-1170-4-1, Lehotský potok 3-1930-4-1, Muráň č. 3 3-2370-4-1, Muráň – prítoky 3-2340-4-2, Petrikovo 3-2830-4-1, Rácov 3-3090-4-1, Rimava č. 5, 6 a 7 - chovné potoky 3-3300-4-2, Rimava č. 7 3-3320-4-1, Rohozná 3-3350-5-1, Slaná č. 3 4-2290-4-1, Strundžanický potok 3-3920-4-2 a Štítický potok 4-2250-4-1.

Pretože ide o horné úseky tokov, reálne sa výkon rybárstva v NP Muránska planina nevykonáva.

Poľovníctvo

Na území NP Muránska planina - Stolica je evidovaných **17 poľovných revírov (PR)**, ktoré patria do **jelenej poľovnej oblasti J XV. Muránska**. V užívaní Lesov SR, š.p. je

7 revírov, 9 revírov je v užívaní poľovníckych združení a obecným lesom patrí 1 revír. Poľovné revíry PR Klatná, PR Červená Skala a PR Muránska planina sú tri najväčšie PR v rámci NP Muránska planina a jeho ochranného pásma (zaberajú takmer 60 % územia). Poľovné revíry sú obhospodarované rovnako ako v nechránených územiach. Odstrel zveri sa riadi podľa schváleného plánu chovu a lovu zveri. V poľovných revíroch sa vykonáva prikrmovanie zveri a to hlavne v zimných mesiacoch (avšak nekontrolovane aj mimo „obdobia núdze“), roznášanie soli, každoročné sčítanie zveri a budujú sa poľovnícke zariadenia.

Podľa vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 344/2009 Z. z. o ochrane a o čase, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov je povolený lov jariabka hôrneho od 1. októbra do 15. novembra, sluky hôrnej od 1. septembra do 30. novembra, jarabice poľnej od 16. septembra do 15. októbra, holuba hrivnáka od 1. augusta do 31. októbra, hrdličky záhradnej od 1. augusta do 31. decembra, lysky čiernej od 1. októbra do 15. januára, kačice divej od 1. septembra do 31. januára, husí bieločelých, siatinných a divých od 1. októbra do 20. januára, chochlačky sivej a chochlačky vrkočatej od 1. októbra do 15. januára a sojky, straky a vrany v mimohniezdnom období.

Škody spôsobené zverou v revíroch sú primerané zazvereniu revírov a riešené s vlastníkmi resp. s užívateľmi lesných a poľnohospodárskych pozemkov vzájomnou dohodou, prípadne komisionálnym jednaním.

Rekreácia a šport

Ročne navštívi NP Muránska planina len asi **30 000 turistov**, najviac peších turistov a cykloturistov je v letných mesiacoch (júl – august). Ide o krátkodobé pobyty (napr. víkend) alebo jednodňové pobyty bez prenocovania.

Na základe výsledkov prieskumu medzi návštevníkmi vykonaného v r. 2014 v rámci hodnotenia ekosystémových služieb v NP Muránska planina možno konštatovať, že **návštevníci jednoznačne v národnom parku preferujú rozvoj tzv. zeleného (mäkkého) turizmu**, ktorý rešpektuje miestne špecifiká (OZ Pronatur, 2014).

Podrobnosti o povinnostiach návštevníkov, o rozsahu a spôsobe dopravy a o kultúrno-výchovnom využívaní národného parku a jeho ochranného pásma upravuje Návštevný poriadok schválený vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. 2/2006 z 23.5.2006 o Návštevnom poriadku NP Muránska planina a jeho ochranného pásma (stav k 1.10.2019).

Okrem turistických trás a náučných chodníkov boli na území národného parku **vyhradené miesta pre voľný pohyb peších návštevníkov** (Za Havraník, Sosninky, Biele vody, ústie Hrdzavej doliny, Hrby, dolina Rimavy, Slávča, Kačkava, Strieborné, Suché doly, Zbojská). K miestam vyhradeným na táborenie patria Nižná Kľaková s turistickou útulňou, táborisko Veľká lúka a dolina Trsteník.

Na území bolo zriadených a vyznačených **viac ako 150 km cyklistických trás**. Niektoré časti dosiaľ nie sú sprístupnené cyklotrasami napriek tomu, že lokalitami prechádzajú spevnené účelové komunikácie (lesné cesty). Dôvodom je ochrana mimoriadne vzácnych predmetov ochrany národného parku – ide predovšetkým o lokality výskytu hlucháňa hôrneho. Z tohto dôvodu nebolo možné niektoré trasy prepojiť alebo zokruhovať.

Na skalolezenie sú vyhradené dve lokality – Rozštiepená skala v Hrdzavej doline (k.ú. Muráň) a skalné lezenie v oblasti Tesnej skaly (k.ú. Muránska Huta).

Pre turistiku na koni vyhradených 13 trás a 6 vyhradených miest – Biele vody, Hrby, Ústie Hrdzavej doliny a Suchý dol, Veľká lúka, Za Havraník, Suché doly. Niektoré z trás sú súčasťou tzv. Huculskej magistrály (produkt cestovného ruchu zameraný na putovanie v sedle huculských koní na území regiónov Muránska planina – Čierny Hron).

V NP Muránska planina ani v jeho ochrannom pásme neležia **žiadne významnejšie lyžiarske strediská**. Lyžiarske vleky v lokalite Zbojská a Muráň majú len miestny význam.

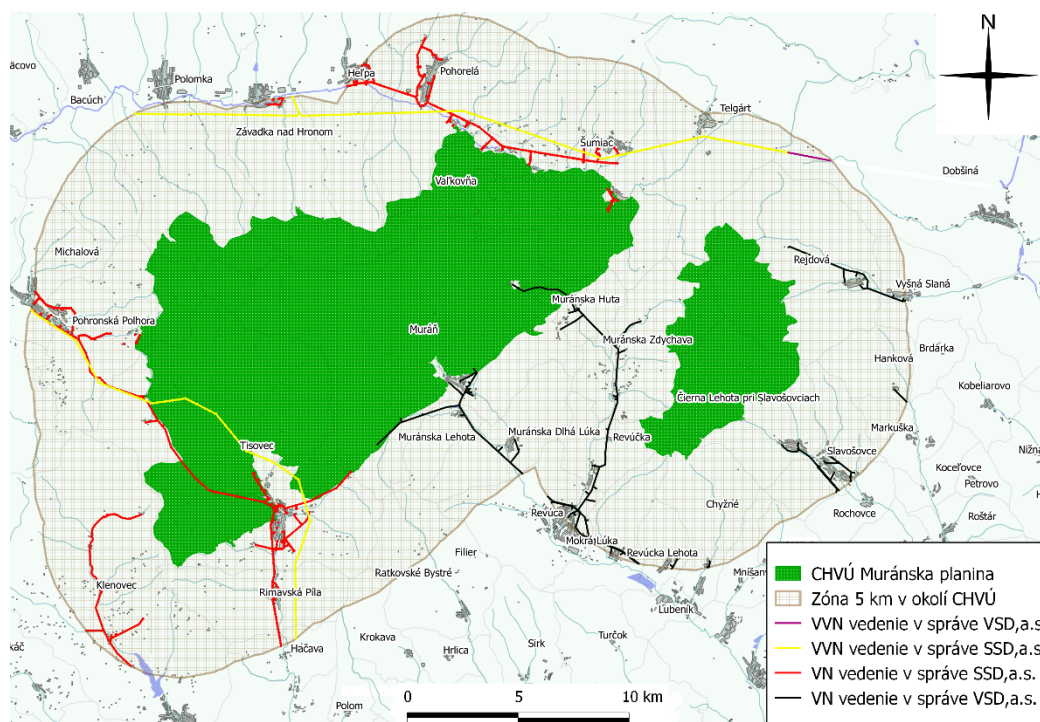
Vhodné podmienky sú pre rekreačné bežecké lyžovanie. Bolo vyhradených takmer 360 km trás zahŕňajúcich všetky turistické chodníky v národnom parku a jeho ochrannom pásme, ako aj ďalších šesť trás účelovo vyhradených pre bežecké lyžovanie a 3 vyhradené miesta.

V národnom parku sa nachádzajú **prevažne objekty individuálnej chatovej rekreácie** (chaty a chalupy v súkromnom, štátnom alebo inom vlastníctve) roztrúsené po celom území, k väčšiemu sústredeniu dochádza iba v lokalite Bánovo (k.ú. Tisovec). K sústredenej rekreácii dochádza iba v lokalite Zbojská (k. ú. Tisovec), kde sa nachádza niekoľko rekreačných objektov cestovného ruchu s väčšou kapacitou a celoročnou prevádzkou.

Energetika

NP Muránska planina a jeho okolie je pokryté sieťou nadzemných elektrických vedení (**57 km vedení veľmi vysokého napätia – VVN a 163 km vedení vysokého napätia - VN**). Prehľad infraštruktúry, ako aj rozdelenie medzi distribučné spoločnosti je viditeľný z obr. č. 4. Na obrázku č. 4 je vymedzená 5 km zóna, v rámci ktorej vtáctvo z NP Muránska planina zalietava za potravou a kde preukázateľne dochádza k zraneniu i usmrcovaniu jedincov na elektrických vedeniach pri nárazoch, resp. pri zosadaní na elektrické stĺpy. Podrobná analýza kritických úsekov a potrieb ošetrenia vodičov elektrického prúdu zatiaľ nebola vykonaná.

Obr. č. 4 Prehľad existujúcej infraštruktúry na distribúciu elektrickej energie a distribučných spoločností (Stredoslovenská distribučná a.s. Východoslovenská distribučná, a. s.)

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

Predpokladom pre stanovenie vhodnej starostlivosti o chránené územie je jeho diferenciácia na ekologicko-funkčné priestory a zóny. **Ekologicko-funkčné priestory** (EFP) boli vymedzené na základe zoskupenia ekologicky príbuzných biotopov a ich rovnakého ekologického a socioekonomického hodnotenia. EFP je charakterizovaný homogenitou

ekologických podmienok a jednotným funkčným zameraním z hľadiska cieľov ochrany prírody, pričom je v území priestorovo opakovateľnou jednotkou s podrobne určeným typom základnej starostlivosti. Tvorbu EFP a zón nemožno od seba oddeliť.

Zóny a EFP boli prioritne vymedzené pre územie NP Muránska planina, avšak z dôvodu špecifického obhospodarovania v CHVÚ Muránska planina – Stolica, ktoré sa sčasti (v masíve Stolici) nachádza aj v ochrannom pásme NP Muránska planina, bolo nevyhnutné aj na tomto území vyčleniť zóny a EFP. V záujmových lokalitách, ktoré sa nachádzajú v ochrannom pásme boli taktiež vyčlenené EFP, v ostatných častiach ochranného pásma NP Muránska planina sa EFP nevymedzujú. Ich prehľad je v tab. č. 32, resp., v mapovej prílohe č. 6.7.21.

Tab. č. 32 Prehľad EFP v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Kód EFP	Názov EFP	Výmera EFP (ha)	Zóna/poznámka
EFP 1	Lesy ponechané na samovoľný vývoj	12 479,36	A zóna
EFP 2	Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému	5 803,72	B zóna / SKUEV 0204 Homoľa
EFP 3	Lesy špecificky a intenzívne (prírode blízko) obhospodarované		
EFP 3.1	Lesy s potrebou špecifickej starostlivosti zameranej na ochranu druhov a biotopov	751,69	C zóna / PR Zdychavské skalky
EFP 3.2	Lesy s prírode blízkym hospodárením	2 830,55	C zóna
EFP 3.3	Lesy s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov vybraných druhov vtákov - v ochrannom pásme NP Muránska planina (v CHVÚ)	941,46	ochranné pásmo NP (len na území CHVU – v časti Stolice)
EFP 4	Trvalé trávne porasty	1 724,86	B, C zóna /SKUEV0728 Podpoľana
EFP 5	Ostatné nelesné a lesné biotopy s extenzívnym využitím	1 352,29	A, B, C zóna / SKUEV 0204 Homoľa, SKUEV 0728 Podpoľana
EFP 6	Vodné toky	31,66	A, B, C zóna
EFP 7	Antropické biotopy		
EFP 7.1	Orná pôda	14,63	C zóna
EFP 7.2	Areál Muránskeho hradu	2,53	B zóna
EFP 7.3	Kameňolomy	15,40	A, B, C zóna
EFP 7.4	Vodné nádrže	1,26	C zóna
EFP 7.5	Usadlosti, stavby, cesty a železnice	89,63	A, B, C zóna

Charakteristika ekologicko-funkčných priestorov

EFP 1 Lesy ponechané na samovoľný vývoj (zóna A)

Vymedzenie jednotiek priestorového rozdelenia lesa (JPRL) zaradených do predmetného EFP je spracované v prílohe č. 6.7.23.

EFP 1 predstavuje **rôznorodú škálu** predovšetkým lesných, ale aj krovitých, skalných a sutinových biotopov, lesných pramenísk a neprístupných jaskýň. Základom pre EFP 1 sú/boli najmä lokality, ktoré sa dlhodobo nachádzali v územiach s 5. stupňom ochrany (išlo o NPR a PR) a priľahlé alebo okolité plochy, nachádzajúce sa najmä v lesoch ochranných (najmä na extrémnych a neprístupných alebo málo prístupných reliéfových tvaroch) ale aj hospodárskych lesoch či lesoch osobitného určenia, kde z hľadiska ochrany prírody (ochrany biotopov a biotopov druhov) je žiadúcejší bezzásahový režim než lesné hospodárenie, vrátane ťažby dreva a cielenej obnovy porastov.

Do EFP 1 sa zaradili **lesné porasty** s prevažujúcim stupňom prirodzenosti 1 a 2, ale tiež lesné porasty s nižším stupňom prirodzenosti, ktoré sú biotopom druhov, ktorých zachovanie

(alebo zlepšenie ich stavu) v NP Muránska planina si vyžaduje bezzásahový režim. Kvôli arondácii zóny A je do tohto EFP zaradená aj časť porastov s nižším stupňom prirodzenosti, kde v súčasnosti nie je potrebný bezzásahový režim.

V rámci EFP sa vyskytujú aj **enklávy nelesných či lesostepných biotopov**. V určitých prípadoch – pri zhoršení priaznivého stavu dotknutých nelesných biotopov (ktoré sa vyskytujú v komplexe s lesnými biotopmi) alebo pri ohrození niektorého z chránených druhov (predmetu ochrany), ktorý sa tu vyskytuje – sa môžu vyžadovať určité špeciálne ochranné opatrenia na zabezpečenie/zlepšenie ich priaznivého stavu. Takýmito opatreniami sa prevažne myslí výrub sukcesných drevín na ploche daného nelesného biotopu príp. individuálna ochrana/podpora niektorých drevín – chránených alebo aj nechránených – duby [ktorých existencia je nevyhnutná pre zabezpečenie priaznivého stavu chráneného druhu *Lucanus cervus* (predmet ochrany)]; ide napr. o ochranu mladých jedincov duba v porastoch či individuálna ochrana jedincov chráneného tisa (*Taxus baccata*).

V EFP 1 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu, ako aj ďalšie významné druhy:

- Lesné biotopy európskeho a národného významu – Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy, Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné

- Nelesné biotopy v rámci lesov – Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Al3 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách, Pr3 Penovcové prameniská, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Kr6 Xerothermné kroviny, Kr10 Kosodrevina

- Rastliny európskeho významu – MACHY: kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*); CIEVNATÉ RASTLINY: črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), lykovec muránsky (*Daphne arbuscula*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), zvonovec ľaliolistý (*Adenophora lilifolia*)

- Rastliny národného významu – LIŠAJNÍKY: solenopsóra karpatská (*Solenopsora carpatica*); CIEVNATÉ RASTLINY: farbovník včasný (*Isatis praecox*), chochlačka žltobiela (*Corydalis capnoides*), jarabina Hazslinszkého (*Sorbus hazslinszkyana*), jarabina mišpuľková (*Sorbus chamaemespilus*), kandík psí (*Erythronium dens-canis*), *kľukva močiarna (*Oxycoccus palustris*), lomikameň trváci (*Saxifraga wahlenbergii*), popolavec oranžový (*Tephrosia aurantiaca*), sklenobyl' bezlistá (*Epipogium aphyllum*), tis obyčajný (*Taxus baccata*), trčiček jednolistý (*Malaxis monophyllos*), vranček švajčiarsky (*Lycopodioides helveticum*)

- Živočíchý európskeho významu – ULITNÍKY: pimprlík mokradňný (*Vertigo angustior*), MOTÝLE: spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*); CHROBÁKY: bystruška potočná (*Carabus variolosus*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), OBOJŽIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), VTÁKY: bocian čierny (*Ciconia nigra*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*),

jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žlna sivá (*Picus canus*), žltochvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), CICAVICE: hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*)

• Biotopy druhov živočíchov národného významu – MOTÝLE: jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), CHROBÁKY: behúnik (*Duvalius szaboi szaboi*), behúnik (*Duvalius bokori valyianu*), behúnik (*Duvalius microphthalmus microphthalmus*), fuzáč žltocierny (*Pachyta lamed lamed*), OBOŽŽIVELNÍKY: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), PLAZY: jašterica múrová (*Podarcis muralis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), VTÁKY: krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), CICAVICE: myšovka horská (*Sicista betulina*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), plch záhradný (*Eliomys quercinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), mačka divá (*Felis silvestris*)

• Mimoriadne vzácne, zriedkavé alebo ohrozené druhy živočíchov – *Agapanthia leucaspis*, *Agonum scitulum*, *Atomaria nigripennis*, *Aulacobaris kaufmanni*, *Bembidion difficile*, *Calitys scabra*, *Cis fissicornis*, *Corticaria longicornis*, *Cryptocephalus carpathicus*, *Cryptocephalus quadriguttatus*, *Curimopsis monticola*, *Dapsa fodor*, *Deilus fugax*, *Dibolia oudai*, *Dienerella vincenti*, *Dorytomus majalis*, *Epuraea oblonga*, *Gonotropis gibbosa*, *Hylis simonae*, *Ischnoglossa elegantula*, *Laemophloeus muticus*, *Lymnastis dieneri dieneri*, *Magdalis caucasica*, *Malthodes muraniensis*, *Metanomus infuscatus*, *Minota obesa*, *Olisthaerus substriatus*, *Onyxacalles croaticus*, *Phaenops knoteki*, *Philothermus evanescens*, *Phyllodromica Chladeki*, *Prostomis mandibularis*, *Quedius haberfelneri*, *Rhacopus sahlbergi*, *Rhipidius quadriceps*, *Zilora sericea*, *Allodiopsis moravica*, *Mycetophila gemerensis*, *Allorhiscosoma sphinx*, *Hylebainosoma tatanum*, netopier alkatoe (*Myotis alcathoe*), večernica Leachova (*Pipistrellus pygmeus*).

EFP 2 – Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému (zóna B)

Vymedzenie JPRL zaradených do predmetného EFP je spracované v prílohe č. 6.7.23.

Lesné porasty nachádzajúce sa v areáli výhládovej A zóny zahrňujú najmä porasty s nižším stupňom prirodzenosti, ale aj menšie izolované fragmenty lesov s vyšším stupňom prirodzenosti, zaradené do jedného EFP (a aj jednej zóny B) z dôvodu kompaktnosti, ucelenosti a účelného hospodárskeho využitia porastov. Sú to lesy ochranné, lesy osobitného určenia (z titulu ochrany prírody) a hospodárske. Zaradené sem boli aj porasty s výskytom druhov, ktorých zachovanie v NP si vyžaduje bezzásahový režim, avšak kvôli horšiemu stavu prirodzenosti A/alebo ich mladému veku a horšej štruktúre by nebolo vhodné bezzásahový režim aplikovať.

Pre tieto lesy sa navrhuje osobitný režim hospodárenia, kde sa uplatní manažment špeciálne zameraný na samovoľnú obnovu prírodného lesa (bez obnovnej ťažby; len individuálny výber), s cieľom zlepšiť drevinové zloženie a štruktúru porastu na stav blízky prírode (prírodný les), avšak s dôrazom na zabezpečenie ochrany druhov. V porastoch s neprirodzene zvýšeným zastúpením smreka je potrebné eliminovať riziko premnoženia podkôrneho hmyzu.

V EFP 2 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu, ako aj ďalšie významné druhy:

- Biotopy európskeho a národného významu v EFP – Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné

- Nelesné biotopy v rámci lesov – Br6 Brehové porasty deväťsilov, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách, Pr3 Penovcové prameniská, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou

- Rastliny európskeho významu – MACHY: kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*);_CIEVNATÉ RASTLINY: črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*)

- Rastliny národného významu: – CIEVNATÉ RASTLINY: trčiček jednolistý (*Malaxis monophyllos*), jarabina Hazslinszkého (*Sorbus hazslinszkyana*), popolavec oranžový (*Tephrosia aurantiaca*), tis obyčajný (*Taxus baccata*)

- Živočíchy európskeho významu – ULITNÍKY: pimprlík mokradňný (*Vertigo angustior*), MOTÝLE: spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*); CHROBÁKY: bystruška potočná (*Carabus variolosus*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurontina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), OBOŽŤIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), VTÁKY: bocian čierny (*Ciconia nigra*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žlna sivá (*Picus canus*), žltochvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), CICAVICE: hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*)

- Biotopy druhov živočíchov národného významu – MOTÝLE: jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), CHROBÁKY: behúnik (*Duvalius szaboi szaboi*), behúnik (*Duvalius bokori valyianu*), behúnik (*Duvalius microphthalmus microphthalmus*), fuzáč žltočierny (*Pachyta lamed lamed*), OBOŽŤIVELNÍKY: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), PLAZY: jašterica múrová (*Podarcis muralis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*),

užovka stromová (*Elaphe longissima*), VTÁKY: krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), CICAVICE: myšovka horská (*Sicista betulina*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), plch záhradný (*Eliomys quercinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), mačka divá (*Felis silvestris*)

● Mimoriadne vzácne, zriedkavé alebo ohrozené druhy živočíchov – *Agapanthia leucaspis*, *Agonum scitulum*, *Atomaria nigripennis*, *Aulacobaris kaufmanni*, *Bembidion difficile*, *Calitys scabra*, *Cis fissicornis*, *Corticaria longicornis*, *Cryptocephalus carpathicus*, *Cryptocephalus quadriguttatus*, *Curimopsis monticola*, *Dapsa fodor*, *Deilus fugax*, *Dibolia oudai*, *Dienerella vincenti*, *Dorytomus majalis*, *Epuraea oblonga*, *Gonotropis gibbosa*, *Hylis simonae*, *Ischnoglossa elegantula*, *Laemophloeus muticus*, *Lymnastis dieneri dieneri*, *Magdalis caucasica*, *Malthodes muraniensis*, *Metanomus infuscatus*, *Minota obesa*, *Olisthaerus substriatus*, *Onyxacalles croaticus*, *Phaenops knoteki*, *Philothermus evanescens*, *Phyllodromica Chladeki*, *Prostomis mandibularis*, *Quedius haberfelneri*, *Rhacopus sahlbergi*, *Rhipidius quadriceps*, *Zilora sericea*, *Allodiopsis moravica*, *Mycetophila gemerensis*, *Allorhiscosoma sphinx*, *Hylebainosoma tatranum*, netopier alkatoe (*Myotis alcathoe*), večernica Leachova (*Pipistrellus pygmeus*).

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 2:

- osobitný režim hospodárenia (s dôrazom na zachovanie priaznivého stavu biotopov druhov); lesohospodárske opatrenia (výchova, jednotlivé/účelové výbery, prirodzená obnova) zamerané len na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry v porastoch – na stav blízky prírodnému lesu (zastúpenie drevín zodpovedajúce stanovištným podmienkam; obnovná doba dlhá až nepretržitá, rôznoveká a horizontálne a vertikálne diferencovaná cieľová štruktúra porastov, cieľové zakmenenie 0,6 – 0,7 (0,8));
- pri obnove (v prípade jej potreby) uplatňovať výberkový alebo účelový hospodársky spôsob jednotlivý;
- v prípade kalamít – zabezpečiť urýchlené spracovanie napadnutej (aktívnej) drevnej hmoty, resp. jej mechanickú asanáciu – v rozsahu a spôsobe dohodnutom so Správou NP Muránska planina;
- ponechávanie stojacich štompov, zlomov a vyletených chrobačiarov;
- tenčinu a časť ležaniny, ktoré už opustil podkôrny hmyz (neatraktívna hmota) ponechať na mieste;
- ponechávanie pionierskych drevín na dožitie, neodstraňovať ich počas výchovy (jarabiny ponechať v plnom rozsahu; ponechávanie aj ostatných pionierskych drevín – v rozsahu po dohode so Správou NP Muránska planina);
- ponechávanie (hrubého) mŕtveho dreva;
- podpora a zachovanie hrubých stromov (požaduje sa ponechať hrubé stromy na dožitie);
- udržiavať ochranné zóny okolo hniezd dravcov a dutinových hniezdičov tak, že vo vnútornej časti zóny sa nesmie celý rok zasahovať a v mimohniezdnom období iba výchovné zásahy netýkajúce sa hniezdneho stromu, no nie je možné porast vyrúbať v tomto období (s výnimkou spracovania kalamít, aj to v mimohniezdnom období od 1. septembra do 31. januára) a ak je hniezdo neobsadené minimálne 5 rokov ponechať porast vo vnútornej zóne v rovnakom režime. V prípade vonkajšej zóny zabezpečiť úplné obmedzenie lesohospodárskych zásahov v hniezdnom období. Vnútorňá časť zóny by mala mať polomer minimálne 100 metrov (v závislosti od nárokov druhov) a vonkajšia časť zóny 300-500

metrov. Tieto zóny by sa mali vyhlasovať pre ochranu hniezd včelára lesného, orla krikľavého, pôtika kapcavého, kuvička vrabčieho a bociana čierneho.

EFP 3 – Lesy špecificky a intenzívne (prírode blízko) obhospodarované

EFP 3.1 – Lesy s potrebou špecifickej starostlivosti zameranej na ochranu druhov a biotopov (zóna C)

Vymedzenie JPRL zaradených do predmetného EFP je spracované v prílohe č. 6.7.23.

V EFP prevažujú prirodzené lesné porasty, ale vyskytujú sa tu aj lesy so zmeneným drevinovým zložením (spravidla s väčším zastúpením smreka). Lesné porasty sú významné z hľadiska výskytu záujmových druhov a lesných biotopov, ktorých zachovanie a ochrana si vyžaduje špecifickú starostlivosť – v závislosti od potrieb konkrétnych druhov európskeho a národného významu, ktoré sú určené ako predmety ochrany a druhov rastlín a živočíchov vzácnych, zriedkavých alebo ohrozených uvedených v kapitole 1.6.4. Špecifická starostlivosť zahŕňa aktívny – intenzívny špecifický manažment bez realizovania cielenej obnovy porastov (napr. výchovné opatrenia a v starších porastoch účelové/jednotlivé výbery – za účelom úpravy priestorovej štruktúry či úpravy drevinového zloženia; individuálna ochrana niektorých jedincov drevín – s dôrazom na tis, dub a jedľu) a/alebo zahŕňa žiadny manažment (bezzásah), ktorý je nevyhnutný pre ochranu a dosiahnutie priaznivého stavu (alebo pre zachovanie súčasného stavu ochrany) u niektorých druhov a lesných biotopov – predmetov ochrany.

V EFP 3.1 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu, ako aj ďalšie významné druhy:

- Biotopy európskeho a národného významu v EFP – Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy
- Nelesné biotopy v rámci lesov: – Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách, Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí
- Rastliny európskeho významu – MACHY: kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*), CIEVNATÉ RASTLINY: črievičnik papučkový (*Cypripedium calceolus*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), zvonovec ľaliolistý (*Adenophora lilifolia*)
- Rastliny národného významu – CIEVNATÉ RASTLINY: sklenobyľ bezlistá (*Epipogium aphyllum*), rozchodník ročný (*Sedum annuum*) [v PR Zdychavské skalky], tis obyčajný (*Taxus baccata*)
- Živočíchy európskeho významu – ULITNÍKY: pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*), MOTÝLE: spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*), CHROBÁKY: bystruška potočná (*Carabus variolosus*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), OBOŽĽIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), VTÁKY: bocian čierny (*Ciconia nigra*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), kuviček vrabčí (*Glaucidium passerinum*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), muchárik bieločrký (*Ficedula albicollis*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žlna sivá (*Picus canus*), žltochvost hôrny

(*Phoenicurus phoenicurus*), CICAVICE: hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*);

• **Biotopy druhov živočíchov národného významu** – MOTÝLE: jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), CHROBÁKY: behúnik (*Duvalius szaboi szaboi*), behúnik (*Duvalius bokori valyianu*), behúnik (*Duvalius microphthalmus microphthalmus*), fuzáč žltočierny (*Pachyta lamed lamed*), OBOŽŽIVELNÍKY: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), VTÁKY: krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), CICAVICE: myšovka horská (*Sicista betulina*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), plch záhradný (*Eliomys quercinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), mačka divá (*Felis silvestris*)

• **Mimoriadne vzácne, zriedkavé alebo ohrozené druhy živočíchov** – *Agapanthia leucaspis*, *Agonum scitulum*, *Atomaria nigripennis*, *Aulacobaris kaufmanni*, *Bembidion difficile*, *Calitys scabra*, *Cis fissicornis*, *Corticaria longicornis*, *Cryptocephalus carpathicus*, *Cryptocephalus quadriguttatus*, *Curimopsis monticola*, *Dapsa fodor*, *Deilus fugax*, *Dibolia oudai*, *Dienerella vincenti*, *Dorytomus majalis*, *Epuraea oblonga*, *Gonotropis gibbosa*, *Hylis simonae*, *Ischnoglossa elegantula*, *Laemophloeus muticus*, *Lymnastis dieneri dieneri*, *Magdalis caucasica*, *Malthodes muraniensis*, *Metanomus infuscatus*, *Minota obesa*, *Olisthaerus substriatus*, *Onyxacalles croaticus*, *Phaenops knoteki*, *Philothermus evanescens*, *Phyllodromica Chladeki*, *Poecilus kugelanni*, *Prostomis mandibularis*, *Quedius haberfelneri*, *Rhacopus sahlbergi*, *Rhipidius quadriceps*, *Semanotus ruscicus ruscicus*, *Zilora sericea*, *Allodiopsis moravica*, *Mycetophila gemerensis*, *Allorhiscosoma sphinx*, *Hylebainosoma tatranum*, netopier alkatoe (*Myotis alcathoe*), večernica Leachova (*Pipistrellus pygmeus*).

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3.1:

- osobitný režim starostlivosti (hospodárenia) špeciálne zameraný na zachovanie priaznivého stavu biotopov druhov a biotopov;
- intenzívny manažment bez realizovania cielenej obnovy porastov (napr. výchovné opatrenia a v starších porastoch jednotlivé/účelové výbery – za účelom úpravy priestorovej a vekovej štruktúry (cieľové zakmenenie 0,6 – 0,7 (0,8) či drevinového zloženia; obnovná doba dlhá až nepretržitá; individuálna ochrana niektorých jedincov drevín);
- žiadny manažment (bezzásah) – v prípade, že si to ten-ktorý druh vyžaduje (pre ochranu a dosiahnutie jeho priaznivého stavu alebo pre jeho zachovanie) alebo ak si to vyžaduje zachovanie existujúceho stavu lesného biotopu);
- špeciálne opatrenia zamerané na ochranu a podporu tisa a duba vo vybraných lesných porastoch, t.j. v porastoch, kde sa ešte vyskytuje, príp. v porastoch s potenciálnym výskytom;
- v prípade kalamít – zabezpečiť urýchlené spracovanie napadnutej (aktívnej) drevnej hmoty, resp. jej mechanickú asanáciu – v rozsahu a spôsobe dohodnutým so Správou NP Muránska planina (vyberať aktívne chrobačiare, väčšinu odkôrniť a ponechať na mieste);

- vykonávať ochranné opatrenia (lapače a lapáky podľa návrhu OLH v požadovanom rozsahu);
- ponechávanie suchých, odumretých jedincov a vyletených chrobačiarov, stojacich štompov, zlomov, rovnako ako tenčiny a časť ležaniny, ktoré už opustil podkôrny hmyz;
- ponechávanie pionierskych drevín na dožitie, neodstraňovať ich počas výchovy;
- ponechanie hrubého mŕtveho dreva;
- podpora a zachovanie hrubých stromov (požaduje sa ponechať hrubé stromy na dožitie);
- udržiavanie ochranných zón okolo hniezd dravcov a dutinových hniezdičov tak, že vo vnútornej časti zóny sa nesmie celý rok zasahovať a v mimohniezdnom období iba výchovné zásahy netýkajúce sa hniezdného stromu, no nie je možné porast vyrúbať v tomto období (s výnimkou spracovania kalamít, aj to v mimohniezdnom období od 1. septembra do 31. januára) a ak je hniezdo neobsadené minimálne 5 rokov, ponechať porast vo vnútornej zóne v rovnakom režime; v prípade vonkajšej zóny zabezpečiť úplné obmedzenie lesohospodárskych zásahov v hniezdnom období. Vnútna časť zóny by mala mať polomer minimálne 100 metrov (v závislosti od nárokov druhov) a vonkajšia časť zóny 300-500 metrov; tieto zóny by sa mali vyhlasovať pre ochranu hniezd včelára lesného, orla krikľavého, pôtika kapcavého, kivička vrabčieho a bociana čierneho.

EFP 3.2 – Lesy s prírodou blízky hospodárením (zóna C)

Vymedzenie JPRL zaradených do predmetného EFP je spracované v prílohe č. 6.7.23.

Lesné porasty v národnom parku, ktoré majú drevinovú skladbu a štruktúru výraznejšie ovplyvnenú hospodárením človeka. Prevažujú prirodzené lesné porasty so zastúpením prírodných a antropických znakov, kde sa uplatňuje obhospodarovanie štandardnými postupmi s preferenciou prírode blízkeho obhospodarovania lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi (s dôrazom na zabezpečenie ochrany chránených druhov – ak si to vyžadujú).

V EFP 3.2 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu:

- Biotopy európskeho a národného významu v EFP – Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy,
- Nelesné biotopy v rámci lesov (zriedkavý výskyt) – Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Pr2 Prameniská nížina a pahorkatín na nevápencových horninách, Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí
- Živočíchy európskeho významu – *ULITNÍKY*: pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*), *MOTÝLE*: spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*), *CHROBÁKY*: bystruška potočná (*Carabus variolosus*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurontina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), *OBOŽŤIVELNÍKY*: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), *VTÁKY*: bocian čierny (*Ciconia nigra*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), kiviček vrabčí (*Glaucidium passerinum*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žlna sivá (*Picus canus*), žltochvost hôrny

(*Phoenicurus phoenicurus*), CICAVICE: hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*);

• **Biotopy druhov živočíchov národného významu** – MOTÝLE: jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), CHROBÁKY: behúnik (*Duvalius szaboi szaboi*), behúnik (*Duvalius bokori valyianu*), behúnik (*Duvalius microphthalmus microphthalmus*), fuzáč žltočierny (*Pachyta lamed lamed*), OBOŽŤIVELNÍKY: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), VTÁKY: krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), CICAVICE: myšovka horská (*Sicista betulina*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), plch záhradný (*Eliomys quercinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), mačka divá (*Felis silvestris*)

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3.2:

- itenzívny trvalý manažment za použitia najjemnejších hospodárskych postupov (prírode blízke hospodárenie);
- predĺžená obnovná doba;
- pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať živé stojace stromy s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne (odporúča sa min. 5 ks/ha);
- ponechávanie stojacich štompov, zlomov, a vyletených chrobačiarov;
- neodstraňovať hrubé mŕtve drevo (odporúča sa ponechanie min. 4 ks/ha);
- vnášanie (výsadba) tisa a duba do vybraných lesných porastoch (v potenciálnych biotopoch) predmetných druhov;
- udržiavanie ochranných zón okolo hniezd dravcov a dutinových hniezdičov tak, že vo vnútornej časti zóny sa nesmie celý rok zasahovať a v mimohniezdnom období iba výchovné zásahy netýkajúce sa hniezdného stromu, no nie je možné porast vyrúbať v tomto období (s výnimkou spracovania kalamít, aj to v mimohniezdnom období od 1. septembra do 31. januára) a ak je hniezdo neobsadené minimálne 5 rokov ponechať porast vo vnútornej zóne v rovnakom režime; v prípade vonkajšej zóny zabezpečiť úplné obmedzenie lesohospodárskych zásahov v hniezdnom období; vnútorná časť zóny by mala mať polomer minimálne 100 metrov (v závislosti od nárokov druhov) a vonkajšia časť zóny 300-500 metrov; tieto zóny by sa mali vyhlasovať pre ochranu hniezd včelára lesného, orla kriklavého, pôtika kapcavého, kivička vrabčieho a bociana čierneho.

EFP 3.3 – Lesy s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov vybraných druhov vtákov v ochrannom pásme NP Muránska planina – v rámci CHVÚ

Vymedzenie JPRL zaradených do predmetného EFP je spracované v prílohe č. 6.7.23.

Lesné porasty nachádzajúce sa v ochrannom pásme NP Muránska planina, v oblasti masívu Stolice, ktorá je súčasťou CHVÚ Muránska planina-Stolica, kde sú predmetom ochrany druhy vtákov, ktoré v tomto EFP predtávajú predovšetkým dutinové hniezdiče ako ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), kiviček vrabčí (*Glaucidium passerinum*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), muchárik bielokrky (*Ficedula*

albicollis), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) a žlna sivá (*Picus canus*), tiež sa tu vyskytujú biotopy druhov orol skalný (*Aquila chrysaetos*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), výr skalný (*Bubo bubo*) a jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Na danom území je potrebné uplatňovať prírode blízke obhospodarovanie lesa s najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi minimálne na 60 % rozlohy tohto EFP; na ostatnej časti EFP je možné uplatňovať bežné obhospodarovanie, s ochranou vymedzených hniezd vtákov, ako je bocian čierny (*Ciconia nigra*) a ponechávať stromy s aktívnymi dutinami, ktoré vyznačia pracovníci ŠOP SR.

V EFP 3.3 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu:

- Biotopy európskeho a národného významu: Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách

- Rastliny národného významu – rozchodník ročný (*Sedum annuum*);
- Živočíchy európskeho významu – MOTÝLE: spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*); CHROBÁKY: bystruška potočná (*Carabus variolosus*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), OBOŽŽIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), CICAVICE: netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*);
- Biotopy druhov živočíchov národného významu – MOTÝLE: jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*); OBOŽŽIVELNÍKY: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*); CICAVICE: netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentonii*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), mačka divá (*Felis silvestris*)

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3.3:

- najjemnejšie hospodárske spôsoby minimálne 60 % rozlohy EFP v ochrannom pásme národného parku; na ostatnej časti EFP bežné obhospodarovanie;
- pri spracúvaní kalamít (ak nie je možné ponechať 50 % porastov starších ako 80 rokov) ponechávanie zdravých stromov na dožitie, aspoň 5 stromov na 1 ha, takisto zlomov, ktoré nie sú zdrojom šírenia hmyzích škodcov do okolitých lesných porastov a zároveň dosahujú v prsnej výške priemer minimálne 30 cm. Pri výchovných zásahoch ponechávanie pionierskych drevín (lieska, breza, jelša, baza) a bobuľonosných kríkov minimálne 5 jedincov na 1 ha,;
- podpora úkrytových a hniezdnych možností formou inštalácie búdok do lesných porastov nad 40 rokov, alebo na rôzne objekty v tomto EFP, úpravy hniezdisk alebo inštalácie špeciálnych hniezdnych podloží vrátane priebežnej údržby hniezd (spevňovanie, odľahčovanie, odstraňovanie nevhodného materiálu z výstelky);

- udržiavanie ochranných zón okolo hniezd dravcov a dutinových hniezdičov tak, že vo vnútornej časti zóny sa nesmie celý rok zasahovať a v mimohniezdnom období iba výchovné zásahy netýkajúce sa hniezdneho stromu, no nie je možné porast vyrúbať v tomto období (s výnimkou spracovania kalamít, aj to v mimohniezdnom období od 1. septembra do 31. januára) a ak je hniezdo neobsadené minimálne 5 rokov ponechať porast vo vnútornej zóne v rovnakom režime; v prípade vonkajšej zóny zabezpečiť úplné obmedzenie lesohospodárskych zásahov v hniezdnom období. Vnútorná časť zóny by mala mať polomer minimálne 100 metrov (v závislosti od nárokov druhov) a vonkajšia časť zóny 300-500 metrov; tieto zóny by sa mali vyhlasovať pre ochranu hniezd včelára lesného, orla kriľavého, pôtika kapcavého, kivička vrabčieho a bociana čierneho.

EFP 4 – Trvalé trávne porasty (zóna B a C)

Travné porasty s prirodzeným druhovým zložením, ktoré sú v prevažnej väčšine zaradené do systému Land Parcel Identification System (LPIS). Väčšina plôch je extenzívne poľnohospodársky obhospodarovaná kosením alebo pasením hospodárskych zvierat, malá časť sa neobhospodaruje. Súčasťou travinných porastov sú aj **roztrúsene rastúce dreviny** (solitéry alebo malé skupinky zväčša krovín). V prípade existencie niektorých krovinných biotopov – napr. ako je biotop Kr2 [lok. Muráň – Spiské, KN-C č. 1153-časť; lok. Tisovec – Podhrad, KN-C č. 5825-časť] či biotop Kr1 [lokalita Havraník, na parcele KN-C č. 4657/1-časť+ tento biotop je zaradený medzi ostatné predmety ochrany] – je potrebné obhospodarovanie realizovať veľmi extenzívne a šetrne, aby nedošlo k poškodeniu vresu a borievok.

V EFP 4 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu:

- **Biotopy európskeho a národného významu** – Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte, Tr1.1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte s významným výskytom druhov čeľade *Orchidaceae*, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Pr3 Penovcové prameniská, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz, Br6 Brehové porasty deväťsilov.

V rámci trávnych pasienkov sa veľmi zriedka vyskytujú aj iné typy nelesných biotopov – napr. krovinné či vodné biotopy, z ktorých niektoré (tie najcennejšie) je potrebné z ochranného hľadiska či z hľadiska diverzity zachovať – napr.: Kr1, Kr2, , Kr7 či Vo5.

- **Rastliny európskeho významu** – poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), zvonovec ľaliolistý (*Adenophora lilifolia*);
- **Rastliny národného významu** – páľka stiebristosivá (*Typha shuttleworthii*), popolavec oranžový (*Tephrosieris aurantiaca*), rozchodník ročný (*Sedum annum*) [v ochrannom pásme NP], trčnček jednolistý (*Malaxis monophyllos*), trčuľa jednohlúzová (*Herminium monorchis*), vstavač obyčajný (*Orchis morio*), vstavač ploštičný (*Orchis coriophora*), vstavač počerný letný (*Orchis ustulata* subsp. *aestivalis*)
- **Živočíchy európskeho významu** – **MOTÝLE**: modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*); **OBOŽIVELNÍKY**: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*); **VTÁKY**: chrapkáč poľný (*Crex crex*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*) orol kriľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*) strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), **CICAVICE**: syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*)

- Biotope druhov živočíchov národného významu – *MOTÝLE*: jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), modráčik čiernoškvrný (*Maculinea arion*), modráčik horcový Rebelov (*Maculinea alcon rebeli*), *ROVNOKRÍDLOVCE*: koník pestrý (*Arcyptera fusca*), srdlovka bronzová (*Ephippiger ephippiger*); *OBOŽŽIVELNÍKY*: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*); *PLAZY*: slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Elaphe longissima*); *VTÁKY*: prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*)

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 4:

Kosenie a pasenie

- na kosných lúkach (v minulosti kosených) zachovať pravidelné kosenie 1 až 2 krát za rok; na niektorých lokalitách je vhodné/možné extenzívne dopásanie v jesennom období – v období september až november;
- kosiť od stredu k okrajom porastu alebo od jednej strany pozemku na druhú stranu;
- kosbu na 20 % pôdneho bloku posunúť na neskorší termín (minimálne od 1. augusta), kde môžu byť zahrnuté menej produktívne časti ako napr. strmší svah alebo medza, podmäčané miesto alebo pod. z pohľadu ochrany vtáctva. Z pohľadu ochrany motýľov je vhodným opatrením ponechanie nepokoseného pásu až do konca septembra;
- na pasienkoch zachovať extenzívne pasenie; každodenné prekladanie košiarov, zabezpečiť ochranu hospodárskych zvierat pred veľkými šelmami strážením stáda pastierskym strážnym psom ako aj elektrickým oplôtom;
- podmäčané lúky spravidla len kosiť (obmedziť vchádzania hospodárskych zvierat do biotopu; prepasenie je možné len na vybraných lokalitách, len veľmi krátkodobo /v jesennom období/ – a to len po dohode so Správou NP Muránska planina);
- rašeliniská, slatiny a prameniská len kosiť (vylúčenie pasenia, napájania a vchádzania hospodárskych zvierat);
- vylúčenie mulčovania travinných porastov (mulčovanie je možné len na dlhodobo neobhospodarovaných lúkach – so starinou a sukcesnými drevinami – z dôvodu pripravenia lokality na bežné obhospodarovanie; v takomto prípade je možné mulčovať max. 3 roky po sebe; mulčovať – len doplnkovo – je možné ešte nedopasky (bodliaky, žihľava, štiav), na spásaných pasienkoch, vid' pod nižšie);
- pri intenzívnej pastve pasienky udržiavať v nezaburinenom stave, plochy zarastené nitrofilnými druhmi ako sú žihľava, bodliak, štiav vykášať 2 krát ročne (napr. mulčovaním). Prvú kosbu vykonať v čase začiatku rastu nitrofilných rastlín a druhú v čase pred začatím kvitnutia najmä u bodliakov;
- v prípade pasienkov s biotopom sysľa pasienkového [lok. Muráň – Biele Vody, KN-C č. 953 – časť a KN-C č. 1036; lok. Tisovec – Podhrad, KN-C č. 5825-časť] je potrebný intenzívny manažment, t.j. (polo)intenzívne pasenie (príp. aj niekoľko násobné kosenie) s cieľom udržania špecifickej štruktúry travinného porastu (nízkeho porastu) počas celej vegetačnej sezóny.

Košarovanie a stádlenie

- košarovať najviac jednu dobytčiu jednotku na 10 m² košiara;
- pri stádlení hospodárskych zvierat – konkrétne miesto stádlenia dohodnúť so Správou NP Muránska planina (aby nedošlo k poškodeniu vzácnych biotopov).

Odstraňovanie náletových drevín

- odstraňovanie „nových“ náletových drevín na doposiaľ dlhodobo a pravidelne kosených častiach – so zachovaním existujúcich starých/starších solitérnych drevín (stromov a krov).

Hnojenie, použitie chemických prípravkov a iné zásahy

- vylúčenie aplikácie chemických a iných podobných prípravkov (pesticídov, umelých hnojív, digestátu);
- možné je použitie hnoja, hnojovky (v dohodnutých/povolených množstvách a za dohodnutých podmienok);
- vylúčenie rozorávania lúk a pasienkov;
- diverzifikácia v priestore = minimalizácia (až vylúčenie) celoplošného manažmentu – t.j. na lokalite [nutné aplikovať na každú lúku zvlášť], ktorá sa manažuje, musí vždy zostať časť plochy bez zásahu: na plochách do 1 ha – 50 % bez zásahu, na plochách do 5 ha – 30 % bez zásahu, na plochách nad 5 ha – 20 % bez zásahu (mozaikovitá, nepravidelná kosba; môže sa zjednodušiť do pásov, pričom pásy na svahu orientovať kolmo na vrstevnicu)
- diverzifikácia v čase = rozrôznenie manažmentu v čase zabezpečí, že nebude opakovane likvidovaná tá istá (vývojová) skupina hmyzu (až do jeho vyhubenia);
- z hľadiska ochrany koprofágneho hmyzu, a tak aj niektorých druhov vtákov, ktoré sú (sčasti) potravne viazané na takýto hmyz, je potrebné pri odčervovaní hospodárskych zvierat používať šetrnejších druhov antiparazitických prípravkov (napr. *Moxidectín*). Nevhodné je použitie prípravku *Ivermektín*, ktorý je pre koprofágnu hmyz zničujúci. Zvieratá by mali byť na lokalitu vyhnané až 3 mesiace po odčervení.

EFP 5 – Ostatné nelesné a lesné biotopy s extenzívnym využitím (zóna A, B a C)

Komplexy **zarastajúcich a zarastených travinných biotopov**, spravidla na nelesných pozemkoch (TTP), prevažne s dominanciou krovinných a/alebo lesných biotopov, ktoré vznikli v dôsledku dlhodobejšieho neobhospodarovania a s tým súvisiacej sekundárnej sukcesie. Do EFP sú taktiež zaradené **skaly a xerotermy** (neplodné plochy), ktoré sú v katastri nehnuteľností evidované ako lesné pozemky. Významnou súčasťou komplexov dotknutých biotopov sú aj fragmenty lúk a pasienkov, ktoré ešte nestihli zarásť, a plochy už zarastajúcich travinných biotopov (ešte len v skorých sukcesných štádiách). Krovinné porasty a mladé nálety sukcesných drevín sa zväčša nevyužívajú a rozširujú sa na úkor (bývalých) travinných biotopov, respektíve sukcesiou sa menia na lesné biotopy.

Extenzívne využitie je potrebné v súlade so špecifikami jednotlivých typov biotopov (vrátane biotopov druhov – predmetov ochrany) s dôrazom na ochranu existujúcich nelesných, ale aj krovinných a lesných biotopov. Plochy biotopov so sukcesnými drevinami (skoré sukcesné štádiá) sú vhodné a žiadúce na revitalizáciu (po revitalizácii sa obnovené plochy preradia do EFP 4). Napr. v rámci obnovy zarastených lúk/pasienkov je potrebné na lokalite zachovať určité časti z každej sukcesnej fázy, t.j. rôzne staré skupinky/porasty drevín (krov a stromov).

V častiach s prírodovedne a krajinársky najcennejšími krovinnými a veľmi zachovalými lesnými biotopmi európskeho a národného významu (vrátane fragmentov krovín – Kr6, Kr7; lesných biotopov – Ls1.3, Ls1.4, Ls5.1, Ls5.4, Ls9.1, napr. lokality Biele Vody, Havraník, Sosninky, Suché doly, Strieborné, Kučelach, Stolica), ktoré sú najlepšie vyvinuté (s charakteristickými druhmi v podraсте), je účelné zasahovať len minimálne alebo aj nezasahovať (bez realizovania výrubov drevín príp. len s realizovaním jednotlivých výrubov zameraných na ochranu daného biotopu).

Medzi krajinársky, ale aj zoologicky významné časti EFP 5 patria remízky (často sa v nich vyskytujú biotopy Kr7 či Kr6), najmä tie, ktoré sa dlhodobejšie nevyužívajú. Špecifické sú aj napr. smrekmi zarastené bývalé horské pasienky na Stolici [na parcele KN-C č. 1344/11-časť v k.ú. Rejdová], na ktorých sa už vytvoril biotop Ls9.1 a zároveň ide o významný biotop hlucháňa hôrneho; z hľadiska ochrany týchto biotopov je nevyhnutné ich ponechanie bez akýchkoľvek lesohospodárskych zásahov.

V ostatných nelesných biotopov sa vyskytujú aj iné významné biotopy – napr. rôzne **mokrade a prameniská**.

Významnou súčasťou EFP sú aj semenné **sady smrekovca opadavého** (lokalita Paseky pri Muráni a lokalita Nemcová); z lesníckeho hľadiska ide o významné umelo založené genofondové lokality. Cieľom je zachovanie týchto semených sadov. Ďalšou významnou súčasťou EFP sú staré **ovocné sady**. Významné sú z hľadiska zachovania genofondu starých odrôd ovocných stromov, preto je ich potrebné zachovať (vrátane existujúcich odrôd) a príp. obnoviť.

V EFP 5 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu:

- **Biotopy európskeho a národného významu** – Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Al3 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Al8 Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách, Pr3 Penovcové prameniská, Ra2 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni

Krovinné biotopy – Kr2 Porasty borievky obyčajnej, Kr6 Xerothermné kroviny, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny

Lesné biotopy – Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové

- **Rastliny európskeho významu** – jarabina Hazslinszkého (*Sorbus hazslinszkyana*), lykovec muránsky (*Daphne arbuscula*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*)

- **Rastliny národného významu** – popolavec oranžový (*Tephrosieris aurantiaca*), rozchodník ročný (*Sedum annuum*) [v ochrannom pásme NP]

- **Živočíchy európskeho významu** – **ULITNÍKY**: pimprlík mokradňný (*Vertigo angustior*), **MOTÝLE**: modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*); **CHROBÁKY**: bystruška potočná (*Carabus variolosus*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*); **OBOŽŽIVELNÍKY**: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*); **VTÁKY**: bocian čierny (*Ciconia nigra*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žlna sivá

(*Picus canus*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*); CICAVICE: bobor európsky (*Castor fiber*), hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*);

• Biotopy druhov živočíchov národného významu – MOTÝLE: jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*), modráčik horcový Rebelov (*Maculinea alcon rebeli*), CHROBÁKY: behúnik (*Duvalius szaboi szaboi*), behúnik (*Duvalius bokori valyianu*), behúnik (*Duvalius microphthalmus microphthalmus*), fuzáč žltočierny (*Pachyta lamed lamed*), ROVNOKRÍDLOVCE: koník pestrý (*Arcyptera fusca*), srdlovka bronzová (*Ephippiger ephippiger*), OBOŽĽIVELNÍKY: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), PLAZY: jašterica múrová (*Podarcis muralis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), VTÁKY: krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*), CICAVICE: myšovka horská (*Sicista betulina*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), plch záhradný (*Eliomys quercinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), mačka divá (*Felis silvestris*).

Zásady pri výrube náletových drevín a krovín:

- výrub drevín vykonať v mimohniezdnom období (od 1. 9. do 31. 3. bežného roka);
- ponechať solitérne dreviny s obvodom kmeňa nad 120 cm, solitérne jedince ovocných drevín napr. čerešňa vtáčia, miestnych odrôd a plánok ovocných drevín, krovité jedince hlohov s priemerom kmienka min. 7 cm, pomiestne jedince ruží (*Rosa canina*) a borievok obyčajných (*Juniperus communis*);
- ponechať brehové porasty vodných tokov, min. 5 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku;
- ponechať dreviny s hniezdami a dutinové stromy, ktoré budú slúžiť alebo slúžia na hniezdenie vtáctva a netopierov;
- nezasahovať do najcennejších lokalít s lesnými vyvinutými biotopmi (s charakterom lesa), ktoré vznikali sekundárnou sukcesiou niekoľko desiatok rokov (viac ako 50) po opustení obhospodarovania;
- v najcennejších krovinných biotopoch (Kr6, Kr7) realizovať výrub drevín len súvisiaci so zabezpečením ochrany a zlepšením stavu daných biotopov (napr. výrub stromov/druhov stromovej etáže, nie výrub charakteristických druhov krovín pre daný biotop);
- výrub vykonávať tak, aby nedošlo k poškodeniu vegetačného krytu (ešte v nezarastenej časti TTP náletovými drevinami) v danom poraste (najmä pri vyťahovaní, približovaní a odvoze dreva);
- po skončení rubných prác zabezpečiť uhádzanie všetkých zvyškov po ťažbe (konárov) do kôp, na miestach s výskytom travinného porastu je nutné odtiahnuť všetky zvyšky po ťažbe na okraj lúky;

- pri plošnom výrube zabezpečiť opätovné nezmladzovanie pňov vyrúbaných drevín a krovín opakovaným vykásaním výmladkov listnatých drevín a krovín.

EFP 6 – Vodné toky (zóna A, B a C)

Do EFP patria **vodné toky** napr. Hrdzavý potok, Rimava, Kačkava, Slávča, Furmanec, Havraník. V rámci vodných tokoch (alúviá) sa vyskytujú (prípadne do nich zasahujú) viaceré biotopy európskeho alebo národného významu. Vodné toky sú zároveň existenčnými biotopmi pre viaceré druhy živočíchov (napr.: *Cordulegaster heros*, *Cordulegaster bidentata* a *Eudontomyzon danfordi* sa vyvíjajú priamo vo vodnom toku – v piesčitých nánosoch). Z hľadiska ochrany prírody je potrebné, aby z tokov na území NP, vrátane chovných tokov, nebol realizovaný výlov rýb. Z hľadiska prinávratenia niektorých druhov rýb do tokov do úvahy pripadá vysádzanie čereble pestrej a hlaváča pásoplutvého. V korytách vodných tokov sa môže vyskytovať aj ležiace drevo, pričom ide o špecifický biotop niektorých vzácnych druhov húb (napr. *Miladina lechithina*). Z tohoto dôvodu je žiadúce ponechávanie takého dreva v koryte.

V EFP 6 sa vyskytujú nasledovné biotopy a druhy (biotopy druhov) európskeho a národného významu:

- **Biotopy európskeho a národného významu:**

Nelesné biotopy Br6 Brehové porasty deväťsilov, – Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk6 Podmäčané lúky podhorských a horských oblastí, Pr3 Penovcové prameniská,

Lesné biotopy – Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy

- **Živočíchy európskeho významu – ULITNÍKY:** pimprlík mokradňný (*Vertigo angustior*); **VÁŽKY:** *Cordulegaster heros*; **MOTÝLE:** modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*), **CHROBÁKY:** bystruška potočná (*Carabus variolosus*), **MIHULEOTVARÉ:** mihul'a potiská (*Eudontomyzon danfordi*); **OBOJŽIVELNÍKY:** kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), **VTÁKY:** bocian čierny (*Ciconia nigra*) chrapkáč poľný (*Crex crex*), **CICAVCE:** bobor európsky (*Castor fiber*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)

- **Biotopy druhov živočíchov národného významu – VÁŽKY:** *Cordulegaster bidentata*; **MOTÝLE:** jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*), modráčik horcový Rebelov (*Maculineaalcon rebeli*), **OBOJŽIVELNÍKY:** mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), **CICAVCE:** myšovka horská (*Sicista betulina*), netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*)

EFP 7 – Antropické biotopy

EFP 7.1 – Orná pôda (zóna C)

Veľkoplošné bloky **ornej pôdy** sa v NP Muránska planina nachádzajú len pri obci Muráň v ústí Hrdzavej doliny. Predmetná orná pôda je súčasťou potravných biotopov pre viaceré druhy živočíchov v území. Z hľadiska poľnohospodárskeho extenzívneho využitia

v nadväznosti na zlepšovanie priaznivého stavu niektorých chránených druhov živočíchov je potrebné preferovať pestovanie obilnín a/alebo (kŕmnych) (trávno-)d'atelinových zmesí, obmedziť pestovanie kukurice (pestovať kukuricu max. raz za 5 rokov) a vylúčiť pestovanie cirku a repky olejnej. Vylúčiť použitie pesticídov a umelých hnojív.

- Druhy viazané na biotopy a vyskytujúce sa v danom EFP – VŤAKY: bocian čierny (*Ciconia nigra*), orol kriľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), CICAVICE: netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier s'ahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)
- Biotopy druhov živočíchov národného významu – VŤAKY: prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), prhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*)

EFP 7.2 – Areál Muránskeho hradu (zóna B)

Areál Muránskeho hradu je špecifická poloprírodná lokalita (s poloparkovým charakterom) so zvyškami ruín niekdajšieho hradu – sčasti zachovaným obvodovým múrom a vo vnútri areálu s viac-menej zachovalou stavbou Veliteľského domu (bez zachovanej strechy). Je to významná kultúrno-historická a zároveň veľmi významná botanická lokalita. Na pomerne malej ploche hradného areálu sa vyskytuje pomerne veľký počet rôznych biotopov – lesných a nelesných, vrátane biotopov chránených a kriticky ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Dominantným (lesným) biotopom je sutinový les (s rôznymi druhmi drevín), ktorý dáva prírodný charakter takmer celému vnútornému areálu hradu. Z prírodo-ochranného hľadiska je tu najvýznamnejší výskyt kriticky ohrozených epifytických lišajníkov (výskyt dvoch chránených druhov lišajníkov a ďalších 23 kriticky ohrozených druhov!) – naviazaných na staré stromy v areáli hradu (a zároveň naviazané aj na špecifické mikroklimatické podmienky vytvorené vďaka týmto stromom); významné sú však aj chránené druhy rastlín (min. 13 druhov chránených cievnatých rastlín), a tiež niektoré nelesné biotopy, ktoré sú ukázkami prírodných hodnôt v okolitých – najprísnejších častiach rezervácie NPR Cigánka.

Z hľadiska ochrany prírody je žiadúce, aby v areáli Muránskeho hradu boli činnosti realizované len v súlade s dotknutými predmetmi ochrany (druhy, biotopy). Ale keďže Muránsky hrad je zároveň významná kultúrno-historická pamiatka, v súlade s ochranou prírody je potrebné zabezpečiť aj zachovanie tejto pamiatky ochranou (konzerváciou) existujúcich pozostatkov hradu (ruiny stavieb, obvodové múry, Veliteľský dom, hradná studňa). Hradným areálom vedie turistický a náučný chodník a jeden krát ročne sú tu realizované Muránske hradné hry. V rámci údržby chodníka a v súvislosti s realizáciou hradných hier sa v okolí chodníka a na vybraných miestach hradného areálu vykonáva kosenie (s dôrazom na nezasiahnutie jedincov chránených rastlín).

• Biotopy európskeho a národného významu:

Lesné biotopy – Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy

Nelesné biotopy (aj fragmenty): Al3 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Kr6 Xerothermné kroviny, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou

Druhy viazané na biotopy a vyskytujúce sa v danom EFP:

- Rastliny európskeho významu – poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*)

- Rastliny národného významu – jarabina Hazslinszkého (*Sorbus hazslinszkyana*), ľalia cibul'konosná (*Lilium bulbiferum*), popolavec oranžový (*Tephrosia aurantiaca*)
- Živočíchy európskeho významu – CICAVICE: netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)
- Biotopy druhov živočíchov národného významu – MOTÝLE: jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), PLAZY: jašterica múrová (*Podarcis muralis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), CICAVICE: netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*)

EFP 7.3 – Kameňolomy (zóna A, B a C)

Radíme tu **kameňolomy, lomy a haldy/výsypky** ako špecifické antropické biotopy, v ktorých sa vyskytuje viacero typov prirodzených biotopov, vrátane biotopov chránených a vzácnych druhov rastlín alebo živočíchov. Niektoré z týchto biotopov (napr. Vo5) majú v kameňolomoch optimálne podmienky a v rámci národného parku sa vyskytujú veľmi zriedkavo. Takto významné lokality sa nachádzajú napríklad v kameňolomoch Dielik, Grilka (lom, vrátane výsypiek), Muráň – za cintorínom, Muráň 1 a Sosninky. Súčasťou kameňolomov (EFP) sú v niektorých častiach aj príľahlé pozemky s lesnými porastami.

S výnimkou kameňolomu Muráň 1, ktorý je dobývacím priestorom, ide o opustené kameňolomy. Cieľom v predmetných kameňolomoch je neobnovovať dobývanie horniny.

• Biotopy európskeho a národného významu:

Nelesné biotopy – Al8 Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Kr2 Porasty borievky obyčajnej, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*, Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s benticou vegetáciou chár

Lesné biotopy – Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy

Druhy viazané na biotopy a vyskytujúce sa v danom EFP:

- Živočíchy európskeho významu – OBOŽŽIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), VTÁKY: sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) výr skalný (*Bubo bubo*), CICAVICE: netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)
- Biotopy druhov živočíchov národného významu – MOTÝLE: jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), OBOŽŽIVELNÍKY: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), PLAZY: jašterica múrová (*Podarcis muralis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), slepúch lámavý

(*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), CICAVICE: netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*)

EFP 7.4 – Vodné nádrže (zóna C)

Radíme tu **vodné nádrže/rybníky** – Veľký Tajch a Sosninky. Počíta sa s rekonštrukciou Veľkého Tajchu, pričom je potrebné klásť dôraz na zachovanie pôvodného technického riešenia a vzhľadu nádrží (za použitia prírodných materiálov), ale aj na zachovanie (aj keď sčasti) novovytvorených mokraďových biotopov. Z hľadiska funkčného využitia vodných nádrží do úvahy pripadá chov len pôvodných druhov rýb – pstruha potočného a čereble pestrej.

• **Biotopy európskeho a národného významu** – Vo2 Prirodené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*, Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy
Druhy viazané na biotopy a vyskytujúce sa v danom EFP:

• **Živočíchy európskeho významu** – **OBOŽŽIVELNÍKY:** kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), **VTÁKY:** bocian čierny (*Ciconia nigra*), CICAVICE: bobor európsky (*Castor fiber*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)

• **Biotopy druhov živočíchov národného významu** – **OBOŽŽIVELNÍKY:** mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), mlok horský (*Triturus alpestris*), **PLAZY:** užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), CICAVICE: netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*)

EFP 7.5 – Usadlosti, stavby, cesty a železnice (zóna A, B a C)

Radíme tu usadlosti (areál žrebčina na Veľkej lúke, areál chaty Zbojská), jednotlivé stavby (objekty) a zastavané plochy, spevnené (asfaltové) cesty a príahlé objekty cestnej infraštruktúry, železnice (telesá železničnej trate), alebo ľudskou činnosťou najrôznejšie upravené plochy (napr. niektoré lesné sklady pri lesnej ceste). Spravidla ide o objekty pôvodne určené na bývanie, hospodárske príp. rekreačné využitie a o antropogénne plochy ako cesty a železnice, na ktorých spravidla nie sú biotopy európskeho alebo národného významu, no môžu sa na nich alebo v nich vyskytovať predmety ochrany (rastliny a živočíchy).

Druhy viazané na biotopy a vyskytujúce sa v danom EFP:

• **Živočíchy európskeho významu** – **MOTÝLE:** modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*), **OBOŽŽIVELNÍKY:** kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), **VTÁKY:** bocian čierny (*Ciconia nigra*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), CICAVICE: syseľ

pasienkový (*Spermophilus citellus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)

• **Biotopy druhov živočíchov národného významu – MOTÝLE:** jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*), modráčik horcový Rebelov (*Maculinea alcon rebeli*), **PLAZY:** jašterica múrová (*Podarcis muralis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), **VTÁKY:** prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*), **CICAVCE:** netopier Brandtov (*Myotis brandti*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak veľký (*Nyctalus lasiopterus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*)

Zásady umiestňovania stavieb:

- len na pôvodných miestach stavieb (t.j. na miestach s existujúcimi základmi budov; ide o bývalé stavby, ktoré postupne schátrali, postavené pred r. 1945) a to v pôvodnom rozsahu/veľkosti, v súlade s pôvodnou ľudovou architektúrou územia – za použitia tradičných materiálov (drevo, prírodný kameň – spravidla druhu ako sú miestne zdroje, drevená šindľová alebo škridľová strecha – v závislosti od lokality);
- stavby pre individuálnu rekreáciu: vychádzať z lokálneho architektonického štýlu, buď za použitia dobových fotografií pôvodného stavebného objektu, alebo architektonického štýlu použitého na pôvodných objektoch v blízkom okolí stavby, materiál kameň alebo drevo, strešná krytina drevený šindel, strecha mala tvar sedlový s podlomenicou, okná a dvere drevené;
- stavby pre hospodárske aktivity (ustajnenie hospodárskych zvierat) z dreva, so sedlovou strechou, výplne okenných a drevených otvorov boli taktiež z dreva, strešná krytina drevený šindel;
- stavby pre včelárske aktivity (včelíny) – uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry napr. ako strešnú krytinu použiť drevený šindel, na stavbu drevenej konštrukcie využívať masívne drevo a pod. Stavbu včelína je nutné preventívne vybaviť v chránenom území elektrickým ohradníkom voči útokom medveďa hnedého;
- stavby pre poľovnícke a lesnícke aktivity – zjednotiť z hľadiska použitia materiálov a veľkosti stavieb, uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry, využívať masívne drevo;
- na stavbu zariadení s turistickým účelom (informačné panely, informačné body, lavičky, prístrešky, útulne) uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry, na stavbu drevenej konštrukcie využívať masívne drevo, nepoužívať cudzorodé, neprirodné materiály ako sú výrobky z PVC a rôzne druhy plechov;
- stavebné práce vykonať tak, aby sa zamedzilo poškodeniu okolitého biotopu;
- v prípade potreby výkopových prác je potrebné dohliadnuť, aby sa zamedzilo zavlečeniu invázných rastlín;
- odpad vzniknutý pri činnosti bude odvezený a bude s ním nakladané v zmysle príslušných právnych noriem.

Zásady starostlivosti v okolí sídiel:

- zachovanie záhrad a sadov spolu so zachovaním a ochranou starých ovocných stromov. Pri výsabe nových ovocných stromov zabezpečiť zachovanie existujúcich (pôvodných) odrôd – preštepéním na nové stromy.

Rozdelenie územia na zóny

Územie NP Muránska planina sa člení na zóny A, B a C. Pri ich vylišovaní sa zohľadňovala prítomnosť biotopov, ich zachovalosť a vzácnosť, intenzita lesníckeho a poľnohospodárskeho, rekreačno-športového a iného využívania územia, výskyt zastavaných plôch, infraštruktúry, verejných zariadení a priestorov s iným funkčným zameraním.

Zóna A – 5. stupeň ochrany

Výmera: 12 517,03 ha

Zaraďujeme tu EFP 1 Lesy ponechané na samovoľný vývoj, EFP 5 Ostatné nelesné a lesné biotopy s extenzívnym využitím, EFP 6 Vodné toky, EFP 7.3 Kameňolomy a EFP 7.5 Usadlosti, stavby, cesty a železnice.

Základný rámec opatrení: ponechanie biotopov na nerušený, samovoľný vývoj, bez intervencie človeka (s výnimkou enkláv nelesných biotopov – ktoré sú súčasťou lesných porastov (JPRL) – z ktorých niektoré si v určitých prípadoch môžu vyžadovať opatrenia na zabezpečenie alebo zlepšenie ich priaznivého stavu alebo priaznivého stavu ohrozených druhov naviazaných na tieto biotopy).

Z praktického hľadiska boli do A zóny zahrnuté nelesné plochy (skaly) (EFP 5), či ojedinele aj lesné chaty (EFP 7.5), ktoré nie sú súčasťou lesných pozemkov (JPRL); ide o výmerovo malé pozemky, ktoré sú roztrúsene situované vo vnútri A zóny, a ich praktické vylišovanie v teréne by bolo veľmi pracné a zbytočné. Na týchto lokalitách/pozemkoch budú činnosti vykonávané v zmysle opatrení pre dané EFP (EFP 5).

Zóna B – 4. stupeň ochrany

Výmera: 6 633,39 ha

Zaraďujeme tu EFP 2 Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému, EFP 4 Trvalé trávne porasty, EFP 5 Ostatné nelesné a lesné biotopy s extenzívnym využitím, EFP 6 Vodné toky, EFP 7.2 Areál Muránskeho hradu, EFP 7.3 Kameňolomy a EFP 7.5 Usadlosti, stavby, cesty a železnice.

Najneskôr v horizonte 30 rokov sa predpokladá ich preradenie do zóny A. Základný rámec opatrení: osobitný režim hospodárenia – s cieľom zlepšiť drevinové zloženie a štruktúru porastu na stav, čo najbližších prírodnému lesu (opatrenia realizovať v súlade so zabezpečením priaznivého stavu chránených a/alebo ohrozených druhov, ktoré sa v porastoch vyskytujú) a špecifický manažment v závislosti od potrieb konkrétnych druhov a biotopov (predmetov ochrany). V určitých lesných porastoch – v biotopoch vybraných chránených druhov a/alebo vo (veľmi) zachovalých lesných biotopoch s priaznivým stavom – je z hľadiska zabezpečenie priaznivého stavu (alebo zlepšenie stavu) predmetov ochrany žiadúce aplikovať bezzásahový režim.

Do zóny B boli zahrnuté aj niektoré nelesné časti, ako sú funkčné plochy s xerotermami (EFP 5) a niektoré lúky (EFP 4) a tiež areál Muránskeho hradu (EFP 7.2; areál hradu bol súčasťou NPR Cigánka, pričom v areáli hradu platil 4. stupeň ochrany). Napr. lúky a pasienky, nachádzajúce sa v Suchých doloch, na Fabovej holi a v Hrdzavej doline, mali v minulosti tiež 4. stupeň ochrany. Súčasťou B zóny sú aj pasienky a ďalšie lúky (vrátane zarastajúcich travinných porastov) situované vo vnútri lesných pozemkov A a B zóny.

Súčasťou B zóny sú aj územia európskeho významu - SKUEV 0204 Homoľa (s EFP 2 a EFP 5) a SKUEV 0728 Podpoľana (s EFP 4 a EFP 5), ktoré sa už nachádzajú v ochrannom pásme NP Muránska planina. V SKUEV0728 Podpoľana platí 4. stupeň ochrany a v

SKUEV0204 Homoľa je pre dosiahnutie cieľov ochrany nevyhnutné zvýšenie stupňa ochrany (na 4. stupeň ochrany).

Zóna C – 3. stupeň ochrany

Výmera: 5 867,46 ha

Zaraďujeme tu EFP 3.1 Lesy s potrebou špecifickej starostlivosti zameranej na ochranu druhov a biotopov, EFP 3.2 Lesy s prírode blízkym hospodárením, EFP 4 Trvalé trávne porasty, EFP 5 Ostatné nelesné a lesné biotopy s extenzívnym využitím, EFP 6 Vodné toky, EFP 7.1 Orná pôda, EFP 7.3 Kameňolomy, EFP 7.4 Vodné nádrže a EFP 7.5 Usadlosti, stavby, cesty a železnice.

Časti územia národného parku, kde cieľom ochrany je zabezpečenie priaznivého stavu biotopov alebo druhov pri trvalom využití územia na lesnícke alebo poľnohospodárske činnosti. V prípade usadlostí, je cieľom ochrany zachovanie prírodného charakteru týchto lokalít, zachovania tradičnej architektúry stavieb (prinavrátenie pôvodného vzhľadu), zachovanie súčasného stavu (rozsahu) stavieb a ich nerozširovanie (pri ich prípadnej obnove nesmie dôjsť k záberom biotopov, t.j. biotopov európskeho významu, národného významu, alebo biotopov druhov európskeho významu a národného významu). V lokalite cestovného ruchu (Zbojská) je možné zvyšovanie kvality existujúcich zariadení, avšak bez navyšovania ich počtu a zároveň nezvyšovania zastavanosti prírodného prostredia novými rozvojovými zámermi.

Základný rámec opatrení: prírode blízke obhospodarovanie lesa a bežné obhospodarovanie nelesných biotopov s uplatňovaním citlivých spôsobov obhospodarovania lesov a trvalých trávnych porastov s dôrazom na zachovanie ich diverzity. V lesoch s potrebou špecifického hospodárenia zameraného na ochranu (EFP 3.1) je potrebné dodržiavanie špecifického manažmentu – a to v súlade s existujúcimi predmetmi ochrany. Najcennejšie lokality v zóne C sú vyčlenené ako významné lokality. Súčasťou opatrení v C zóne je aj bežné poľnohospodárske obhospodarovanie ornej pôdy (avšak v súlade s ochranou prírody).

Ochranné pásmo NP Muránska planina – 2. stupeň ochrany

Výmera: 14 392,85 ha

Súčasťou ochranného pásma NP Muránska planina sú: EFP 3.1 Lesy s potrebou špecifickej starostlivosti zameranej na ochranu druhov a biotopov (v záujmových lokalitách), EFP 3.3 Lesy s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov vybraných druhov vtákov (v ochrannom pásme NP Muránska planina – v CHVÚ), EFP 4 Trvalé trávne porasty a EFP 5 Ostatné nelesné a lesné biotopy s extenzívnym využitím (v záujmových lokalitách); záujmové lokality sú významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny (výskyt predmetov ochrany NP Muránska planina).

Všeobecné zásady, ktoré je potrebné uplatňovať v území

Poľovníctvo

- v zóne A neprikrmovať a vnaďiť zver;
- v zóne B je možné prikrmovať zver len miestnym senom na vybraných lokalitách – na kosných lúkach a ich okrajoch;
- v biotopoch hlucháňa hôrneho v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme vylúčiť vnaďenie a prikrmovanie raticovej zveri jadrovým a dužinatým krmivom.

Pozn.: Jadrové a dužinaté krmivo pôsobí ako atraktant pre prítomnosť diviaka v biotopoch hlucháňa. Diviacia zver významne ohrozuje hluchání reprodukčný proces (diviak je výrazný predátor hniezd a kuriatok);

Pozn.: Prikrmovanie obilninami (z južného Slovenska) na krmoviskách, vnaďiskách, pri posedoch, na poličkách pre zver a priama pestovanie obilnín v poličkách taktiež prispieva k šíreniu invázných druhov rastlín. Takto sa do územia NP Muránska planina dostali ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisiifolia*),

slničnica hľuznatá – topinambur (*Helianthus tuberosus*), durman obyčajný (*Datura stramonium*), iva voškovníkovitá (*Iva xanthiifolia*), lupina mnohoplodá (*Lupinus polyphyllus*).

- V NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme prikrmovať výlučne miestnym senom alebo letninou;

Pozn.: lúčne seno vyrobené z vysušenej pokosenej trávy z predmetných lúk bude umiestňované do drevených senníkov nachádzajúcich sa na týchto lúkach alebo na ich okrajoch

- neumiestňovať krmoviská v blízkosti ľudských obydľí;
- eliminovať výskyt introdukovaných poľovných druhov ako kamzík vrchovský alpský, muflón lesný, daniel škvrnitý, ktoré môžu poškodiť lesné porasty a pri premnožení aj bylinnú etáž a nelesné biotopy.
- poľovnícke zariadenia v zóne C a v ochrannom pásme je možné zriaďovať len po dohode a za určení podmienok so Správou NP Muránska planina.

Rybárstvo

- vylúčiť zarybňovanie a chov nepôvodných druhov rýb v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme (ako napr. pstruh dúhový, sivoň, príp. iné);
- vylúčiť odlov rýb elektrickými agregátmi (v NP Muránska planina).

Turizmus, turistické a cyklistické chodníky

- skvalitnenie značenia turistických trás, údržba ich priechodnosti a citlivé budovanie drobnej doplnkovej infraštruktúry pre turistov pozdĺž trás (informačné panely, oddychové miesta s lavičkami, upravené studničky, zábradlia, mostíky, toalety na najfrekventovanejších trasách a miestach);
- na turistických trasách nie je vhodné osádzať nádoby na odpad a to najmä z dôvodu výskytu medveďa hnedého, ktorý by mohol koše vyhľadávať ako ľahko dostupný zdroj potravy. Dochádzalo by tak k lákaniu tejto šelmy k turisticky využívaným trasám a miestam, čím by sa zvýšilo riziko vzniku konfliktnej situácie;
- pravidelná údržba náučných chodníkov a náučných lokalít, prípadne dobudovanie infraštruktúry existujúcich náučných zariadení.
- vytvorenie nových náučných chodníkov (NCH) a náučných lokalít (NL) na miestach, ktoré sú, či už z prírodovedného alebo historického hľadiska zaujímavé – napr. NCH z Muráňa do Suchého dolu s prepojením na existujúcu NL Piecky (k.ú. Muráň), NCH Muráň – Biele vody – Predná Hora – Muránska Huta (k.ú. Muránska Huta), geologicky zamerané náučné lokality NL lom Bánovo (k.ú. Tisovec), NL Grilka (k.ú. Tisovec), NL lom Muráň a Muránsky zlom (k.ú. Muráň) a NL Tepličné – Rangaska (k.ú. Klenovec), ktorá sa už nachádza v ochrannom pásme NP Muránska planina;
- pri budovaní náučných zariadení využívať prioritne prírodné materiály. Po zriadení zabezpečiť obnovu značenia trasy a údržbu a obnovu informačných panelov a ďalšej infraštruktúry náučných zariadení;
- táborenie a bivakovanie len na vyhradených miestach, bivakovanie od súmraku max. na 1 noc bez možnosti rozloženia ohňa, najviac 100 m od chodníka s výnimkou území v zóne A;
- zrušiť existujúce cyklotrasy: „Tisovec – dolina Rimavy – Kačkava – chata pod Grúňom – Pred Hrdzavom – dolina Slávča – Tisovec“ vyhradená v návštevnom poriadku pre vjazd bicyklom bude zrušená, nakoľko bola nahradená inou vhodnejšou trasou – č. 8610 Tisovec, železničná stanica – Hrdzavé – Hajnáš – Starý Tisovec – Petovcovo – Tisovec, železničná stanica;
- doplniť sieť konských trás o trasy: Veľká lúka – Muránska Zdychava, Nemecké lúčky – Javoriny, Muránska Huta – Muránska Dlhá Lúka, Muráň – Nižná Kľaková – sedlo Burda, Kačkava – Javor, Muráň – Trstie, Muráň – Tisovec, Tisovec – Trstie, Tisovec – Podhrad – Suché doly – Javorina – Ohrablo, Podhrad – Dolinky;

- doplniť nasledovné miesta pre bežecké lyžovanie: Trasa č. 1. Javoriny – Veľká lúka a späť, Trasa č.2. Javoriny – Harová – Skalica – Karafová, Trasa č. 3. Javoriny – Harová – Skalica – Klepaná skala – Dlhý diel – Chyžné;
- parkovanie vozidiel zabezpečiť vybudovaním parkoviska v Muráni na okraji obce – v západnej časti parcely KN-C č. 1342 (k.ú. Muráň), na lokalite Biele vody pri štátnej ceste na parcele KN-C č. 1053/1 (k.ú. Muráň), na ktorom už v súčasnosti dochádza k neoficiálnemu parkovaniu motorových vozidiel, v sedle Javoriny na parcelách KN č. 4738/1 a č. 4738/2 (v k.ú. Šumiac). V prípade regulovaného prístupnosti Veľkej lúky vozidlami je potrebné zriadiť parkovaciu plochu v okrajovej časti lokality Veľká lúka – Piesok, prípadne v lokalite Nemecké lúčky – a to v západnej časti parcely KN-C č. 2676 (k.ú. Muráň). Pri budovaní parkovacích plôch navrhujeme použiť zatrávňovacie tvárnice;
- neumiestňovať na území NP a jeho ochranného pásma žiadne reklamné panely a billboardy;
- odstrániť nelegálne skládky odpadu v spolupráci s príslušnými dotknutými obcami;
- usmerniť skalozecké záujmy na vyhradené miesta mimo biotopov, kde vyrušovanie a mechanické poškodzovanie (pri lezení) ohrozuje predmet ochrany.

Všeobecné zásady pri využívaní nelesných biotopov – z hľadiska ich ochrany a zachovania priaznivého stavu

Optimálne spôsoby obhospodarovania (zásady – z hľadiska ochrany biotopov a zachovania ich priaznivého stavu) sú pre jednotlivé nelesné biotopy uvedené v nasledujúcej tabuľke č. 33.

Tabuľka č. 33 Prehľad najvhodnejších spôsobov obhospodarovania nelesných biotopov v NP Muránska planina z hľadiska ich ochrany a zachovania ich priaznivého stavu a zachovania ich druhovej diverzity

Biotop (kód)	Význam	Kategória biotopu trávneho porastu (v zmysle PRV)	Spôsoby obhospodarovania / žiadúca činnosť						Výrub sukcesných drevín	Špecifický manažment pre daný biotop / poznámka
			kosenie	pasenie dopásanie prepásanie	košarovanie	hnojenie (hnoj)	hnojenie (hnojovka, močovka)	hnojenie (umelé hnojivá, digestát, vápno)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Pionierske biotopy										
Pi5	EV	-	—	—	—	—	—	—	ÁNO	nevyžaduje si
Travné a lúčne biotopy										
Tr1	EV	A	ÁNO (1–2 × za rok)	ÁNO ²	NIE	áno	nie	nie	ÁNO	s výnimkou košarovania v súlade s PRV
Tr5	EV	A	ÁNO (1–2 × za 2 roky)	ÁNO ²	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	v súlade s PRV
Tr6	NV	-	ÁNO ¹ (1–2 × za 2 roky)	ÁNO ²	NIE	áno	nie	nie	ÁNO	v súlade s PRV
Tr7	NV	-	ÁNO ¹ (1–2 × za 2 roky)	ÁNO ²	NIE	áno	nie	nie	ÁNO	v súlade s PRV

Biotop (kód)	Význam	Kategória biotopu trávneho porastu (v zmysle PRV)	Spôsoby obhospodarovania / žiadúca činnosť						Výrub sukcesných drevín	Špecifický manažment pre daný biotop / poznámka
			kosenie	pasenie dopásanie prepásanie	košarovanie	hnojenie (hnoj)	hnojenie (hnojovka, močovka)	hnojenie (umelé hnojivá, digestát, vápno)		
Tr8b	EV	B	ÁNO (1 × za rok)	ÁNO	ÁNO	áno	nie	nie	ÁNO	v súlade s PRV
Lk1	EV	B	ÁNO (1-2 × za rok)	ÁNO ²	NIE	áno	nie	nie	ÁNO	v súlade s PRV
Lk2	EV	C	ÁNO (1 × za rok)	ÁNO ²	NIE	áno	nie	nie	ÁNO	s výnimkou pasenia v súlade s PRV (v PRV – pasenie len po prvej kosbe)
Lk3	NV	B	ÁNO (1-2 × za rok)	ÁNO	ÁNO	áno	áno ⁴	nie	ÁNO	v súlade s PRV
Lk5	EV	F	ÁNO ¹ (1-2 × za 2 roky)	NIE	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	v súlade s PRV; vhodné je prekosenie
Lk6	NV	F	ÁNO ¹ (1-2 × za rok)	NIE / ÁNO ³	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	s výnimkou pasenia v súlade s PRV (v PRV – pasenie je vylúčené)
Lk10	NV	D	ÁNO (1 × za 2 roky)	NIE / ÁNO ³	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	odporúča sa prekosenie (biotop na lúke)
Lk11	NV	D	ÁNO (1-3 × za rok)	NIE	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	! kosenie len v spoločenstvách

Biotop (kód)	Význam	Kategória biotopu trávneho porastu (v zmysle PRV)	Spôsoby obhospodarovania / žiadúca činnosť						Výrub sukcesných drevín	Špecifický manažment pre daný biotop / poznámka
			kosenie	pasenie dopásanie prepásanie	košarovanie	hnojenie (hnoj)	hnojenie (hnojovka, močovka)	hnojenie (umelé hnojivá, digestát, vápno)		
										s trstinou obyčajnou (z dôvodu práve jej potlačenia)
Alpínske biotopy										
A13	EV	-	—	—	—	—	—	—	—	⁶ nevyžaduje si
A15	EV	-	—	—	—	—	—	—	⁶ ÁNO	⁶ nevyžaduje si
A16, A17	NV	-	—	—	—	—	—	—	—	nevyžaduje si
A18	EV	G	—	—	—	—	—	—	—	⁶ nevyžaduje si
A19	EV	-	—	—	—	—	—	—	⁶ ÁNO	⁶ nevyžaduje si
Skalné a sutinové biotopy										
Sk1, Sk2, Sk5, Sk8	EV	-	—	—	—	—	—	—	—	nevyžaduje si
Sk6	EV	-	—	—	—	—	—	—	—	⁶ nevyžaduje si
Sk7	NV	-	—	—	—	—	—	—	—	nevyžaduje si

Biotop (kód)	Význam	Kategória biotopu trávneho porastu (v zmysle PRV)	Spôsoby obhospodarovania / žiadúca činnosť						Výrub sukcesných drevín	Špecifický manažment pre daný biotop / poznámka
			kosenie	pasenie dopásanie prepásanie	košarovanie	hnojenie (hnoj)	hnojenie (hnojovka, močovka)	hnojenie (umelé hnojivá, digestát, vápno)		
Prameniskové biotopy										
Pr1	EV	-	—	—	—	—	—	—	—	⁷ nevyžaduje si
Pr2	NV	-	—	—	—	—	—	—	—	⁷ nevyžaduje si
Pr3	EV	-	ÁNO ¹	NIE	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	prekosenie; ohradenie drevenou ohradou
Rašeliniskové biotopy										
Ra1	EV	-			—	—	—	—	⁵ ÁNO	výrub ⁵ (breza, smrek, smrekovec)
Ra2	EV	-	ÁNO ¹ (1 × za rok)	NIE	—	—	—	—	ÁNO	kosenie/ prekosenie len v prípade potreby
Ra3	EV	F	ÁNO ¹ (1 × za rok)	NIE	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	vyžadujú si kosenie
Ra6	EV	F	ÁNO ¹ (1-2 × za rok)	NIE	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	vyžadujú si kosenie
Ra7	NV	F	ÁNO ¹ (1-2 × za rok)	NIE	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	vyžadujú si kosenie

Biotop (kód)	Význam	Kategória biotopu trávneho porastu (v zmysle PRV)	Spôsoby obhospodarovania / žiadúca činnosť						Výrub sukcesných drevín	Špecifický manažment pre daný biotop / poznámka
			kosenie	pasenie dopásanie prepásanie	košarovanie	hnojenie (hnoj)	hnojenie (hnojovka, močovka)	hnojenie (umelé hnojivá, digestát, vápno)		
Brehové biotopy										
Br6	EV	-	ÁNO ¹ (1× za 2 roky alebo podľa potreby)	NIE	—	—	—	—	ÁNO	vhodné je prekosenie
Br8	NV	-	—	—	—	—	—	—	—	nevyžaduje si
Vodné biotopy										
Vo2	EV	-	—	—	—	—	—	—	—	nevyžaduje si
Vo5	EV	-	—	—	—	—	—	—	⁶ ÁNO	⁶ nevyžaduje si
Vo8	NV	-	—	—	—	—	—	—	—	nevyžaduje si
Krovinné biotopy										
Kr1	EV	-	NIE	ÁNO	NIE	nie	nie	nie	ÁNO	
Kr2	EV	-	NIE	ÁNO	NIE	nie	nie	nie	⁵ ÁNO [nerúbať borievky!!!]	výrub ⁵ drevín stromovej etáži (smrek, borovica, jaseň, hrab);

Biotop (kód)	Význam	Kategória biotopu trávneho porastu (v zmysle PRV)	Spôsoby obhospodarovania / žiadúca činnosť						Výrub sukcesných drevín	Špecifický manažment pre daný biotop / poznámka
			kosenie	pasenie dopásanie prepásanie	košarovanie	hnojenie (hnoj)	hnojenie (hnojovka, močovka)	hnojenie (umelé hnojivá, digestát, vápno)		
										ponechanie – mukyňa, drieň, jablňo ai.
Kr6	EV	-	—	—	—	—	—	—	⁵ ÁNO	výrub ⁵ drevín stromovej etáži
Kr7	NV	-	—	—	—	—	—	—	⁵ ÁNO	výrub ⁵ (osika, buk, hrab, ...)
Kr8, Kr9	NV	-	—	—	—	—	—	—	⁵ ÁNO	výrub ⁵ drevín stromovej etáži
Kr10	EV	-	—	—	—	—	—	—	—	nevyžaduje si

Skratky, vysvetlivky a poznámky:

Biotopy označené tučným písmom (A13, Sk1, Sk5, Sk6, Sk8, Pr1, Pr2, Pr3, Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Br6, Vo2, Kr2, Kr6, Kr7, Kr10) – sú predmetmi ochrany v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme; ostatné biotopy sú zaradené medzi osobitné záujmy ochrany prírody a krajiny v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme.

EV – biotop európskeho významu; NV – biotop národného významu;

A – Teplo a suchomilné trvalé trávne porasty (Tr1, Tr5); B – Mezofilné trvalé trávne porasty (Lk1, Lk3, Tr8b); C – Horské kosné lúky (Lk2);

D – Vlhkomilné porasty nižších plôch (Lk10, Lk11); F – Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky (Lk5, Lk6, Ra3, Ra6, Ra7);

G – Vysokohorské trávne porasty (A18)

¹ optimálnym spôsobom kosenia je kosenie ľahkou motorovou kosačkou alebo krovínorezom alebo ručnou kosou;

² na lokalitách s biotopmi, ktoré boli predtým dlhodobo obhospodarované kosením a tento spôsob sa javil ako najoptimálnejší – z hľadiska zachovania priaznivého stavu dotknutých biotopov je možné pasenie (extenzívne) aplikovať len v prípade, ak nie je možné zabezpečiť kosenie biotopu;

³ extenzívne prepásanie/dopásanie je možné výnimočne aplikovať (ak nie je možné zabezpečiť kosenie), a to najmä v jesennom, príp. v jarnom období (po dohodnutí podmienok so Správou NP Muránska planina);

⁴ hnojenie tekutými hnojivami (hnojovka, hnojovica, močovka) aplikovať len v krajných prípadoch (viď. ďalej v texte).

PRV = PRV 20014–2020

⁵ výrub = výrub niektorých sukcesných drevín (len na zabezpečenie priaznivého stavu biotopu) – len podľa usmernenia a dozorom odborného pracovníka Správy NP Muránska planina (najlepšie botanika/fytocenológa)

⁶ vo výnimočných prípadoch (na zabezpečenie priaznivého stavu biotopu) sa môže uskutočniť výrub sukcesných drevín (ak zarastajúce dreviny spôsobujú zhoršovanie stavu/zánik predmetného spoločenstva)

⁷ vo výnimočných prípadoch (na zabezpečenie priaznivého stavu biotopu) sa môže uskutočniť vyčistenie prameniska od vyvalených stromov (v prípade, že ide o väčšie množstvo)

- PRV sa nezaoberá daným biotopom

— daný spôsob obhospodarovania / daná činnosť sa netýka daného biotopu

V časti „Spôsoby obhospodarovania“ je tučným vyznačený najvhodnejší – prioritný spôsob obhospodarovania pre daný biotop (v rámci kosenia a/alebo pasenia).

Podmienky použitia organických hnojív pasenia (v zmysle PRV 2014–2020):

1. obmedzené použitie organických hnojív podľa typu tráv B, C; maximálna dávka organických hnojív je 50 kg N/ha biotopu raz za 2 roky (ekrementy pasúcich sa zvierat sa do limitu nezapočítavajú),

Podmienky pasenia (napr. v zmysle PRV 2014–2020):

- pasenie pre porasty typu C je možné iba po prvej kosbe v rámci záväzkového obdobia na dopásanie mláďzí; a to zaťažením max. 0,3 DJ počítanej na plochy stanoveného biotopu v záväzku, ktorá je spásaná,
- dodržiavanie zásady šetrného košarovania (min. plocha na 1DJ – 10 m², pravidelné denné prekladanie košiarov); pri pasení mladého HD je možnosť využívania nočného košiara umiesteného stabilne (so súhlasom príslušnej odbornej organizácie),
- dodržané zaťaženie minimálne 0,3 DJ/hektár a maximálne 1,9 DJ/hektár plochy povolenej pre pasenie (zaťaženie zvieratami (polygastre a kone) v období od 1. apríla do 31. októbra každého roka záväzku; oplôtkové pasenie je povolené, pričom musí byť dodržané povolené zaťaženie, ktoré sa prepočítava na celkovú plochu oploteného areálu.

Iné poznámky:

- Mulčovanie, ktoré nie je uvedené v tabuľke, možno použiť len ako doplnkovú metódu obhospodarovania – na odstránenie nedopaskov (bodliakov) príp. nitrofilnej vegetácie (štiavy, žihľava; vzniknutej po nesprávnom košarovaní), a to v dobe pred ich kvitnutím, alebo mulčovanie možno ešte použiť ako prípravný spôsob na dlhodobu neobhospodarovateľných lokalitách (so starinou a sukcesnými drevinami) – a to len po dobu max. troch rokov a v jarnom období.
- Najrozšírenejšie biotopy: Tr1, Tr8, Lk1, Lk2, Lk3, Lk6
- Plošne najmenej zastúpené biotopy: Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ra7, Lk5, Tr6, Tr7, Kr1, Kr2
- Biotopy s najvyššou spoločenskou hodnotou: Ra3 a Ra6 (117,5 €/m²), Tr1 (24,56 €/m²), Lk1 (21,24 €/m²), Lk2 (16,26 €/m²)

Nelesné typy biotopov, ktoré sú predmetom poľnohospodárskeho využívania (prípadne sú dotknutými biotopmi) v NP Muránska planina (vrátane ochranného pásma): Tr1, Tr6, Tr7, Tr8, Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6, Lk10, Lk11, Ra3, Ra6, Ra7, Kr1, Kr2, Kr6, Kr7, Kr8 a Kr9.

3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1 Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny

Dlhodobé ciele na dosiahnutie priaznivého stavu:

***Dlhodobý cieľ 1:** Dosiahnuť zachovanie stavu kategórie B a A alebo do roku 2030 zlepšenie stavu biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany národného parku, SKUEV0225 Muránska planina, SKUEV0282 Tisovský kras a SKCHVU017 Muránska planina - Stolica do stavu priaznivého v kategórii B až A, zachovanie druhovej diverzity (s dôrazom na chránené, vzácne, zriedkavé a ohrozené druhy rastlín a živočíchov) a zachovanie integrity územia ako súčasť európskej sústavy chránených území Natura 2000.*

***Dlhodobý cieľ 2:** Dosiahnuť zlepšenie stavu biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany ochranného pásma národného parku Muránska planina (SKUEV0203 Stolica, SKCHVU17 Muránska planina – Stolica, SKUEV0204 Homoľa, SKUEV0728 Podpoľana, v lokalite PR Zdychavské skalky a v záujmových lokalitách), a zachovať súčasnú výmeru nelesných a lesných biotopov európskeho alebo národného významu v celom ochrannom pásme NP Muránska planina.*

***Dlhodobý cieľ 3:** Vytvoriť podmienky pre zachovanie kultúrno-historických hodnôt a pre trvaloudržateľné rekreačné využívanie regiónu bez nepriaznivého vplyvu na predmety ochrany.*

***Dlhodobý cieľ 4:** Zvýšiť úroveň poznania jednotlivých predmetov ochrany a zabezpečiť ich ochranu.*

***Dlhodobý cieľ 5:** Zvýšiť povedomie a informovanosť vlastníkov/užívateľov pozemkov a širokej verejnosti o prírodných a kultúrno-historických hodnotách územia národného parku a spôsobov ich ochrany.*

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny

Všetkých 5 dlhodobých cieľov je rozpracovaných do 26 operatívnych (vedľajších) cieľov a to v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny. Dlhodobé i operatívne ciele sú spolu s opatreniami a merateľnými ukazovateľmi spracované v prehľadnej tabuľke č. 34 v časti 3.4.

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

Ciele hospodárenia sú na celej výmere národného parku v modeloch hospodárenia platných PSL v súlade so zámermi ochrany prírody. V cieľovom drevinovom zložení sa preferuje prirodzené zastúpenie drevín, invázne druhy nie sú predpisované. Cieľová štruktúra porastu je zväčša viacvrstvová, blízka prírodnej.

Základné rámce hospodárenia v lesoch národného parku sú taktiež v súlade

s požiadavkami ochrany prírody. Holoruby nie sú predpisované, preferuje sa maloplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu a v ochranných lesoch účelový výber. Rubná a obnovná doba je znížená pri sekundárnych smrečinách, čo je totožné s požiadavkou ochrany prírody o premenu týchto porastov.

Podobu lesa pri plánovanom hospodárení najviac ovplyvňujú zásady hospodárenia.

Zásady výchovy porastov

V mladých porastoch sú v závislosti od ich stavu, najmä zakmenenia, výchovné zásahy nutné v záujme zachovania, resp. zvýšenia ich stability. Pri uplatnení výchovných zásahov je žiadúce uprednostňovať tie dreviny, ktorých skutočné zastúpenie je nižšie než cieľové. Rozpätie cieľového drevinového zloženia vo väčšine prípadov umožňuje správnymi výchovnými zásahmi v mladých porastoch dosiahnuť jeho naplnenie v tzv. rubnom veku. V prípade smreka by mala byť snaha (ak je to možné), udržať jeho zastúpenie v spodnej časti rozpätia – v porastoch s vysokým zastúpením smreka favorizovať ostatné cieľové dreviny. Výchovnými zásahmi ovplyvniť i štruktúru porastov, zvýšenie etážovitosti porastov až priblíženie sa k výberkovej štruktúre pri dodržaní cieľového drevinového zloženia.

V záujmovom území sú zastúpené aj výchovne zanedbané porasty (smrekové monokultúry v druhej a tretej vekovej triede). V takýchto porastoch nemožno odporučiť intenzívne zásahy. Potrebné budú málo intenzívne, ale časté zásahy. Vzhľadom na súčasný stav týchto porastov, už žiadne výchovné zásahy nemôžu garantovať ich stabilitu do rubného veku. Vzhľadom na to, že na spracovávanom území sú zastúpené aj porasty s významnými ohniskami podkôrneho hmyzu, je žiadúce venovať patričnú pozornosť odstraňovaniu zvyškov po ťažbe.

Zásady obnovy porastov

Pri obnove a zakladaní porastov by mala prevládať prirodzená obnova, najmä v porastoch s priaznivým súčasným drevinovým zložením. Prirodzenú obnovu zabezpečiť prevládajúcou maloplošnou podrastovou obnovou. V ochranných lesoch preferovať prirodzenú obnovu (preferovaním maloplošnej formy podrastového hospodárskeho spôsobu so svojou špeciálnou formou rubu - účelovým výberom).

V nevyhnutnej miere sa použije aj obnova umelá, z autochtónneho materiálu pochádzajúceho z príslušnej podoblasti lesov. U tiennych drevín, najmä u jedle, sa použije podsadba materských porastov (ak nie je dosiahnuteľná prirodzená obnova). V porastoch, kde v súčasnom drevinovom zložení smrek chýba, by sa jeho zastúpenie aj pri obnove malo pohybovať v spodnej časti stanoveného rozpätia.

Pri obnove a zakladaní porastov sa určuje i spôsob zmiešania jednotlivých drevín uvedený v každom modeli hospodárenia podľa drevín. Plošné zmiešanie možno vo významnejšej miere odporučiť len u dreviny buk na karbonátovom podklade. Ostatné hlavné dreviny by mali byť rozmiestnené v ostrovčekoch, skupinách, hlúčikoch, pri nízkom zastúpení i jednotlivo. Najmä smrek by nemal byť rozmiestnený plošne. Predrastavé dreviny (napr. smrekovec) rozmiestniť predovšetkým jednotlivo. Pri rozmiestnení drevín je žiadúce brať do úvahy i ekologické nároky jednotlivých drevín (na vypuklých suchých reliéfnych tvaroch smrekovec, prípadne borovica, na preliaklych vlhkých reliéfnych tvaroch jedľa, prípadne cenné listnáče). Spôsob zmiešania drevín by mal závisieť i od stupňa ohrozenia materského porastu. S rastúcim stupňom ohrozenia (najmä pri pestrom drevinovom zložení) je žiadúce preferovať jemnejšie spôsoby zmiešania drevín (blízke jednotlivému zmiešaniu), aby v prípade výpadku niektorej dreviny, nehrozil rozpad porastu.

V dôsledku kalamitnej ťažby vznikli na spracovávanom území miestami aj väčšie odkryté plochy so zhoršenými mikroklimatickými podmienkami. Obnova porastov je na týchto plochách sťažená nielen kvôli zhoršenej mikroklíme, ale aj kvôli zaburineniu. Na takýchto plochách možno použiť ako prípravnú drevinu brezu (prípadne iné listnáče - rakyta, jarabina,

osika a pod.), ktoré sa obvykle dostavia sami (z náletu). Breza má slúžiť ako prípravná drevina, dočasne vytvárajúca vhodné mikroklimatické podmienky tiennym cieľovým drevinám, najmä buku a jedli. Nesmie im vytvárať konkurenciu a v rámci výchovy musí byť včas odstránená.

Zásady rozčlenenia porastov

Rozčlenenie je nutné najmä v mladých prehustlých porastoch s intenzívnou výchovou. Vzhľadom na hojné zastúpenie porastov na exponovaných stanovištiach a lesov ochranných, by mala byť rozčleňovacia sieť realizovaná mimoriadne citlivo. Jednotlivé rozčleňovacie prvky by mali byť čo najkratšie, aby sa nepremenili na erózne ryhy. Nemali by byť vedené najextrémnejšími časťami porastov, ktoré sú k erózii najviac náchylné.

Potreba spevnenia porastov

Závisí predovšetkým od drevinového zloženia. Spevnenie je naliehavé najmä v smrekových monokultúrach, ale i v porastoch s vysokým zastúpením ostatných ihličnanov s výnimkou smrekovca opadavého. Za spevňujúce dreviny je potrebné považovať predovšetkým listnáče, najmä buk, v smrekových porastoch však všetky primiešané dreviny, z ihličnatých najmä smrekovec opadavý.

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Základom pre podrobnejšie určenie režimu starostlivosti o EFP sú manažmentové modely (rámcové opatrenia starostlivosti) uvedené v publikácii Priaznivý stav biotopov (Polák, Saxa, eds. 2005) a v Programe rozvoja vidieka Slovenskej republiky na r. 2014 – 2020 (agroenvironmentálne schémy).

Všetky ochrannárske opatrenia, vrátane starostlivosti o jednotlivé biotopy, druhy, územia európskeho významu a o CHVÚ Muránska planina – Stolica, sú **podrobne špecifikované v tab. č. 34. V tabuľkách č. 35 až 38 sú uvedené odhady finančných prostriedkov** na ich realizáciu **a predpokladané zdroje financovania**. V odhadoch bola zahrnutá aj finančná náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania pre správcov štátnych pozemkov, v súlade s novelou zákona č. 543/2002 Z. z. účinnou od januára 2020 -§ 61e ods. 4 písm. a).

Tab. č. 34 Zoznam navrhovaných opatrení v NP Muránska planina

<p>Manažment / starostlivosť o predmety ochrany na území národného parku</p> <p>Dlhodobý cieľ 1: <i>Dosiahnuť zachovanie stavu kategórie B a A v celkovom hodnotení v SDF alebo do roku 2030 dosiahnuť zlepšenie celkového stavu biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany národného parku, SKUEV0225 Muránska planina, SKUEV0282 Tisovský kras a SKCHVU017 Muránska planina - Stolica do stavu priaznivého v kategórii B až A, zachovanie druhovej diverzity (s dôrazom na chránené, vzácne, zriedkavé a ohrozené druhy rastlín a živočíchov) a zachovanie integrity územia ako súčasti európskej sústavy chránených území Natura 2000.</i></p> <p>Merateľný ukazovateľ plnenia: v roku 2050 dosiahnutý priaznivý stav kategórie B alebo A v celkovom hodnotení v SDF u všetkých predmetov ochrany (biotopov aj druhov) UEV a CHVÚ v rámci NP Muránska planina</p> <p>Operatívny cieľ 1.1: V rámci zóny A v EFP1: Výmera komplexu biotopov Ls1.4 (91F0) Horské jelšové lužné lesy, Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 (9120) Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, Ls9.1 (9410) Smrekové lesy čučoriedkové a Ls9.2 (9410) Smrekové lesy vysokobylinné, Ls3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy je stabilná, zachovaná na výmere najmenej 12 479,36 ha. Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch Na celej výmere 12 479,36 ha umožniť v lesných porastoch prirodzené procesy bez zásahu človeka. Merateľný ukazovateľ: územie bez hospodárskych zásahov</p> <p>Rôznorodá štruktúra porastov s výskytom pôvodných druhov drevín typických pre biotopy Ls1.4 (91F0) Horské jelšové lužné lesy, Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 (9120) Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, Ls9.1 (9410) Smrekové lesy čučoriedkové a Ls9.2 (9410) Smrekové lesy vysokobylinné, s dostatkom tzv. mŕtveho dreva.</p>

Merateľný ukazovateľ: vekovo rôznoveké porasty, s výskytom mŕtveho dreva v každom poraste min. 20 kusov/ha, výskyt len pôvodných druhov drevín každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov

Hniezdne možnosti (vrátane dostatku dutinových stromov) pre druhy vtákov bocian čierny (*Ciconia nigra*) pre 11 hniezdiacich párov, d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) v počte viac ako 60 párov, tesár čierny (*Dryocopus martius*) viac ako 60 párov, d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) a d'ateľ trojprstý (*Picooides tridactylus*) viac ako 60 párov, jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*) viac ako 300 párov, kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*) viac ako 110 párov, kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) – obsadených 40 – 50 teritórií, lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*) – zachovaných 20 párov, muchárik bieločrký (*Ficedula albicollis*) viac ako 1000 párov, muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) viac ako 400 párov, orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*) aspoň pre 3 páry druhu, sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) pre 5 – 10 hniezdiacich párov, sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) pre 35 párov, hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*) pre 15 hniezdiacich párov, výr skalný (*Bubo bubo*) pre 3 - 5 hniezdiacich párov, žlna sivá (*Picus canus*) viac ako 50 párov, žltouchost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*) viac ako 200 párov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov.

Potravné, úkrytové a hniezdne lokality pre lokality hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*) pre 20 – 30 jedincov kohútov v území.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu

Potravné a úkrytové možnosti druhov medveď hnedý (*Ursus arctos*) pre 50 jedincov, vlk dravý (*Canis lupus*) pre cca 8 jedincov, rys ostrovid (*Lynx lynx*) pre 10 jedincov, podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*) pre cca 50 jedincov, podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) pre 300 jedincov, podkovár južný (*Rhinolophus euryale*) a netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) pre cca 100 jedincov, netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) pre cca 50 jedincov, netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*) pre cca 10 jedincov, netopier ostrouchý (*Myotis blythi*) pre 200 jedincov, netopier obyčajný (*Myotis myotis*) pre cca 200 jedincov, netopier čierny (*Barbastella barbastellus*) pre cca 600 jedincov, netopier brvitý (*Myotis emarginatus*) do 50 jedincov, hraboš tatranský (*Microtus tatricus*) pre 20 jedincov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov

Dostatok mŕtveho dreva, ktoré vytvára podmienky pre zachovanie populácie druhu *Buxbaumia viridis* a druhov bezstavovcov fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*)

Merateľný indikátor: početnosť a prezencia druhov

Opatrenie 1.1.1	Bezzásahový režim v lesných biotopoch						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: ochrana autoregulačných procesov, priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov, vhodné podmienky pre hniezdenie druhov vtákov a výskyt ostaných druhov živočíchov a rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

1.1.1.1	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah)	Ls1.4, Ls3.1, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Daphne arbuscula</i> , <i>Pulsatilla slavica</i> , <i>P. subslavica</i> , <i>Saxifraga wahlenbergii</i> , <i>Adenophora liliifolia</i> , <i>Corydalis capnoides</i> , <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Epipogium aphyllum</i> , <i>Erythronium dnes-canis</i> , <i>Lycopodioides helveticum</i> , <i>Saxifraga wahlenbergii</i> , <i>Tephroses aurantiaca</i> , <i>Taxus baccata</i> , <i>Sorbus hazslinszkyana</i> , <i>Tetrao urogallus</i> , všetky ostatné druhy živočíchov v danom EFP	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia, dostatok mŕtveho dreva, stabilné populácie druhov vyskytujúcich sa v území	2020 – 2049	Vlastník, správca, užívateľ	Finančná náhrada (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov	1
1.1.1.2	Nevyhnutná údržba existujúcich turistických chodníkov a lesných ciest	-	zabezpečený prechod a bezpečnosť obyvateľov	2020 – 2049	Vlastník, správca, užívateľ	rozpočet užívateľa pozemkov	1
1.1.1.3	Iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) Lesy v chránených územiach	Všetky dotknuté biotopy	zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Muránska planina	Zdroje Európskej únie (EÚ), štátny rozpočet, vlastné zdroje prijimateľa	1
1.1.1.4	Rokovanie so ZMOS v súvislosti s iniciáciou zmeny kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia	-	zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijimateľa	1
Operatívny cieľ 1.1:							
<p>Zachovaná nezmenšujúca sa výmera (55 ha) nelesných biotopov Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Kr6 Xerothermné kroviny, Pr3 Penovcové prameniská, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Ra1 Aktívne vrchoviská, Kr10 Kosodrevina, Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a báziických substrátoch.</p> <p>Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch</p> <p>Zachovaná, neznižená veľkosť populácie druhov <i>Pulsatilla subslavica</i> v počte 10 000 jedincov a <i>Pulsatilla slavica</i> v počte 1000 jedincov a druhu <i>Adenophora liliifolia</i> v počte 1500 jedincov.</p> <p>Merateľný indikátor: početnosť</p>							
Bezzásahový režim v nelesných biotopoch							

Opatrenie 1.1.2	Merateľný ukazovateľ plnenia: jednotlivé nelesné biotopy majú charakteristický vzhľad a druhové zloženie, sú bez známkov sukcesie alebo degradácie, na zachovanej výmere, v priaznivom stave kategórie B alebo A						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.1.2.1	Žiadny manažment v nelesných biotopoch (bezzásah; ak si daný stav biotopu nevyžaduje opatrenia na zlepšenie stavu)	A13, Kr10, Sk1, Sk6, Sk8, Tr5, Pi5, Pr1, Pr2	udržaný alebo zlepšený stav biotopov a biotopov druhov; v biotopoch sa nevykonávajú žiadne opatrenia	2020 – 2049	Vlastník, správca užívateľ, Správa NP Muránska planina	Finančná náhrada (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov	1
<p>Operatívny cieľ 1.1: Udržaná kvalita biotopu druhov <i>Pulsatilla subslavica</i> a <i>Pulsatilla slavica</i> s podmienkami pre dlhodobé udržanie populácie druhov, s výskytom pôvodných druhov, bez prítomnosti nepôvodných druhov. Merateľný indikátor: štruktúra porastu, výskyt druhov</p> <p>Zachovaná, neznižená veľkosť populácie druhov <i>Pulsatilla subslavica</i> v počte 10 000 jedincov a <i>Pulsatilla slavica</i> v počte 1000 jedincov a druhu <i>Adenophora liliifolia</i> v počte 1500 jedincov. Merateľný indikátor: početnosť</p> <p>Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov biotopov Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Kr6 Xerothermné kroviny, Pr3 Penovcové prameniská, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Ra1 Aktívne vrchoviská, Kr10 Kosodrevina, Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyssos-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch. Merateľný ukazovateľ: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra bez sukcesných drevín</p>							
Opatrenie 1.1.3.	Špeciálne manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov						
Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov a druhu <i>Parnasius apollo</i>							
Číslo aktivity	Opis opatrenia	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia opatrenia	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.1.3.1	Realizácia manažmentových opatrení na častiach vybraných nelesných biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami (výrub sukcesných drevín – v rámci bylinnej a krovinnej etáže)	Br6, Pr3 Pi5, Tr5 / <i>Parnasius apollo</i>	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov vyskytujúcich sa v A zóne, realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú	Podľa potreby (len nevyhnutne v prípade zhoršenia ich stavu)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	1

			sukcesné dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov				
1.1.3.2	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami, t.j. drevinami, ktoré nie sú charakteristické pre daný biotop (dreviny stromovej etáže; výrub predmetných sukcesných drevín), <u>Poznámky: v biotope Ra1 – breza, osika, smrekovec, smrek; u biotopu Kr6 – napr. jaseň, lieska</u>	Ra1, Kr6 / <i>Parnasius apollo</i>	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav daných biotopov vyskytujúcich sa v A zóne; manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín boli realizované; v biotope sa nenachádzajú dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	Podľa potreby (len nevyhnutne v prípade zhoršenia ich stavu)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	1
<p>Operatívny cieľ 1.1: Zachovaná veľkosť populácie druhu <i>Daphne arbuscula</i> na skalných biotopoch v počte 5600 jedincov. Merateľný indikátor: početnosť</p> <p>Zachovaný stav biotopu Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, ktorý je biotopom druhu <i>Daphne arbuscula</i>, zarastenie vyššími drevinami je minimálne. Merateľný indikátor: percentuálne zastúpenie drevín v krovinnej etáži</p>							
Opatrenie 1.1.4	Špeciálne manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu druhov vybraných chránených rastlín						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav (biotopov) druhov chránených rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.1.4.1	V odôvodnených prípadoch realizácia ochranných opatrení (redukcia sukcesných drevín) na mikrostanovišti výskytu druhu - napr. v prípade, že jedince druhu sú priamo ohrozené zatienením / konkurenciou konkrétnym jedincom (drevinou) a z tohto dôvodu hrozí úhyn chráneného jedinca	A13 / <i>Daphne arbuscula</i>	zrealizované ochranné opatrenie – odstránenie prípadných sukcesných / tieniacich drevín (jedincov, resp. častí jedincov); na stanovišti nedochádza k zhoršovaniu priaznivého stavu biotopov a druhov	Podľa potreby (len nevyhnutne v prípade zhoršenia priaznivého stavu jedincov druhu)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	1
<p>Operatívny cieľ 1.2: V rámci zóny A v EFP 5: Zachovaná výmera (45 ha) lesného biotopu Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové. Merateľný indikátor: výmera v hektároch</p>							

<p>Rôznorodá štruktúra porastu s výskytom pôvodných druhov drevín typických pre biotop Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové. Merateľný ukazovateľ: vekovo rôznoveké porasty, výskyt len pôvodných druhov drevín každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov</p> <p>Potravné, úkrytové a hniezdne lokality pre lokality hlucháňa hôrneho (<i>Tetrao urogallus</i>) pre 20 – 30 jedincov kohútov v území. Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu</p> <p>Potravné, úkrytové a hniezdne lokality pre lokality tetraova hoľniaka (<i>Tetrao tetrix</i>) pre minim. 20 jedincov kohútov v území. Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu</p> <p>Potravné a úkrytové možnosti druhov medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>) pre 50 jedincov, vlk dravý (<i>Canis lupus</i>) pre cca 8 jedincov, rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>) pre 10 jedincov, podkovár veľký (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) pre cca 50 jedincov, podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) pre 300 jedincov, podkovár južný (<i>Rhinolophus euryale</i>) a netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteini</i>) pre cca 100 jedincov, netopier sťahovavý (<i>Miniopterus schreibersii</i>) pre cca 50 jedincov, netopier pobrežný (<i>Myotis dasycneme</i>) pre cca 10 jedincov, netopier ostrouchý (<i>Myotis blythi</i>) pre 200 jedincov, netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>) pre cca 200 jedincov, netopier čierny (<i>Barbastella barbastellus</i>) pre cca 600 jedincov, netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>) do 50 jedincov, hraboš tatranský (<i>Microtus tatricus</i>) pre 20 jedincov. Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov</p>							
Opatrenie	Bezzásahový režim v lesných biotopoch						
1.2.1	Merateľný ukazovateľ plnenia: priblíženie sa štruktúrou k stavu prirodzených alebo prírodných lesov, zachovanie vodného režimu, podmienky pre existenciu druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.2.1.1	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah)	Ls9.1 /<i>Tetrao urogallus</i>, <i>Tetrao tetrix</i>	udržaný stav biotopu; v poraste sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
Operatívny cieľ 1.2:							
<p>Zachovaná výmera komplexu biotopov európskeho významu A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Kr6 Xerothermné kroviny, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> a Br6 Brehové porasty deväťsilov na výmere 4,64 ha. Merateľný indikátor: výmera v hektároch, neznižovanie výmery na úkor iných biotopov</p> <p>Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Kr6 Xerothermné kroviny, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> a Br6 Brehové porasty deväťsilov, s minimálnym výskytom nepôvodných druhov. Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra bez sukcesných drevín a bez nepôvodných druhov</p>							
Bezzásahový režim v nelesných biotopoch skalných a subalpínskych							

Opatrenie 1.2.2	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný stav B alebo A nelesných biotopov (skalných a subalpínskych)						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.2.2.1	Žiadny manažment v nelesných biotopoch (bezzásah; ak si daný stav biotopu nevyžaduje opatrenia na zlepšenie stavu)	A13, Sk1	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v biotopoch sa nevykonávajú žiadne opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
Opatrenie 1.2.3	Špeciálne manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov vyžadujúceho manažment						
Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav kategórie B alebo A nelesných biotopov							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.2.3.1	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania drevinami) = výrub sukcesných drevín v rámci bylinnej a krovinej etáže (v prípade krovín: výrub drevín, ktoré nie sú charakteristické pre daný krovinný biotop (napr. výrub drevín, ktoré sú charakteristické pre stromovú etáž))	Pi5, Kr6, Br6	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov; realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	Podľa potreby (len nevyhnutne v prípade zhoršenia priaznivého stavu biotopu)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
Operatívny cieľ 1.3:							
V rámci zón A, B a C v EFP 6:							
Zachovať nezmenený charakter a kontinuitu vodných tokov bez úprav toku na celej dĺžke.							
Merateľný indikátor: neupravený tok, bez výrazných zmien v meandrovaní toku							
Zachované brehové porasty pozdĺž celého toku, ktoré tvoria biotop európskeho významu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy a Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy na výmere 60 ha.							
Merateľný indikátor: výmera v hektároch							
Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy a Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.							
Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra porastov a bez nepôvodných druhov							

Potravné a úkrytové lokality druhu *Carabus variolosus*, *Cordulegaster heros*, *Neomys fodiens*, *Neomys anomalus*, *Bombina variegata*, *Triturus montandonii*, *Lutra lutra*, *Ciconia nigra* v okolí vodných tokov.
Merateľný ukazovateľ: prezencia druhu

Potravné a úkrytové lokality druhu *Eudontomyzon danfordi*.
Merateľný ukazovateľ: prezencia druhu

Kvalita vodných tokov je bez výrazných zmien, čo vytvára podmienky pre zachovanie druhu *Eudontomyzon danfordi* a *Lutra lutra*.
Merateľný ukazovateľ: kvalita vody v dobrom stave

Dostatočné zarybnenie vodných tokov ako potravná báza pre druh *Lutra lutra* a *Ciconia nigra*.
Merateľný ukazovateľ: množstvo rýb

Opatrenie		Zachovanie prirodzeného charakteru vodných tokov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.3.1	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachované vodné toky, bez zásahov, so zachovanými brehovými porastmi, podmienky pre druhy živočíchov voazané na vodné toky						
1.3.1.1	Žiadne terénne zásahy do koryta tokov v zóne A, v zóne B a C len nevyhnutné zásahy protipovodňovej ochrany po dohode správcu vodného toku so ŠOP SR	Ls1.3, Ls1.4, Lk5, Br8, Lk6, Kr8, Kr9 / <i>Carabus variolosus</i> , <i>Cordulegaster heros</i> , <i>Eudontomyzon danfordi</i> , <i>Neomys fodiens</i> , <i>Neomys anomalus</i> , <i>Lutra lutra</i>	do koryt tokov sa nezasahuje; nerealizujú sa žiadne úpravy v tokoch; zachované prirodzene meandrujúce toky so zachovanými brehovými porastami a bylennými aluviálnymi spoločenstvami	2020 – 2049	Správca toku	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
1.3.1.2	Pri obhospodarovaní v lesných porastoch zamedziť zasahovaniu (napr. približovanie dreva, vchádzanie technikou) do dotknutých pramenísk, vysokobylinných a aluviálnych spoločenstiev, ktoré sú súčasťou lesných porastov	Ls1.3, Ls1.4, Lk5, Br6, Br8, Lk6, Kr8, Kr9 / <i>Carabus variolosus</i> , <i>Cordulegaster heros</i> , <i>Neomys fodiens</i> , <i>Neomys anomalus</i>	korytá tokov a predmetné biotopy sa mechanicky nenarušujú (prechádzaním mechanizmov alebo pri prípadnom vyťahovaní dreva); udržiavaný alebo zlepšený stav biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, správca, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
1.3.1.3	Žiadny manažment v lužných porastoch (lesné biotopy) na alúviu tokov	Ls1.3, Ls1.4, <i>Carabus variolosus</i> , <i>Neomys fodiens</i> , <i>Neomys anomalus</i>	udržiavaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
1.3.1.4	Manažment menších vodných plôch - tvorba prehrádzok a tóni na potokoch a mokradiach v lesných a nelesných biotopoch [v zóne B a C]	<i>Carabus variolosus</i> , <i>Eudontomyzon danfordi</i> , <i>Neomys fodiens</i> , <i>Neomys anomalus</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Ciconia nigra</i>	udržanie alebo zlepšenie stavu predmetných druhov	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6

	- tam, kde nedôjde k zhoršeniu protipovodňovej ochrany územia po vzájomnej dohode správcu vodného toku so ŠOP SR						
1.3.1.5	Udržiavanie biodiverzity ichtyofauny vodných tokov - nevhodné zriaďovať chovné revíre, podpora sprievodných druhov rýb (čerebľa, hlaváč, slíž), nezarybňovať nepôvodnými druhmi rýb (pstruh dúhový, sivoň americký), nerealizovať výlov v chovných tokoch v zóne A	<i>Carabus variolosus, Eudontomyzon danfordi, Neomys fodiens, Neomys anomalus, Lutra lutra, Ciconia nigra</i>	prítomnosť sprievodných druhov rýb vo vodných tokoch NP	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1, 6
Operatívny cieľ 1.3:							
Nezmenená výmera (0,15 ha) biotopov Br6 Brehové porasty deväťsilov, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach a Pr3 Penovcové prameniská. Merateľný indikátor: výmera v hektároch							
Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Br6 Brehové porasty deväťsilov, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach a Pr3 Penovcové prameniská s minimálnym výskytom nepôvodných druhov. Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra porastov a bez nepôvodných druhov							
Opatrenie 1.3.2	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných príbrežných/aluviálnych a krovinných biotopov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných aluviálnych biotopov a krovinných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.3.2.1	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania drevinami) = výrub sukcesných drevín v rámci bylinnej a krovinnej etáže, v prípade biotopov Kr8, Kr9 výrub drevín, ktoré nie sú typické pre daný biotop	A15, Lk5, Br8, Lk6, Kr8, Kr9	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov, realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
Opatrenie 1.3.3	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav biotopov a biotopov druhov rastlín, eliminované nepôvodné druhy						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

1.3.3.1	Likvidácia invázných drevín (<i>Negundo aceroides</i>) injekciou s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000 [v zóne B a C]	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
1.3.3.2	Likvidácia invázneho pohánkovca japonského (<i>Fallopia japonica</i>) – injekciou s použitím schválených a registrovaných chemických látok územie Natura 2000 [v zóne B a C] alebo zakrývaním porastov pohánkovca čiernou fóliou [v zóne A]	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne rastliny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
1.3.3.3	Likvidácia invázných rastlín (bylín) – <i>Ambrosia artemisifolia</i> , <i>Solidago canadense</i> ai. – vytrhávaním a/alebo (viacnásobným) kosením <u>Poznámka:</u> invázne rastliny sa niekedy vyskytujú na okraji vodných tokov	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6

Operatívny cieľ 1.4:

V rámci zóny B v EFP 2:

Zachovať výmeru (6000 ha) lesných biotopov európskeho významu Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné a Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy a biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Rôznorodá priestorová a veková štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné a Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, vekovo rôznorodé porasty, bez nepôvodných druhov

Zachovanie minimálne 60 % lesných porastov starších ako 80 rokov v rámci lesného celku.

Merateľný indikátor: percento porastov starších ako 80 rokov

Hniezdne možnosti (vrátane dostatku dutinových stromov, ochrany hniezdných stromov druhov) pre druhy vtákov bocian čierny (*Ciconia nigra*) pre 11 hniezdiacich párov, d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) v počte viac ako 60 párov, tesár čierny (*Dryocopus martius*) viac ako 60 párov, d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) a d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*) viac ako 60 párov, jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*) viac ako 300 párov, kuvičok vrbčí (*Glaucidium passerinum*)

viac ako 110 párov, kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) – obsadených 40 – 50 teritórií, lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*) – zachovaných 20 párov, muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*) viac ako 1000 párov, muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) viac ako 400 párov, orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*) aspoň pre 3 páry druhu, sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) pre 5 – 10 hniezdiacich párov, sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) pre 35 párov, hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*) pre 15 hniezdiacich párov, výr skalný (*Bubo bubo*) pre 3 – 5 hniezdiacich párov, žlna sivá (*Picus canus*) viac ako 50 párov, žltochvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*) viac ako 200 párov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov.

Potravné, úkrytové a hniezdne lokality pre lokality hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*) pre 20 – 30 jedincov kohútov v území.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu

Potravné a úkrytové možnosti druhov medveď hnedý (*Ursus arctos*) pre 50 jedincov, vlk dravý (*Canis lupus*) pre cca 8 jedincov, rys ostrovid (*Lynx lynx*) pre 10 jedincov, podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*) pre cca 50 jedincov, podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) pre 300 jedincov, podkovár južný (*Rhinolophus euryale*) a netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) pre cca 100 jedincov, netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) pre cca 50 jedincov, netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*) pre cca 10 jedincov, netopier ostrouchý (*Myotis blythi*) pre 200 jedincov, netopier obyčajný (*Myotis myotis*) pre cca 200 jedincov, netopier čierny (*Barbastella barbastellus*) pre cca 600 jedincov, netopier brvitý (*Myotis emarginatus*) do 50 jedincov, hraboš tatranský (*Microtus tatricus*) pre 20 jedincov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov

Dostatok mŕtveho dreva, ktoré vytvára podmienky pre zachovanie populácie druhu *Buxbaumia viridis* a druhov bezstavovcov fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*)

Merateľný indikátor: početnosť a prezencia druhov

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
Opatrenie 1.4.1	Lesohospodárske opatrenia (zahrňujúce aj bezzásah) vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls1.4, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, druhov hlucháňa hôrneho, dravcov, dutinových hniezdičov, bociana čierneho, orla skalného a netopierov viazaných na dané biotopy – v zóne B v EFP 2						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov/priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov; zachovaný priaznivý stav biotopu a priaznivé podmienky pre existenciu druhov (existujúcich jedincov), nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitatov v rámci biotopov druhov, vhodné hniezdne a potravné podmienky pre hlucháňa hôrneho, dutinové hniezdiče, dravce, bociana čierneho						
1.4.1.1	Iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) Lesy v chránených územiach	Ls1.4, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Sk2 / <i>Tetrao urogallus</i>	zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich deceniách (od roku platnosti PSL)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	
1.4.1.2	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah) – a to v porastoch, kde si to vyžaduje	Ls1.4, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls8, Ls9.1, Ls9.2	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2

	dotknutý predmet ochrany (druh) alebo je to potrebné z hľadiska ochrany biotopu (Ls4)	<i>/ Buxbaumia viridis, Pseudogaurotina excellens, Tetrao urogallus</i> , viaceré druhy bezstavovcov	nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia				
1.4.1.3	Jemné spôsoby obhospodarovania bez realizovania obnovy (výchova, účelový jednotlivý výber) – zamerané na postupnú úpravu drevinového zloženia (zastúpenie drevín) a vytvorenie diferencovanej štruktúry jedľovo-bukových porastov (horizontálne a vertikálne) blízkej prirodzeným/ prírodným lesom <u>Poznámky:</u> V (pôvodne) jedľovobukových lesoch - opatrenia zamerané na redukciiu podielu smreka (v prípade ak sa tam ale nevyskytuje iný predmet ochrany /napr. <i>Buxbaumia viridis</i> /, pre priaznivý stav ktorého je žiadúce ponechanie existujúceho stavu/nezasahovanie)	Ls5.1, Ls5.4 <i>/ Buxbaumia viridis</i> , viaceré druhy bezstavovcov viazané na mŕtve drevo, <i>Tetrao urogallus</i>	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; prevaha prírodných lesov (v porastoch sa vyskytujú typické druhy drevín (s hlavnými drevinami – buk a jedľa) a bylín, min. 5 ks hrubých stromov na ha, min. 4 ks hrubého mŕtveho dreva na ha)	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2
1.4.1.4	Špeciálne (jemné) spôsoby obhospodarovania bez realizovania obnovy (výchova, presvetlenie, účelový jednotlivý výber) – zamerané na postupnú úpravu drevinového zloženia (zastúpenie drevín) a vytvorenie diferencovanej štruktúry jedľovo-smrekových a smrekových porastov (horizontálne a vertikálne) <u>Poznámka:</u> V prípade vzniku kalamít – v rubných porastoch – sa bude drewná hmota ponechávať v biotope (v prípade potreby bude odkômená)	Ls8, Ls9.1, Ls9.2 <i>/ Tetrao urogallus</i>	zlepšený stav biotopov; lesy s charakterom prírodných lesov, v porastoch sa vyskytujú typické druhy drevín (smrek, jarabina) a bylín, prevaha hrubej a tenkej kmeňoviny (min. 1/3 hrubej kmeňoviny), min. 1 až 4 ks hrubých stromov na ha, min. 2 až 3 ks hrubého mŕtveho dreva na ha	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2
1.4.1.5	Špeciálne (jemné) spôsoby obhospodarovania bez realizovania obnovy – zamerané na ochranu druhov a lesných biotopov (predmetov ochrany, ktorým daný manažment vyhovuje alebo nespôsobuje zhoršovanie ich stavu) <u>Poznámka:</u> v prípade rastlinných druhov <i>Adenophora liliifolia</i> a/lebo <i>Cypripedium calceolus</i> môže byť	Ls5.1, Ls5.4, Ls9.1, Ls9.2 <i>/ Adenophora liliifolia, Cypripedium calceolus</i>	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v biotopoch sa vyskytujú (stabilné) populácie dotknutých druhov a stav ich biotopov je udržaný, príp. zlepšený	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	vhodným opatrením presvetlenie porastov s vyšším zakmenením (na zakmenenie 07-08)						
1.4.1.6	Jemné spôsoby obhospodarovania (účelový výber jednotlivý, prebierka) – zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesného biotopu – a to v tých častiach porastu, kde je takéto opatrenie nevyhnutné (z hľadiska zlepšenia stavu daného biotopu) ale zároveň, kde sa nevyskytuje iný predmet ochrany (dotknutý chránený druh), pre ktorý by takéto opatrenia spôsobovali zhoršovanie početnosti či zhoršenie stavu jeho biotopu	Ls5.1, Ls5.4, Ls9.1, Ls9.2 / Tetrao urogallus	zlepšený stav biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.4.1.7	Pri obhospodovaní v lesných porastoch zamedziť zasahovaniu (napr. približovaniu dreva, vchádzaniu technikou) do dotknutých pramenísk, vysokobylinných a aluviálnych spoločenstiev, ktoré sú súčasťou lesných porastov	Br6, Pr1, Pr2, Pr3, Lk6 druhy obojživelníkov	korytá tokov a predmetné biotopy sa mechanicky nenarušujú (prechádzaním mechanizmov alebo pri prípadnom vyťahovaní dreva); udrжанý alebo zlepšený stav biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.4.1.8	Vytvorenie, resp. obnovenie genofondových reprodukčných lokalít, väčších aj menších rozmerov a následná starostlivosť (udržiavanie vodnej plochy), vyhlbovanie nových /náhradných reprodukčných jám v okolí lesných ciest, kde v koľajách ťažobnou technikou dochádza k pravidelnému usmrcovaniu jedincov, vyznačovanie reprodukčných lokalít jednoduchým dreveným oplatením na miestach, kde by mohlo dôjsť k zničeniu lokalít lesohospodárskou činnosťou	Všetky druhy obojživelníkov	dostatok miest reprodukcie obojživelníkov	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.9	Ponechanie suchých stojacich, odumierajúcich, odumretých a dutinových stromov alebo ich skupín (ekonomicky nezaujímavých) v poraste, vrátane zlomených zvyškov	Dravce a dutinové hniezdiče, netopiere, Rosalia alpina, Tetrao urogallus	zachovanie v kategórií B alebo zlepšenie do kategórie A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1, 3.4

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	kmeňov pri obnovnej, prípadne výchovnej ťažbe.						
1.4.1.10	Vylúčenie aplikácie chemických prípravkov v boji so škodlivými činiteľmi (pesticídov a insekticídov)	Dravce a dutinové hniezdiče, netopiere, <i>Rosalia alpina</i> , <i>Pseudogaurotina excellens</i> , <i>Tetrao urogallus</i>	zachovanie v kategórií B alebo kategórií A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.11	Pri obnovnej ťažbe zabezpečiť zachovanie minimálne 60 % porastov starších ako 80 rokov v rámci LC	Dravce a dutinové hniezdiče, <i>Tetrao urogallus</i>	zachovanie v kategórií B alebo kategórií A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.12	Dohodnutie režimu ochrany hniezdiska s dotknutou lesnou správou. Opatrenie spočíva v ponechaní hniezdného stromu a okolitého porastu (skupín stromov) po zhodnotení hniezdného biotopu na základe terénnej obhliadky za účelom ochrany hniezdiska, nastavenie režimu kľudu v hniezdnom období, nastavenie špeciálneho režimu hospodárenia (výberkový, účelový), vyhlásenie ochrannej zóny	Dravce a dutinové hniezdiče a <i>Ciconia nigra</i>	stabilné hniezdenie na hniezdných lokalitách	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.13	Posun termínov ťažobných zásahov mimo dobu aktivity druhu (v auguste a septembri) - zamedziť kladeniu vajíčok do dreva, ktoré je určené pre ďalšie spracovanie, resp. vyťažené drevo hneď odvážať a neponechávať ho v porastoch a na odvozných miestach. (min. prekryť ochranným materiálom, zábrana naklásať vajička)	<i>Rosalia alpina</i>	zachovanie v kategórií B alebo kategórií A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.14	Zachovanie zárastov dreviny <i>Lonicera nigra</i> v lesných porastoch, pred plánovaným lesohospodárskym zásahom porasty podrobené kontrole na overenie prítomnosti požerkov druhu <i>Pseudogaurotina excellens</i> , úprava lesníckych zásahov tak, aby nedošlo k poškodeniu a narušeniu okolitej porastovej mikroklimy	<i>Pseudogaurotina excellens</i>	zachovanie v kategórií B alebo kategórií A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

1.4.1.15	<p>Pri manažmente lesa v porastoch vo veku do 50 rokov, kde je to možné, uplatňovať opatrenia hlucháňovi priateľského manažmentu lesa:</p> <p>1. v štádiu rúbaň až mladina – podporovať prirodzené zmladenie, ponechávať jarabinu a iné pionierske dreviny (jarabinu ponechávať aj v starších porastoch), presvetlenie hlúčikov a vytváranie liniek</p> <p>2. porasty určené na prebierku – vykonávať s dostatočnou intenzitou, aby sa dosiahlo zakmenenie max. 0,7, pre podporu čučoriedkových zárasťov vytvárať čistiny (porastové medzery), udržiavať jarabinu, prímiesové dreviny</p>	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšenie stavu z kategórie C do kategórie B	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.16	<p>Nezriaďovať krmoviská pre zver, ktoré sústredia v lokalitách výskytu zveri; neprikrmovať zver jadrovými krmovinami</p>	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšenie stavu z kategórie C do kategórie B	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.17	<p>Ochrana mravenísk v lesných porastoch v procese vykonávania lesohospodárskych zásahov</p>	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšenie stavu z kategórie C do kategórie B	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.18	<p>Časovo-priestorové obmedzenie vykonávania lesohospodárskych zásahov - v čase toku (obdobie február) nevykonávať lesohospodársku činnosť v blízkosti tokenísk (minimálne 1 km v okruhu od tokeniska) a v čase výchovy a vyvážania mláďat (marec až august) obmedziť lesohospodársku činnosť na minimum (lesohospodárska činnosť len na 15% územia)</p>	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšenie stavu z kategórie C do kategórie B	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.4.1.19	<p>Jednanie s neštátnymi vlastníkmi a možnom výkupe najcennejších lesných porastov, kde je žiadúci bezzásahový režim z hľadiska ochrany zachovalých lesných biotopov a biotopov chránených</p>	Ls4, Ls5.1, Ls5.4	zrealizovaný výkup pozemkov	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina, MŽP SR	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

	druhov (napr. lokality Dvaja bratia, Zpuzlo). Následné jednanie s MŽP a možnosti výkupu pozemkov.						
Operatívny cieľ 1.4:							
Zachovaná nezmenšujúca sa výmera (1,8 ha) nelesných biotopov Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Pr3 Penovcové prameniská, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou a biotopov národného významu Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách a Lk6 Podmáčané lúky podhorských.							
Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch							
Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Pr3 Penovcové prameniská, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou a biotopov národného významu Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách a Lk6 Podmáčané lúky podhorských, s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.							
Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra bez sukcesných drevín a bez nepôvodných druhov							
Opatrenie 1.4.2	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.4.2.1	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania drevinami) = výrub sukcesných drevín v rámci bylinnej a krovinej etáže	Pi5, Pr1, Pr3, Lk6	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov v B zóne, realizované manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2
Opatrenie 1.4.3	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správjúcich druhov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav biotopov a biotopov druhov rastlín, minimalizovaný výskyt nepôvodných druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.4.3.1	Likvidácia invázných a invázne sa správjúcich drevín (<i>Robinia pseudoaccacia</i> , <i>Negundo aceroides</i>)	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2

	injektážou s použitím schválených a registrovaných chemických látok		a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii				
1.4.3.2	Eliminácia nepôvodných druhov poľovnej zveri (kamzík, daniel, muflón, psík medvedíkovitý, medvedík čistotný)	všetky dotknuté biotopy	zníženie počtu nepôvodných druhov	2020 – 2049	poľovné subjekty	Rozpočet užívateľa	2

Operatívny cieľ 1.5:

V rámci zóny C v EFP 3.1

Zachovať výmeru 751,69 ha komplexu lesných biotopov európskeho významu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy a biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy.

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Rôznorodá priestorová a veková štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy a biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, vekovo a priestorovo rôznorodé porasty (výskyt), bez nepôvodných druhov

Hniezdne možnosti (vrátane dostatku dutinových stromov) pre druhy vtákov bocian čierny (*Ciconia nigra*) pre 11 hniezdiacich párov, d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) v počte viac ako 60 párov, tesár čierny (*Dryocopus martius*) viac ako 60 párov, d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) a d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*) viac ako 60 párov, jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*) viac ako 300 párov, kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*) viac ako 110 párov, kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) – obsadených 40 – 50 teritórií, lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*) – zachovaných 20 párov, muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*) viac ako 1000 párov, muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) viac ako 400 párov, orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*) aspoň pre 3 páry druhu, sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) pre 5 – 10 hniezdiacich párov, sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) pre 35 párov, hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrax*), včelár lesný (*Pernis apivorus*) pre 15 hniezdiacich párov, výr skalný (*Bubo bubo*) pre 3 – 5 hniezdiacich párov, žlna sivá (*Picus canus*) viac ako 50 párov, žltouchost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*) viac ako 200 párov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov.

Potravné, úkrytové a hniezdne lokality pre lokality hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*) pre 20 – 30 jedincov kohútov v území.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu

Potravné a úkrytové možnosti druhov medveď hnedý (*Ursus arctos*) pre 50 jedincov, vlk dravý (*Canis lupus*) pre cca 8 jedincov, rys ostrovid (*Lynx lynx*) pre 10 jedincov, podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*) pre cca 50 jedincov, podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) pre 300 jedincov, podkovár južný (*Rhinolophus euryale*) a netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) pre cca 100 jedincov, netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) pre cca 50 jedincov, netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*) pre cca 10 jedincov, netopier ostrouchý (*Myotis blythi*) pre 200 jedincov, netopier obyčajný (*Myotis myotis*) pre cca 200 jedincov,

<p>netopier čierny (<i>Barbastella barbastellus</i>) pre cca 600 jedincov, netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>) do 50 jedincov, hraboš tatranský (<i>Microtus tatricus</i>) pre 20 jedincov. Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov</p> <p>Dostatok mŕtveho dreva, ktoré vytvára podmienky pre zachovanie populácie druhu <i>Buxbaumia viridis</i> a druhov bezstavovcov fuzáč alpský (<i>Rosalia alpina</i>), fuzáč karpatský (<i>Pseudogaurotina excellens</i>), kováčik fialový (<i>Limoniscus violaceus</i>), plocháč červený (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), drevník ryhovaný (<i>Rhysodes sulcatus</i>), roháč obyčajný (<i>Lucanus cervus</i>) Merateľný indikátor: početnosť a prezencia druhov</p> <p>Zachovaná populácia druhu <i>Cypripedium calceolus</i> v porastoch. Merateľný indikátor: výskyt druhu v porastoch, početnosť</p> <p>Zachovaná nezmenšujúca sa výmera (0,9 ha) nelesných biotopov Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Pr3 Penovcové prameniská, biotopu národného významu Pr2 Prameniská nížina a pahorkatín na nevápencových horninách. Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch</p> <p>Výskyt druhu <i>Taxus baccata</i> v lesných porastoch s minimalizovaným úhynom jedincov Merateľný indikátor: výskyt druhu v porastoch</p> <p>Podmienky pre výskyt druhov obojživelníkov mlok karpatský (<i>Triturus montandoni</i>), kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>), ich rozmnožovanie a potravné lokality. Merateľný indikátor: prezencia druhov, neznižujúca sa početnosť, minimalizované úhyny na cestách, menšie vodné plochy v území</p>							
<p>Lesohospodárske opatrenia (zahrňujúce aj bezzásah) vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov – Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, Ls8 – vedúce k udržaniu a zlepšeniu stavu dravcov, dutinových hniezdičov, bociana čierneho a netopierov v zóne C v EFP 3.1</p>							
<p>Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov (priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov), zlepšený stav druhov <i>Buxbaumia viridis</i>, <i>Taxus baccata</i>, <i>Cypripedium calceolus</i>, <i>Pseudogaurotina excellens</i>, <i>Tetrao urogallus</i> – 20–30 jedincov kohútov v celom území, hodnotenie druhov ostáva v kategórii B, prípadne sa zlepšuje do kategórie A</p>							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.1.1	Iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) Lesy v chránených územiach	Ls1,3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, Ls8	zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku obnovy PSL)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.1.2	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah) – a to v porastoch, kde si to vyžaduje stav	Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, Ls8 / <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Taxus baccata</i> , <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Pseudogaurotina excellens</i> , <i>Tetrao</i>	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

	dotknutého predmetu ochrany (stav druhu) alebo biotopu (Ls1.3, Ls1.4)	<i>urogallus, Pseudogaurotina excellens, Pachyta lamed lamed</i>					
1.5.1.3	Špeciálne (jemné) spôsoby obhospodarovania bez realizovania obnovy – zamerané na ochranu druhov a lesných biotopov (predmetov ochrany, ktorým daný manažment vyhovuje alebo nespôsobuje zhoršovanie ich stavu) <u>Poznámka:</u> v prípade rastlinných druhov <i>Adenophora liliifolia</i> a/lebo <i>Cypripedium calceolus</i> môže byť vhodným opatrením presvetlenie porastov s vyšším zakmenením (na cieľové zakmenenie 07-08)	Ls5.1, Ls5.4	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v biotopoch sa vyskytujú (stabilné) populácie dotknutých druhov a stav ich biotopov je udržaný, príp. zlepšený	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.1.4	Jemné spôsoby obhospodarovania (účelový výber jednotlivý, prebierka) – zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesného biotopu – a to v tých častiach porastu, kde je takéto opatrenie nevyhnutné (z hľadiska zlepšenia stavu daného biotopu) ale zároveň, kde sa nevyskytuje iný predmet ochrany (dotknutý chránený druh), pre ktorý by takéto opatrenia spôsobovali zhoršovanie početnosti či zhoršenie stavu jeho biotopu	Ls5.1, Ls5.4	zlepšený stav biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.1.5	V rámci výchovných opatrení (prečistky až prebierky) ponechávať pionierske dreviny – ako jarabiny, mukyne, vrby, liesky, osiky, brezy ai. – v dostatočnom množstve, v rubných porastoch ponechávať do 10 % zastúpenia <u>Poznámka:</u> Mukyne a osiky ponechávať v plnom rozsahu, na dožitie	Všetky biotopy, <i>Nyctalus lasiopterus</i>	v biotope ostane min. 10% pionierských drevín, Pri opatreniach nedôjde k výrubu hrúbkovo nadpriemerných stromov osík; zachovaný/zlepšený stav lesných biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.1.6	V rámci obhospodarovania ponechávať hrúbkovo nadpriemerné jedince drevín, suchých stojacich, odumierajúcich, odumretých a dutinových stromov v	Všetky biotopy, Dravce a dutinové hniezdiče, netopiere	Pri opatreniach nedôjde k výrubu hrúbkovo nadpriemerných stromov; zachovaný/zlepšený stav lesných biotopov, zachovaný stav kategórie B alebo dosiahnutý stav A	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	poraste, jednotlivých alebo skupín rôznych druhov stromov, ponechanie stojacich zlomených zvyškov kmeňov, pri obnovnej, prípadne výchovnej ťažbe na dožitie (o.i. ide o významné jedince z dendrologického hľadiska)						
1.5.1.7	Pri obhospodarovaní v lesných porastoch zamedziť zasahovaniu (napr. približovanie dreva, vchádzanie technikou) do dotknutých pramenísk, vysokobylinných a aluviálnych spoločenstiev, ktoré sú súčasťou lesných porastov	Pr2, Pr3	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; predmetné biotopy sa mechanicky nenarušujú (prechádzaním mechanizmov alebo pri prípadnom vyťahovaní dreva)	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.1.8	Pri obnovnej ťažbe zabezpečiť, aby zostalo zachovaných minimálne 50 % porastov starších ako 80 rokov	Dravce a dutinové hniezdiče	Zachovanie v kategórii B alebo kategórii A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.5.1.9	Vylúčenie aplikácie chemických prípravkov v boji so škodlivými činiteľmi (pesticídov a insekticídov)	Všetky druhy vtákov a hmyzu	Zachovanie dostatku potravy, stav v kategórii B alebo kategórii A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.5.1.10	Dohodnutie špeciálneho režimu ochrany hniezdiska s dotknutou lesnou správou - ponechanie hniezdného stromu a okolitého porastu (skupín stromov) za účelom ochrany hniezdiska, nastavenie režimu kľudu v hniezdnom období, nastavenie špeciálneho režimu hospodárenia (výberkový, účelový)	Dravce a dutinové hniezdiče a <i>Ciconia nigra</i>	Stabilné hniezdenie na hniezdných lokalitách	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
Opatrenie 1.5.2	Lesohospodárske opatrenia a manažmentové opatrenia zamerané na ochranu a zlepšenie stavu biotopov druhov európskeho a národného významu – rastliny <i>Adenophora lilifolia</i>, <i>Epipogium aphyllum</i>, <i>Orthotrichum rogeri</i>, <i>Pulsatilla subslavica</i> a <i>Pulsatilla slavica</i>, bezstavovce Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov – biotopov druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.2.1	V biotope druhu / v porastoch nevykonávať žiadne obnovné opatrenia; pri výchove porastov (do 50 r.) – úprava drevinového zloženia (vrátane priestorovej štruktúry) v prospech listnáčov; v prípade	<i>Orthotrichum rogeri</i> (mach)	existencia vekovo starších porastov (nad 80 r.) s dominanciou listnáčov (buk, hrab) a so zakmenením 07-08. V porastoch sa nevykonávajú obnovné	2020 – 2049	Užívateľ + Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

	vzniku podkôrnikovej kalamity – odstránenie (vypílenie a odvoz) aktívnych chrobačiarov – smrekov; inak – v zásade bezzásah.		opatrenia a nedochádza k ťažbe listnáčov. V biotope – na kmeňoch listnáčov je možné zaznamenať výskyt druhu (špecialistom – lichenológom).				
1.5.2.2	V zásade bez zásahu; V biotope druhov nevykonávať žiadne obnovné opatrenia; v hustých / hustejších porastoch – presvetlenie (výchovné zásahy, účelové výbery); zdravotné výbery (len aktívne chrobačiare); v prípade vzniku podkôrnikovej kalamity – odstránenie (vypílenie a odvoz) aktívnych chrobačiarov – smrekov a ponechanie vyletených suchárov; Podľa možnosti všetky zásahy realizovať v zimnom období; V stabilných porastoch (resp. ich častiach) s dobrou štruktúrou a v porastoch s výskytom <i>Buxbaumia viridis</i> – bez zásahu.	<i>Adenophora lilifolia</i> , <i>Cypripedium calceolus</i>	populácia druhu sa zväčšuje. Existencia vekovo starších porastov (nad 80 r.) so zakmenením 07-08. V porastoch sa nevykonávajú obnovné opatrenia a v zásade nedochádza k ťažbe.	2020 – 2049	Užívateľ + Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.2.3	V biotope druhu nevykonávať žiadne obnovné opatrenia; v hustých / hustejších porastoch – presvetlenie (výchovné zásahy, účelové výbery); zdravotné výbery (aktívne chrobačiare); Podľa možnosti všetky zásahy realizovať v zimnom období; V stabilných porastoch s dobrou štruktúrou (vrátane porastov/častí po realizovaní potrebných zásahov – presvetlenia) – bez zásahu	<i>Pulsatilla subslavica</i> , <i>Pulsatilla slavica</i> , <i>Epipogium aphyllum</i>	udržaná je stabilná populácia druhov; v biotopoch druhov sa vykonávajú len opatrenia na udržanie stavu biotopu druhu, v hustých porastoch (v biotope druhu) bolo vykonané presvetlenie – na zakmenenie (05)06-07; pri druhu <i>Epipogium aphyllum</i> na zakmenenie 0,8; v biotope s priaznivým stavom sa lesohospodárska činnosť nevykonáva	2020 – 2049	Užívateľ + Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.2.4	Posun termínov ťažobných zásahov na mesiace mimo dobu aktivity druhu (v auguste a septembri) – zamedziť kladeniu vajíčok do dreva, ktoré je určené pre ďalšie spracovanie, alebo vyťažené drevo hneď odvážať a neponechávať ho	<i>Rosalia alpina</i>	zachovanie v kategórii B alebo kategórii A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1

	v porastoch a na odvozných miestach. V prípade, že drevo nemôže byť hneď odvezené, je potrebné ho prekryť ochranným materiálom (sieťami) tak, aby imága nemohli pod kôru naklásať vajíčka						
1.5.2.5	Zachovanie zárastov dreviny <i>Lonicera nigra</i> v lesných porastoch, lesné porasty s prítomnosťou dreviny <i>Lonicera nigra</i> by mali byť pred plánovaným lesohospodárskym zásahom podrobené kontrole na overenie prítomnosti požerkov na drevinu troficky, viazaného druhu <i>Pseudogauratina excellens</i> , úprava lesníckych zásahov tak, aby nedošlo k ich poškodeniu a narušeniu okolitej porastovej mikroklimy	<i>Pseudogauratina excellens</i>	zachovanie stavu druhu v kategórii B alebo kategórii A	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1
1.5.2.6	Zabezpečenie starých banských diel a jaskynných podzemných systémov s ohľadom na výskyt fauny – spevnenie vstupných portálov do podzemných priestorov, odstraňovanie náletovej vegetácie v okolí vstupov, využívať vhodné spôsoby zabezpečenia proti vstupu verejnosti a pod.	Netopiere – <i>Chiroptera</i> spp.	zachované miesta zimovísk a letných kolónií, udržanie stavu populácie	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.2.7	Strážením vybratých hniezdísk dravcov eliminovať riziko pyliactva, vykrádania hniezd a nezákonného obchodovania	Všetky druhy dravcov	zabezpečené vyvážanie mláďat	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
Opatrenie 1.5.3	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich nepôvodných druhov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav pôvodných biotopov a biotopov druhov rastlín a živočíchov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.3.1	Likvidácia invázných a invázne sa správajúcich drevín (<i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Negundo aceroides</i>) injekciou s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000	všetky dotknuté biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

1.5.3.2	Likvidácia invázneho pohánkovca japonského (<i>Fallopia japonica</i>) – injekčnou s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000 alebo zakrývaním porastov pohánkovca čiernou fóliou	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.3.3	Likvidácia inváznych rastlín (bylín) – <i>Ambrosia artemisifolia</i> , <i>Solidago canadense</i> ai. – vytrhávaním a/alebo (viacnásobným) kosením <u>Poznámka:</u> invázne rastliny sa vyskytujú hlavne na antropogénnych stanovištiach (lesné sklady, okraje ciest), ktoré sú súčasťou daného EFP	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.3.4	Eliminácia nepôvodných druhov poľovnej zveri (kamzík, daniel, muflón, psík medvedíkovitý, medvedík čistotný)	všetky dotknuté biotopy	zníženie počtu nepôvodných druhov	2020 – 2049	poľovné subjekty	Rozpočet užívateľa	3.1
Opatrenie 1.5.4	Špeciálne lesnícko-ochranárske opatrenia na ochranu a zlepšenie stavu biotopu a stavu populácie tisa obyčajného (<i>Taxus baccata</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšenie stavu biotopu a/alebo stavu populácie chráneného druhu <i>Taxus baccata</i>						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.4.1	Zlepšovanie svetelných pomerov biotopu v „ochrannom“ pásme tisov; podpora prírodzenej obnovy tisa cez obnovné postupy so zameraním na obnovu tisa	<i>Taxus baccata</i>	vitalita zatienených jedincov sa zlepšuje; jedince postupne odrastajú a dochádza k ich zmladzovaniu (vznik semenáčikov a ich odrastanie).	2020 – 2049	Užívateľ + Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.4.2	Iniciovať pracovné stretnutie s dodávateľom so škôlkou (napr. Mestskými lesmi Revúca) – s cieľom dojednanie vypestovania sadeníc tisov z dodaných semien	<i>Taxus baccata</i>	zrealizované pracovné stretnutie; dohodnuté vypestovanie sadeníc tisa	2020 – 2022	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
1.5.4.3	Zber plodov tisa obyčajného z územia NP Muránska planina, získanie semien z pozberaných plodov a ich dodávateľovi na uskladnenie/výsev	<i>Taxus baccata</i>	správa NP Muránska planina disponuje pozberanými plodmi tisa	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina + užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1 + 1
1.5.4.4	Vypestovanie sadeníc tisov z vysiatych semien	<i>Taxus baccata</i>	dodávateľ dodá vypestované sadenice tisa	2020 - 2049	dodávateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

1.5.4.5	Vo vybraných porastoch (pôvodného) výskytu tisa obyčajného realizovať výsadbu / podsadbu 3.-5. ročnými sadenicami tisa (vypestovaného z pôvodného genetického materiálu (z Muránskej planiny) – v počte cca 100 sadenic na 1 ha	<i>Taxus baccata</i> (biotopy Ls4, Ls5.4)	v porastoch / biotopoch tisa sa nachádzajú mladé jedince tisa (min. 75 sadenic na 1 ha), ktoré sú vitálne a postupne odrastajú	2025 – 2049	Správa NP Muránska planina + užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1 (1, 3.2)
1.5.4.6	Zameranie (prístrojom GPS) všetkých presadených jedincov	<i>Taxus baccata</i>	existuje evidencia s počtom vysadených jedincov, dňom výsadby a s ich zameraním (u každého jedinca sú známe súradnice v súradnicovom systéme WGS 84)	2025 – 2049	Správa NP Muránska	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.4.7	Individuálna ochrana (mladých) tisov spojená s oplatením príslušných jedincov pred škodami zverou – podľa potreby	<i>Taxus baccata</i>	v porastoch / biotopoch tisa sa nachádzajú zverou nepoškodené jedince tisa, ktoré sú vitálne a postupne odrastajú (v prípade sadenic – nedošlo k poškodeniu zverou žiadnej sadenice)	2025 – 2049	Správa NP Muránska planina + užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.4.8	Odstránenie individuálnej ochrany predmetných jedincov – v prípade, že nebude hroziť žiadne riziko poškodenia stromov zverou	<i>Taxus baccata</i>	okolo predmetných jedincov tisa sa už nenachádza žiadna ochrana	2025 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina + užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
Opatrenie 1.5.5	Lesohospodárske opatrenia a manažmentové opatrenia zamerané na ochranu a zlepšenie stavu biotopov druhov európskeho a národného významu – živočíchy <i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný priaznivý stav biotopu a priaznivé podmienky pre existenciu druhov (jedincov), nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitátov v rámci biotopu druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.5.1	Vo vybraných porastoch realizovať individuálnu ochranu mladých jedincov dubov z prirodzeného zmladenia.	<i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>	populácia druhu je na stabilnej úrovni, v biotope je dostatočné množstvo starých dubov, ako aj mladých dubov, ktoré budú postupne dorastať a nebudú vyrúbané.	2020 – 2049 (podľa potreby)	Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.5.2	Iniciovať pracovné stretnutie s dodávateľom so škôlkou (napr. Mestskými lesmi Revúca) – s cieľom dojednania vypestovania sadenic duba z dodaných žalud'ov	<i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>	zrealizované pracovné stretnutie; dohodnuté vypestovanie sadenic duba	2020 a následne podľa potreby	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

1.5.5.3	Zber žalud'ov z vybraných jedincov dubov na území NP Muránska planina a ich dodanie dodávateľovi na uskladnenie	<i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>	žalude z vybraných jedincov dubov sú pozbierané, roztriedené a označené a pripravené na odovzdanie dodávateľovi	2020 – 2049 (v semenných rokoch)	Správa NP Muránska planina + užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1 + 1
1.5.5.4	Vypestovanie sadbového materiálu (mladých dubov) z vysadených žalud'ov	<i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>	dodávateľ dodá vypestované sadenice tisa (v rokoch, kedy boli nazbierané žalude)	2020 – 2049	dodávateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
1.5.5.5	Vo vybraných porastoch na vybraných miestach realizovať výsadbu / podsadbu 3.-5. ročnými sadenicami duba* (vypestovaného zo žalud'ov – <i>Quercus cerris</i> / <i>Q. petraea</i> agg. – pochádzajúcich z územia NP Muránska planina) – v počte cca 100 sadenic na 1 ha; individuálna ochrana mladých jedincov/sadeníc dubov (oplôtky) *výber druhov dubov a výber stanovišť výsadby/podsadby je potrebné realizovať podľa SLT (LT) – v súlade so súčasným výskytom dubov v SLT	<i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>	v porastoch /biotopoch roháča sa nachádzajú mladé jedince dubov (min. 75 sadenic na 1 ha), ktoré postupne odrastajú	2020 – 2049 (na základe sadbového materiálu)	Užívateľ + Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1, (1, 3.2)
Opatrenie 1.5.6	Lesohospodárske a manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu biotopov hlucháňa hôrneho (<i>Tetrao urogallus</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšenie stavu z kategórie C do kategórie B						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.6.1	Pri obnovnej ťažbe zabezpečiť, aby zostalo zachovaných minimálne 60 % porastov starších ako 80 rokov, prebudova plošnej textúry lesa na mozaiková	<i>Tetrao urogallus</i>	v rámci LC je min. 60 % porastov starších ako 80 rokov, mozaiková štruktúra lesných porastov	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.6.2	Vykonávať obnovu všetkých porastov (s výnimkou spracovania kalamít) najmä výberkovým hospodárskym spôsobom, účelovým hospodárskym spôsobom a pri použití maloplošného clonného rubu hlavne skupinovým a skupinovitým clonným rubom. Pre obnovu všetkých porastov vypracovať projekt obnovy so zapracovaním topických a trofických požiadaviek hlucháňa hôrneho	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšená štruktúra porastov, vhodných pre druh	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

1.5.6.3	<p>Pri manažmente lesa v porastoch vo veku do 50 rokov, kde je to možné uplatňovať opatrenia hlucháňovi priateľského manažmentu lesa:</p> <p>1. v štádiu rúbaň až mladina – podporovať prirodzené zmladenie, ponechávať jarabinu a iné pionierske dreviny (jarabinu ponechávať aj v starších porastoch), presvetlenie hlúčikov a vytváranie líniiek</p> <p>2. porasty určené na prebierku – vykonávať s dostatočnou intenzitou, aby sa dosiahlo zakmenenie max. 0,7, pre podporu čučoriedkových zárasťov vytvárať čistiny (porastové medzery), udržiavať jarabinu, prímiesové dreviny</p>	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšená štruktúra porastov, vhodné podmienky pre druh	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.6.4	Vylúčenie aplikácie chemických prípravkov v boji so škodlivými činiteľmi (pesticídov a insekticídov)	<i>Tetrao urogallus</i>	dostatok potravy (hmyzu) pre druh	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.6.5	Zvyšovanie rubnej doby a predĺžovanie obnovnej doby, zvýšenie podielu prirodzenej obnovy, ponechanie stajacích živých stromov v holine, ponechanie fragmentov cenných porastov	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšenie štruktúry porastov, podmienky pre existenciu druhu	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.6.6	Nepodporovať sústreďovanie zveri vo forme zakladania krmovísk	<i>Tetrao urogallus</i>	minimalizovanie negatívneho vplyvu diviakov na druh	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.6.7	Vylúčené vyhlídkové lety, paragliding a používanie dronov (používanie dronov po dohode so správou CHÚ výlučne za účelom monitoringu), čiastočne vylúčený cykloturizmus, budovanie turistických chodníkov, vylúčená každá forma novej stavebnej činnosti	<i>Tetrao urogallus</i>	minimalizácia rušenia druhu v čase rozmnožovania a vyvážania mláďat	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.6.8	Identifikácia a vyznačovanie mravenísk v lesných porastoch a ich ochrana v procese vykonávania lesohospodárskych zásahov	<i>Tetrao urogallus</i>	identifikácia a ochrana mravenísk – zdroj potravy	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

1.5.6.9	Časovo-priestorové obmedzenie vykonávania lesohospodárskych zásahov – v čase toku (obdobie február) nevykonávať lesohospodársku činnosť v blízkosti tokanísk (minimálne 1 km v okruhu od tokaniska) a v čase výchovy a vyvážania mláďat (marec až august) obmedziť lesohospodársku činnosť na minimum (lesohospodárska činnosť by mohla prebiehať na 15 % územia)	<i>Tetrao urogallus</i>	minimalizácia rušenia druhu v čase rozmnožovania a vyvážania mláďat	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
Opatrenie 1.5.7	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu biotopov druhov obojživelníkov a plazov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav obojživelníkov a plazov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.7.1	Realizácia záchranných transferov obojživelníkov v čase jarnej migrácie cez cestnú sieť	Všetky druhy obojživelníkov	udržiavanie populácií druhu v čase jarnej migrácie	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.7.2	Zabezpečenie dopravného značenia s upozornením na ťah chráneného živočícha cez cestnú sieť vrátane obmedzenia rýchlosti	Všetky druhy obojživelníkov	minimalizácia úhynov na cestách	2020 – 2049	Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.7.3	Vybudovanie bezpečných migračných koridorov cez cestnú a železničnú sieť alebo výstavba trvalých funkčných zábran pre žaby s bezpečnými migračnými podchodmi	Všetky druhy obojživelníkov	v miestach častej migrácie vybudované spriechodnenia bariér, eliminované úhyny	2020 – 2049	Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
1.5.7.4	Vytvorenie, resp. obnovenie genofondových reprodukčných lokalít, väčších aj menších rozmerov a následná starostlivosť (udržiavanie vodnej plochy), vyhlbovanie nových /náhradných reprodukčných jám v okolí lesných ciest, kde v koľajách ťažobnou technikou dochádza k pravidelnému usmrcovaniu jedincov, vyznačovanie reprodukčných lokalít jednoduchým dreveným oplatením na miestach,	Všetky druhy obojživelníkov	dostatok miest reprodukcie obojživelníkov	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

	kde by mohlo dôjsť k zničeniu lokalít lesohospodárskou činnosťou						
1.5.7.5	Vylúčenie aplikácie chemických látok (pesticídov a insekticídov) a priemyselných hnojív vo vzdialenosti min. 100 m od vodných tokov, pramenísk, mokradí, rašelinísk, slanísk, vrchovísk a iných foriem mokradných ekosystémov	Všetky druhy obojživelníkov	dostatok potravy pre druhy obojživelníkov	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Operatívny cieľ 1.6:

V rámci zóny C v EFP 3.2

Zachovať výmeru 2 830,55 ha komplexu lesných biotopov európskeho významu Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Rôznorodá priestorová a veková štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, vekovo a priestorovo rôznorodé porasty (výskyt), bez nepôvodných druhov

Hniezdne možnosti (vrátane dostatku dutinových stromov) pre druhy vtákov bocian čierny (*Ciconia nigra*) pre 11 hniezdiacich párov, d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) v počte viac ako 60 párov, tesár čierny (*Dryocopus martius*) viac ako 60 párov, d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) a d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*) viac ako 60 párov, jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*) viac ako 300 párov, kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*) viac ako 110 párov, kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) – obsadených 40 – 50 teritórií, lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*) – zachovaných 20 párov, muchárik bieločrký (*Ficedula albicollis*) viac ako 1000 párov, muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) viac ako 400 párov, orol krikľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*) aspoň pre 3 páry druhu, sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) pre 5 – 10 hniezdiacich párov, sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) pre 35 párov, včelár lesný (*Pernis apivorus*) pre 15 hniezdiacich párov, výr skalný (*Bubo bubo*) pre 3 – 5 hniezdiacich párov, žlna sivá (*Picus canus*) viac ako 50 párov, žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*) viac ako 200 párov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov

Potravné a úkrytové možnosti druhov medveď hnedý (*Ursus arctos*) pre 50 jedincov, vlk dravý (*Canis lupus*) pre cca 8 jedincov, rys ostrovid (*Lynx lynx*) pre 10 jedincov, podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*) pre cca 50 jedincov, podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) pre 300 jedincov, podkovár južný (*Rhinolophus euryale*) a netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) pre cca 100 jedincov, netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) pre cca 50 jedincov, netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*) pre cca 10 jedincov, netopier ostrouchý (*Myotis blythi*) pre 200 jedincov, netopier obyčajný (*Myotis myotis*) pre cca 200 jedincov, netopier čierny (*Barbastella barbastellus*) pre cca 600 jedincov, netopier brvitý (*Myotis emarginatus*) do 50 jedincov, hraboš tatranský (*Microtus tatricus*) pre 20 jedincov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov

Dostatok mŕtveho dreva, ktoré vytvára podmienky pre zachovanie populácie druhu *Buxbaumia viridis* a druhov bezstavovcov fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*)

Merateľný indikátor: početnosť a prezencia druhov

Podmienky pre výskyt druhov obojživelníkov mlok karpatský (*Triturus montandoni*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ich rozmnožovanie a potravné lokality.

Merateľný indikátor: prezencia druhov, neznižujúca sa početnosť populácií, minimalizované úhyny na cestách, menšie vodné plochy v území

Zabezpečenie elektrických vedení na zníženie rizika mortality druhov vtákov.

Merateľný indikátor: počet úhynov minimálny, zabezpečovacie prvky na vedeniach

Opatrenie 1.6.1		Intenzívne lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov – Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls8, Ls9.1, Ls9.2 (vyskytujúcich sa v rámci EFP 3.2 a EFP 3.3)					
		Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.6.1.1	Obhospodarovanie štandardnými postupmi s preferenciou prírode blízkeho obhospodarovania; zamerané je aj na postupnú zmenu nevhodného drevinového zloženia, t.j. zníženia zastúpenia smreka v biotopoch	Ls1.3, Ls1.4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls8	udržaný alebo zlepšený stav biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2
1.6.1.2	Pri lesohospodárskej činnosti (najmä však pri vyťahovaní/približovaní dreva) nijako nezasahovať do predmetných mokraďových biotopov	A15, Lk6, Pr2	udržaný/zachovaný stav biotopov, biotopy nie sú zasiahnuté/poškodené lesohospodárskou činnosťou; do biotopov sa nijako nezasahuje	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2
1.6.1.3	V rámci výchovných opatrení (prečistky až prebierky) ponechávať pionierske dreviny – ako jarabiny, mukyne, vrby, liesky, osiky, brezy ai. – v dostatočnom množstve, v rubných porastoch do 10 % <u>Poznámka:</u> Mukyne a osiky ponechávať v plnom rozsahu, na dožitie	Všetky biotopy	v biotope ostane min. 10% pionierskych drevín, Pri opatreniach nedôjde k výrubu hrúbkovo nadpriemerných stromov osík; zachovaný/zlepšený stav lesných biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2
1.6.1.4	Vo vybraných porastoch na vybraných miestach realizovať výsadbu / podsadbu 3.-5. ročnými sadenicami duba* (vypestovaného zo žaľud'ov – <i>Quercus cerris/Q.</i>	Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4 / <i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>	v porastoch /biotopoch roháča sa nachádzajú mladé jedince dubov (min. 75 sadenic na 1 ha), ktoré postupne odrastajú	2020 – 2049 (na základe	Užívateľ + Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2

	<i>petraea</i> agg. – pochádzajúcich z územia NP Muránska planina) – v počte cca 100 sadeníc na 1 ha; individuálna ochrana mladých jedincov/sadeníc dubov (oplôtky) *výber druhov dubov a výber stanovišť výsadby/podsadby je potrebné realizovať podľa SLT (LT) – v súlade so súčasným výskytom dubov v SLT			sadbového materiálu)			
1.6.1.5	V rámci obhospodarovania ponechávať hrúbkovo nadpriemerné jedince rôznych druhov drevín na dožitie (o.i. ide o významné jedince z dendrologického hľadiska)	všetky	pri opatreniach nedôjde k výrubu hrúbkovo nadpriemerných stromov; zachovaný/zlepšený stav lesných biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2
Opatrenie 1.6.2	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu biotopov druhov obojživelníkov a vtákov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav obojživelníkov a vtákov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.6.2.1	Vytvorenie, resp. obnovenie genofondových reprodukčných lokalít, väčších aj menších rozmerov a následná starostlivosť (udržiavanie vodnej plochy), vyhlbovanie nových/náhradných reprodukčných jám v okolí lesných ciest, kde v koľajách ťažobnou technikou dochádza k pravidelnému usmrcovaniu jedincov, vyznačovanie reprodukčných lokalít jednoduchým dreveným oplatením na miestach, kde by mohlo dôjsť k zničeniu lokalít lesohospodárskou činnosťou	Všetky druhy obojživelníkov	dostatok miest reprodukcie obojživelníkov	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2
1.6.2.2	Dohodnutie režimu ochrany hniezdiska s dotknutou lesnou správou. Opatrenie spočíva v ponechaní hniezdného stromu a okolitého porastu (skupín stromov) po zhodnotení hniezdného biotopu na základe terénnej obhliadky za účelom ochrany hniezdiska, nastavenie režimu kľudu v	Dravce a dutinové hniezdiče a <i>Ciconia nigra</i>	stabilné hniezdenie na hniezdných lokalitách	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	hniezdnom období, nastavenie špeciálneho režimu hospodárenia (výberkový, účelový), vyhlásenie ochrannej zóny						
1.6.2.3	Podpora úkrytových a hniezdných možností formou inštalácie búdok do lesných porastov nad 40 rokov, alebo na rôzne objekty v CHÚ, úpravy hniezdisk alebo inštalácie špeciálnych hniezdných podložiek vrátane priebežnej údržby hniezd (spevňovanie, odľahčovanie, odstraňovanie nevhodného materiálu z výstelky)	Všetky druhy vtákov	osadenie min 5 ks búdok v každom poraste nad 40 rokov	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2
1.6.2.4	Monitoring a identifikácia trás vedení, dôležitých z hľadiska hrozieb pre vtáky, identifikácia kritických úsekov	Všetky druhy vtákov	zistený počet odkloňovacích prvkov, konzol a železných križovatníkov	2020 – 2024	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
1.6.2.5	Inštalácia odkloňovacích prvkov na kritických úsekoch VN vedení	Všetky druhy vtákov	zrealizované ochranné opatrenia	2025 – 2029	VSD, a.s. SSD, a.s.	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
1.6.2.6	Inštalácia odkloňovacích prvkov na kritických úsekoch VVN vedení	Všetky druhy vtákov	zrealizované ochranné opatrenia	2025 – 2029	VSD, a.s. SSD, a.s.	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
1.6.2.7	Ekologizácia rovinných konzol 22kV vedení (ekochráničkami) hlavne v kritických úsekoch	Všetky druhy vtákov	zrealizované ochranné opatrenia	2025 – 2029	VSD, a.s. SSD, a.s.	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
1.6.2.8	Ošetrovanie preponiek tzv. železných križovatníkov	Všetky druhy vtákov	zrealizované ochranné opatrenia	2025 – 2029	VSD, a.s. SSD, a.s.	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
Opatrenie 1.6.3	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav biotopov a biotopov druhov rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.6.3.1	Likvidácia invázných a invázne sa psprávajúcich drevín (<i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Negundo aceroides</i>) injekciou s použitím schválených a registrovaných chemických látok	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2
1.6.3.2	Likvidácia invázneho pohánkovca japonského (<i>Fallopia japonica</i>) – injekciou s použitím schválených	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2

	a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000 alebo zakrývaním porastov pohánkovca čiernou fóliou		a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii				
1.6.3.3	Likvidácia inváznych rastlín (bylín) – <i>Ambrosia artemisifolia</i> , <i>Solidago canadense</i> ai. – vytrhávaním a/alebo (viacnásobným) kosením <u>Poznámka:</u> invázne rastliny sa vyskytujú hlavne na antropogénnych stanovištiach (lesné sklady, okraje ciest), ktoré sú súčasťou daného EFP	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.2

Operatívny cieľ 1.7:

V rámci zóny B a C v rámci celého EFP 4:

Zachovaná nezmenšujúca sa výmera 1 724,86 ha nelesných biotopov Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte, Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Pr3 Penovcové prameniská, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz, Br6 Brehové porasty deväťsilov a Kr2 Porasty borievky obyčajnej, Kr1 Vresoviská, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty a Kr6 Xerothermné kroviny, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyssso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Tr1 a Tr1.1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte s významným výskytom druhov čeľade *Orchidaceae*, Br6 Brehové porasty deväťsilov a Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, a biotopov národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a Lk10 Vegetácia vysokých ostríc a Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách.

Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte, Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Pr3 Penovcové prameniská, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz, Br6 Brehové porasty deväťsilov a Kr2 Porasty borievky obyčajnej, Kr1 Vresoviská, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty a Kr6 Xerothermné kroviny, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyssso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Tr1 a Tr1.1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte s významným výskytom druhov čeľade *Orchidaceae*, Br6 Brehové porasty deväťsilov a Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, a biotopov národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a Lk10 Vegetácia vysokých ostríc a Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách., s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, udržiavaná populácia druhu *Hamatocaulis vernicosus* na rašelinných biotopoch, zachovaná štruktúra bez sukcesných drevín a bez nepôvodných druhov

Udržavanie sukcesie v rámci biotopov v maximálnom zarastení 15 % z plochy biotopu, za ponechania všetkých starších solitérnych jedincov (ich postupnej obnovy).

Merateľný indikátor: percento drevín, zachované solitéry

<p>Zabezpečenie starostlivosti o lúčne biotopy mozaikovito, postupným zabezpečením starostlivosti, s dôrazom na zabezpečenie podmienok pre zachovanie populácií druhov živočíchov <i>Arcyptera fusca</i>, <i>Ephippiger ephippiger</i>, <i>Maculinea teleius</i>, <i>Maculinea alcon rebeli</i>, <i>M. arion</i>, <i>Lacerta viridis</i> Merateľný indikátor: rôzne termíny kosenia, početnosť populácií druhov</p> <p>Minimalizovanie hnojenia anorganickými hnojivami a aplikácia chemických látok Merateľný indikátor: nezmené druhové zloženie typických druhov pre biotopy, prezencia druhov hmyzu na lokalitách</p> <p>Na lokalitách výskytu druhu <i>Spermophilus citellus</i> starostlivosť taká, aby bol udržiavaný nízky trávnatý porast. Merateľný indikátor: výskyt druhu, nízky trávnatý porast</p>							
<p>Opatrenie 1.7.1 Pravidelná starostlivosť o travinné a travinno-bylinné biotopy</p> <p>Merateľný ukazovateľ plnenia: travinné a travinno-bylinné biotopy pravidelne obhospodarované, bez známkov eutrofizácie, sukcesie alebo degradácie, bez výskytu invázných druhov na zachovanej alebo väčšej výmere</p>							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity – na výmere min. 1 000 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.7.1.1	<p>Pravidelné ručné kosenie lesných lúk s travinnými biotopmi 1 až 2 krát za rok s následným odstránením biomasy (odvoz vyhrabanej biomasy alebo vysušeného sena); kosenie realizovať v júni–júli</p> <p><u>Poznámky k opatreniu v zónach B a C:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kosou alebo ručnou motorovo kosačkou; okrajové časti so starinou sa odporúča vykosiť krovínorezom, odporúčaný (nepovinný) spôsob kosenia [z hľadiska ochrany travinných biotopov a druhov na ne viazaných je ručné kosenie lepšie než kosenie traktorovou kosačkou] - v zóne B na lúke Nižný Kostelec sa kosenie bude realizovať tradične – ručne kosou; na ostatných lúčach sa môže použiť aj ručná motorová kosačka [napr. Voniaca, Skálava lúka, Martinkuľa ai.] alebo traktorová kosačka; okrajové časti so starinou – sa odporúča vykosiť krovínorezom; kosenie sa bude realizovať 1 krát za rok na predmetných lúčach (na ich okrajoch – v drevených senníkoch sa môže odkladať vysušené seno 	<p>Tr1, Tr1.1, Lk1, Lk2, Lk3, Lk6</p> <p>Tr1: <i>Arcyptera fusca</i></p>	<p>pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; vykosené sú aj okrajové časti lúk; udržiavaný alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov</p>	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

1.7.1.2	<p>Výrub (novonaletých) sukcesných drevín na lúkach a pasienkoch</p> <p><u>Poznámka:</u> na lúkach/pasienkoch sa budú ponechávať solitérne staršie/staré jedince, príp. staršie skupinky smrekov (na Stolici; ide najmä o smreký narastené hrúžením)</p>	<p>Tr1, Tr1.1, Tr8 <i>Tetrao tetrix</i></p>	<p>biotop bez nežiadúcej sukcesie – bez náletov drevín</p>	<p>2020 – 2049</p>	<p>Užívateľ, vlastník</p>	<p>Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa</p>	<p>4</p>
1.7.1.3	<p>Pravidelné traktorové kosenie lúk a pasienkov – 1 až 2 krát za rok (s následným odstránením biomasy; odvoz vyhrabanej biomasy/sena – až po jeho presušení) s extenzívnym pasením (dopásanie, prepásanie) po (prvej) kosbe.</p> <p><u>Poznámka:</u> V mokradných biotopoch (Lk6) je pasenie vylúčené (v zmysle PRV), avšak v niektorých prípadoch (na niektorých lokalitách) je možné povoliť prepásanie – po dohode so Správou NP Muránska planina</p>	<p>Lk1, Lk2, Lk3, Lk6, Tr1, Tr5, Tr6</p>	<p>každoročne pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; zlepšený stav biotopov</p>	<p>2020 – 2049 (každoročne)</p>	<p>Užívateľ, vlastník</p>	<p>Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa</p>	<p>4</p>
1.7.1.4	<p>Pravidelná extenzívna pastva lúk a pasienkov hovädzím dobytkom, ovcami alebo inými hospodárskymi zvieratami</p> <p><u>Poznámky:</u> Na horských kosných lúkach (biotop Lk2) je pasenie vylúčené (v zmysle PRV), avšak v niektorých prípadoch (na niektorých lokalitách) je možné povoliť pasenie koňmi – po dohode so Správou NP Muránska planina (ak nie je možné zabezpečiť obhospodarovanie kosením; napr. lúka Studňa a pod.).</p> <p>V zóne B – v lokalite Suché Doly (k.ú. Tisovec) je možné len pasenie oviec (z vodohospodárskeho hľadiska)</p> <p>Na lúkach (biotopy Lk1, Tr1, Lk2), ktoré boli predtým dlhodobo obhospodarované každoročným kosením a tento spôsob sa z hľadiska zachovania priaznivého stavu dotknutých biotopov javí ako najoptimálnejší – možno pasenie (extenzívne) aplikovať len v prípade ak nie je možné zabezpečiť starostlivosť kosením.</p>	<p>Lk1, (Lk2), Lk3, Tr1, Tr8</p> <p>Tr1: <i>Arcyptera fusca, Ehippiger ehippiger, Maculinea alcon rebeli, M. arion, Lacerta viridis</i></p>	<p>každoročne vypasený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; biotop nie je prepasovaný a ani inak pasením zdegradovaný alebo poškodený; udržiavaný alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov</p>	<p>2020 – 2049</p>	<p>Užívateľ, vlastník</p>	<p>Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa</p>	<p>4</p>

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

1.7.1.5	Pravidelná spravidla intenzívna (oplôtková) pastva* na pasienkoch – biotopoch sysľa pasienkového *pastva hovädzím dobytkom, ovcami, koňmi, príp. somármi alebo aj kozami pastva sa môže kombinovať s kosením	Spermophilus citellus Tr1, Lk3,	každoročne vypasený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; výška travného porastu je celoročne nízka, biotop však nie je prepasený a ani inak pasením zdegradovaný alebo poškodený; udržiavaný alebo zlepšený stav biotopu sysľa pasienkového	2020 – 2049 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.6	Intenzívne (viacnásobné) kosenie pasienkov <u>Poznámka:</u> kosenie sa môže kombinovať s pastvou	Spermophilus citellus Tr1, Lk3,	každoročne pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; výška travného porastu je celoročne nízka; udržiavaný alebo zlepšený stav biotopu sysľa pasienkového	2020 – 2049 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.7	Extenzívne pasenie hospodárskych zvierat - so stádlením a košarovaním (s každodenným prekladaním košiarov) <u>Poznámky:</u> Košarovanie a stádlenie sa nebude realizovať v zóne B [lokality – Stolica (v k.ú. Rejdová, Muránska Zdychava); lúka Fabova (k.ú. Polomka); Suché Doly (k.ú. Tisovec)]. Na lúkach (s biotopmi Lk1 alebo Tr1), ktoré boli predtým dlhodobo obhospodarované každoročným kosením a tento spôsob sa z hľadiska zachovania priaznivého stavu dotknutých biotopov javí ako najoptimálnejší – sa nebude realizovať košarovanie a/alebo stádlenie zvierat! Ide o niektoré lúky v NP Muránska planina – na vápencovom podloží (napr. lúky v okolí Muráňa a Bielych Vôd, Randavica, Birčiareň) Stádlenie hospodárskych zvierat (kone, hovädzí dobytok) sa bude vykonávať na existujúcich/trvalých miestach (v drevených ohradách).	Lk1, Lk3, Tr8	biotop je vypasený; biotop nie je po košarovaní prepasený a ani inak zdegradovaný alebo poškodený; udržiavaný alebo zlepšený stav travných biotopov	2020 – 2049 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.8	Pravidelná extenzívna pastva lúk a pasienkov hovädzím dobytkom, ovcami alebo inými hospodárskymi zvieratami	Tr8 (sprievodný výskyt biotopu Kr1)	každoročne vypasený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; biotop nie je prepasený a ani inak pasením	2020 – 2049 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	<i>Poznámky: Na pasienkoch s výskytom vresu a čučoriedok realizovať len pasienie; kosenie prp. mulčovanie je vylúčené z dôvodu poškodenia jedincov vresu alebo čučoriedok.</i>		zdegradovaný alebo poškodený; jedince vresu/čučoriedok sú nepoškodené a vitálne udržaný alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov				
1.7.1.9	Mulčovanie pasienkov s výskytom bodliakov, malinčia a náletov drevín. <i>Poznámky:</i> Mulčovanie realizovať len ako doplnkové/obnovné opatrenie na pasienkoch, resp. ich častiach so zhoršeným stavom (výskyt bodliakov, malinčia a náletov); mulčovanie je v takomto prípade potrebné realizovať min. 2 krát za rok, pričom prvý krát v júni (pred kvitnutím bodliakov). Pri mulčovaní nesmie dôjsť k poškodeniu drobných kríčkov – čučoriedky a vresu, ktoré sú súčasťou kríčkových spoločenstiev (Kr1, A19). V rámci obnovného opatrenia na dlhodobu zanedbaných lokalitách mulčovanie realizovať v jamom období max. 3 roky za sebou.	(Lk1), Lk3, Tr8	pasienky sú pomulčované – bez existencie bodliakov, malinčia, stariny alebo mladých náletov drevín, pripravené na ďalšie užívanie	2020 – 2049 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.10	Pravidelné ručné kosenie mokraďových biotopov (slatín, rašelinísk, podmáčaných lúk a pramenísk) 1 až 1–2 krát za rok s následným odstránením biomasy (odvoz vyhrabanej biomasy/sena); kosenie realizovať v júni–júli (auguste) <i>Poznámka:</i> Kosenie – kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovínorezom; na určitých miestach – napr. na lokalite Havraník – je možné so určitých podmienok, po dohode so Správou NP Muránska planina, kosiť aj ľahkou traktorovou kosačkou (ak by takéto kosenie nemalo negatívny vplyv na priaznivý vplyv biotopov – najmä rašeliniskových).	Pr3, Ra3, Ra6 , Lk6, Lk10	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; udržaný alebo zlepšený stav mokraďových biotopov	2020 – 2049 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.11	Pravidelné ručné kosenie 1 krát za 1–2 roky s následným odstránením biomasy; kosenie realizovať v júli – auguste	Lk5	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; na biotope nie sú známky degradácie a nezarástá sukcesnými drevinami	2020 – 2049 (každý druhý rok)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	<u>Poznámka:</u> Kosenie kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovinozom						
1.7.1.12	Kosenie brehových deväťsilových porastov 1 krát za 2 roky (alebo podľa potreby) s následným odstránením biomasy; kosenie realizovať v auguste–septembri <u>Poznámka:</u> Kosenie kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovinozom	Br6	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; na biotope nie sú známky degradácie a nezarastá sukcesnými drevinami	2020 – 2049 (každý druhý rok)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.13	Kosenie trstinových porastov (trstiny*) 3 krát za rok s následným odstránením biomasy; kosenie realizovať v máji (júni), júli a v auguste (septembri) * Ide o trstiny, ktoré sa vytvorili (narástli) na rašeliniskových biotopoch; cieľom viacnásobného kosenia je potlačiť porasty trstiny (potlačiť biotop Lk11) a obnoviť rašeliniskové (Ra3, Ra6, Ra7) alebo iné mokrad'ové (Lk5, Lk6) biotopy kosenie realizovať kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovinozom, lokalita Havraník	Ra3, Ra6, Ra7, Lk5, Lk6	zlepšený /obnovený stav pôvodne sa vyskytujúcich biotopov; na biotope nie sú známky degradácie, biotop ďalej nezarastá trstinou, badateľný je ústup trstiny (dochádza k zmenšovaniu plochy porastov s trstinou)	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.14	Oplotenie pramenísk a iných významných mokrad'ových spoločenstiev (lokalít) drevenou ohradou <u>Poznámky:</u> prednostne sa budú oplocovať penovcové prameniská	Pr3, Ra3, Ra6, Lk6	zlepšený stav biotopov, biotopy nie sú mechanicky poškodzované (napr. vchádzaním hospodárskych zvierat alebo inak)	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.1.15	Pri lesohospodárskej činnosti, najmä však pri vyťahovaní/približovaní a skládkovaní dreva z lesných porastov, nezasahovať – nepoškodzovať príľahlé lúky a pasienky, t.j. nepoškodzovať travinné biotopy (ide o lúky a pasienky, ktoré sa nachádzajú v blízkosti lesných porastov, kde sa vykonáva lesohospodárska činnosť); okamžité odstránenie dreva a ich zvyškov na miestach s pôvodnou existenciou travinných biotopov;	Tr1, Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6	zlepšený stav biotopov (u biotopov, ktoré boli pred tým narušené pri približovaní dreva), biotopy nie sú zasiahnuté a mechanicky narušené; na lúkach a pasienkoch s predmetnými biotopmi sa nevykonáva približovanie ani skládkovanie dreva a ani sa tam nenachádzajú zvyšky dreva – pochádzajúceho z približovania a/alebo skládkovania	2020 – 2049	Užívateľ príľahlých lesných porastov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
Opatrenie 1.7.2	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázy a invázne sa správcujúcich druhov rastlín Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav biotopov a biotopov druhov rastlín						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity – na výmere min. 10 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.7.2.1	Likvidácia invázných drevín (napr. <i>Robinia pseudoaccacia</i>) injekčnou s použitím schválených a registrovaných chemických látok	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.2.2	Likvidácia invázných rastlín (bylín), ktoré sú súčasťou narušených stanovišť* (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> , <i>Solidago canadense</i> ai.) – vytrhávaním a/alebo (viacnásobným) kosením * invázne rastliny sa vyskytujú hlavne na narušených (degradovaných) alebo antropogénnych stanovištiach (lesné sklady, okraje ciest ai.), ktoré sú súčasťou daného EFP	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
1.7.2.3	Likvidácia invázných rastlín (bylín), ktoré sú súčasťou (polo)prírodných lúk a pasienkov* (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> , <i>Aster lanceolata</i> , <i>Bunias orientalis</i> , <i>Helianthus tuberosus</i> , <i>Solidago canadense</i> , <i>Lupinus polyphyllus</i> , <i>Stenactis annua</i> ai.) – vytrhávaním a/alebo (viacnásobným) kosením pred kvitnutím! * Výskyt invázných rastlín na (polo)prírodných stanovištiach je z dôvodu nepravidelného obhospodarovania (najmä však kosenia). Niektoré druhy sa na takéto stanovišťa dostali pri predchádzajúcom pestovaní (<i>Helianthus tuberosus</i> , <i>Solidago canadense</i> , <i>Lupinus polyphyllus</i>).	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

Operatívny cieľ 1.8:

V rámci zóny B a C v rámci celého EFP 5

Zachovaná nezmenšujúca sa výmere 1 352,29 ha nelesných biotopov Kr6 Xerothermné kroviny, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty a Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Ra2 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte, Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Pr3 Penovcové prameniská, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz,

Br6 Brehové porasty deväťsilov, Kr2 Porasty borievky obyčajnej a biotopov národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a Kr7 Trnkové a lieskové kroviny.

Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Kr6 Xerothermné kroviny, Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty a Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Ra2 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte, Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Pr3 Penovcové prameniská, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Kr2 Porasty borievky obyčajnej a biotopov národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra bez sukcesných drevín a bez nepôvodných druhov

Udržavanie sukcesie v rámci biotopov Tr5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk5 Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Ra2 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy, Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte, Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Pr3 Penovcové prameniská, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Kr2 Porasty borievky obyčajnej a biotopov národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí v maximálnom zarastení 15 % z plochy biotopu, za ponechania všetkých starších solitérnych jedincov (v prípade ich obnovy).

Merateľný indikátor: percento drevín, zachované solitéry

Zabezpečenie starostlivosti o lúčne biotopy mozaikovito, postupným zabezpečením starostlivosti, s dôrazom na zabezpečenie podmienok pre zachovanie populácií druhov živočíchov *Arcyptera fusca*, *Ephippiger ephippiger*, ***Maculinea alcon rebeli***, ***M. arion***, *Lacerta viridis*

Merateľný indikátor: rôzne termíny kosenia, početnosť populácií druhov

Minimalizovanie hnojenia anorganickými hnojivami a aplikácia chemických látok

Merateľný indikátor: nezmené druhové zloženie typických druhov pre biotopy, prezencia druhov hmyzu na lokalitách

Zachovanie (výmera 700 ha) fragmentov biotopov Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové, ktoré vznikli zarastením lúk.

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Mapovanie vegetácie zamerané na identifikáciu najvýznamnejších typov biotopov (lesné, krovinné a nelesné biotopy) v EFP 5

Opatrenie 1.8.1	Merateľný ukazovateľ plnenia: identifikované biotopy a biotopy druhov rastlín na zarastajúcich trávnych porastoch						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.8.1.1	Mapovanie v teréne a vylišenie (zameranie) plôch s najzachovalejšími a najcennejšími časťami (prírodných sukcesných) lesov, ktoré sú potenciálne vhodné na úplnú ochranu <i>Poznámka:</i> lesné porasty s (veľmi) zachovalými lesnými biotopmi a alebo s výskytom významných druhov	Ls4 , Ls5.1, Ls5.2, Ls5, Ls9.1	Identifikované plochy záujmu ochrany prírody v rámci EFP5, vytvorená GIS vrstva a databáza v KIMS	2020 – 2025	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.1.2	Mapovanie v teréne a vylišenie (zameranie) plôch s časťami sukcesných lesov, ktoré sú potenciálne vhodné na extenzívne využitie	-	Identifikované plochy záujmu ochrany prírody v rámci EFP5, vytvorená GIS vrstva a databáza v KIMS	2020 – 2025	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.1.3	Mapovanie v teréne a vylišenie (zameranie) plôch s výskytom významných /zachovalých nelesných, vrátane krovinných biotopov	Br6, Pr3, Kr2, Kr7, Ra2, Ra6, Lk5, Lk6, Lk10	Identifikované plochy záujmu ochrany prírody v rámci EFP5, vytvorená GIS vrstva a databáza v KIMS	2020 – 2025	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.1.4	Mapovanie v teréne a vylišenie (zameranie) plôch, ktoré sú potenciálne vhodné z hľadiska obnovy nelesných biotopov (lúk a pasienkov) a ich ďalšieho obhospodarovania	Lk1, Lk2, Lk3, Tr1, Tr8	Identifikované plochy záujmu ochrany prírody v rámci EFP5, vytvorená GIS vrstva a databáza v KIMS	2020 – 2025	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
Opatrenie 1.8.2	Zachovanie identifikovaných lesných biotopov v rámci EFP5						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie lesných biotopov, zachované podmienky pre druhy živočíchov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity – na výmere min. 500 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.8.2.1	Žiadny manažment v identifikovaných lesných biotopoch – vytvorených na nelesných pozemkoch	Ls4 , Ls5.1, Ls5.2, Ls5, Ls9.1	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v biotopoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
Opatrenie 1.8.3	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: revitalizácia zarastených trávnych porastov, zlepšenie ich stavu						

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity – na výmere 10 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.8.3.1	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami, t.j. drevinami, ktoré nie sú charakteristické pre daný biotop (dreviny stromovej etáže; výrub predmetných sukcesných drevín	Kr2, Kr7, Kr8, Kr9	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných krovinných biotopov; manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín boli realizované; v biotope sa nenachádzajú dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.3.2	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania drevinami) = výrub sukcesných drevín v rámci bylinnej a krovinej etáže <u>Poznámka:</u> Výrub sa bude realizovať aj plochách vymapovaných, ako vhodné na obnovu lúk a pasienkov	Lk1, Lk2, Lk3, Tr1, Tr8 Br6, Pr3, Ra2, Ra6, Ra7, Lk5, Lk6, Lk10	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.3.3	Prekosenie* biotopu 1 krát za rok až 1 krát za 3 roky s následným odstránením biomasy (odvoz vyhrabanej biomasy); kosenie realizovať v júni–júli, kosou alebo ručnou motorovou kosačkou alebo krovinozom	Br6, Pr3, Ra2, Ra6, Ra7, Lk5, Lk6, Lk10	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.3.4	Pravidelné traktorové kosenie lúk a pasienkov – 1 až 2 krát za rok (s následným odstránením biomasy; odvoz vyhrabanej biomasy/sena – až po jeho presušení) s extenzívnym pasiením (dopásanie, prepásanie) po (prvej) kosbe. <u>Poznámka:</u> V mokradných biotopoch (Lk6) je pasienie vylúčené (v zmysle PRV), avšak v niektorých prípadoch (na niektorých lokalitách) je možné povoliť prepásanie – po dohode so Správou NP Muránska planina	Lk1, Lk2, Lk3, Lk6, Tr1	každoročne pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; zlepšený stav biotopov	2020 – 2049 (každoročne)	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.3.5	Likvidácia invázných drevín (<i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Negundo aceroides</i> , <i>Rhus typhina</i>) injektážou	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5

	s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000		a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii				
1.8.3.6	Likvidácia invázneho pohánkovca japonského (<i>Fallopia japonica</i>) – injekciou s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000 alebo zakrývaním porastov pohánkovca čiernou fóliou	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne rastliny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.3.7	Likvidácia invázných rastlín (bylín), ktoré sú súčasťou narušených stanovišť (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> , <i>Solidago canadense</i> ai.) – vytrhávaním a/alebo (viacnásobným) kosením	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
1.8.3.8	Likvidácia invázných rastlín (bylín), ktoré sú súčasťou (polo)prirodených lúk a pasienkov* (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> , <i>Aster lanceolata</i> , <i>Bunias orientalis</i> , <i>Helianthus tuberosus</i> , <i>Solidago canadense</i> , <i>Lupinus polyphyllus</i> , <i>Stenactis annua</i> ai.) – vytrhávaním a/alebo (viacnásobným) kosením pred kvitnutím! * Výskyt invázných rastlín na (polo)prirodených stanovištiach je z dôvodu nepravidelného obhospodarovania (najmä však kosenia). Niektoré druhy sa na takéto stanovišťa dostali pri predchádzajúcom pestovaní (<i>Helianthus tuberosus</i> , <i>Solidago canadense</i> , <i>Lupinus polyphyllus</i>).	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5

Operatívny cieľ 1.9:

V rámci zóny B v EFP 7.2 v rámci areálu Muránskeho hradu

Na výmere 2,53 ha zachovať biotop Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Kr6 Xerothermné kroviny, Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových.

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Kr6 Xerothermné kroviny, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyssu-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových s minimálnym výskytom nepôvodných druhov. Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznorodá veková štruktúra a bez nepôvodných druhov							
Opatrenie	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných a lesných biotopov						
1.9.1	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný stav lesných biotopov, zlepšujúci sa stav nelesných biotopov, zachované druhy, ktoré sú významné v území						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 1,7 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.9.1.1	Žiadny manažment v nelesných biotopoch (bezzásah; ak si daný stav biotopu nevyžaduje opatrenia na zlepšenie stavu)	Sk1	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v biotopoch sa nevykonávajú žiadne opatrenia	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina, Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
1.9.1.2	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami (výrub sukcesných drevín – v rámci bylinnej a krovinnej etáže)	A15, Pi5	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov, realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
1.9.1.3	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami, t.j. drevinami, ktoré nie sú charakteristické pre daný biotop (dreviny stromovej etáže, výrub predmetných sukcesných drevín)	Kr6, Kr7	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav daných krovinných biotopov; manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín boli realizované; v biotope sa nenachádzajú dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
1.9.1.4	Prekosenie (kosou, krovinarezom) biotopu 1 krát za rok a s následným odstránením biomasy (odvoz vyhrabanej biomasy); kosenie realizovať v júni-júli.	fragmenty Tr1	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina + užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
1.9.1.5	Špecifická starostlivosť o „poloprírodný“ lesný biotop v areáli hradu (s pozostatkami ruín): v zásade bez realizovania lesohospodárskych opatrení (bez výrubov stromov) alebo iných	Ls4	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav daného biotopu, v areáli hradu nedochádza k výrubu starých/starších stromov (zachované sú špecifické	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina + užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2

	opatrení, možné sú výrubu niektorých jedincov novonarastených sukcesných drevín v tesnej blízkosti múrov/na múroch, možné je aj prekosenie plochy bývalej záhrady (najlepšie v druhej polovici leta), prípadné spadnuté stromy (kmene) budú ponechané na mieste. Zásahy realizovať po dohode so Správou NP Muránska planina.		mikroklimatické - svetelné a vlhkostné pomery				
1.9.1.6	Realizácia záchranných transferov chránených druhov - v odôvodnených prípadoch (napr. z dôvodu nevyhnutne potrebného vykonania terénnych úprav alebo iných opatrení (ktorými môžu byť zničené jedince chránených druhov) v súvislosti s ochrannými opatreniami na ruinách/múroch.	chránené cievnaté rastliny	zrealizovaný transfer jedincov na vhodnú lokalitu (aj v rámci areálu hradu); presadené jedince sú vitálne	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
1.9.1.7	Transfery (presádzanie) mladých jedincov <i>Sorbus hazslinszkyana</i> , ktoré vyrástli/vyrastú v tesnej blízkosti hradných múrov/na múre v areáli Muránskeho hradu [kde sú z hľadiska ochrany hradných múrov nežiadúce] na iné stanovištia s výskytom druhu alebo na potenciálne stanovištia (v EFP a EFP 5), príp. aj mimo NP – do arborét či podobne zameraných parkov (napr. park Ferdinanda Coburga na Prednej hore v ochrannom pásme NP). Poznámka: Presádzať v mesiaci november, prípadne apríl – v závislosti od dostupnosti/existencie mladých jedincov, ktoré je potrebné presadiť	<i>Sorbus hazslinszkyana</i> (príp. aj jej krížence)	presadené jedince sú vitálne a ďalej odrastajú	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
1.9.1.8	Zameranie (prístrojom GPS) všetkých presadených jedincov	<i>Sorbus hazslinszkyana</i>	Existuje evidencia s počtom vysadených jedincov, dňom výsadby a s ich zameraním (u každého jedinca sú známe	2020 – 2049 (po presadení)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2

			súradnice v súradnicovom systéme WGS 84)				
Operatívny cieľ 1.10:							
V rámci zón A, B a C v EFP 7.3 v kameňolomoch							
Na výmere 15,4 ha zachovať biotop Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Vo2 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i> , Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch							
Merateľný indikátor: výmera v hektároch							
Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Vo2 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i> , Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Pi5 Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.							
Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznorodá veková štruktúra a bez nepôvodných druhov							
Opatrenie 1.10.1	Ponechanie bez osobitných manažmentov vytvorené vodné a skalné biotopy v opustených kameňolomoch						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: priblíženie sa k stavu prírodných alebo prírodných lesov, jednotlivé nelesné biotopy majú charakteristický vzhľad a druhové zloženie, sú bez známkov sukcesie alebo degradácie, na zachovanej výmere						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 4 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.10.1.1	Žiadny manažment vo vytvorených biotopoch	Sk1, Sk6 (Vo5)	udržaný alebo zlepšený stav biotopov a biotopov druhov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.3
Opatrenie 1.10.2	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov v opustených kameňolomoch						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 0,05 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.10.2.1	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania drevinami) = výrub sukcesných drevín v rámci bylinnej a krovínnej etáže	Pi5, Lk6 (Vo5)	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov; realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.3
1.10.2.2	Prekosenie* biotopu 1 krát za rok až 1 krát za 3 roky s následným odstránením biomasy (odvoz	Lk6, Lk10	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.3

	vyhrabanej biomasy); kosenie realizovať v júni–júli. * kosou alebo ručnou motorovou kosačkou alebo krovínorezom				Muránska planina		
--	--	--	--	--	------------------	--	--

Manažment / starostlivosť o predmety ochrany na území ochranného pásma národného parku

Dlhodobý cieľ 2:

Dosiahnuť do roku 2030 zlepšenie stavu biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany ochranného pásma Národného parku Muránska planina (SKCHVU017 Muránska planina – Stolica, SKUEV0204 Homoľa, SKUEV0728 Podpoľana, v PR Zdychavské skalky a v záujmových lokalitách), a zachovať súčasnú výmeru nelesných a lesných biotopov európskeho alebo národného významu v celom ochrannom pásme NP Muránska planina.

Merateľný indikátor plnenia: zlepšený stav predmetov ochrany v ochrannom pásme NP, predovšetkým v rámci území sústavy Natura 2000

Operatívny cieľ 2.1:

V ochrannom pásme národného parku/CHVÚ Muránska planina – Stolica v rámci EFP 3.3

Na výmere 941,46 ha zachovať biotop Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, a biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, a biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznorodá veková štruktúra a bez nepôvodných druhov

Hniezdne možnosti (vrátane dostatku dutinových stromov) pre druhy vtákov bocian čierny (*Ciconia nigra*) pre 11 hniezdiacich párov, d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) v počte viac ako 60 párov, tesár čierny (*Dryocopus martius*) viac ako 60 párov, d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) a d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*) viac ako 60 párov, jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*) viac ako 300 párov, kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*) viac ako 110 párov, kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) – obsadených 40 – 50 teritórií, lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*) – zachovaných 20 párov, muchárik bieločrký (*Ficedula albicollis*) viac ako 1000 párov, muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) viac ako 400 párov, orol kriľavý (*Aquila pomarina*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*) aspoň pre 3 páry druhu, sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) pre 5 – 10 hniezdiacich párov, sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) pre 35 párov, hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*) pre 15 hniezdiacich párov, výr skalný (*Bubo bubo*) pre 3 – 5 hniezdiacich párov, žlna sivá (*Picus canus*) viac ako 50 párov, žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*) viac ako 200 párov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov.

Potravné, úkrytové a hniezdne lokality pre lokality hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*) pre 20 – 30 jedincov kohútov v území.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu

Potravné a úkrytové možnosti druhov medveď hnedý (*Ursus arctos*) pre 50 jedincov, vlk dravý (*Canis lupus*) pre cca 8 jedincov, rys ostrovid (*Lynx lynx*) pre 10 jedincov, podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*) pre cca 50 jedincov, podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) pre 300 jedincov, podkovár južný (*Rhinolophus euryale*) a netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) pre cca 100 jedincov, netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) pre cca 50 jedincov, netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*) pre cca 10 jedincov, netopier ostrouchý (*Myotis blythi*) pre 200 jedincov, netopier obyčajný (*Myotis myotis*) pre cca 200 jedincov, netopier čierny (*Barbastella barbastellus*) pre cca 600 jedincov, netopier brvitý (*Myotis emarginatus*) do 50 jedincov, hraboš tatranský (*Microtus tatricus*) pre 20 jedincov.

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhov

Dostatok mŕtveho dreva, ktoré vytvára podmienky pre zachovanie populácie druhu *Buxbaumia viridis* a druhov bezstavovcov fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurontina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*)

Merateľný indikátor: početnosť a prezencia druhov

Opatrenie 2.1.1		Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov a druhov vtákov – Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls8 (vyskytujúcich sa v rámci EFP 3.3)					
		Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 800 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.1.1.1	Prírode blízke obhospodarovanie lesa s najmenejšími hospodárskymi spôsobmi	Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls8	zlepšený stav biotopov; prírode blízke obhospodarovanie sa realizuje na min. 60 % rozlohy EFP 3.3	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.4
2.1.1.2	Dohodnutie režimu ochrany hniezdiska s dotknutou lesnou správou. Opatrenie spočíva v ponechaní hniezdného stromu a okolitého porastu (skupín stromov) po zhodnotení hniezdného biotopu na základe terénnej obhliadky za účelom ochrany hniezdiska, nastavenie režimu kľudu v hniezdnom období, nastavenie špeciálneho režimu hospodárenia (výberkový, účelový), vyhlásenie ochrannej zóny	Dravce a dutinové hniezdiče a <i>Ciconia nigra</i>	stabilné hniezdenie na hniezdných lokalitách	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2, 3.1

Operatívny cieľ 2.2:

V ochrannom pásme národného parku v SKUEV0204 Homoľa v rámci EFP 2

Na výmere 5,5 ha zachovať biotop Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy a Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy a Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

<p>Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznorodá veková štruktúra porastu a bez nepôvodných druhov</p> <p>Dostatok mŕtveho dreva, ktoré vytvára podmienky pre zachovanie populácie druhu <i>Buxbaumia viridis</i> v počte min. 10 výtrusníc.</p> <p>Merateľný indikátor: početnosť a prezencia druhu</p>							
Opatrenie 2.2.1	Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls5.1, Ls5.4 a k zlepšeniu stavu biotopu druhu <i>Buxbaumia viridis</i>						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov (približovanie sa k stavu prirodzených lesov) a zachovaný / zlepšený stav biotopu druhu <i>Buxbaumia viridis</i>						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.2.1.1	Iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) Lesy v chránených územiach	Ls5.1, Ls5.4	zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku obnovy PSL)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2
2.2.1.2	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah) – a to v porastoch (resp. v častiach), kde si to vyžaduje stav dotknutého predmetu ochrany (stav druhu)	Ls5.1, Ls5.4 / <i>Buxbaumia viridis</i>	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia; v biotopoch sa vyskytujú (stabilné) populácie dotknutých druhov a stav ich biotopov je udržaný, príp. zlepšený	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2
2.2.1.3	Jemné spôsoby obhospodarovania (účelový výber jednotlivý, prebierka) bez realizovania obnovy) – zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesného biotopu – a to v tých častiach porastu, kde je takéto opatrenie nevyhnutné (z hľadiska zlepšenia stavu daného biotopu) ale zároveň, kde sa nevyskytuje iný predmet ochrany (dotknutý chránený druh), pre ktorý by takéto opatrenia spôsobovali zhoršovanie početnosti či zhoršenie stavu jeho biotopu	Ls5.1 (Ls5.4)	zlepšený stav biotopov; (v západnej časti SKUEV Homoľa je zlepšená štruktúra lesného porastu)	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2
<p>Operatívny cieľ 2.3:</p> <p>V ochrannom pásme národného parku v SKUEV0204 Homoľa v rámci EFP 5</p> <p>Na výmere 0,3 ha zachovať biotop Kr6 (40A0) Xerothermné kroviny</p> <p>Merateľný indikátor: výmera v hektároch</p> <p>Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotop Kr6 (40A0) Xerothermné kroviny s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.</p> <p>Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov biotopu v zmysle Katalógu biotopov, bez nepôvodných druhov</p>							

Opatrenie 2.3.1	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu krovinných biotopov						
Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav krovinných biotopov							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity – na výmere min. 0,01 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.3.1.1	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania nežiadúcimi drevinami) = výrub drevín, ktoré nie sú charakteristické pre daný krovinný biotop (napr. výrub drevín, ktoré sú charakteristické pre stromovú etáž)	Kr6	zachovaný alebo zlepšujúci stav daného krovinného biotopu; manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín boli realizované; v biotope sa nenachádzajú dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopu	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
<p>Operatívny cieľ 2.4: V ochrannom pásme národného parku v SKUEV0728 Podpoľana v rámci EFP 4 Na výmere 0,15 ha zachovať biotop Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská a na 0,005 ha biotop Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach Merateľný indikátor: výmera v hektároch</p> <p>Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotop Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská a Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach s minimálnym výskytom nepôvodných druhov. Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov biotopu v zmysle Katalógu biotopov, bez nepôvodných druhov</p> <p>Udržanie sukcesných drevín v zastúpení max. 15 % z lokality Merateľný indikátor: percento sukcesných drevín</p>							
Opatrenie 2.4.1	Pravidelná starostlivosť o travinné a travinno-bylinné biotopy						
Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný stav travinných biotopov; travinné a travinno-bylinné biotopy sú pravidelne obhospodarované, bez známkov eutrofizácie, sukcesie alebo degradácie, bez výskytu invázijských druhov na zachovanej výmere							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 0,1 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.4.1.1	Pravidelné ručné kosenie mokrad'ových biotopov (slatín, rašelinísk, podmáčaných lúk a pramenísk) 1 až 1–2 krát za rok s následným odstránením biomasy (odvoz vyhrabanej biomasy/sena); kosenie realizovať v júni–júli (auguste) <i>Poznámka:</i> Kosenie – kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovinořezom;.	Ra3, Lk6,	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; udržaný alebo zlepšený stav mokrad'ových biotopov	2020 – 2049 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

2.4.1.2	Pravidelné *ručné kosenie 1 krát za 1–2 roky s následným odstránením biomasy; kosenie realizovať v júli –auguste * Kosenie kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovinorezom	Lk5	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; udržiavaný alebo zlepšený stav mokraďových biotopov	2020 – 2049 (každý druhý rok)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.4.1.3	Kosenie trstinových porastov (trstiny*) 3 krát za rok s následným odstránením biomasy; kosenie realizovať v máji (júni), júli a v auguste (septembri) * Ide o trstiny, ktoré sa vytvorili (narástli) na rašeliniskových biotopoch; cieľom viacnásobného kosenia je potlačiť porasty trstiny (potlačiť biotop Lk11) a obnoviť rašeliniskové (Ra3) alebo iné mokraďové (Lk5, Lk6) biotopy; kosenie realizovať kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovinorezom - lokalita Havraník	Ra3, Lk5, Lk6	zlepšený /obnovený stav pôvodne sa vyskytujúcich biotopov; na biotope nie sú známky degradácie, biotop ďalej nezarastá trstinou, badaťelný je ústup trstiny (dochádza k zmenšovaniu plochy porastov s trstinou)	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

Operatívny cieľ 2.5:

V ochrannom pásme národného parku v PR Zdychavské skalky v rámci EFP 2

Zachovať výmeru min. 0,5 ha biotopu Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotop Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznoveké porasty, bez nepôvodných druhov

Udržanie biotopu a tým populácie druhu rozchodník ročný (*Sedum annuum*).

Merateľný indikátor: výskyt

Opatrenie 2.5.1		Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov					
		Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 0,5 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.5.1.1	Jemné spôsoby obhospodarovania (účelový výber) – zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesného biotopu – a to v tých častiach porastu, kde je takéto opatrenie nevyhnutné (z hľadiska zlepšenia stavu daného biotopu) ale zároveň, kde sa nevyskytuje iný predmet ochrany (dotknutý chránený druh), pre ktorý by takéto opatrenia	Ls5.1	zlepšený stav lesného biotopu	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

	spôsobovali zhoršovanie početnosti či zhoršenie stavu jeho biotopu						
2.5.1.2	Účelový výber zameraný na zlepšenie biotopu <i>Sedum annuum</i> ; bude sa realizovať na skalnatých častiach s (potenciálnym) výskytom <i>Sedum annuum</i> – za účelom presvetlenia („odkrytia skál“), t.j. zlepšenie svetelných pomerov pre daný druh	<i>Sedum annuum</i>	stabilizovaná mikropopulácia druhu <i>Sedum annuum</i>	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Operatívny cieľ 2.6:

V ochrannom pásme národného parku v záujmových lokalitách (Magura, Pod Ždiarikom) v rámci EFP 3.1

Zachovať výmeru 20 ha biotopov Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy a Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotop Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy a Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznoveké porasty, bez nepôvodných druhov

Opatrenie		Bezzásahový režim v lesných biotopoch					
2.6.1		Merateľný ukazovateľ plnenia: priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.6.1.1	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah)	Ls4, Ls5.1	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	1

Operatívny cieľ 2.7:

V ochrannom pásme národného parku v záujmových lokalitách (Psica, Veľká Smrekovica a Malá Smrekovica) v rámci EFP 3.1

Zachovať výmeru (350 ha) komplexu biotopov Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové a Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné, a biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy

Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotop Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové a Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné, a biotopu národného významu Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznoveké porasty, bez nepôvodných druhov

Potravné, úkrytové a hniezdne lokality pre lokality hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*) pre 20 – 30 jedincov kohútov v území a tetraova hol'niaka (*trao tetrix*).

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu

<p>Zachovanie minimálne 60 % porastov starších ako 80 rokov v rámci lesného celku. Merateľný indikátor: percento porastov starších ako 80 rokov</p> <p>Minimalizovať aplikáciu chemických látok v lokalitách s výskytom hlucháňa hôrneho (<i>Tetrao urogallus</i>) Merateľný indikátor: výskyt</p> <p>Minimalizovať rušenie populácií druhu hlucháňa hôrneho (<i>Tetrao urogallus</i>). Merateľný indikátor: činnosti rušiace populácie mimo hniezdného obdobia</p>							
Opatrenie 2.7.1		<p>Špeciálne lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls8, Ls9.1 a Ls9.2 a k zlepšeniu stavu biotopu druhov hlucháň hôrny (<i>Tetrao urogallus</i>) a tetrov hoľniak (<i>Tetrao tetrix</i>)</p> <p>Merateľný ukazovateľ plnenia: zvýšená populácia druhov – dosiahnutý stav B ich populácií, priaznivý stav lesných biotopov</p>					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.7.1.1	Pri obnovnej ťažbe zabezpečiť, aby zostalo zachovaných minimálne 60 % porastov starších ako 80 rokov	<i>Tetrao urogallus</i>	minim. 60 % porastov nad 80 rokov v rámci LC	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.7.1.2	Vykonávať obnovu všetkých porastov (s výnimkou spracovania kalamít) najmä výberkovým hospodárskym spôsobom, účelovým hospodárskym spôsobom a pri použití maloplošného clonného rubu hlavne skupinovým a skupinovitým clonným rubom. Pre obnovu všetkých porastov vypracovať projekt obnovy so zapracovaním topických a trofických požiadaviek hlucháňa hôrneho.	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšená štruktúra porastov	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.7.1.3	Pri manažmente lesa v porastoch vo veku do 50 rokov, kde je to možné uplatňovať opatrenia hlucháňovi priateľského manažmentu lesa: 1. v štádiu rúbaň až mladina – podporovať prirodzené zmladenie, ponechávať jarabinu a iné pionierske dreviny (jarabinu ponechávať aj v starších porastoch), presvetlenie hlúčikov a vytváranie liniek	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšená štruktúra porastov	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	2. porasty určené na prebierku – vykonávať s dostatočnou intenzitou, aby sa dosiahlo zakmenenie max. 0,7, pre podporu čučoriedkových zárastov vytvárať čistiny (porastové medzery), udržiavať jarabinu, prímiesové dreviny						
2.7.1.4	Vylúčenie aplikácie chemických prípravkov v boji so škodlivými činiteľmi (pestícídv a insektícídv)	<i>Tetrao urogallus</i>	dostatok potravy – hmyzu pre druh	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.7.1.5	Zvyšovanie rubnej doby a predĺžovanie obnovnej doby, ponechanie časti stojacich živých stromov na holine, fragmentov cenných porastov, zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy	<i>Tetrao urogallus</i>	zlepšená štruktúra porastov	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.7.1.6	Nepodporovať sústredovanie divej zveri vo forme zakladania krmovnísk	<i>Tetrao urogallus</i>	minimalizovanie rušenia a poškodenia hniezd	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.7.1.7	Vylúčiť vyhliadkové lety, paragliding a používanie dronov, cyklotrasy a minimalizovať turistické chodníky (dočasná uzávera)	<i>Tetrao urogallus</i>	minimalizovanie rušenia v čase toku a vyvážania mlád'at	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.7.1.8	Identifikácia a vyznačovanie mravenísk v lesných porastoch a ich ochrana v procese vykonávania lesohospodárskych zásahov	<i>Tetrao urogallus</i>	dostatok potravy – hmyzu pre druh	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.7.1.9	Časovo-priestorové obmedzenie vykonávania lesohospodárskych zásahov - v čase toku (obdobie február) nevykonávať lesohospodársku činnosť v blízkosti tokanísk (minimálne 1 km v okruhu od tokaniska) a v čase výchovy a vyvážania mlád'at (marec až august) obmedziť lesohospodársku činnosť na minimum (lesohospodárska činnosť by mala prebiehať na 15% územia)	<i>Tetrao urogallus</i>	minimalizovanie rušenia v čase toku a vyvážania mlád'at	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

Operatívny cieľ 2.8:

V ochrannom pásme národného parku v záujmových lokalitách (Alúvium Rácovho potoka, Župkova Magura, Remetisko, Rangaska) v rámci EFP 3.1 Zachovať výmeru (160 ha) komplexu biotopov Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy a Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy
Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotop Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy a Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov biotopu v zmysle Katalógu biotopov, rôznoveké porasty, bez nepôvodných druhov

Zachovaný výskyt druhu tis obyčajný (*Taxus baccata*) v porastoch (v záujmovej lokalite Župkova Magura), ochrana pred jeho poškodzovaním

Merateľný ukazovateľ: početnosť druhu

Zachovanie minimálne 60 % porastov starších ako 80 rokov v rámci lesného celku.

Merateľný indikátor: percento porastov starších ako 80 rokov

Udržiavanie mŕtveho dreva v porastoch ako podmienka zachovania populácie druhu kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*) aspon 20 kmeňov na hektár.

Merateľný indikátor: výskyt druhu, podiel mŕtveho dreva v porastoch

Opatrenie 2.8.1	Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls4, Ls5.1, Ls5.4 a k zlepšeniu stavu biotopov druhov <i>Buxbaumia viridis</i> a <i>Taxus baccata</i>						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšený stav lesných biotopov stabilizovaná, príp. zvyšujúca sa početnosť (populácia) druhov <i>Buxbaumia viridis</i> a <i>Taxus baccata</i>						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.8.1.1	Iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) Lesy v chránených územiach	-	zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.8.1.2	Rokovanie so ZMOS v súvislosti s iniciáciou zmeny kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia	-	zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.8.1.3	Žiadny manažment v lesných biotopoch v porastoch, kde si to vyžaduje stav dotknutého predmetu ochrany (stav druhu)	Ls1.4, Ls4, Ls5.1, Ls5.4 / <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Taxus baccata</i>	udržaný alebo zlepšený stav biotopov a biotopov druhov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1
2.8.1.4	Jemné spôsoby obhospodarovania (účelový výber jednotlivý, prebierka) – zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesného biotopu – a to v tých častiach porastu, kde je takéto opatrenie nevyhnutné (z hľadiska zlepšenia stavu daného biotopu) ale	Ls5.1, Ls5.4	zlepšený stav biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	3.1

	zároveň, kde sa nevyskytuje iný predmet ochrany (dotknutý chránený druh), pre ktorý by takéto opatrenia spôsobovali zhoršovanie početnosti či spôsobovali zhoršenie stavu jeho biotopu						
<p>Operatívny cieľ 2.9: V ochrannom pásme národného parku v záujmových lokalitách v rámci EFP 4 Zachovaná nezmenšujúca sa výmera (440 ha) nelesných biotopov Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská a, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch</p> <p>Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk2 Horské kosné lúky, Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská a, Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz s minimálnym výskytom nepôvodných druhov. Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra bez sukcesných drevín a bez nepôvodných druhov</p> <p>Udržavanie sukcesie v rámci biotopov v maximálnom zarastení 15 % z plochy biotopu, za ponechania starších solitérnych jedincov. Merateľný indikátor: percento drevín, zachované solitéry</p> <p>Zabezpečenie starostlivosti o lúčne biotopy mozaikovito, postupným zabezpečením starostlivosti, s dôrazom na zabezpečenie podmienok pre zachovanie populácií druhov živočíchov <i>Crex crex</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Saxicola torquata</i>, <i>Spermophilus citellus</i>, <i>Maculinea rebeli</i>, <i>Maculinea teleius</i>, <i>Lycaena dispar</i>, <i>Euplagia quadripunctaria</i> a druhu rastliny zvonček hrubokoreňový (<i>Campanula serrata</i>) Merateľný indikátor: rôzne termíny kosenia, početnosť populácií druhov</p> <p>Minimalizovanie hnojenia anorganickými hnojivami a aplikácia chemických látok Merateľný indikátor: nezmené druhové zloženie typických druhov pre biotopy, prezencia druhov hmyzu na lokalitách</p> <p>Na lokalitách výskytu druhu <i>Spermophilus citellus</i> starostlivosť taká, aby bol udržiavaný nízky trávnatý porast. Merateľný indikátor: výskyt druhu</p>							
Opatrenie 2.9.1	Pravidelná starostlivosť o travinné a travinno-bylinné biotopy Merateľný ukazovateľ plnenia: udržiavané a obhospodarované travinné biotopy						

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 200 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.9.1.1	Pravidelné ručné kosenie lesných lúk s travinnými biotopmi 1 až 2 krát za rok s následným odstránením biomasy (odvoz vyhrabanej biomasy alebo vysušeného sena); kosenie realizovať v júni-júli <u>Poznámky k opatreniu v zónach B a C:</u> - Kosou alebo ručnou motorovo kosačkou; okrajové časti so starinou sa odporúča vykosiť krovinorezom <i>odporúčaná (nepovinná) spôsob kosenia [z hľadiska ochrany travinných biotopov a druhov na ne viazaných je ručné kosenie lepšie než kosenie traktorovou kosačkou]</i>	Lk1, Lk2, Lk3, Lk6	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; vykosené sú aj okrajové časti lúk; udržaný alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.2	Výrub (novonaletých) sukcesných drevín na lúkach a pasienkoch <u>Poznámka:</u> na lúkach/pasienkoch sa budú ponechávať solitérne staršie/staré jedince smrekov (príp. staršie skupinky smrekov - na Stolici; ide najmä o smrek narastené hrúžením), briez, rakýť alebo iných druhov drevín (hlohy, ruže šípové)	Tr1, Tr1.1, Tr8 <i>Crex crex, Lanius collurio, Saxicola torquata, Spermophilus citellus, Maculinea rebeli, Maculinea teleius, Meloë brevicollis, Poecilus kugelanni, Semanotus ruscicus ruscicus, Tetrao tetricus</i>	Biotop bez nežiadúcej sukcesie – bez mladých náletov a zárastov drevín, avšak na lokalite sa vyskytujú staré solitérne stromy a príp. aj iné jedince drevín (napr. hlohy, ruže šípové)	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.3	Pravidelné traktorové kosenie lúk a pasienkov – 1 až 2 krát za rok (s následným odstránením biomasy; odvoz vyhrabanej biomasy/sena – až po jeho presušení) s extenzívnym pasením (dopásanie, prepásanie) po (prvej) kosbe. <u>Poznámky:</u> V mokradných biotopoch (Lk6) je pasenie vylúčené (v zmysle PRV), avšak v niektorých prípadoch (na niektorých lokalitách) je možné povoliť prepásanie – po dohode so Správou NP Muránska planina	Lk1, Lk2, Lk3, Lk6, Tr1, Tr5, Tr6	každoročne pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; zlepšený stav biotopov	2020 – 2049 (každoročne)	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.4	Pravidelná extenzívna pastva lúk a pasienkov hovädzím dobytkom, ovcami alebo inými hospodárskymi zvieratami <u>Poznámka:</u> Na horských kosných lúkach (biotop Lk2) je pasenie vylúčené (v zmysle	Lk1, (Lk2), Lk3 Tr8,	každoročne vypasený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; biotop nie je prepasený a ani inak	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

	PRV), avšak v niektorých prípadoch (na niektorých lokalitách) je možné povoliť pasenie koňmi – po dohode so Správou NP Muránska planina (ak nie je možné zabezpečiť obhospodarovanie kosením).		pasením zdegradovaný alebo poškodený; udržaný alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov				
2.9.1.5	Extenzívne pasenie hospodárskych zvierat - so stádlením a košarovaním (s každodenným prekladaním košiarov)	Lk1, Lk3, Tr8	biotop je vypasený; biotop nie je po košarovaní prepasený a ani inak zdegradovaný alebo poškodený; udržaný alebo zlepšený stav travinných biotopov	2020 – 2049 (každoročne)	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.6	Mulčovanie pasienkov s výskytom bodliakov, malinčia a náletov drevín. <u>Poznámky:</u> Mulčovanie realizovať len ako doplnkové/obnovné opatrenie na pasienkoch, resp. ich častiach so zhoršeným stavom (výskyt bodliakov, malinčia a náletov); mulčovanie je v takomto prípade potrebné realizovať min. 2 krát za rok, pričom prvý krát v júni (pred kvitnutím bodliakov) Pri mulčovaní nesmie dôjsť k poškodeniu drobných kričkov – čučoriedky a vresu, ktoré sú súčasťou kričkových spoločenstiev (Kr1, A19)!	(Lk1), Lk3, Tr8, <i>Crex crex</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Saxicola torquata</i> , <i>Spermophilus citellus</i> , <i>Maculinea rebeli</i> , <i>Maculinea teleius</i>	pasienky sú pomulčované – bez existencie bodliakov, malinčia alebo mladých náletov drevín	2020 – 2049 (podľa potreby)	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.7	Pravidelné ručné kosenie mokraďových biotopov (slatín, rašelinísk, podmáčaných lúk a pramenísk) 1 až 1–2 krát za rok s následným odstránením biomasy (odvoz vyhrabanej biomasy/sena); kosenie realizovať v júni–júli (auguste) <u>Poznámka:</u> Kosenie – kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovínorezom; na určitých miestach – napr. na lokalite Havraník – je možné za určitých podmienok, po dohode so Správou NP Muránska planina, kosiť aj ľahkou traktorovou kosačkou (ak by takéto kosenie nemalo negatívny vplyv na priaznivý stav biotopov – najmä rašeliniskových).	Ra3, Ra6, Lk6, Lk10	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie; udržaný alebo zlepšený stav mokraďových biotopov	2020 – 2049 (každoročne)	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.8	Pravidelné *ručné kosenie 1 krát za 1–2 roky s následným odstránením biomasy; kosenie realizovať v júli –auguste	Lk5	pokosený biotop, bez (nahromadenej) stariny a nežiadúcej sukcesie;	2020 – 2049 (každý druhý rok)	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

	* Kosenie kosou, ručnou motorovou kosačkou alebo krovinoresom		udržaný alebo zlepšený stav mokrad'ových biotopov				
2.9.1.9	Vylúčenie premeny TTP na ornú pôdu	<i>Crex crex, Lanius collurio, Saxicola torquata, Spermophilus citellus, Maculinea rebeli, Maculinea teleius, Meloë brevicollis, Poecilus kugelanni, Semanotus ruscicus ruscicus</i>	výmera TTP sa nemení	2020 – 2049 (podľa potreby)	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.10	Ponechanie menších častí plôch (5% celkovej manažovanej plochy) každoročne bez manažmentu (kosby a pastvy) s podmienkou striedania týchto plôch v jednotlivých rokoch	<i>Crex crex, Lanius collurio, Saxicola torquata, Spermophilus citellus, Maculinea rebeli, Maculinea teleius</i>	udržaný alebo zlepšujúci sa stav druhov vtákov	2020 – 2049 (podľa potreby)	Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4
2.9.1.11	Kosenie lokality pred 30. júnom alebo až po 20. auguste. Uprednostniť kosenie lištovou kosačkou, v prípade rotačnej kosačky kosiť na vyššie strnisko, aby nedošlo k zničeniu hniezd mravcov rodu <i>Myrmica</i> , ktoré sú nízke, ploché, tvorené nánosmi kyprej hliny, obyčajne pod 5 cm výšky	<i>Maculinea teleius</i>	udržaný alebo zlepšujúci sa stav	2020 – 2049 (podľa potreby)	Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4

Operatívny cieľ 2.10:

V ochrannom pásme národného parku v záujmových lokalitách v rámci EFP 5

Zachovaná nezmenšujúca sa výmera (min. 2 ha) lesných biotopov Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, a (0,01 ha) nelesného biotopu Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách

Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.

Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra a bez nepôvodných druhov

Zachovaná nezmenšujúca sa výmera (80 ha) nelesných biotopov Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, biotopov národného významu, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny

Merateľný ukazovateľ: výmera v hektároch

<p>Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, biotopov národného významu, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny s minimálnym výskytom nepôvodných druhov. Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra a bez nepôvodných druhov</p> <p>Udržavanie sukcesie v rámci biotopu Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte v maximálnom zarastení 15 % z plochy biotopu, za ponechania všetkých starších solitérnych jedincov (v prípade ich obnovy). Merateľný indikátor: percento drevín, zachované solitéry</p> <p>Zabezpečenie starostlivosti s cieľom udržania maxim. 15 % zarastenia lokality druhu rozchodník ročný (<i>Sedum annuum</i>). Merateľný indikátor: výskyt druhu, percento drevín</p>							
Opatrenie 2.10.1	Udržanie lesných a vybraných nelesných biotopov bez manažmentu a zásahov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov, udržaný stav nelesných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 5 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.10.1.1	Žiadny manažment v biotope (bezzásah)	Ls1.3, Ls1.4. (Ls1.1, Ls7.4)	udržaný stav biotopu; v poraste sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
2.10.1.2	Žiadny manažment v nelesných biotopoch (bezzásah; ak si daný stav biotopu nevyžaduje opatrenia na zlepšenie stavu)	Pr2	udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v biotopoch sa nevykonávajú žiadne opatrenia	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
Opatrenie 2.10.2	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu krovinových biotopov, nelesných biotopov a biotopu druhu <i>Sedum annuum</i>						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav krovinových biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 30 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.10.2.1	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania nežiadúcimi drevinami) = výrub drevín, ktoré nie sú charakteristické pre daný krovinový biotop (napr. výrub drevín, ktoré sú charakteristické pre stromovú etáž) Poznámka: Na miestach (najmä alúviá tokov), kde dochádza k zhoršovaniu stavu krovinových vrúb, zapríčinenú sukcesiou smerujúcou k vzniku jelšín (Ls1.3, Ls1.4), výrub sa nebude realizovať (biotopy Ls1.3, Ls1.4 sú	Kr7	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav daných krovinových biotopov; manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín boli realizované; v biotope sa nenachádzajú dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopu	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5

	z hľadiska ochrany prioritné!						
2.10.2.2	Výrub sukcesných drevín (na zarastajúcich častiach)	Tr8	zachovaný – nezhoršujúci sa stav biotopu; biotop nezarastá drevinami	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
2.10.2.3	Výrub sukcesných drevín na zarastajúcich skalnatých častiach s výskytom rozchodníka ročného (<i>Sedum annuum</i>)	<i>Sedum annuum</i>	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav biotopu druhu; biotop nezarastá drevinami	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5
Opatrenie 2.10.3	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav biotopov a biotopov druhov rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 5 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.10.3.1	Likvidácia invázných drevín (<i>Robinia pseudoaccacia</i>) injekciou s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	5

Operatívny cieľ 2.11:

V ochrannom pásme národného parku v záujmových lokalitách v rámci EFP 6
Zachovať nezmenený charakter a kontinuitu vodných tokov bez úprav toku na celej dĺžke.
Merateľný indikátor: neupravený tok, bez výrazných zmien v meandrovaní toku

Zachované brehové porasty pozdĺž celého toku, ktoré tvoria biotop európskeho významu Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy na výmere 18 ha
Merateľný indikátor: výmera v hektároch

Zachovaná štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy, Br6 Brehové porasty deväťsilov, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach a Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.
Merateľný indikátor: výskyt len pôvodných druhov každého biotopu v zmysle Katalógu biotopov, zachovaná štruktúra porastov a bez nepôvodných druhov

Potravné a úkrytové lokality druhu *Lycaena dispar*, *Carabus variolosus*, *Neomys fodiens*, *Neomys anomalus*, *Lutra lutra*, *Ciconia nigra* v okolí vodných tokov.
Merateľný ukazovateľ: prezencia druhu

Potravné a úkrytové lokality druhu *Eudontomyzon danfordi*.
Merateľný ukazovateľ: prezencia druhu

Kvalita vodných tokov je bez výrazných zmien, čo vytvára podmienky pre zachovanie druhu *Eudontomyzon danfordi* a *Lutra lutra*.
Merateľný ukazovateľ: kvalita vody v dobrom stave

Dostatočné zarybnenie vodných tokov ako potravná báza pre druh <i>Lutra lutra</i> a <i>Ciconia nigra</i> . Merateľný ukazovateľ: množstvo rýb							
Opatrenie 2.11.1 Zachovanie prirodzeného charakteru vodných tokov a brehových porastov Merateľný ukazovateľ plnenia: priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity – na výmere min. 10 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.11.1.1	Žiadne terénne zásahy do koryta tokov v zóne A, v zóne B a C len nevyhnutné zásahy protipovodňovej ochrany po dohode správcu vodného toku so ŠOP SR	Ls1.4, Br6, Lk5, Lk6, <i>Carabus variolosus</i> , <i>Cordulegaster bidentata</i> , <i>Eudontomyzon danfordi</i> , <i>Neomys fodiens</i> , <i>Neomys anomalus</i> , <i>Lutra lutra</i>	do koryt tokov sa nezasahuje; nerealizujú sa žiadne úpravy v tokoch; zachované prirodzene meandrujúce toky so zachovanými brehovými porastami a bylennými aluviálnymi spoločenstvami	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	rozpočet	6
2.11.1.2	Pri obhospodarovaní v lesných porastoch zamedziť zasahovaniu (napr. približovanie dreva, vchádzanie technikou) do dotknutých pramenísk, vysokobylenných a aluviálnych spoločenstiev, ktoré sú súčasťou lesných porastov	Ls1.4, Br6, Lk5, Lk6, <i>Carabus variolosus</i> , <i>Cordulegaster bidentata</i> , <i>Eudontomyzon danfordi</i> , <i>Neomys fodiens</i> , <i>Neomys anomalus</i> , <i>Lutra lutra</i>	korytá tokov a predmetné biotopy sa mechanicky nenarušujú (prechádzaním mechanizmov alebo pri prípadnom vyťahovaní dreva); udržiavaný alebo zlepšený stav biotopov	2020 – 2049	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
2.11.1.3	Zachovanie lužných porastoch (lesné biotopy) na alúviu tokov	Ls1.3, Ls1.4, (Ls1.1) <i>Carabus variolosus</i> , <i>Eudontomyzon danfordi</i> , <i>Neomys fodiens</i> , <i>Neomys anomalus</i> , <i>Lutra lutra</i>	udržiavaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
Opatrenie 2.11.2 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných príbrežných/aluviálnych biotopov Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných aluviálnych biotopov							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 2 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.11.2.1	Výrub sukcesných drevín na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu (v dôsledku zarastania drevinami) = výrub sukcesných drevín v rámci bylinnej a krovinnej etáže	Br6, Lk5, Lk6,	zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných biotopov vyskytujúcich sa v A zóne, realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6

			mali negatívny vplyv na stav biotopov				
Opatrenie 2.11.3	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný alebo zlepšujúci sa stav biotopov a biotopov druhov rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min. 0,5 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.11.3.1	Likvidácia invázných drevín (<i>Robinia pseudoaccacia</i> , <i>Negundo aceroides</i>) injektážou s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6
2.11.3.2	Likvidácia invázneho pohánkovca japonského (<i>Fallopia japonica</i>) – injektážou s použitím schválených a registrovaných chemických látok pre územie Natura 2000 alebo zakrývaním porastov pohánkovca čiernou fóliou	všetky dotknuté biotopy	zrealizované ochranné opatrenia, invázne dreviny sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6

Kultúrno-historické využívanie a rekreácia

Dlhodobý cieľ 3:

Vytvoriť podmienky pre zachovanie kultúrno-historických hodnôt a pre trvaloudržateľné rekreačné využívanie regiónu bez nepriaznivého vplyvu na predmety ochrany.

Operatívny cieľ 3.1:

Zamedziť urbanizovaniu územia národného parku a zachovať špecifický a charakteristický krajinný ráz poľnohospodárskych častí územia, ktoré sú typické prítomnosťou usadlostí na existujúcej úrovni a striedaním viacerých významných krajinných prvkov, a to (polo)prírodných lúk a pasienkov so solitérnymi drevinami (najmä starými stromami), starých ovocných záhrad, existujúcich polí, nelesnej drevinovej vegetácie (remízok, zárastov krovin či fragmentov „sukcesných“ lesných porastov), pramenísk a iných mokradí a zachovanie abiotických javov a foriem reliéfu.

Merateľný indikátor plnenia: zachovaná súčasná zástavba obcí, osád na území národného parku, bez prvkov modernej architektúry a veľkých rekreačných centier na území národného parku, podpora tradičného obhospodarovania lúk, pasienkov

Opatrenie 3.1.1	Regulácia a usmernenie stavebnej činnosti						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný súčasný rozsah urbanizovania územia						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - výmera, kde je:	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.1.1	Umiestňovanie nových stavieb v území národného parku povoliť len na pozemky	-	zachovaný súčasný rozsah (z obdobia do r. 2019) urbanizovania územia	2020 – 2049	užívateľ	-	(4, 5) 7.5

	(miesta), s existujúcimi základmi alebo pozostatkami po starých stavbách. V urbanizovanom území - na lokalite Zbojská – umiestňovať stavby (resp. zväčšovať existujúce) len na ploche dotknutého EFP 7.5.		(zachované množstvo stavieb, vrátane stavieb na miestach bývalých stavieb) a zachovaný stav biotopov na existujúcej výmere				
3.1.1.2	Preferencia tzv. mäkkého turizmu, nie výstavba rozsiahlych areálov	-	turistické využívania územia vhodné pre dané prírodné prostredie, zachovávajúce charakter krajiny	2020 – 2049	Užívateľia, vlastníci, Správa NP Muránska planina	-	-
Opatrenie 3.1.2	Uplatňovanie technických požiadaviek na zachovanie miestnej pôvodnej architektúry						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie pôvodného architektonického štýlu objektov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.2.1	Zmapovanie pôvodných objektov miestnej architektúry so zameraním na vytvorenie dokumentácie – prehľadu rozmiestnenia objektov v rámci NP, použitie stavebných materiálov jednotlivých objektov, prehľad architektonického vzhľadu jednotlivých objektov hospodárskych budov (stajňa, humno, chlievik, kurín, senník, stodola), objekty slúžiace na bývanie (chyžky)	-	identifikovaný výskyt významných objektov pôvodnej architektúry, databáza	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.5
3.1.2.2	Pri rekonštrukcii stavieb, príp. pri výstavbe nových objektov zabezpečiť zachovanie tradičnej architektúry daného územia; použiť tradičné prírodné materiály – drevo a miestny kameň	-	v rámci stanovísk Správy NP Muránska planina k stavebnej činnosti sú uvedené podmienky, dodržaním ktorých je zachovanie pôvodnej architektúry dotknutých stavieb. Vzhľad rekonštruovaných objektov / nových stavieb zodpovedá pôvodnej architektúre územia; použité sú tradičné prírodné materiály – drevo a kameň.	2020 – 2049	vlastník	-	7.5
Opatrenie 3.1.3	Podpora individuálneho hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, chov tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: Zachovanie individuálneho hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, zachovanie tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat, udržiavanie pasienkovej krajiny v okolí sídiel						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - výmera, kde je/počet:	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

3.1.3.1	Hospodárenie v rámci súkromných pozemkov s ornou pôdou (sadenie napr. zemiakov, fazule, kapusty, ovsu a raže) a trvalými trávnyimi porastami využívanými na kosenie (ručne) a sušenie sena a pasenie hospodárskych zvierat	-	obhospodarovanie krajiny súkromnými osobami, miestnymi obyvateľmi	2020 – 2049	Vlastníci, užívatelia	-	4, 5, 7.3, OP NP
3.1.3.2	Chov plemien oviec valaška, cigája Chov plemien kôz bielej krátkosrstej a hnedej krátkosrstej Chov plemien HD slovenský pinzgauský dobytok a slovenský strakatý dobytok Chov plemien koní hucul a Norik muránskeho typu	-	pretrvávajúci chov pôvodných druhov hospodárskych zvierat	2020 - 2049	Vlastníci, užívatelia	-	4, 5, 7.3 OP NP
Opatrenie 3.1.4	Opatrenia vedúce k podpore a k zachovaniu starých odrôd ovocných vysokokomenných stromov rastúcich a pestovaných v území						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachované pestovanie (lokálnych) starých odrôd ovocných stromov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity - na výmere min 20 ha	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.4.1	Zmapovanie (so zameraním) a dokumentácia existujúcich starých ovocných stromov	-	staré ovocné stromy sú zmapované; súčasťou ich evidencie a dokumentácie je aj ich zameranie GPS prístrojom a urobená je fotodokumentácia plodov	2020 – 2028	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	Všetky
3.1.4.2	Rokovanie s odborníkmi zaoberajúcimi sa pomológiou o spolupráci pri determinovaní odrôd ovocných stromov, rastúcich v území	-	zrealizované rokovanie s odborníkmi na pomológiu (napr. aj v rámci Fakulty ekológie TU vo Zvolene) a je dohodnutá spolupráca	2020 – 2028	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
3.1.4.3	Determinácia jednotlivých odrôd zmapovaných ovocných stromov pomológom	-	predmetné jedince sú podľa možnosti pomologicky determinované	2020 – 2030	Správa NP Muránska planina + zodpovedný pomológ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
3.1.4.4	Určenie najohrozenejších a najcennejších lokálne (či regionálne) pestovaných odrôd – v rámci zmapovaných ovocných stromov, príp. aj nových odrôd (miestnych semenáčov), ktoré je potrebné zachrániť a pestovať	-	sú určené najcennejšie odrody, ktoré je potrebné v území zachrániť a ďalej pestovať	2020 – 2030	Muránska planina + zodpovedný pomológ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
3.1.4.5	Výsadba vysokokomenných stromov (podpníkov) na vytypovaných miestach (v rámci existujúcich výsadiieb alebo na nových miestach*) a štepenie** zistených najohrozenejších / najcennejších odrôd do	*Tr1, Lk1, Lk3	výsadba vysokokomenných podpníkov je zrealizovaná (výmera)	2020 – 2049	Užívateľ + Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4, 5, 7.3

	<p>pripravených podpníkov. Poznámky: *v súlade s ochranou dotknutých biotopov **realizovať 2 r. po výsadbe podpníkov</p>						
3.1.4.6	Realizácia individuálnej ochrany vysadených stromov (s kolíkom a oplôtkom)	-	vysadené ovocné stromy sú ochránené proti škodami zverou; predmetné jedince sú vitálne a postupne odrastajú	2020 – 2049 (podľa výsadby)	Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4, 5, 7.3
Opatrenie 3.1.5	Manažmentové opatrenia vedúce k udržaniu a zlepšeniu stavu vybraných abiotických javov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný stav vybraných abiotických javov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.5.1	Starostlivosť o penovcové prameniská formou oplotenia, kosenie a výrub sukcesných drevín	Penovcové pramenisko, penovce, travertíny	zachovaný (alebo zlepšujúci sa) stav (na výmere min. 0,3 ha)	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
3.1.5.2	Využívanie a starostlivosť o Muránsky zlom, očistiť od zosuteného materiálu (miesto uloženia materiálu určia pracovníci Správy NP Muránska planina), výrub sukcesných drevín, označenie a údržba informačných tabúl	Muránsky zlom	odkrytý a označený Muránsky zlom.	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.3
3.1.5.3	Starostlivosť o kameňolomy	kameňolomy	kameňolomy bez nelegálnej ťažby a vyvezeného komunálneho a stavebného odpadu, novovytvorené a funkčné vodné plochy pre reprodukciu obojživelníkov, prípadne výsadba <i>Sedum album</i>	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.3
Operatívny cieľ 3.2:							
V areáli Muránskeho hradu zachovať prírodovedné hodnoty, poloprírodný charakter lokality a zároveň existujúci stav kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky – stredovekého hradu.							
Merateľný indikátor plnenia: zlepšenie stavu pozostatkov hradu (z hľadiska technického stavu a bezpečnosti) bez zhoršenia stavu biotopov a druhov							
Opatrenie 3.2.1	Náučné a rekreačné využívanie a ochrana hradného areálu s ohľadom na zachovanie prírodovedných a kultúrno-historických hodnôt (kultúrnej pamiatky)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: udrжанý stav biotopov a druhov rastlín a zachovaný alebo zlepšený technický stav kultúrnej pamiatky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

3.2.1.1	Zachovanie súčasných trás náučného chodníka v areáli Muránskeho hradu	-	zachovaný náučný chodník vo vyhovujúcom a funkčnom stave – s informačnými tabuľkami v dobrom stave	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
3.2.1.2	Údržba náučného chodníka sa bude realizovať v nasledovnom rozsahu: - kosenie na chodníku a v jeho blízkosti (do vzdialenosti max. 5 m od chodníka), výrub niektorých sukcesných drevín (mladé jedince) v priestore náučného chodníka (do vzdialenosti max. 5 m od chodníka), pričom sa budú realizovať výruby len drevín, ktoré boli opätovne zmladené po výruboch v období (2012-2016), prípadne iné mladé jedince - označené pracovníkom Správy NP Muránska planina (v nadväznosti na opatrenie 1.10.1.)	-	náučný chodník je udržiavaný a priechodný – je v prevádzkovom stave	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
Opatrenie 3.2.2	Realizácia záchranných a konzervačných prác v areáli Muránskeho hradu s ohľadom na zachovanie prírodovedných a historicko-pamiatkových hodnôt lokality						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovaný stav kultúrnej pamiatky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.2.2.1	Konzervačné práce múrov a objektov v areáli hradu realizovať spôsobom (metódy* a rozsah prác) len v súlade s usmernením a požiadavkami pamiatkového úradu <i>Poznámka:</i> Použitie tradičných postupov pri konzervácii múrov – s použitím vápennej malty	-	stavebné a konzervačné práce na hrade sú realizované v predpísanej kvalite a v súlade s požiadavkami pamiatkového úradu	2020 – 2049	užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2
3.2.2.2	Záchranné práce na kultúrnej pamiatke (stavebné a konzervačné, vrátane súvisiacich terénnych prác - pri/na múroch alebo objektoch) a súvisiace archeologicko-výskumné práce realizovať s dôrazom na predmety ochrany a záujmy ochrany prírody (výskyt chránených a ohrozených druhov rastlín) - na lokalite po dohode a len s odborným dozorom	Ls4, A13, Kr6, <i>Pulsatilla slavica,</i> <i>P. subslavica,</i> <i>Sorbus hazslinszkyana,</i> <i>Tephrosieris aurantiaca</i> a ostatné predmety ochrany (ohrozená	zachovaný stav predmetných biotopov a druhov, zachovaná početnosť chránených a ohrozených druhov, nedochádza k výrubu starých a starších stromov, v areáli hradu sú zachované špecifické mikroklimatické podmienky (svetelné a vlhkosť)	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	7.2

	pracovníka Správy NP Muránska planina (botanika a príp. aj s lichenológom)	lichenoflóra a chránené druhy rastlín)					
--	--	--	--	--	--	--	--

Výskum a monitoring							
Dlhodobý cieľ 4:							
Zvyšiť úroveň poznania jednotlivých predmetov ochrany a zabezpečiť ich ochranu.							
Merateľný indikátor plnenia: dostatok informácií o rozšírení a stave predmetov ochrany a inak významných druhov a biotopov							
Operatívny cieľ 4.1							
Zlepšiť poznanie chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v národnom parku, ako aj jeho ochrannom pásme.							
Merateľný indikátor plnenia: údaje o výskyte a stave predmetov ochrany, sústredené v databáze							
Opatrenie	Realizácia výskumov (botanické, fytoecologické, zoologické, geologické a geomorfologické ai.)						
4.1.1	Merateľný ukazovateľ plnenia: údaje o stave prítomnosti druhov a biotopov v sledovanom území						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.1.1	Inventarizačné výskumy osobitne chránených častí prírody a častí územia, kde sa doposiaľ žiadne výskumy nerealizovali	-	správy z inventarizačných výskumov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
Opatrenie	Pravidelné monitoringy druhov a biotopov						
4.1.2	Merateľný ukazovateľ plnenia: údaje o stave druhov a biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.2.1	Pravidelný monitoring nelesných biotopov európskeho a národného významu na existujúcich a prípadne novozaložených trvalo monitorovacích lokalitách (TML)	A13, A15, atď.	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (každé 4 roky)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
4.1.2.2	Monitoring lesných biotopov európskeho a národného významu na existujúcich a prípadne novozaložených TML	-	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina, výskumné inštitúcie, univerzity	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
4.1.2.3	Monitoring chránených druhov rastlín (predmetov ochrany) na existujúcich a prípadne novozaložených TML	<i>Adenophora liliifolia</i> , <i>Daphne arbuscula</i> , <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Corydalis capnoides</i> , <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Epipogium aphyllum</i> ,	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (každé 4 roky)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

		<i>Erythronium dnes-canis, Lycopodioides helveticum, Pulsatilla slavica, P. subslavica, Saxifraga wahlenbergii, Tephroses aurantiaca, a iné</i>					
4.1.2.4	Monitoring chránených druhov živočíchov (predmetov ochrany) na existujúcich a novozaložených TML	-	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (každé 4 roky)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
4.1.2.5	Monitoring ostatných – vybraných významných druhov rastlín a živočíchov (ostatné predmetov ochrany) na novozaložených TML	-	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (každé 4 roky)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
4.1.2.6	Monitoring biotopov chránených druhov živočíchov (predmetov ochrany) na existujúcich a novozaložených TML	-	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (každé 4 roky)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
4.1.2.7	Monitoring abiotických javov	-	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049 (podľa potreby)	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
4.1.2.8	Monitoring všetkých druhov vtákov ktoré sú predmetom ochrany	Všetky druhy vtákov	správy z monitoringov a/alebo záznamy v KIMS	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky
4.1.2.9	Zabezpečiť prieskum negatívnych faktorov vplyvajúcich na početnosť hlucháňa hôrneho za účelom upresnenia vhodných manažmentových opatrení	<i>Tetrao urogallus</i>	Zlepšenie stavu z kategórie C do kategórie B	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	1, 2, 3.1
4.1.2.10	Mapovanie a monitoring výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a živočíchov	-	Evidencia výskytu nepôvodných druhov	2020 – 2049	Užívateľ, Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky

Verejnosť a vzdelávanie

Dlhodobý cieľ 5:

Zvýšiť povedomie a informovanosť vlastníkov / užívateľov pozemkov a širokej verejnosti o prírodných a kultúrno-historických hodnotách územia národného parku a spôsobov ich ochrany.

Merateľný indikátor plnenia: zvýšenie akceptácie chráneného územia a jeho predmetov ochrany medzi vlastníkami pozemkov, ale aj návštevníkmi územia

Operatívny cieľ 5.1

Zabezpečiť informovanosť vlastníkov a užívateľov dotknutých pozemkov v národnom parku a jeho ochrannom pásme

Merateľný indikátor plnenia: zvýšenie akceptácie chráneného územia a navrhovaných spôsobov starostlivosti							
Opatrenie 5.1.1	Práca s užívateľmi/vlastníkmi v území						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: realizované stretnutia s vlastníkmi, zmena prístupu k starostlivosti a využívaniu územia						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.1.1.1	Stretnutia s vlastníkmi, správcami, užívateľmi územia za účelom vhodného manažmentu územia z dôvodu zachovania predmetov ochrany	-	realizované stretnutia, komunikácia vhodného manažmentu a spravovania územia, zmena prístupu vlastníkov, udržiavaná krajina v okolí obcí	2020 - 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
Opatrenie 5.1.2	Kontrolná činnosť v území zameraná na elimináciu negatívnych vplyvov na predmety ochrany						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zníženie počtu negatívnych javov a porušení zákona o ochrane prírody a iných zákonov (vo vzťahu k nelegálnym vjazdom, usmrcovaniu chránených druhov živočíchov, zníženie počtu nelegálnych skládok a pod.)						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.1.2.1	Kontrola chránených území zo strany ŠOP SR a dobrovoľných strážcov ochrany prírody	-	zaznamenané porušenia zákona, vysvetlenie negatívnej činnosti, vzdelávanie verejnosti	2020 - 2049	Správa NP Muránska planina	rozpočet	-
5.1.2.2	Aktívna spolupráca s členmi Policajného zboru SR pri prevencii a odhaľovaní environmentálnej kriminality (napr. pytliactvo)	-	odhalené prípady environmentálnej kriminality	2020 - 2049	Správa NP Muránska planina	rozpočet	-
Operatívny cieľ 5.2:							
Zabezpečiť informovanosť návštevníkov národného parku a širokú verejnosť o hodnotách územia							
Merateľný indikátor plnenia: vytvorené miesta pre návštevníkov, kde sú informácie o území, jeho hodnotách, stanovené trasy výkonu jednotlivých športových podujatí							
Opatrenie 5.2.1	Údržba a budovanie náučných chodníkov a náučných lokalít						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: udržiavané náučné chodníky a lokality, poskytnuté informácie						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.2.1.1	Rekonštrukcia NCH Stožky (vrátane vytlačenia nových tabúl a rekonštrukcie vagónika) a NCH Muráň – Muránsky hrad	-	zrekonštruované 2 náučné chodníky	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
5.2.1.2	Vybudovanie nových NCH (napr. Muráň – Biele vody, intetraktívny NCH do Suchého dolu, Hrdzavá dolina, Rangaska)	-	vybudované nové náučné chodníky, sprístupnenie lokalít so zaujímavými časťami NP pre verejnosť	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
5.2.1.3	Vybudovanie nových NL (napr. v lokalitách: Grilka, Lom Bánovo)	-	označenie náučných lokalít	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

5.2.1.4	Rekonštrukcia turistickej útulne (vrátane výmeny nových drevených šindľov na streche)	-	zrekonštruovaná útulňa v súlade s požiadavkami pôvodnej architektúry	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
5.2.1.5	Rekonštrukcia existujúcich a budovanie nových informačných bodov a informačných panelov, ktoré nie sú súčasťou NCH alebo NL a ich následná údržba	-	zrekonštruované informačné body (IB) a informačné panely (IP) a vybudované nové IB a IP	2020 – 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
Opatrenie 5.2.2	Tlač informačných materiálov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: informačné materiály o národnom parku a vybraných predmetoch ochrany						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.2.2.1	Spracovanie a vydanie populárno-náučnej knihy o Národnom parku Muránska planina	-	vydaná kniha o národnom parku	2022 – 2025	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
5.2.2.2	Vytlačenie informačnej publikácie (brožúrka) o Muránskom hrade	-	vydaná informačná publikácia, distribuovaná v okolitých obciach, strediskách cestovného ruchu	2022 – 2025	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
5.2.2.3	Spracovanie a vytlačenie informačných materiálov o NP Muránska planina a propagačných predmetov	-	brožúry (napr. o turisticky zaujímavých lokalitách, chránených druhoch, návštevného poriadku), propagačné predmety (trička, perá, magnetky a iné)	2022 – 2025	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
Opatrenie 5.2.3	Spravovanie webovej stránky Správy NP Muránska planina						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: stránka prístupná pre verejnosť o prírodných hodnotách národného parku, spôsobe starostlivosti						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.2.3.1	Aktualizácia web.stránky – poskytovanie aktuálnych údajov o národnom parku, vo vzťahu k návštevnosti, akciám, upozornenia na problémy a ohrozenia predmetov ochrany	-	informácie o národnom parku dostupné na stránke	2020 - 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-
Opatrenie 5.2.4	Uskutočňovanie eko prednášok na školách a vedenie vzdelávacích exkurzií v území národného parku						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zvýšenie informovanosti študentov a žiakov na školách, sprevádzanie turistov s výkladom o hodnotách územia, zmena povedomia mladej generácie vo vzťahu k prírode NP Muránska planina						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop / druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.2.4.1	Príprava a realizácia environmentálnych programov a prednášok	-	realizované prednášky pre študentov a žiakov škôl v obciach na území NP	2020 - 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

			a jeho ochranného pásma, pre iné subjekty podľa záujmu				
5.2.4.2	Organizovanie exkurzií a podujatí pre verejnosť (napr. Muránske hradné hry, Deň Zeme a iné) v národnom parku	-	prezentácia zaujímavých častí územia národného parku pre verejnosť	2020 - 2049	Správa NP Muránska planina	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	-

Tab. č. 35 Súhrnný prehľad predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2020 – 2035)

Opatrenie	Rok / suma v EUR															
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1.1.1 Bezzásahový režim v lesných biotopoch	557 258	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516
1.1.3 Špeciálne manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0
1.1.4 Špeciálne manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu druhov vybraných chránených rastlín	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000
1.2.3 Špeciálne manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov vyžadujúceho manažment	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.3.1 Zachovanie prirodzeného charakteru vodných tokov	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000
1.3.2 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných príbrežných/aluviálnych a krovinných biotopov	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
1.3.3 Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázií a invázie sa správajúcich druhov rastlín	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie	Rok / suma v EUR															
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1.4.1 Lesohospodárske opatrenia (zahrňujúce aj bezzásah) vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls1.4, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, druhov hlucháňa hôrneho, dravcov, dutinových hniezdičov, bociana čierneho, orla skalného a netopierov viazaných na dané biotopy – v zóne B v EFP 2	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.4.2 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.4.3 Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000
1.5.2 Lesohospodárske opatrenia a manažmentové opatrenia zamerané na ochranu a zlepšenie stavu biotopov druhov európskeho a národného významu – rastliny <i>Adenophora lilifolia</i>, <i>Epipogium aphyllum</i>, <i>Orthotrichum rogeri</i>, <i>Pulsatilla subslavica</i> a <i>Pulsatilla slavica</i>, bezstavovce	0	10 000	0	0	10 000	0	0	10 000	0	0	10 000	0	0	10 000	0	0
1.5.3 Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich nepôvodných druhov	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000
1.5.4 Špeciálne lesnícko-ochranárske opatrenia na ochranu a zlepšenie stavu biotopu a stavu populácie tisa obyčajného (<i>Taxus baccata</i>)	0	0	10 000	0	0	10 000	0	0	10 000	0	0	10 000	0	0	10 000	0

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie	Rok / suma v EUR															
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1.5.5 Lesohospodárske opatrenia a manažmentové opatrenia zamerané na ochranu a zlepšenie stavu biotopov druhov európskeho a národného významu – živočíchy <i>Lucanus cervus</i> a <i>Limoniscus violaceus</i>	0	10 000	0	0	0	10 000	0	0	0	10 000	0	0	0	10 000	0	0
1.5.6 Lesohospodárske a manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu biotopov hlucháňa hôrneho (<i>Tetrao urogallus</i>)	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.5.7 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu biotopov druhov obojživelníkov a plazov	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.6.1 Intenzívne lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov – Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls8, Ls9.1, Ls9.2 (vyskytujúcich sa v rámci EFP 3.2 a EFP 3.3)	0	7 000	0	7 000	0	7 000	0	7 000	0	7 000	0	7 000	0	7 000	0	7 000
1.6.2 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu biotopov druhov obojživelníkov a vtákov	500	500	500	500	500	29 600	29 600	29 600	29 600	29 600	0	0	0	0	0	0
1.6.3 Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0
1.7.1 Pravidelná starostlivosť o travné a travnno-bylinné biotopy	50 000	50 000	90 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.7.2 Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín	0	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie	Rok / suma v EUR															
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1.8.1 Mapovanie vegetácie zamerané na identifikáciu najvýznamnejších typov biotopov (lesné, krovinné a nelesné biotopy) v EFP 5	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.8.3 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov	0	0	0	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	0	0	0	0
1.9.1 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných a lesných biotopov	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
1.10.2 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných biotopov v opustených kameňolomoch	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
2.1.1 Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov – Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls8 (v EFP 3.3)	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
2.3.1 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu krovinných biotopov	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2.4.1 Pravidelná starostlivosť o travinné a travinno-bylinné biotopy	0	600	0	600	0	600	0	600	0	600	0	600	0	600	0	600
2.7.1 Špeciálne lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls8, Ls9.1 a Ls9.2 a k zlepšeniu stavu biotopu druhov hlucháň hôrny (<i>Tetrao urogallus</i>) a tetrov hoľniak (<i>Tetrao tetrix</i>)	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
2.9.1 Pravidelná starostlivosť o travinné a travinno-bylinné biotopy	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie	Rok / suma v EUR															
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
2.10.2 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu krovinných biotopov, nelesných biotopov a biotopu druhu <i>Sedum annuum</i>	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
2.10.3 Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
2.11.1 Zachovanie prirodzeného charakteru vodných tokov a brehových porastov	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0
2.11.2 Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu / zachovaniu stavu nelesných príbrežných/aluviálnych biotopov	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
2.11.3 Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000
3.1.4 Opatrenia vedúce k podpore a k zachovaniu starých odrôd ovocných vysokokomenných stromov rastúcich a pestovaných v území	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
3.1.5 Manažmentové opatrenia vedúce k udržaniu a zlepšeniu stavu vybraných abiotických javov	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
3.2.1 Náučné a rekreačné využívanie a ochrana hradného areálu s ohľadom na zachovanie prírodovedných a kultúrno-historických hodnôt (kultúrnej pamiatky)	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000	0	2 000

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie	Rok / suma v EUR															
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
4.1.1 Realizácia výskumov (botanické, fytoecologické, zoologické, geologické a geomorfologické ai.)	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
4.1.2 Pravidelné monitoriny druhov a biotopov	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
5.1.1 Práca s užívateľmi/vlastníkmi v území	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
5.1.2 Kontrolná činnosť v území zameraná na elimináciu negatívnych vplyvov na predmety ochrany	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
5.2.1 Údržba a budovanie náučných chodníkov, náučných lokalít a ďalšej návštevníckej infraštruktúry	18 500	15 500	13 000	13 200	13 700	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900
5.2.2 Tlač informačných materiálov	4 000	4 000	8 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
5.2.3 Spravovanie webovej stránky Správy NP Muránska planina	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
5.2.4 Uskutočňovanie eko prednášok na školách, vedenie vzdelávacích exkurzií a organizovanie podujatí pre verejnosť v území národného parku	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Σ	712 358	1 303 216	1 317 116	1 290 916	1 288 816	1 325 716	1 293 616	1 316 216	1 298 616	1 314 216	1 269 016	1 268 616	1 243 016	1 273 616	1 248 016	1 253 616

Tab. č. 36 Súhrnný prehľad predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2036 – 2049)

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie	Rok / suma v EUR														Suma za obdobie rokov 2020 - 2049
	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	
1.1.1	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	32 878 222
1.1.3	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	31 000
1.1.4	0	500	0	500	0	500	0	500	0	500	0	500	0	500	11 500
1.2.3	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	45 000
1.3.1	0	0	2 500	0	0	2 500	0	0	2 500	0	0	2 500	0	0	40 000
1.3.2	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
1.3.3	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	23 000
1.4.1	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	230 000
1.4.2	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	46 000
1.4.3	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	23 000
1.5.2	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	75 000
1.5.3	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	23 000
1.5.4	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	0	0	5 000	75 000
1.5.5	0	5 000	0	0	0	5 000	0	0	0	5 000	0	0	0	5 000	60 000
1.5.6	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	510 000
1.5.7	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	124 000
1.6.1	0	3 500	0	3 500	0	3 500	0	3 500	0	3 500	0	3 500	0	3 500	80 500
1.6.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	150 500
1.6.3	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	23 000
1.7.1	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	1 190 000
1.7.2	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	66 000
1.8.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12 000
1.8.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90 000
1.9.1	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
1.10.2	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
2.1.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	23 000
2.3.1	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	2 300
2.4.1	0	300	0	300	0	300	0	300	0	300	0	300	0	300	6 900
2.7.1	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	69 000
2.9.1	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	115 000
2.10.2	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	23 000
2.10.3	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	14 500
2.11.1	2 500	0	0	2 500	0	0	2 500	0	0	2 500	0	0	2 500	0	37 500
2.11.2	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
2.11.3	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	23 000
3.1.4	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

3.1.5	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
3.2.1	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	23 000
4.1.1	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
4.1.2	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	34 500
5.1.1	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
5.1.2	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
5.2.1	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	1 950	144 100
5.2.2	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	96 000
5.2.3	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	11 500
5.2.4	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	80 500
Σ	1 183 766	1 191 566	1 178 766	1 189 066	1 181 266	1 189 066	1 183 766	1 186 566	1 178 766	1 194 066	1 181 266	1 184 066	1 183 766	1 191 566	36 614 022	

Tab. č. 37 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2020-2035)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €															
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
ŠOP SR vlastné zdroje ²	35 500	35 500	35 500	35 500	35 500	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
MŽP SR rozpočet ²	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
MV SR rozpočet ²	557 258	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516
Európske štrukturálne a investičné fondy ³	95 000	135 000	145 000	125 000	125 000	164 600	134 600	154 600	134 600	154 600	105 000	105 000	85 000	115 000	90 000	95 000
Iné zdroje ⁴	19 600	13 200	17 100	10 900	8 800	6 600	4 500	7 100	9 500	5 100	9 500	9 100	3 500	4 100	3 500	4 100
Spolu	712 358	1 303 216	1 317 116	1 290 916	1 288 816	1 325 716	1 293 616	1 316 216	1 298 616	1 314 216	1 269 016	1 268 616	1 243 016	1 273 616	1 248 016	1 253 616

² Financovanie bude zabezpečené v rámci rozpočtu verejnej správy na jednotlivé rozpočtové obdobia (roky)

³ Vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu a oprávnených žiadateľov

⁴ Ide napr. o zdroje prevádzkovateľov elektrických vedení

Tab. č. 38 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2036-2049)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €														
	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2020-2049
ŠOP SR vlastné zdroje ²	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	1 052 000
MŽP SR rozpočet ²	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	150 000
MV SR rozpočet ²	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	1 114 516	32 878 222
Európske štrukturálne a investičné fondy ³	25000	30000	22 000	30 000	25 000	32 000	28 000	30 000	23 000	38 000	25 000	28 000	26000	35000	2 360 000
Iné zdroje ⁴	4 250	7 050	2 250	4 550	1 750	2 550	1 250	2 050	1 250	1 550	1 750	1 550	3 250	2 050	173 300
Spolu	1 183 766	1 191 566	1 178 766	1 189 066	1 181 266	1 189 066	1 183 766	1 186 566	1 178 766	1 194 066	1 181 266	1 184 066	1 183 766	1 191 566	36 614 022

4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI

Plnenie opatrení by malo byť kontrolované a vyhodnocované na úrovni Správy NP Muránska planina, naplnením výstupu opatrení podľa stanoveného merateľného indikátora plnenia opatrenia (kapitola 3.4.), v súlade s harmonogramom opatrení. V tabuľke je vyznačené predpokladané trvanie opatrenia znakom x pre príslušný rok, červenou farbou sú vyznačené interné kontroly a vyhodnocovania opatrení (úroveň Správy NP Muránska planina).

Tab. č. 39 Harmonogram opatrení a dosiahnutých výstupov

Opatrenie (v EFF)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049
1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.3					x					x					x					x					x					x
1.1.4	x					x					x					x					x					x				
1.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.3		x					x					x					x				x							x		
1.3.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.3			x					x					x						x				x					x		
1.4.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.2				x					x					x						x									x	
1.4.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.5.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.5.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.5.3					x					x					x						x					x				x
1.5.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.5.5	x					x					x					x					x						x			

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie (v EFP)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	
1.5.6	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
1.5.7	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
1.6.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
1.6.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					x						x					x				x	
1.6.3		x					x					x					x				x							x			
1.7.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
1.7.2			x					x					x						x				x						x		
1.8.1	x	x	x	x	x	x																									
1.8.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
1.8.3				x					x					x						x					x					x	
1.9.1					x					x					x						x					x					x
1.10.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
1.10.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.4.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.5.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.6.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.7.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.8.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.9.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.10.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.10.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.10.3	x					x					x					x					x						x				
2.11.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.11.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo na roky 2020 - 2049

Opatrenie (v EFP)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	
2.11.3		x					x					x					x					x						x			
3.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x					x						x					x
3.1.5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.1			x					x					x						x				x							x	
4.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2.2			x	x	x	x																									
5.2.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Výstupom kontroly bude správa o vykonanej kontrole, ktorá bude odoslaná orgánu ochrany prírody, ktorý schvaľuje program starostlivosti o chránené územie s prípadnými návrhmi na modifikáciu programu starostlivosti podľa výsledkov riešených aktivít/opatrení. Modifikácie budú považované za dodatky programu starostlivosti a po prerokovaní a schválení orgánom ochrany prírody sa stanú integrálnou súčasťou programu starostlivosti.

5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

Literatúra, publikácie a záverečné správy z výskumov

- Annonymus b. r.: *Camarops tubulina* (Bolínka černoňhěďá). http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/perithecia/item/121_camarops_tubulina
- ARMATA, L., 2009: *Metzgeria violacea* (Marchantiopsida, Metzgeriaceae) in the Polish Carpathians. — Polish Botanical Journal 54(1): 37–40.
- BALÁŽ, I., AMBROS, M., TULIS, F., VESELOVSKÝ, T., KLIMANT, P. & AUGUSTINIČOVÁ, G., 2013: Hlodavce a hmyzožravce Slovenska. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Nitra: 198 s.
- BALÁŽ, P., CICMANOVÁ, S., DERCO, J., SMOLÁROVÁ, H. & ZÁHOROVÁ, E., 2007: Využívanie nerastných surovinových zdrojov vo veľkoplošných chránených územiach prírody Slovenskej republiky – 02 Národný park Muránska planina. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Štátny geologický ústav Dionýza Štúra.
- BARUŠ V. & OLIVA, O. a kol., 1995: Míhulovci *Petromyzontes* a ryby *Osteichthyes* (2). Fauna ČR a SR. Akademie věd české republiky. Praha: 698 s.
- BENEDIKT, S., 2010: Zpráva z průzkumu brouků (Coleoptera) na území NP Muránska planina v letech 2002 – 2010, Plzeň, Česká Republika: 81s.
- BENEDIKT, S., 2005: Hodnocení výskytu a stavu populací vybraných druhů Coleoptera na území evropského významu SKUEV0225 Muránska planina. Závěrečná zpráva. Plzeň, Česká republika: 23 s.
- BENEDIK, D., 2015: Závěrečná správa z mapovania vybraných druhov Lepidoptera v rámci projektu *Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnocovaním chránených území ITMS – 24150120042*: 26 s.
- BLANÁR, D., 2005b: Nález druhu *Asyneuma canescens* na Muránskej planine vo vzťahu k výskytu na Slovensku. — Reussia, Revúca, 2(2): 95–128.
- BLANÁR D. 2015: Výskyt dubov (*Quercus* sp.) na Muránskej planine. — *Abstrakt z posteru*: 359–360. In: LUKÁČIK I. & SARVAŠOVÁ I. (eds): Dendroflóra strednej Európy – využitie poznatkov vo výskume, vzdelávaní a praxi. Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen: 362 s.
- BLANÁR D. 2017: Dub cerový (*Quercus cerris*) na Muránskej planine. — *Naturae tutela*, Liptovský Mikuláš 21(1): 15–49.
- BLANÁR D. & GUTTOVÁ A. 2017: Vzácna flóra a lichenoflóra Muránskeho hradu. — In: Konferencia k 20. výročiu vzniku Národného parku Muránska planina; Tisovec – Zbojská 28.–29. september 2017, poster.
- BLANÁR D. & HRIVNÁK R. 2018: Asociácia *Piceo abietis-Alnetum glutinosae* Mráz 1959 (zápisy č. 3–5). — Pp.: 99–101. In: ELIÁŠ P. ml. (Ed.): Zaujímavejšie fytoecologické zápisy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 40(1): 98–103. BLANÁR, D. & KOCHJAROVÁ J. 2012: Flóra a vegetácia. [Národný park Muránska planina]. — Krásy Slovenska, Bratislava, 89/5–6: 22–25.
- BLANÁR D. & KOCHJAROVÁ J. 2016: Nové nálezy cievnatých rastlín na antropogénnych stanovištiach v oblasti Národného parku Muránska planina. — Bull. Slov. Bot. Spoločn., Bratislava 38(2): 189–221.
- BLANÁR, D. & LETZ, D. R., 2005: *Sempervivum marmoreum* agg. na Muránskej planine. — Reussia, Revúca, 2(2): 129–151.
- BRNDIAR, J., 2015: Závěrečná správa z mapovania druhov *Crex crex*, *Tetrastes bonasia* a *Caprimulgus europaeus* v NP Muránska planina v rámci projektu *Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnocovaním chránených území ITMS – 24150120042*: 2s.
- DANKO, Š., DAROLOVÁ, A. & KRIŠTÍN, A., 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku. Slovenská akadémia vied, Bratislava: 688s.
- DOSTÁL, J. & ČERVENKA, M., 1991: Veľký kľúč na určovanie vyšších rastlín I. — Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava, 775s.
- DUCHOŇ, M., 2011: *Ribes petraeum* Wulfen – rybíz skalní / ríbežľa skalná. — <http://botany.cz/cs/ribespetraeum/>
- DUDA, J. & VÁŇA, J., 1987: Rozšírenie jätroviek v Československu IL. — Čas. Slez. Muz., Ser. A, Hist. Nat., Opava 36: 109–123.
- Eckstein J. 2011: Monitoring des Rogers Kapuzenmooses (*Orthotrichum rogeri*) in Thüringen http://www.tlugena.de/ffh_monitoring_thuringen/berichte/bericht_orthotrichum_rogeri.pdf
- ELIÁŠ, P. jun., DÍTĚ, D., KLIMENT, J., HRIVNÁK, R. & FERÁKOVÁ, V., 2015: Red list of ferns and flowering plants of Slovakia, 5th edition (October 2014). — *Biologia* 70 (2): 218–228.
- FEDERÁCIA EUROPARC, 2002: Európska charta pre trvalo-udržateľný turizmus v chránených územiach. Grafenau: 24 s.
- FERÁKOVÁ, V., MAGLOCKÝ Š., MARHOLD, K., 2001: Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska", Ochrana prírody. Červený zoznam papraďorastov a semenných rastlín Slovenska. 48–81.

- FIGÚR, J. & URBAN, P., 2014: Hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*) vo vybraných lokalitách Stolických vrchov (Západné Karpaty). Tichodroma 26: 71 – 77.
- FUTÁK, J., 1972: Fytogeografický prehľad Slovenska. – In: Lukniš J. (red.), Slovensko 2. Príroda, Príroda, Bratislava. 431 – 482.
- GLEJDURA, S., 2013. New records of basidiomycetes and ascomycetes in the Stolické vrchy Mts. (Slovakia). – Mykol. Listy, 124: 15-40.
- GLEJDURA, S., 2015: Správa z výskumu húb v NP Muránska planina (lokalita Hrdzavá dolina). — Msc., 4 s., Depon in Správa NP Muránska planina.
- GUTTOVÁ, A., 2010: Výskyt zákonom chráneného lišajníka *Lobaria pulmonaria* (L.) Hoffm. a ďalších vzácnych epifytov v NPR Cigánka – areál Muránskeho hradu (Správa). — Msc, 12 s., Depon in Správa NP Muránska planina.
- GUTTOVÁ, A., HALDA, J.P. & PALICE, Z., 2019: Lišajníky Muránskej planina V. — Bull. Slov. Bot. Spoločn., 41(2): 159–186. GUTTOVÁ, A. & PALICE, Z., 1999: Lišajníky Národného parku Muránska planina I – Hrdzavá dolina. Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny 2: 35 – 47.
- GUTTOVÁ, A. & PALICE, Z., 2002: Lišajníky Národného parku Muránska planina II – Javorníková dolina. Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny 3: 53 - 68.
- GUTTOVÁ, A., PALICE, Z., CZARNOTA, P., HALDA, J. P., LUKÁČ, M., MALÍČEK, J. & BLANÁR, D., 2012: Lišajníky Národného parku Muránska planina IV – Fabova hoľa. — Zborník Slovenského Národného Múzea, Prírodné Vedy, 58: 51–75.
- GUTTOVÁ, A., LACKOVIČOVÁ, A. & PIŠÚT, I., 2013: Revised and updated checklist of lichens of Slovakia (May 2013). – Biologia 68: 845–850 + 50s. electronic appendix.
- GUTZEROVÁ, N., 2009: *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenas – srpnatka fermežová / kosáčik. – <http://botany.cz/cs/hamatocaulis-vernicosus/>
- HAPL, E., 2015: Záverečná správa z prieskumu druhu *Triturus montandoni* v rámci projektu *Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnotením chránených území ITMS – 24150120042*: 8s.
- HAPL, E., 2013: Záverečná správa z monitoringu drobných zemných cicavcov v SKUEV 0202 Trešková, 0018 Lúka pod cintorinom, 0002 Lúky pod Úkorovou, 0283 Lúky pod Besníkom a 0399 Bacúška jelšina: 3s.
- HAPL, E. & BOBÁKOVÁ, L., 1999: Netopiere (Chiroptera) v lesných stavbách na území NP Muránska planina. Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny 2: 95 – 100.
- HENSEL, K., MUŽÍK, V., 2001: Červený (ekosozologický) zoznam mihúľ (Petromyzontes) a rýb (Osteichthyes) Slovenska: 143-145. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. (eds.), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20 (Suppl.): 160s.
- HERBEN, T. & SOLDÁN, Z., 1987: Bryofloristic material from the central part of Muránska Planina (Western Carpathians). — Preslia, 59: 65–85.
- HOLECOVÁ, M., FRANČ, V., 2001: Červený (ekosozologický) zoznam chrobákov (Coleoptera) Slovenska: 111-128. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. (eds.), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20 (Suppl.): 160s.
- HOLEC, J., 2004: Distribution and ecology of the rare polypore *Pycnoporellus fulgens* in the Czech Republic. — Czech Mycol. 56: 291-302.
- HOLEC, J., 2005: Rozšírenie a ekologie druhu *Camarops tubulina* (Ascomycetes, Boliniaceae) v Českej republike a poznámky k jeho rozšíreniu v Európe. — Czech Mycol. 57(1–2): 97–115.
- HOLEC, J. & KRÍŽ, M., 2013: Current occurrence of *Pseudoplectania melaena* (Fungi, Ascomycota) in the Boubínský Prales National Nature Reserve. — Silva Gabreta 19(2): 73-80.
- HRIVNÁK R., JASÍK M., BLANÁR D., SLEZÁK M., BAGIN P., DÍTĚ D., HEGEDŮŠOVÁ K., KLIMENT J., MÁLIŠ F., MOKRÁŇ M., TOMÁŠIKOVÁ D. & UJHÁZY K. 2019: Zaujímavé nálezy ohrozených cievnatých rastlín z územia stredného Slovenska: komentovaný zoznam údajov z rokov 2017–2018. — Bull. Slov. Bot. Spoločn., 41(1): 53–67.
- IUCN, 2009: <http://www.iucnredlist.org/>.
- JANČOVIČOVÁ, S., MIŠÍKOVÁ, K., GUTTOVÁ, A. & BLANÁR, D., 2011: Ekologické poznatky o druhu *Crepidotus kubickae* – modelová štúdia zo stredného Slovenska. Czech Mycol. 63(2): 215 – 241.
- JANČOVIČOVÁ, S., GLEJDURA, S. & KUNCA, V., 2012: *Tectella patellaris* (Fungi, Agaricales) recorded in Slovakia. — Catathelasma 14: 15–22.
- JAROŠIKOVÁ, M., 2014: Záverečná správa z mapovania výberových druhov vtákov *Strix uralensis* a *Ficedula albicollis* v CHVÚ Slovenský kras a *Tetrastes bonasia* v CHVÚ Muránska planina – Stolica v rámci projektu *Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené vtáčie územia – 2. etapa ITMS – 24150120044*: 12s.
- KARASKA, D., TRNKA, A., KRIŠTÍN, A., RIDZOŇ, J., 2015: Chránené vtáčie územia Slovenska, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica: 383s.

- KAUTMAN, J., BARTÍK, I., URBAN, P., 2001: Červený (ekozozologický) zoznam obojživelníkov (Amphibia) Slovenska: 146-147. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. (eds.), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20 (Suppl.): 160s.
- KÁMEN, S., 1966: Farbiaci pokus na Mokrej poľane, Slovenský kras VI/1965-66.
- KRIŠTOFÍK, J. & DANKO, Š., 2012: Cicavce Slovenska - rozšírenie, bionómia a ochrana. Slovenská akadémia vied, Ústav zoológie, Bratislava: 712s.
- KOCHJAROVÁ, J., 2005: *Scilla bifolia* group in the Western Carpathians and adjacent part of the Pannonian lowland: annotated chromosome counts — Preslia, Praha, 77: 317–326.
- KOCHJAROVÁ, J., HRIVNÁK, R., BLANÁR, D., JANOVIČOVÁ, K., ŠOLTĚS, R., HÁJEK, M. & HÁJKOVÁ, P., 2003: Zaujímavé nálezy machorastov vlhkých lúk a rašelinísk Muránskej planiny a susediacich orografických celkov stredného Slovenska. — Bryonora, Praha, 31: 1–10.
- KOCHJAROVÁ, J., TURIS, P., BLANÁR, D., HRIVNÁK, R., KLIMENT, J. & VLČKO, J., 2004: Cievnaté rastliny Muránskej planiny. — Reussia, Revúca, 1(Suppl. 1): 91–190.
- KOTLABA, F. (ed.) et al., 1995: Červená kniha 4 ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR. Sinice, huby, riasy, lišajníky, machorasty. — Príroda, Bratislava: 220 s.
- KOTLABA, F., POUZAR, Z. & SVRČEK, M., 1991: Huby. In: Vološčuk, I., Pelikán, V. (eds): Chránená krajinná oblasť Muránska planina. Obzor, Bratislava: 76–82.
- KUBÍNSKA, A., JANOVIČOVÁ, K. & ŠOLTĚS, R., 2001: Červený zoznam machorastov Slovenska (december 2001). — In: BALÁŽ D., MARHOLD K & URBAN P. (eds): Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody, Banská Bystrica, 20 Supplement: 31–43.
- KUČERA, V. & KAUTMANOVÁ, I., 2011: Contribution to the knowledge of macrofungi of the Muránska planina National Park and adjacent areas. — Reussia 6(1-2): 45–55.
- KOVÁČ, Ľ., LUPTÁČIK, P. & MOCK, A., 2001: Článkonožce (Arthropoda) jaskyne Bobačka (Muránska planina).
- KOŘÍNEK, O., 2010: Tesařík alpský (*Rosalia alpina* Linnaeus, 1758) v Národním parku Muránska planina. Závěrečná zpráva – výsledky výzkumu v letech 2006 – 2009, Česká republika: 5s.
- KORŇAN, M., 2014: Porovnanie štruktúry ornitocenóz medzi extenzívne spásanými a zarastajúcimi horskými lúkami v národnom parku Muránska planina s dôrazom na manažment. Závěrečná správa z výskumu. Veľké Rovné: 21 s.
- KORŇAN, M., 2014: Porovnanie štruktúry hniezdných ornitocenóz medzi extenzívne spásanými a zarastajúcimi horskými pasienkami v národnom parku Muránska planina. Tichodroma 26: 22 – 35.
- KRIŠTÍN, A., 2001: Červený (ekozozologický) zoznam rovnokrídlovcov (Orthoptera) Slovenska: 103 - 104. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. (eds.), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20 (Suppl.): 160 s.
- KRIŠTÍN, A., MIHÁL, I. & BLANÁR, D., 2002: K výskytu vzácných a bioindikačne významných druhov Orthoptera a Mantodea Muránskej planiny a priľahlej oblasti Slovenského rudohoria. Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny 3: 129–132.
- KRIŠTÍN, A. & KAŇUCH, P., 2005: Stav poznania a ochrany rovnokrídlovcov (Orthoptera), modliviek (Mantodea), mäkkýšov (Mollusca) a netopierov (Chiroptera) v Národnom parku Muránska planina (SKÚEV 0225). Podklad k Programu starostlivosti o územie európskeho významu. Finálna správa. Zvolen: 35s.
- KŘÍŽ, K., 2011: Jasoň červenooký (*Parnassius apollo* Linnaeus, 1758) na Slovensku – história výskumu a ochrana. Banská Bystrica: 198 s.
- KRIŠTÍN, A., KOCIAN, Ľ. & RÁC, P., 2001: Červený (ekozozologický) zoznam vtákov (Aves) Slovenska: 150 – 153. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. (eds.), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20 (Suppl.): 160 s.
- KULFAN, M., KULFAN, J., 2001: Červený (ekozozologický) zoznam motýľov (Lepidoptera) Slovenska: 134 – 137. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. (eds.), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20 (Suppl.): 160 s.
- LACKOVIČOVÁ, A. & GUTTOVÁ, A., 2000: Ochrana diverzity lišajníkov Slovenska. Acta Environmentalica UC, Bratislava, Vol. 10: 85–87.
- LACKOVIČOVÁ, A. & GUTTOVÁ, A., 2006: Lichen diversity – history, contemporary occurrence and trend in Slovakia: *Gyalecta ulmi* and *Leptogium saturninum*. — In: LACKOVIČOVÁ A., GUTTOVÁ A., LISICKÁ E. & LIZOŇ P. (eds.), Central European lichens – diversity and threat. Mycotaxon, Ithaca: 219–240.
- LARSSON, K. H., 2012: *Clavulicium macounii* – Gaffelskinn. — <https://www.google.sk/url?sa=t&ret=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjZ9TKy6TKAhWHvBQKHYY7mBggQFgg-MAU&url=http%3A%2F%2Fartfakta.artdatabanken.se%2Ftaxon%2F3290%2Fartfaktablad&usg=AFQjCNHKEVgyCjGk2O21Xcy2Rhq-gAXckA>
- LIZOŇ, P., 2001: Červený zoznam húb Slovenska, 3. verzia (december 2001). – In: Baláž D., Marhold K & Urban P. (eds): Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody, Banská Bystrica, 20 Supplement: 6–13.

- LÜTH, M., 2010: Ökologie und Vergesellschaftung von *Orthotrichum rogeri*. — *Herzogia* 23: 212–149.
- LUKNIŠ, M., 1974: Muránska planina z hľadiska vývoja reliéfu a ochrany prírody. *Československý kras* 14. Příroda Bratislava: 107–116.
- LÖBBOVÁ, D. & HAPL, E., 2014: Ochrana sysľa pasienkového (Mammalia: Rodentia) na Slovensku: Výsledky aktuálneho programu reštitúcie. *Slovak Raptor Journal* 2014, 8(2): 105–112.
- LÖBBOVÁ, D., BENČURIKOVÁ, G. & HAPL, E., 2014: Záverečná správa z mapovania výberových druhov vtákov *Ciconia nigra*, *Pernis apivorus* v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica v rámci projektu *Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené vtáčie územia – 2. etapa ITMS – 24150120044*: 16 s.
- MAZÚR, E., 1980: Atlas SSR – Geomorfológia, Typologické členenie reliéfu, Geomorfologické jednotky. SAV Bratislava.
- MERTLIK, J., 2008: Druhy rodu *Limonius* Eschscholtz, 1829 České a Slovenské republiky (Coleoptera: Elateridae). *Elateridarium* 2, Česká republika: 156–171
- MESARČÍK, I., 1996: Okres Revúca - aktualizácia regionálnych štúdií nerastných surovín SR. Bratislava, MŽP SR, Rožňava: 17 s.
- MIHÁL, I. & BLANÁR, D., 1999: Mykoflóra lokalít Hrdzavá dolina, Šance a Mokrú poľana v Národnom parku Muránska planina. — Pp.: 21–33. In: Uhrin M. (ed.): Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny 2. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky & Správa Národného parku Muránska planina, Revúca: 111 s.
- MIHÁL, I., BLANÁR, D. & GLEJDURA, S., 2012: New, rare and less known slime molds and fungi (Myxomycota, Zygomycota, Ascomycota, Basidiomycota) found in Central Slovakia. — *Folia Oecologica*, 39 (2): 121–129.
- MIHÁL, I., GLEJDURA, S. & BLANÁR, D., 2011: Makromycéty (Zygomycota, Ascomycota, Basidiomycota) v masíve Kohúta (Stolické vrchy). *Reussia* 6: 1 – 44.
- Mišíková, K., Godovičová, K., Širka, P. & Šoltés, R., 2019: Checklist and red list of mosses (Bryophyta) of Slovakia. — *Biologia*. <https://doi.org/10.2478/s11756-019-00349-1>
- PRONATUR, 2014: Hodnotenie ekosystémových služieb v NP Muránska planina. Prípadová štúdia: 67 s.
- PANIGAJ, L., 2002: Fauna denných motýľov Národného parku Muránska planina (Lepidoptera: Hesperioidea a Papilionoidea). *Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny* 3: 133–140.
- PECIAR, V., 1991: Machorasty: 87–90. In: Vološčuk I. & Pelikán V. (eds): Chránená krajinná oblasť Muránska planina. Obzor, Bratislava, 340 s.
- PIŠŮT, I., GUTTOVÁ, A., LACKOVOČOVÁ, A. & LISICKÁ, E., 2001: Červený zoznam lišajníkov Slovenska (december 2001). — In: Baláž D., Marhold K & Urban P. (eds): Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody, Banská Bystrica, 20 Supplement: 23–30.
- PČOLOVÁ, Z. & HLÔŠKA, L., 2015: Záverečná správa z mapovania druhu *Muscardinus avellanarius* (Rodentia: Gliridae) v NP Muránska planina v rámci projektu *Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnocovaním chránených území ITMS – 24150120042*, 27 s.
- PLÁŠEK, V., 2006: *Orthotrichum scanicum* Grönvall (Orthotrichaceae, Musci), rediscovered in the Czech Republic. — *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 55: 229–234.
- PLÁŠEK, V., 2015: Monitoring epifytických druhů mechorostů z čeledi *Orthotrichaceae* na vybraných lokalitách v NP Muránska Planina a v nejbližším okolí. — Msc., 8 s., Depon in Správa NP Muránska planina.
- PLÁŠEK V., BLANÁR D., FIALOVÁ L. & SKOUPÁ Z. 2016: Remarkable findings of mosses from Orthotrichaceae family in the Muránska planina National Park (Slovakia). — *Acta Mus. Siles. Sci. Natur.* 65: 167–178.
- PRIKRYL, L., V., 1985: Dejiny speleológie na Slovensku, Bratislava: 36 s.
- RYBANIČ, R., KAŇUCH, P., FIALA, J., KRISTÍN, A., WALITZKY, Z., NOBEL, P., DANKO, Š., MADERIČ, D., KARASKA, D., RAJTÁR, R., BOBÁKOVA, L., 2003: Návrh sústavy chránených vtáčích území (SPA) v Slovenskej republike a ich ochranné podmienky. Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku, Bratislava, 145 s.
- SASVÁRI, T., 1976: Nové objavy v jaskyni Bobačka v Muránskom krasi, *Spravodaj SSS* 3/1976.
- SOS/BIRDLIFE SLOVENSKO, 2013: Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v chránených vtáčích územiach. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica: 179s.
- Správa, ktorú Slovenská republika predložila v roku 2019 podľa článku 17 smernice o biotopoch (za roky 2013–2018): <https://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/art17/envxmpda/>
- SUCHÁR, A. & NOVYSEDLÁK, J., 1970: Geologický posudok o výskume stavebného kameňa v Muráni. ŠGÚDŠ, RC Spišská Nová Ves.
- ŠEVČÍK J. & KURINA O., 2011a: Fungus gnats (*Diptera: Sciarioidea*) of the Gemer region (Central Slovakia): Part 1 – Bolitophilidae, Diadocidiidae, Ditomyiidae and Keroplatidae. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 60: 11–23.
- ŠEVČÍK J. & KURINA O., 2011b: Fungus gnats (*Diptera: Sciarioidea*) of the Gemer region (Central Slovakia): Part 2–Mycetophilidae.
- ŠEVČÍK J., 2004: New data on Sciarioidea (*Diptera*) from the Czech and Slovak Republics, with descriptions of seven new species of Mycetophilidae. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 53: 49–74.
- ŠEVČÍK, J., 2012: Fungus gnats (*Diptera: Sciarioidea*) of the Gemer region (Central Slovakia): Part 4 – additions and corrections. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)* 61: 187–192.

- ŠMARDA, J., 1948: Mechy Slovenska. — Čas. Zem. Mus., Brno, 32: 1–75.
- ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. Manuál k programom starostlivosti o územia Natura 2000. Banská Bystrica: 735s.
- UHLÍŘOVÁ, J. & BERNÁTOVÁ, D., 2003: Príspevok k flóre a vegetácii skalných stanovišť Muránskej planiny. Zborník Slovenského Národného múzea, Prírodné Vedy, Bratislava 49: 55–67.
- UHRIN, M. & HAPL, E., 2004: Prehľad stavovcov (Vertebrata) Muránskej planiny. Reussia 1, supplement 1: 311–332.
- UHRIN, M., HAPL, E., ANDREAS, M., BENDA, P., BOBÁKOVÁ, L., HOTOVÝ, J., MATIS, Š., OBUCH, J., PJENČÁK, P. & REITER, A., 2002c: Prehľad zimovísk netopierov Muránskej planiny. Vespertilio 6: 130–130
- UHRIN, M., KAŇUCH, P., BENDA, P., HAPL, E., VERBEEK, H. D. J., KRIŠTÍN, A., KRIŠTOFÍK, J., MAŠÁN, P. & ANDREAS, M., 2006: On the Greater noctule (*Nyctalus lasiopterus*) in central Slovakia. Vespertilio 9–10: 183–192.
- UHRIN, M., ANDREAS, M., BAČKOR, P., BENDA, P., BRYNDZA, P., HAPL, E., OBUCH, J. & REITER, A., 2013: Výsledky sčítania netopierov v zimoviskách Národného parku Muránska planina 2002 – 2013 (Chiroptera). In: Lynx, n. s., Praha, 44: 157–172.
- UHRIN, M. & HAPL, E., 2002: Migračné trasy obojživelníkov (Amphibia) v územnej pôsobnosti Správy Národného parku Muránska planina. Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny 3: 147–154.
- UJHÁZY, K., UHLIAROVÁ, E., KOCHJAROVÁ, J., RUŽIČKOVÁ, H., BLANÁR, D. & KLIMENT, J., 2007: Spoločenstvá podhorských trávnych porastov Národného parku Muránska planina. — Reussia, Revúca, 4(1–2): 107–146.
- VÁŇA, J. & SOLDÁN, Z., 1995: Machorasty: 157–192. In: KOTLABA F. (ed.) et al. 1995: Červená kniha ohrozených a vzácnych druhov rastlín a živočíchov SR a ČR 4. Sinice, huby, riasy, lišajníky, machorasty. Príroda, Bratislava: 220 s.
- VONDRÁČEK, M., 1993: Revize a rozšíření druhu rodu *Orthotrichum* Hedw. v České a Slovenské republice (Musci). — Sborník Západočeského Muzea v Plzni, Príroda, 85: 1–76.
- WIEZIK, M., 2015: Správa z mapovania výskytu vybraných chránených druhov Coleoptera v NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v rámci projektu *Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnocovaním chránených území ITMS – 24150120042*: 26 s.
- ŽIAK, D. & URBAN, P., 2001: Červený (ekozozologický) zoznam cicavcov (Mammalia) Slovenska. — Pp.: 154–256. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. (eds.), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20 (Suppl.): 160 s.

Legislatíva

Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004–5. 1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona č. 525/2003 Z. z., zákona č. 205/2004 Z. z., zákona č. 364/2004 Z. z., zákona č. 587/2004 Z. z. a zákona č. 15/2005 Z. z.

Smernica Rady č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (smernica o vtákoch v znení neskorších úprav)

Smernica Rady č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch)

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov

Databázy

ISTB – centrálna databáza ŠOP SR - centrálna databáza taxónov a biotopov

KIMS – centrálna databáza ŠOP SR – centrálna databáza taxónov a biotopov

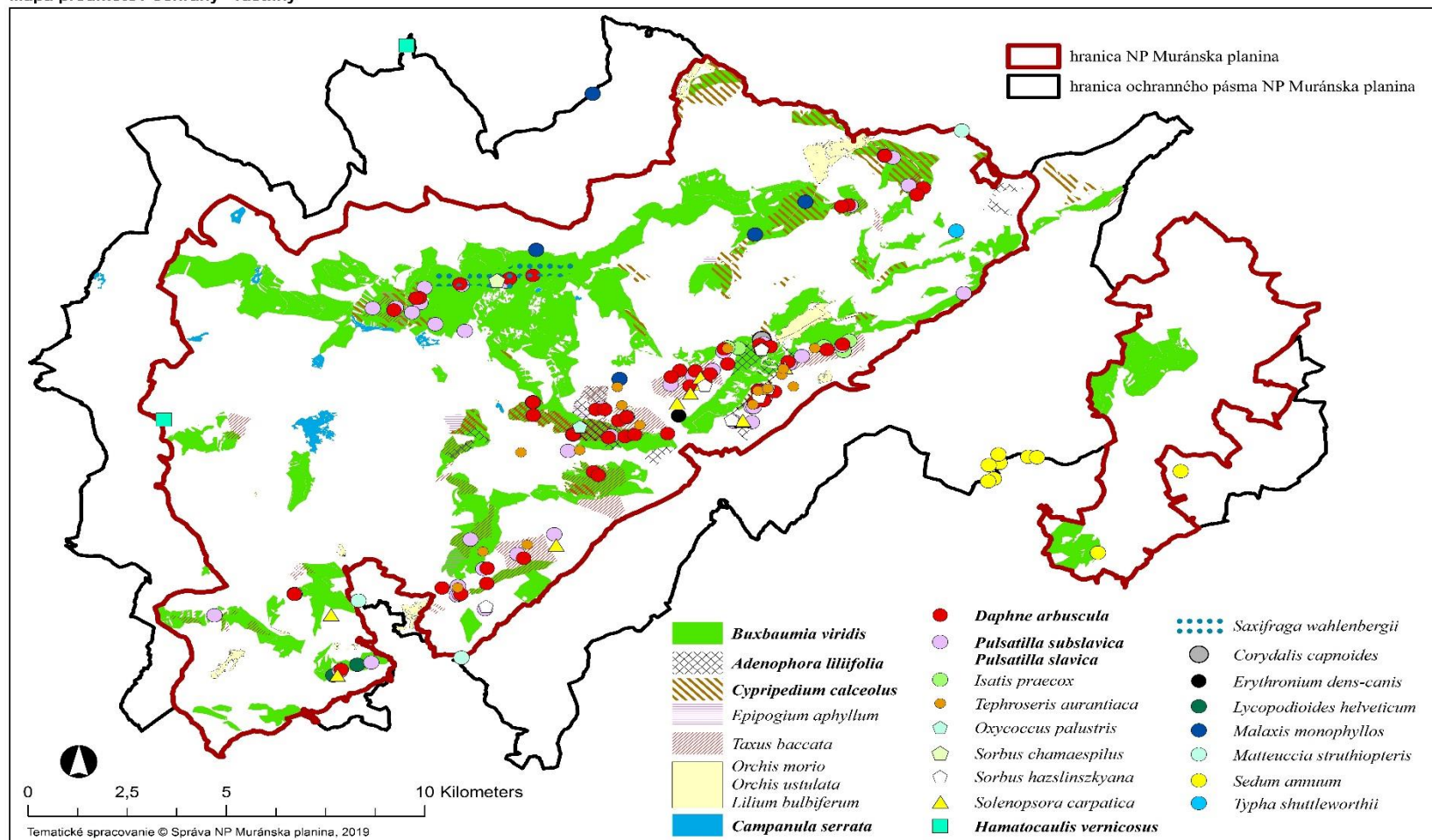
6. PRÍLOHY

6.1 Mapa predmetov ochrany

6.1.1 Mapa predmetov ochrany – rastliny

Príloha č. 6.1.1.

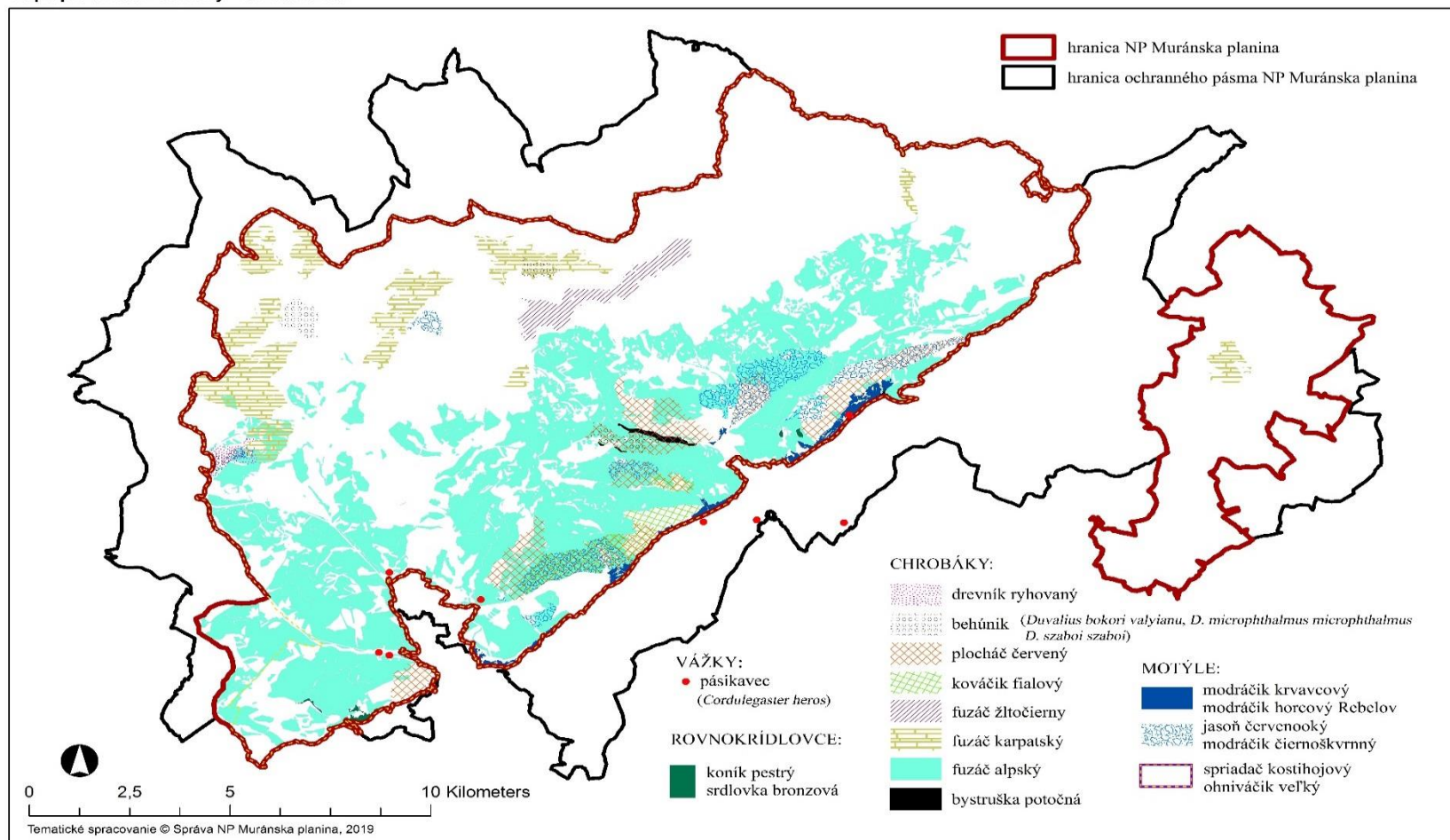
Mapa predmetov ochrany - rastliny

6.1.2 Mapa predmetov ochrany – bezstavovce

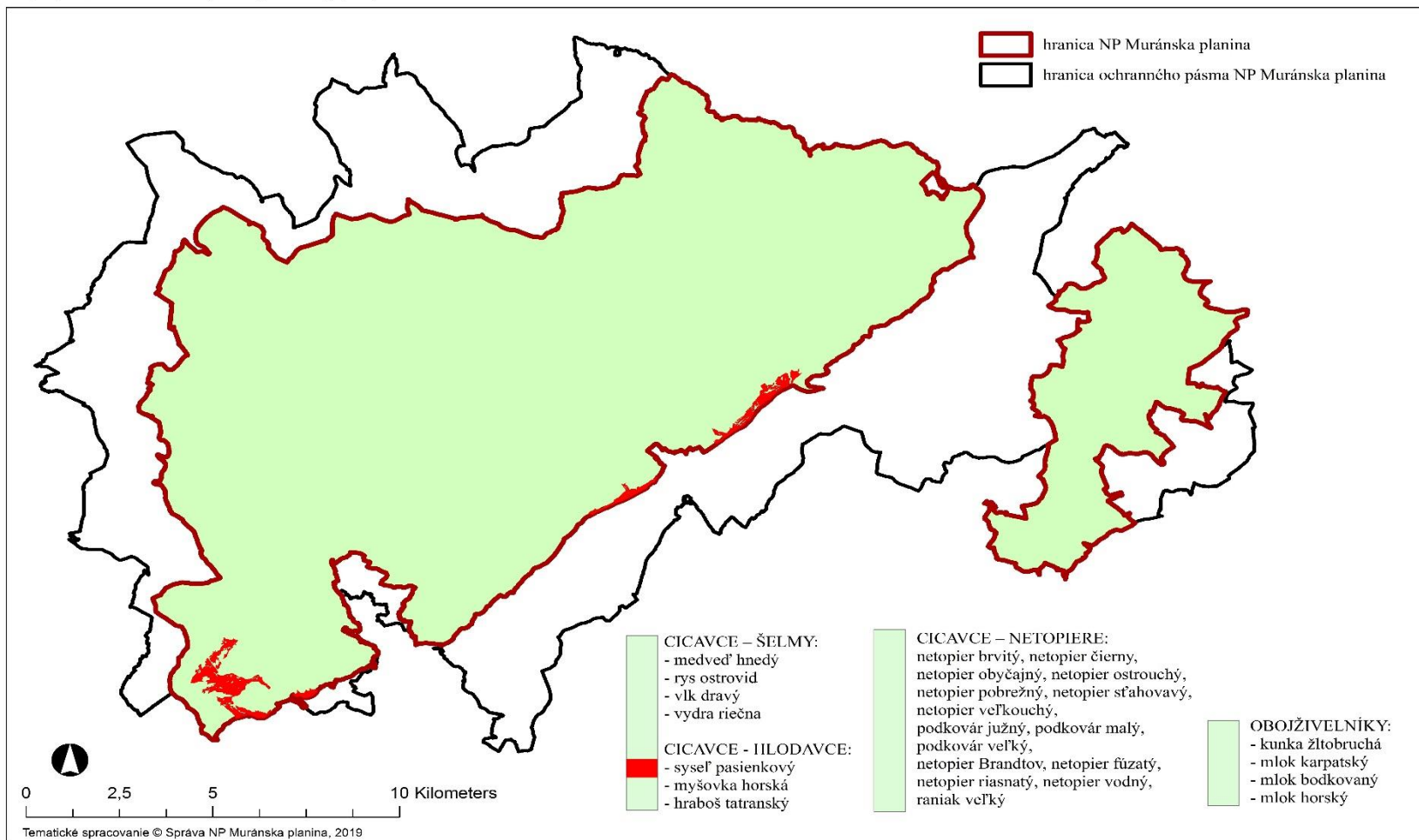
Príloha č. 6.1.2
Mapa predmetov ochrany - bezstavovce

6.1.3 Mapa predmetov ochrany – obojživelníky, plazy a cicavce

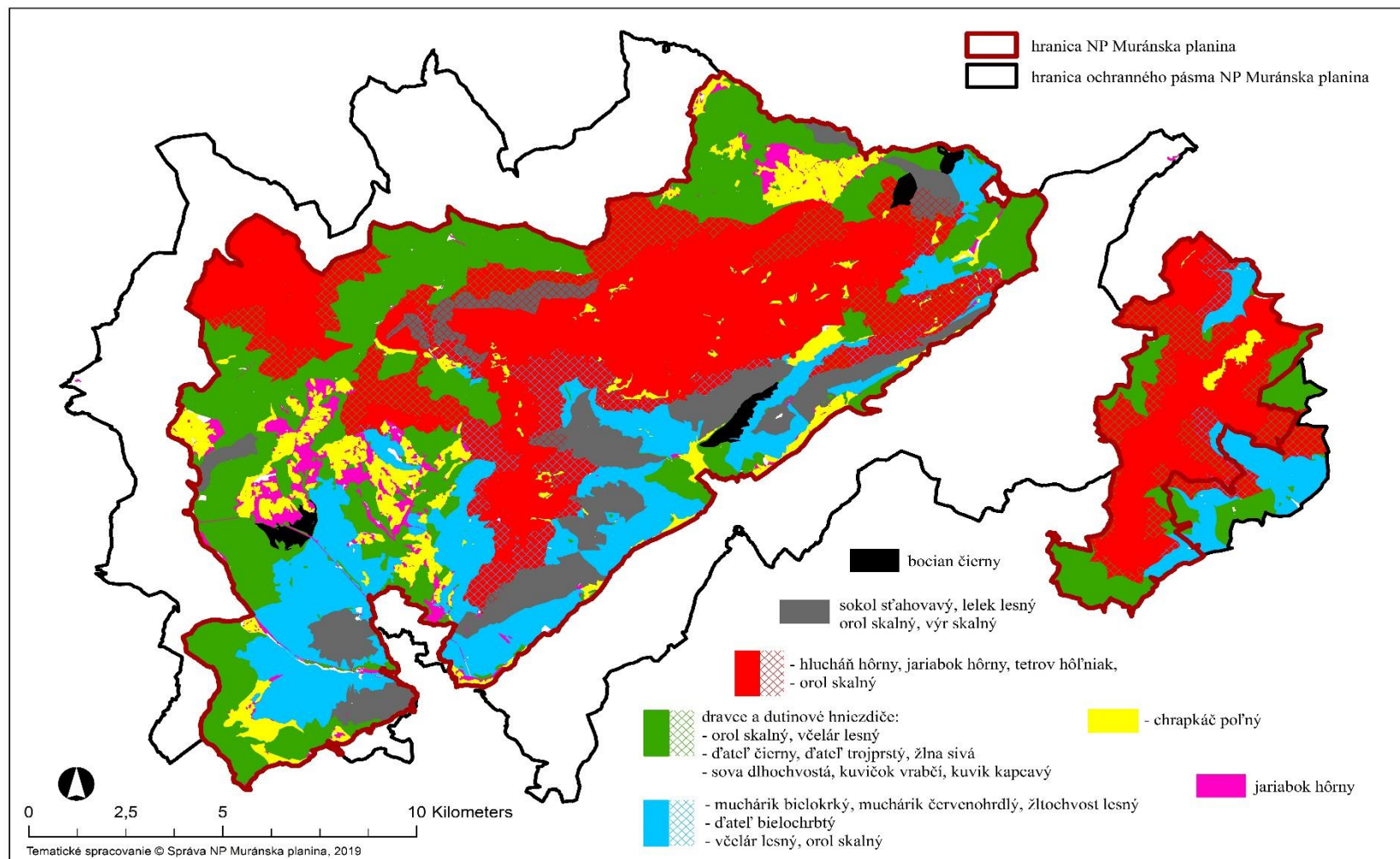
Príloha č. 6.1.3

Mapa predmetov ochrany - obojživelníky, plazy a cicavce

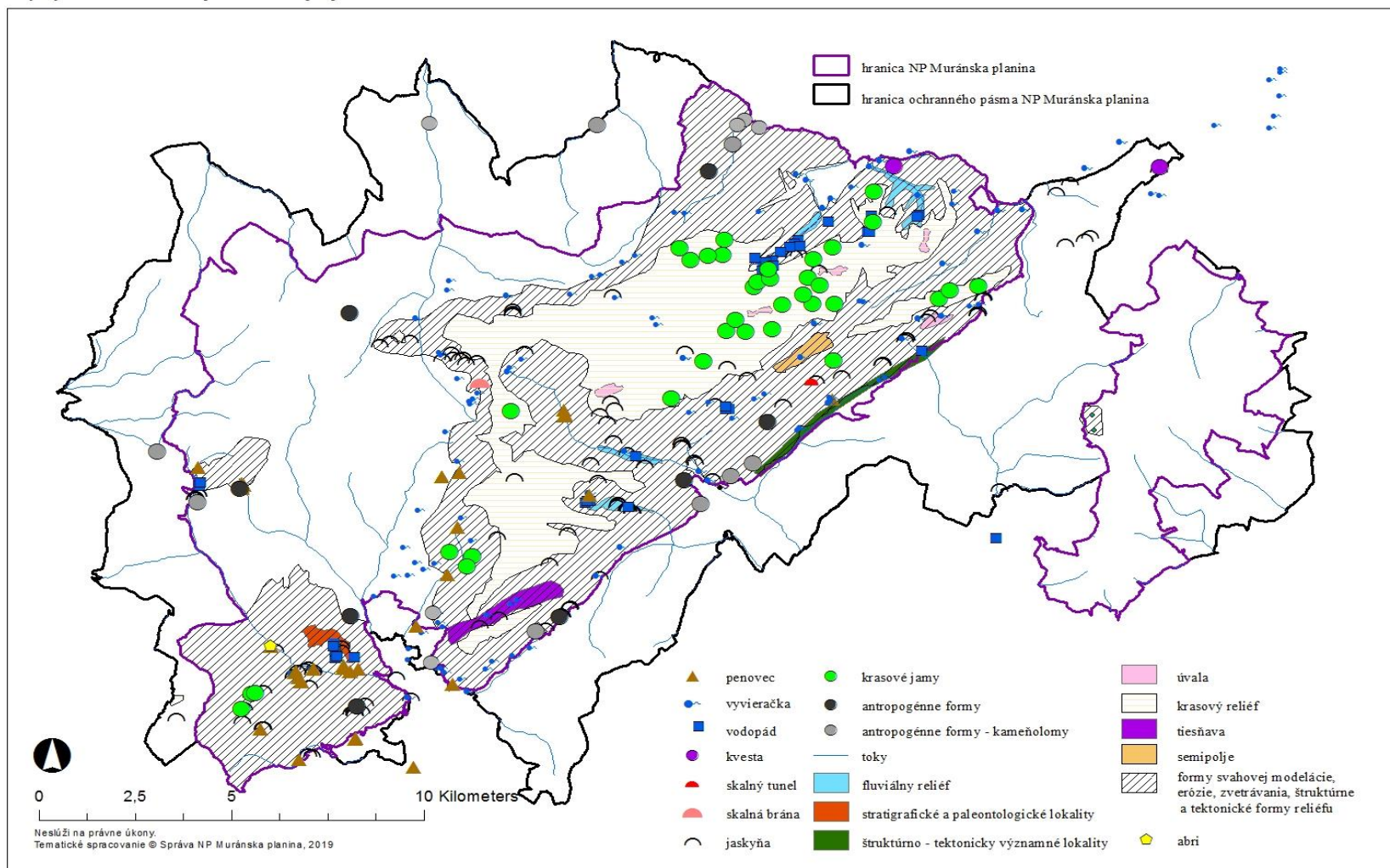
6.1.4 Mapa predmetov ochrany – vtáky

Príloha č. 6.1.4
Mapa predmetov ochrany - vtáky

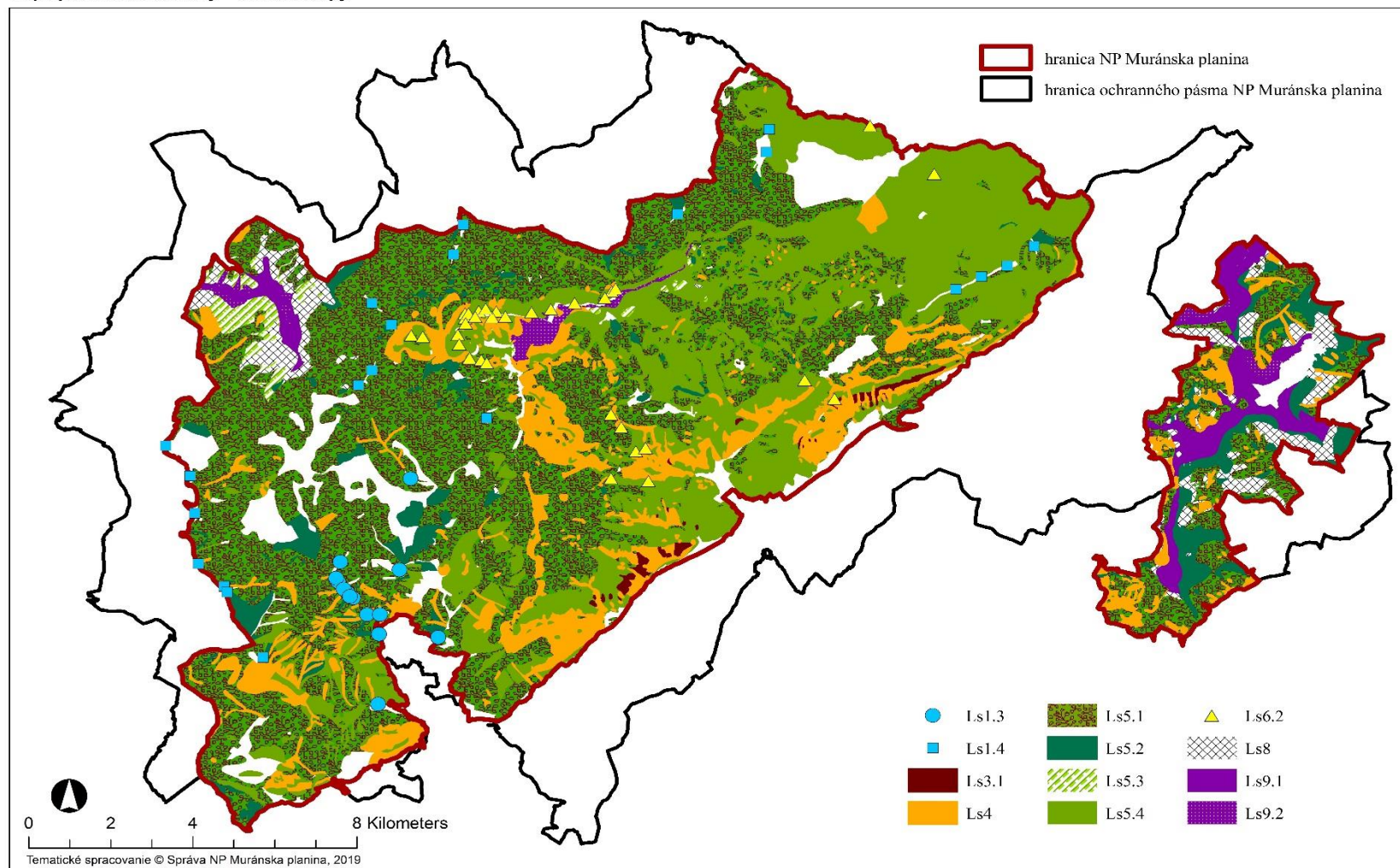
6.1.5 Mapa predmetov ochrany – abiotické javy

Príloha č. 6.1.5
Mapa predmetov ochrany - abiotické javy

6.1.6 Mapa predmetov ochrany – lesné biotopy

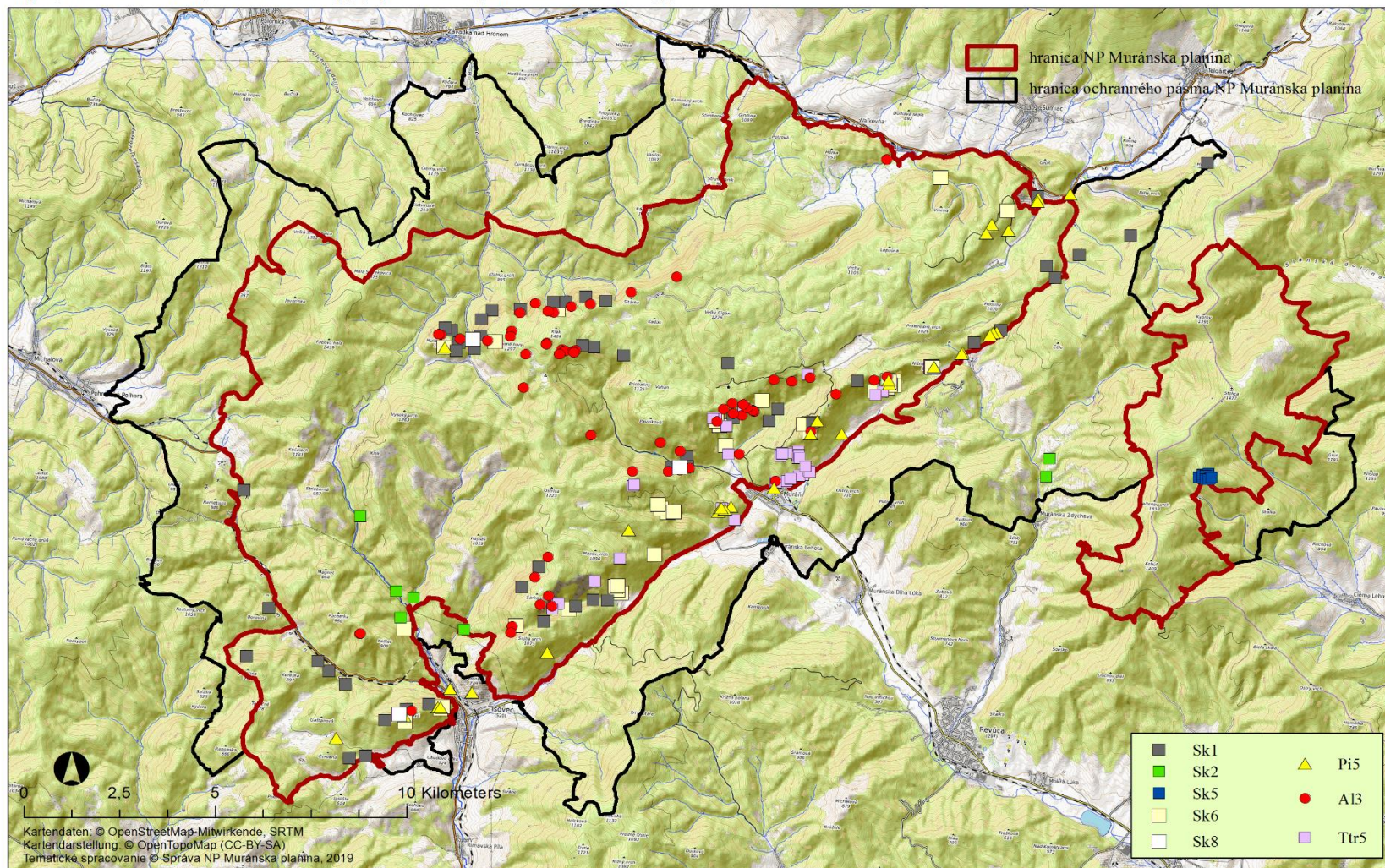
Príloha č. 6.1.6
Mapa predmetov ochrany - lesné biotopy

6.1.7 A Mapa predmetov ochrany – nelesné biotopy (alpínske, dealpínske a skalné biotopy)

Príloha č. 6.1.7 A

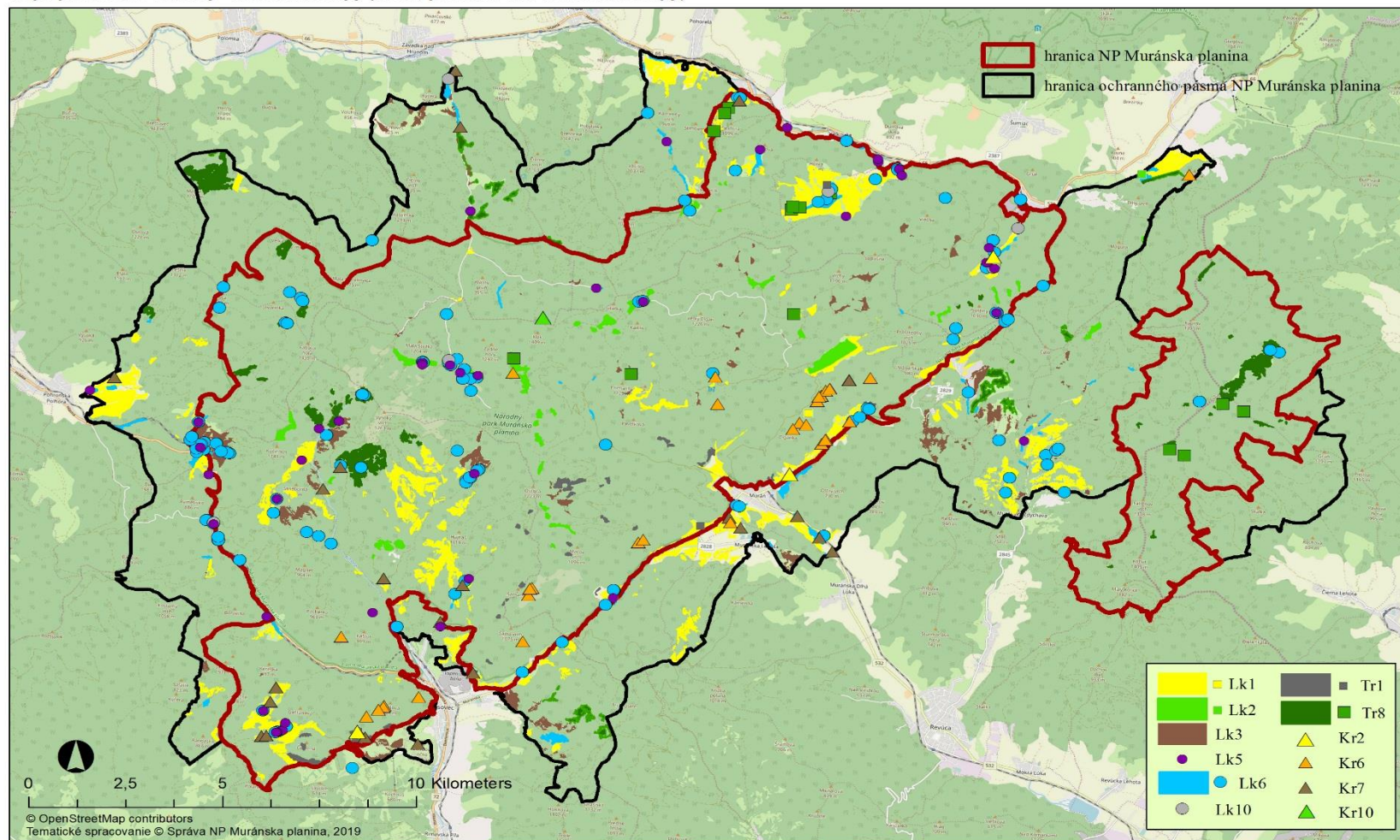
Mapa predmetov ochrany - nelesné biotopy (alpínske, dealpínske a skalné biotopy)

6.1.7 B Mapa predmetov ochrany – nelesné biotopy (lúčne, pasienkové a krovinné biotopy)

Príloha č. 6.1.7 B

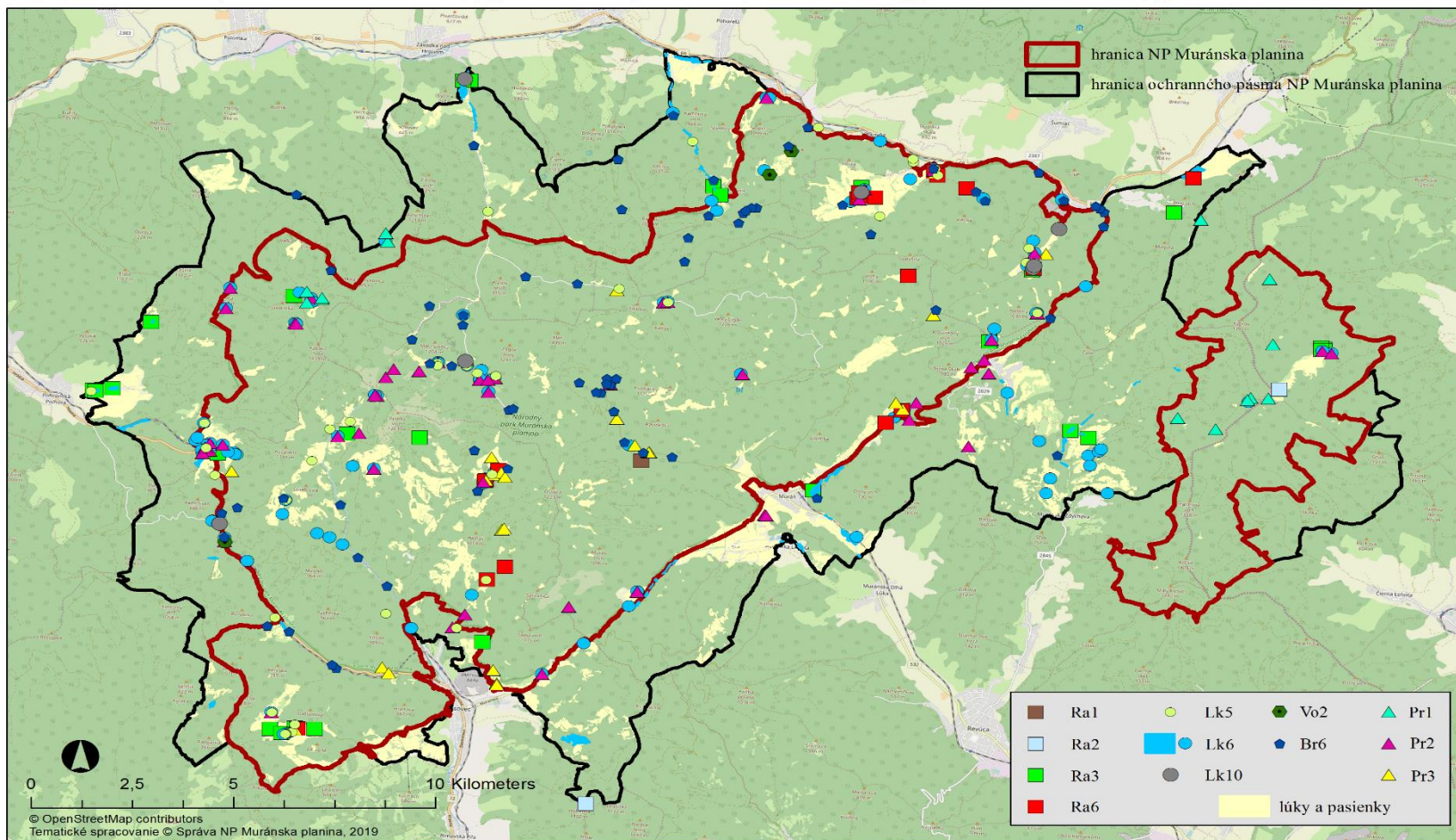
Mapa predmetov ochrany - nelesné biotopy (lúčne, pasienkové a krovinné biotopy)

6.1.7 C Mapa predmetov ochrany – nelesné biotopy (podmáčané lúky, rašeliniská, vrchoviská, slatiny, prameniská a vodné biotopy)

Príloha č. 6.1.7 C

Mapa predmetov ochrany - nelesné mokradňové biotopy (podmáčané lúky, rašeliniská, vrchoviská, slatiny, prameniská a vodné biotopy)

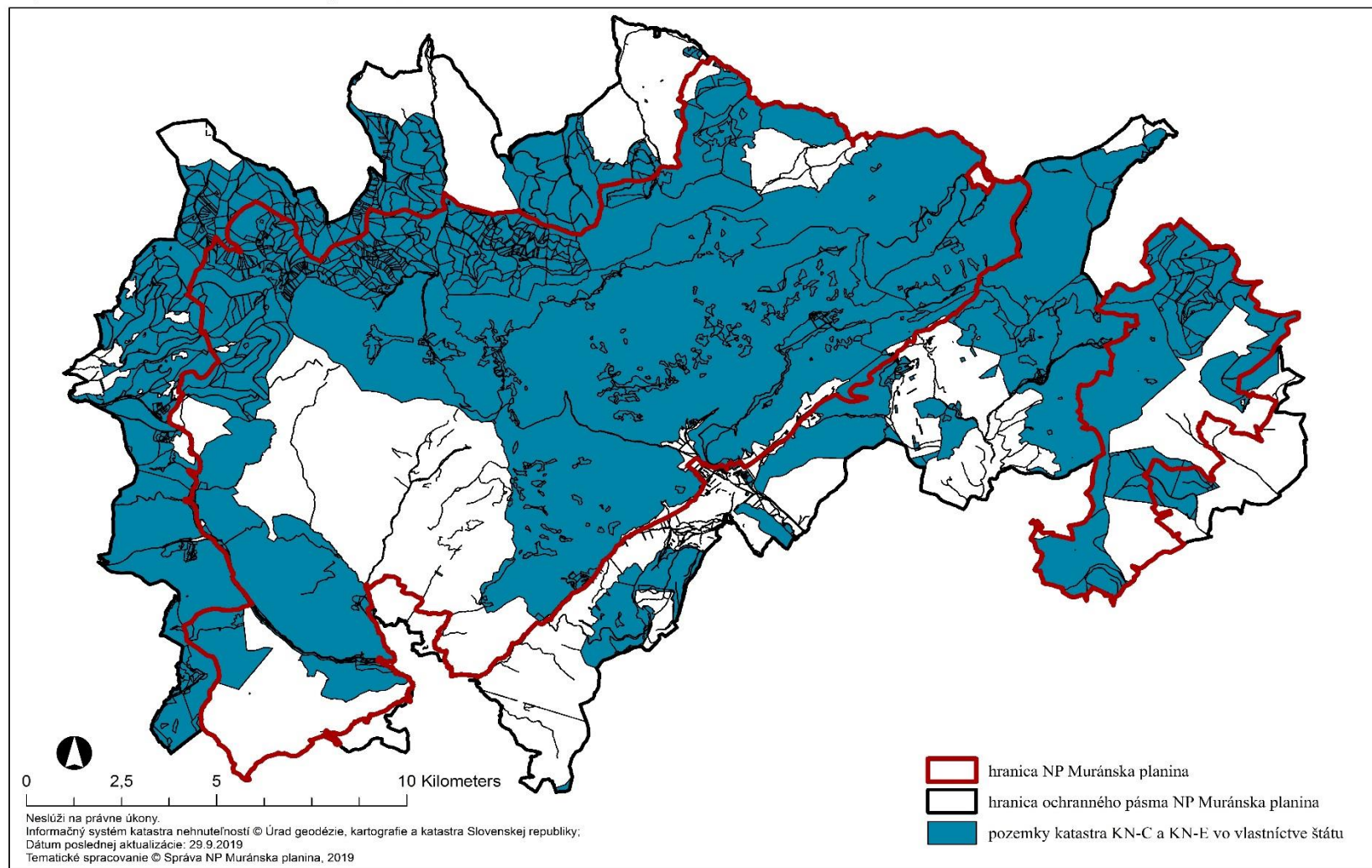

6.2 Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov

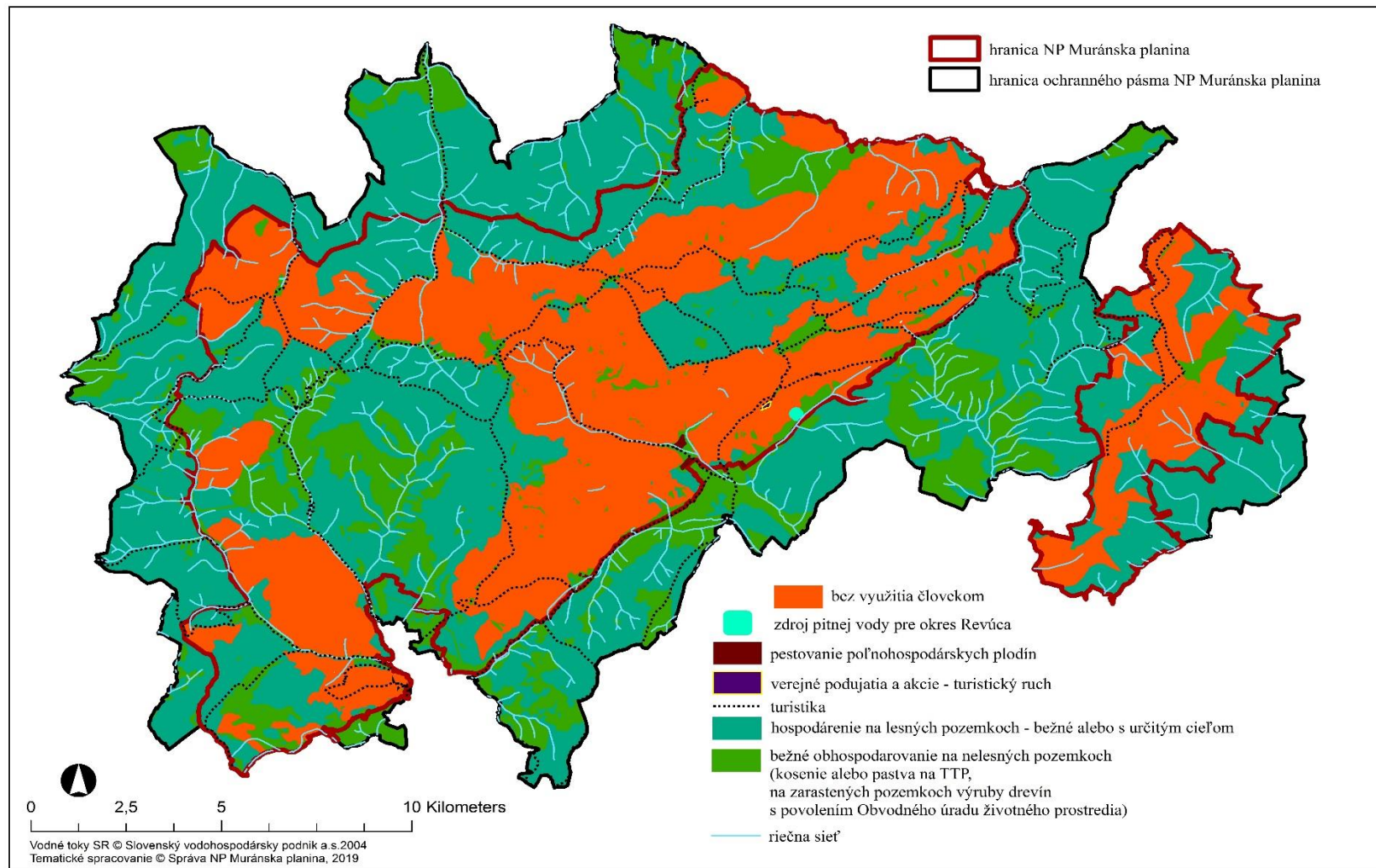
Príloha č. 6.2.

Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov

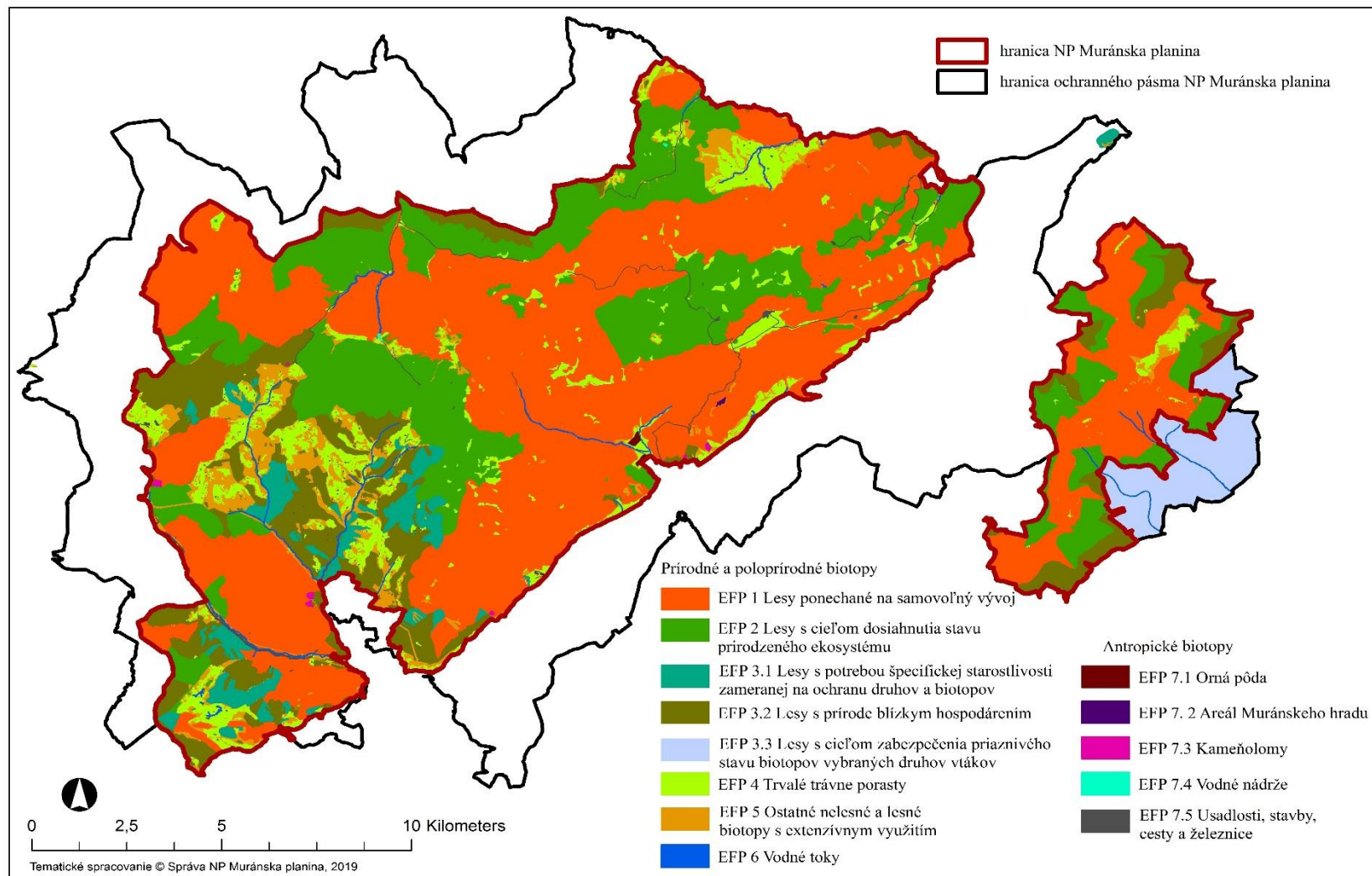
6.3 Mapa využitia územia

Príloha č. 6.3. Mapa využitia územia

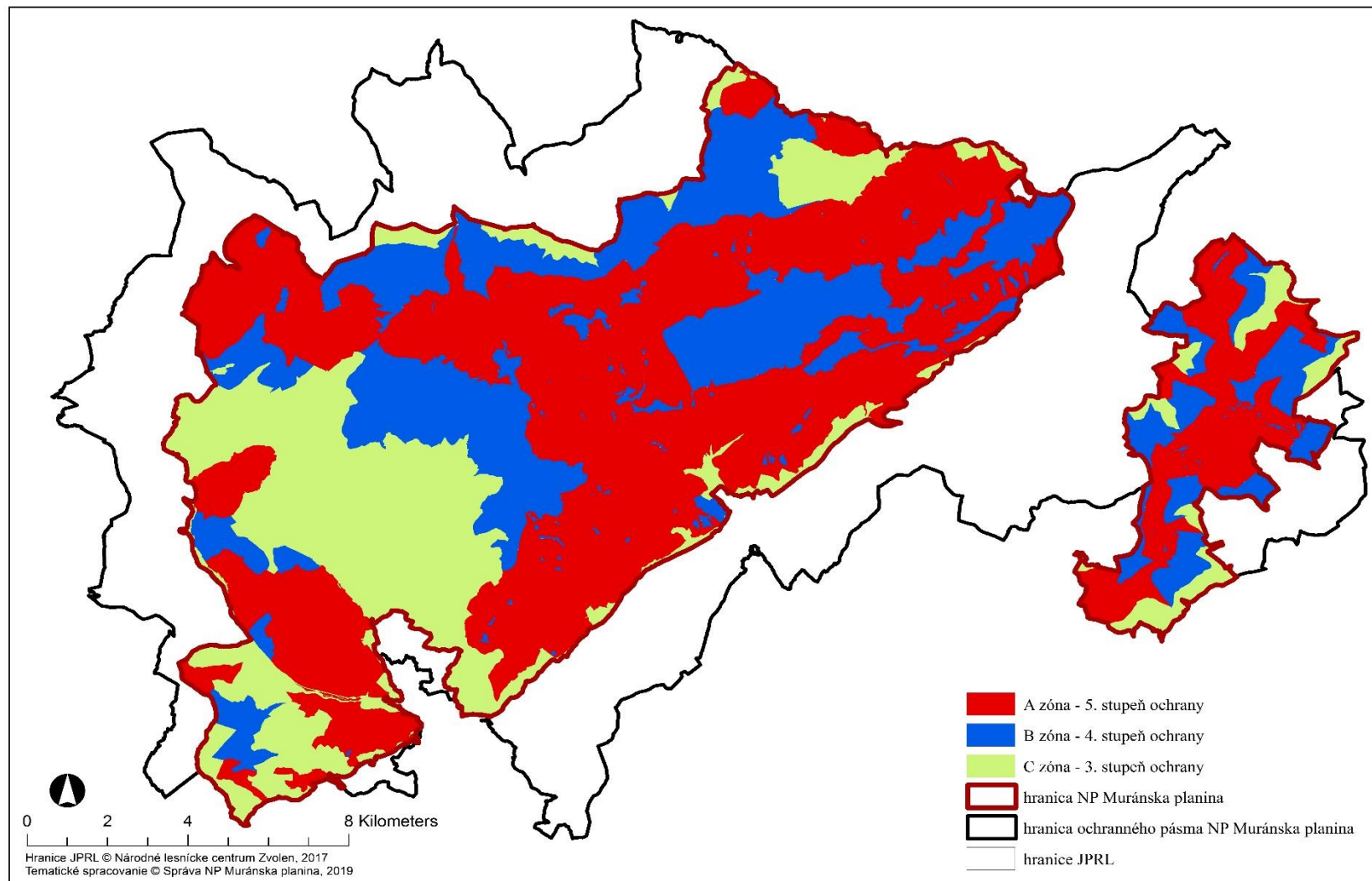
6.4 Mapa ekologicko-funkčných priestorov

Príloha č. 6.4. Mapa ekologicko - funkčných priestorov

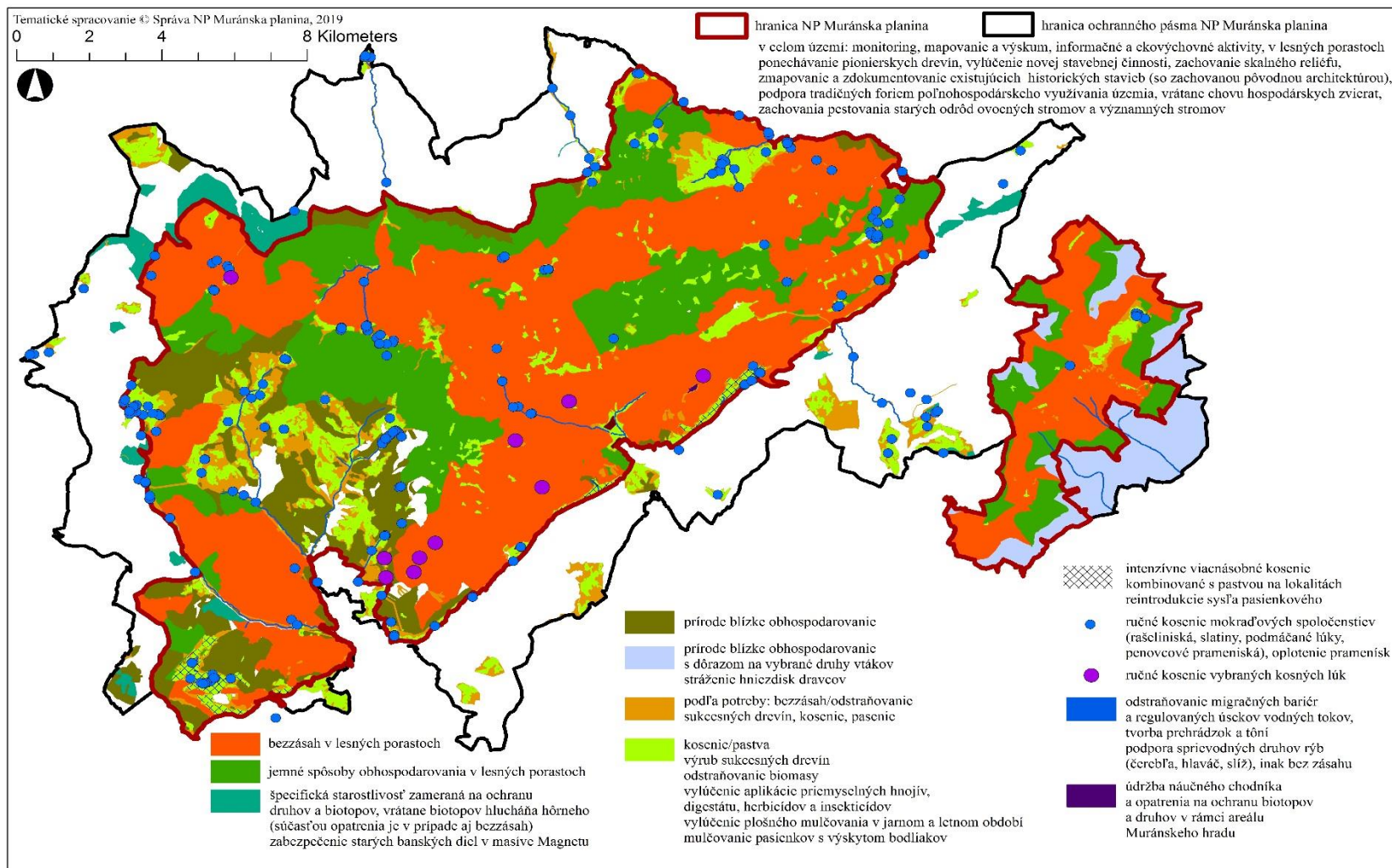
6.5 Mapa zón

Príloha č. 6.5. Mapa zón

6.6 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti na jednotlivých parcelách alebo jednotkách priestorového rozdelenia lesa (JPRL, LPIS)

Príloha č. 6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti v Národnom parku Muránska planina a jeho ochrannom pásme

6.7 Hodnotenie stavu druhov vtákov CHVÚ Muránska planina - Stolica

6.7.1 Definovanie priaznivého stavu sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Sokol sťahovavý je viazaný na lesné a horské prostredie so skalnými svahmi a bralami, odkiaľ má dobrý výhľad na okolitú krajinu. Na skalách obsadzuje skalné dutiny, lavicové vrstvy a opustené hniezda iných vtákov. V CHVÚ je preukázaný hniezdny výskyt druhu na 11 lokalitách, avšak nehniezdi na všetkých potenciálne vhodných lokalitách, chýba v časti CHVÚ – Stolica. Početnosť sokola sťahovavého v území je **od 4 – 10 hniezdiacich párov** (Karaska et al. 2015).

Tab. č. 40 Definovanie stavu druhu sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ
		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
Populácia	1.1. Veľkosť populácie	V rámci CHVÚ nad 10 párov za obdobie 5 rokov	V rámci CHVÚ 5 – 10 hniezdných párov za obdobie 5 rokov	V rámci CHVÚ pod 5 hniezdných párov za obdobie 5 rokov
	1.2. Populačný trend	Populácia stúpala za 5 rokov o 20 %, alebo veľkosť populácie dosiahla úživnosť územia a je stabilná	Populácia je za 5 rokov stabilná, s fluktuáciou ± 10 %.	Klesajúci o viac ako 20% v priebehu 5 rokov
	1.3. Areálový trend	Druh prítomná na všetkých lokalitách obsadených v uplynulých 5 rokoch, príp. obsadzuje nové potenciálne vhodné lokality	Druh prítomná na 90% lokalít obsadených v uplynulých 5 rokoch	Druh sa stráca z viac ako 10% lokalít v priebehu 5 rokov
	1.4. Hniezdna úspešnosť	Nebol zaznamenaný antropický vplyv na úspešnosť hniezdenia, na všetkých evidovaných hniezdiskách bolo sledovaná výsledná úspešnosť hniezdení 90% párov	Antropické vplyvy (vrátane predpokladaných prípadov) na úspešnosť hniezdenia negatívne postihli menej ako 10% hniezdisk, boli získané relevantné dáta najmenej 80% hniezdení všetkých párov a ich úspešnosť	Antropické vplyvy (vrátane predpokladaných prípadov) na úspešnosť hniezdení negatívne postihli viac ako 10% hniezdisk a reálne bola zmonitorovaná úspešnosť menej ako 60% všetkých evidovaných párov

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ
		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
Biotop	2. 1. Hniezdny biotop	V horizonte 5 rokov do biotopov všetkých evidovaných hniezdisk nezasiahla akákoľvek antropická činnosť (hospodárska, športovo - rekreačná, atď.), ktorá by akokoľvek zmenila ich charakter, alebo pôsobila rušivo na priebeh úspešnosti	V horizonte 5 rokov do biotopov všetkých evidovaných hniezdisk nezasiahli antropické činnosti (hospodárska, športovo - rekreačná, atď.), ktoré by negatívne ovplyvnili úspešnosť hniezdení na 80% evidovaných hniezdisk	V horizonte 5 rokov vo viac ako 30% biotopov všetkých evidovaných hniezdisk bolo úspešnosť hniezdení ohrozovaná antropickými faktormi : degradáciou biotopov, vyrušovaním a vykrádaním
Ohrozenia	3.1. Priame ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	V horizonte 5 rokov nebolo evidované žiadne vykrádanie hniezd a podozrenia z úmyselného usmrtenia človekom	V horizonte 5 rokov bolo evidované vykrádanie hniezd a podozrenia z úmyselného usmrtenia človekom ovplyvňujúce menej ako 25% populácie druhu	V horizonte 5 rokov bolo evidované vykrádanie hniezd a podozrenia z úmyselného usmrtenia človekom ovplyvňujúce viac ako 25% populácie druhu

Tab. č.41 Hodnotiaca tabuľka - sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*)

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	2	3	6
	populačný trend	3	3	9
	areálový trend	3	3	9
	hniezdna úspešnosť	1	3	3
B	hniezdny biotop	1	2	2
O	priame ohrozenia druhu	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				35
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				51

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty): 68%

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	68 %	

Komentár k hodnoteniu druhu:

Trend areálu druhu v CHVÚ je jednoznačne stúpajúci, osídlenie začalo na južných veľkých komplexoch skál (Muráň, Tisovec) pokračovalo na sever osídlením najväčšieho komplexu v oblasti Stožiek a v súčasnosti dochádza k osídleniu menších skalných komplexov po celom obvode planiny. Celková hniezdna úspešnosť je pravdepodobne nízka, chýbajú však údaje k objektívnemu hodnoteniu. Všetky dohľadané hniezda sú aj lokalitami s pozorovaným výskytom jastraba veľkého v hniezdnom období. Druhu je potrebné venovať pozornosť zo všetkých hľadísk, predovšetkým vykonávať pravidelný monitoring na všetkých známych a historických hniezdiskách, najmä odsledovať výslednú hniezdnú úspešnosť jednotlivých párov a v neposlednom rade sa zamerať a dokumentovať priame antropické hrozby v hniezdnom období.

6.7.2 Definovanie priaznivého stavu hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Areál výskytu druhu zaberá približne 25 – 30 % celkového územia CHVÚ. Plošne najväčšia oblasť výskytu druhu je centrálna časť Muránskej planiny. Vo východnej časti zaberá hrebeňovú časť Stolických vrchov, na západe hrebeňovú časť masívu Fabovej hole. Na tomto území obýva pásma smrekových a zmiešaných smrekových lesov, jedľových a jedľovo-smrekových lesov, bukových a zmiešaných bukových, prípadne lipovo-javorových sutinových lesov. Početnosť druhu v CHVÚ je **25 až 30 reprodukčných párov**, resp. reprodukcie schopných kohútov (Karaska et al. 2015).

Tab. č. 42 Definovanie stavu druhu hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
Populácia	1.1. Veľkosť populácie /populačná hustota	V rámci CHVÚ nad 30 jedincov kohútov, denzita v rámci areálu výskytu druhu 3,8 ind./100 ha a vyššia v priebehu 5 rokov	V rámci CHVÚ 20 – 30 jedincov kohútov, denzita v rámci areálu výskytu druhu 2,8 – 3,8 ind./100 ha v priebehu 5 rokov	V rámci CHVÚ menej ako 20 jedincov kohútov, denzita v rámci areálu výskytu druhu 2,8 ind./100 ha a nižšia v priebehu 5 rokov
	1.2. Populačný trend	Stúpajúci o viac ako 20% alebo stabilný v potenciálnom areáli v priebehu 5 rokov	Oscilujúci ($\pm 20\%$) v priebehu 5 rokov	Klesajúci o viac ako 20% v priebehu 5 rokov
	1.3. Areálový trend	Stúpajúci, druh prítomný na všetkých potenciálne vhodných lokalitách a šíri sa do vhodných, v súčasnosti neobývaných lokalít v priebehu 5 rokov	Stály, druh prítomný na všetkých potenciálne vhodných lokalitách v priebehu 5 rokov	Druh sa stráca z výskytových lokalít v priebehu 5 rokov

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV	
		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý	
Biotop	2.1. Hniezdny a potravný biotop	Zmiešané lesné porasty s vhodnou vekovou štruktúrou nad 90 rokov, so zakmenením porastu 7 a 8 a percentom zastúpenia ihličnatých drevín (nad 50 %) a s pokryvnosťou pôdnej vegetácie (nad 40 % - kríčkovité porasty čeľadi <i>Ericaceae</i> , <i>Fragaria</i> , <i>Rubus</i>) v tejto štruktúre tvoria viac ako 40% každej izolovanej časti areálu druhu	Zmiešané lesné porasty s vhodnou vekovou štruktúrou nad 90 rokov, so zakmenením porastu 7 a 8 a percentom zastúpenia ihličnatých drevín (nad 50 %) a s pokryvnosťou pôdnej vegetácie (nad 40 % - kríčkovité porasty čeľadi <i>Ericaceae</i> , <i>Fragaria</i> , <i>Rubus</i>) v tejto štruktúre tvoria 20 – 40% každej izolovanej časti areálu druhu	Zmiešané lesné porasty s vhodnou vekovou štruktúrou nad 90 rokov, so zakmenením porastu 7 a 8 a percentom zastúpenia ihličnatých drevín (nad 50 %) a s pokryvnosťou pôdnej vegetácie (nad 40 % - kríčkovité porasty čeľadi <i>Ericaceae</i> , <i>Fragaria</i> , <i>Rubus</i>) v tejto štruktúre tvoria menej ako 20% každej izolovanej časti areálu druhu	
	Ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu	Viac ako 90 % výskytových lokalít je v čase výberu tokanísk, toku, hniezdenia a výchovy mláďat (1. 1. - 1. 8.) bez lesohospodárskych a technických zásahov	75 - 90 % výskytových lokalít je v čase výberu tokanísk, toku, hniezdenia a výchovy mláďat (1. 1. - 1. 8.) bez lesohospodárskych a technických zásahov	Menej ako 75 % výskytových lokalít je v čase výberu tokanísk, toku, hniezdenia a výchovy mláďat (1. 1. - 1. 8.) bez lesohospodárskych a technických zásahov
		3.2. Priame ohrozenie výchovy mláďat	V areáli výskytu alebo v územiach s potenciálne vhodným biotopom druhu úplne vylúčený cykloturizmus	V areáli výskytu druhu úplne vylúčený cykloturizmus	Areál výskytu druhu pretína funkčná cykloturistická trasa
		3.3. Ohrozenie veľkosti hniezdných biotopov	Lesné porasty s vhodnou vekovo-druhovo-priestorovou štruktúrou sa vyskytujú celistvo na plochách väčších ako 200 ha	Lesné porasty s vhodnou vekovo-druhovo-priestorovou štruktúrou sa vyskytujú celistvo na plochách od 100 do 200 ha	Lesné porasty s vhodnou vekovo-druhovo-priestorovou štruktúrou sa vyskytujú celistvo na plochách menších ako 100 ha
3.4. Deštrukcia hniezdných biotopov		Viac ako 90 % lokalít ostáva do nasledujúceho roka bez zmeny štruktúry biotopu	75 - 90 % lokalít ostáva do nasledujúceho roka bez zmeny štruktúry biotopu	Menej ako 75 % lokalít ostáva do nasledujúceho roka bez zmeny štruktúry biotopu	

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
3.5. Deštrukcia potravných biotopov	Úplné vylúčenie aplikácie chemických prípravkov v boji so škodlivými činiteľmi v areáli výskytu druhu	Použitie chemických látok sa realizuje, ale sú obmedzované na látky, ktorých vplyv na hlucháňa je jasný a nemá negatívny dopad alebo sa obmedzujú na spôsob použitia, ktorý nemá negatívny vplyv – (napr. postrek kmeňa pred odvozom)	Použitie chemických látok sa realizuje, ale ich vplyv nie je jasný a môže mať negatívny dopad na hlucháňa
3.6. Fragmentácia biotopov	Priemerná vzdialenosť medzi jednotlivými tokeniskami je menej ako 3 km	Priemerná vzdialenosť medzi jednotlivými tokeniskami je 3 – 6 km	Priemerná vzdialenosť medzi tokeniskami je viac ako 6 km

Tab. č. 43 Hodnotiaca tabuľka – hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*)

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie/populačná hustota	2	3	6
	populačný trend	2	3	6
	areálový trend	1	3	3
B	hniezdny a potravný biotop	2	3	6
O	priame ohrozenie druhu	1	3	3
	priame ohrozenie výchovy mláďat	1	3	3
	ohrozenie veľkosti hniezdných biotopov	2	3	6
	deštrukcia hniezdných biotopov	1	3	3
	deštrukcia potravných biotopov	2	3	6
	fragmentácia biotopov	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				48
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				90

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z novej hodnoty): 53%

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
		53 %

Komentár k hodnoteniu:

Areál druhu sa v súvislosti s obnovou lesov znižuje do posledných refúgií. Najmenším areálom vylíšeným v rámci CHVÚ – časti Muránskej planiny je oblasť Mokrú Poľana s výmerou približne 100 ha. Nepriaznivý stav na základe tejto skutočnosti možno priradiť k veľkosti, hustote populácie a populačnému trendu druhu aj napriek tomu, že druh sa pravdepodobne vyskytuje na všetkých v súčasnosti vhodných lokalitách. Lesohospodárske zásahy na území s výskytom druhu vynímajúc rezervácie boli vykonávané bez prihliadnutia na priame alebo nepriame ohrozenie druhu v území CHVÚ.

6.7.3 Definovanie priaznivého stavu pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina - Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Druh sa v území vyskytuje v zmiešaných a ihličnatých porastoch od 600 m n. m. (smrekové a zmiešané smrekové lesy, jedľové a jedľovo-smrekové lesy, zmiešané bukové lesy). Doteraz nebol zaznamenaný v masíve Hradovej a na južných svahoch planiny, kde sa nachádzajú listnaté porasty – ide o plochu cca 5000 ha. Na ostatnej časti CHVÚ je jeho rozšírenie rovnomerné. V období s nižšou potravnou ponukou v lesnom ekosystéme môže druh zalietat' za zdrojom potravy aj do otvorenejších priestranstiev (napr. lúky, pasienky, mokrade a pod.). Dokladom tejto lovej stratégie sú poznatky o potravnnej ekológii pôtika a značné výkyvy v zastúpení jednotlivých druhov koristi typických pre tieto biotopy. Početnosť druhu z mapovania v r. 2009 - 2012 poukazujú na približne 100 hniezdiacich párov. V súčasnosti je početnosť v CHVÚ od **90 do 120 hniezdiacich párov** (Kraska et al. 2015).

Tab. č.44 Definovanie stavu druhu pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
Populácia	1.1. Veľkosť populácie	V rámci CHVÚ prítomnosť viac ako 100 za obdobie 5 rokov	V rámci CHVÚ prítomnosť 80 - 100 párov za obdobie 5 rokov	V rámci CHVÚ prítomnosť menej ako 80 párov za obdobie 5 rokov
	1.2. Populačný trend	V CHVÚ populačný nárast o viac ako 20 % za obdobie 5 rokov	V CHVÚ stabilný trend, alebo mierny nárast 1 - 20% za obdobie 5 rokov	V CHVÚ pokles o viac ako 20 % za obdobie 5 rokov
	1.3. Veľkosť areálu	Druh obýva viac ako 80% územia CHVÚ v priebehu 5 rokov	Druh obýva 60 – 80% územia CHVÚ v priebehu 5 rokov	Druh obýva menej ako 60% územia CHVÚ v priebehu 5 rokov
	1.4. Areálový trend	Celý areál výskytu obývaný v priebehu 5 rokov	Areál je stabilný alebo sa mierne zmenšil (1 – 10%) v priebehu 5 rokov	Areál sa zmenšil o viac ako 20 % v priebehu 5 rokov
Biotop	2.1. Hniezdny biotop	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú vyše 40 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú vyše 20 - 40 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú maximálne 20 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A dobrý	B priemerný	C nepriaznivý
2.2. Potravný biotop	Zastúpenie lesných porastov nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, jedľa, buk) je dostatočné na celom CHVÚ.	Zastúpenie lesných porastov nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, jedľa, buk) je dostatočné na viac ako 50 % výmery CHVÚ.	Zastúpenie lesných porastov nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, jedľa, buk) je dostatočné na menej ako polovici výmery CHVÚ.
Ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu	0-20 % hniezdných párov je ohrozených ťažbou v priebehu 5 rokov	20-30 % hniezdných párov je priamo ohrozených ťažbou v priebehu 5 rokov
	3.2. Ohrozenie biotopu	Obnova porastov prebieha postupne, nie plošne s veľkou vekovou diferenciáciou porastov – na malej ploche 1x1 km sa nachádzajú všetky vekové triedy porastov	Obnova porastov v krátkom časovom intervale, ale s ponechaním skupiniek stromov s hniezdnymi dutinami tesárov tak, aby počet štvorcov 1x1 km bez diferenciácie porastov prudko nestúpol
			Viac ako 30% hniezdných párov je priamo ohrozených ťažbou v priebehu 5 rokov
			Obnova porastov prebieha v krátkom časovom intervale na veľkých kompaktných celkoch – v areáli sa nachádzajú veľké celky s rovnakým vekom porastu, po vyťažení (obnove) náhle vzrastie počet štvorcov 1x1 km bez vhodných porastov (nad 80 rokov)

Tab. č. 45 Hodnotiaca tabuľka - pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*)

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie/populačná hustota	3	3	9
	populačný trend	2	3	6
	veľkosť areálu	2	3	6
	areálový trend	2	2	4
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	2	2	4
O	priame ohrozenie druhu	2	3	6
	ohrozenie biotopu	1	3	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				44
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				66

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty): 67%

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	67 %	

Komentár k hodnoteniu druhu:

Početnosť druhu a veľkosť obsadeného areálu v CHVÚ je pozitívna. Súčasnú hrozbu pre druh predstavuje intenzívne narastajúca hospodárska činnosť so záujmom spracovávať kalamity spôsobené biologickým činiteľom aj na územiach s ochrannými lesmi a rezerváciami. Hodnotenie stavu druhu je „B“ vzhľadom k tomu, že v lesoch priamo ohrozených ťažbou sa v súčasnosti nachádza viac ako 20 % zistených párov. Intenzívne je vykonávaný aj tzv. dorub v rámci podrastového spôsobu hospodárstva. Monitoringom so spresnením výskytu jedincov/párov na konkrétny porast sa môže hospodárska činnosť usmerniť k cieľom ochrany druhu na tomto území.

6.7.4 Definovanie priaznivého stavu orla skalného (*Aquila chrysaetos*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica je v súčasnosti odhadovaná populácia orlov skalných na 8 párov, v r. 2003 bola početnosť 3 páry (Rybanič et al. 2003), v r. 2015 odhadovaná populácia na **7 - 8 párov** orlov skalných (Karaska et al. 2015), populácia je hodnotená ako stabilná. Potravné teritórium jedného páru je veľké a v závislosti na dostupnosti potravy a charaktere krajiny dosahuje aj okolo 100 km². Obýva zvyčajne väčšie lesné komplexy, v ktorých vyhľadáva málo antropicky vyrušované staršie lesné porasty neďaleko lovísk, ktoré tvorí otvorená poľnohospodárska krajina, zastúpená pasienkami a extenzívne využívanými lúkami. Ako hniezdič v CHVÚ preferuje stromové hniezda. Hniezdo býva umiestnené na starších stromoch (smrek, jedľa) v starších porastoch. Hniezdiská sú dlhodobostabilné. Orly však môžu nepravidelne hniezda meniť aj vyše 1 km od seba v závislosti od podmienok na začiatku hniezdenia (napr. stav hniezdného porastu, vyrušovanie človekom a pod.). Hniezdiskami sú tiež skalné útvary a komplexy, kde nachádza vhodné miesta pre stavbu hniezd bez vyrušovania človekom.

Tab. č. 46 Definovanie stavu druhu orol skalný

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ hniezdi minimálne 5 párov.	V CHVÚ hniezdi 2 - 5 párov.	V CHVÚ hniezdia maximálne 2 páry.
	1.2. Populačný trend	Populácia za 5 rokov stúpala o viac ako 2 páry.	Populácia je za 5 rokov stabilná (± 1 pár).	Populácia za 5 rokov poklesla o minimálne 2 páry.
	1.3. Veľkosť areálu	Územia nevhodné pre druh (urbanizované priestory) nezaberajú viac ako 5 % celkovej výmery CHVÚ.	Územia nevhodné pre druh (urbanizované priestory) nezaberajú viac ako 5 - 10 % celkovej výmery CHVÚ.	Územia nevhodné pre druh (urbanizované priestory) zaberajú viac ako 10 % celkovej výmery CHVÚ.
	1.4. Areálový trend	Rozloha urbanizovaných plôch v CHVÚ za 5 rokov nestúpala o viac ako 10 % z ich rozlohy.	Rozloha urbanizovaných plôch v CHVÚ za 5 rokov stúpala o 10 - 20 % z ich rozlohy.	Rozloha urbanizovaných plôch v CHVÚ za 5 rokov nestúpala o viac ako 20 % z ich rozlohy.

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Výmera lesných porastov nad 80 rokov je minimálne 20 % z celkovej výmery lesa v CHVÚ a ich rozmiestnenie je v území mozaikovité.	Výmera lesných porastov nad 80 rokov je 10 - 20 % z celkovej výmery lesa v CHVÚ a ich rozmiestnenie je v území nerovnomerné.	Výmera lesných porastov nad 80 rokov je pod 10 % z celkovej výmery lesa v CHVÚ a ich rozmiestnenie je v území sústredené na 1 – 2 lokality.
	2.2. Potravný biotop	V poľnohospodárskej krajine zaberajú TTP vyše 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.	V poľnohospodárskej krajine zaberajú TTP 50 - 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.	V poľnohospodárskej krajine zaberajú TTP pod 50 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.
	2.3. Biotopy počas zimovania	V poľnohospodárskej krajine zaberajú TTP vyše 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.	V poľnohospodárskej krajine zaberajú TTP 50 - 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.	V poľnohospodárskej krajine zaberajú TTP pod 50 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.
ohrozenia	3.1. Nepriame ohrozenie druhu	Minimálne 75 % všetkých stĺpov 22 kV vzdušného elektrického vedenia v CHVÚ je chránených proti úhynu vtákov.	50 - 75 % všetkých stĺpov 22 kV vzdušného elektrického vedenia v CHVÚ je chránených proti úhynu vtákov.	Pod 50 % všetkých stĺpov 22 kV vzdušného elektrického vedenia v CHVÚ je chránených proti úhynu vtákov.
	3.2. Priame ohrozenie druhu	Za 5 rokov neboli zaznamenané žiadne prípady priameho prenasledovania človekom (vyberanie mláďat alebo vajec, odstrel, trávenie, odchyt do želiez).	Za 5 rokov boli zaznamenané do 2 prípadov priameho prenasledovania človekom (vyberanie mláďat alebo vajec, odstrel, trávenie, odchyt do želiez).	Za 5 rokov bolo zaznamenaných viac ako 3 prípady priameho prenasledovania človekom (vyberanie mláďat alebo vajec, odstrel, trávenie, odchyt do želiez).
	3.3. Ohrozenie hniezdných biotopov	Za 5 rokov je výmera lesných porastov starších ako 80 rokov stabilná ($\pm$ 5 % z ich celkovej výmery).	Za 5 rokov došlo k poklesu výmery lesných porastov starších ako 80 rokov maximálne o 20 % z ich celkovej výmery.	Za 5 rokov došlo k poklesu výmery lesných porastov starších ako 80 rokov o vyše 20 % z ich celkovej výmery.
	3.4. Ohrozenie potravných biotopov	Výmera TTP za 5 rokov poklesla kvôli zarastaniu náletom drevín, zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním do 5 % z ich celkovej výmery.	Výmera TTP za 5 rokov poklesla kvôli zarastaniu náletom drevín, zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním o 5 - 10 % z ich celkovej výmery.	Výmera TTP za 5 rokov poklesla kvôli zarastaniu náletom drevín, zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním o vyše 10 % z ich celkovej výmery.
	3.5. Ohrozenia migračného biotopu / biotopu počas zimovania	Výmera TTP za 5 rokov poklesla kvôli zarastaniu náletom drevín, zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním do 5 % z ich celkovej výmery.	Výmera TTP za 5 rokov poklesla kvôli zarastaniu náletom drevín, zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním o 5 - 10 % z ich celkovej výmery.	Výmera TTP za 5 rokov poklesla kvôli zarastaniu náletom drevín, zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním o vyše 10 % z ich celkovej výmery.

Tab. č. 47 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu orol skalný

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1 Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	3	2	6
	1.4. Areálový trend	3	2	6
B	2.1. Hniezdny biotop	3	3	9
	2.2. Potravný biotop	3	3	9
	2.3. Biotopy počas zimovania	3	1	3
O	3.1. Nepriame ohrozenia druhu	1	1	1
	3.2. Priame ohrozenia druhu	3	3	9
	3.3. Ohrozenie hniezdných biotopov	2	3	6
	3.4. Ohrozenie potravných biotopov	3	1	3
	3.5. Ohrozenia migračného biotopu/biotopu počas zimovania	3	1	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				70
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				78

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 48 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu orol skalný

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
90 %		

Zhodnotenie

Na základe zadaných kritérií pre hodnotenie stavu je druh orol skalný v CHVÚ Muránska planina - Stolica klasifikovaný stupňom A – dobrý, priaznivý stav.

6.7.5 Definovanie priaznivého stavu výra skalného (*Bubo bubo*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Výr skalný hniezdi v CHVÚ Muránska planina - Stolica na okrajoch zalesnených častí územia, najmä na skalách a skalných xerothermoch rôzneho typu (prirodzených aj vytvorených človekom). Veľa historických hniezdisk však pozmeňuje postupná sukcesia. V CHVÚ v r. 2015 bola odhadnutá populácia výra skalného na **3-5 párov** (Karaska et. al. 2015).

Tab. č. 49 Definovanie stavu druhu výr skalný

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Veľkosť populácie je viac ako 3 páry za posledných 5 rokov.	Veľkosť populácie je 1 - 3 páry za posledných 5 rokov.	Veľkosť populácie je menej ako 1 pár za posledných 5 rokov.

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
1.2. Lokálna populačná hustota	Populačná hustota je viac ako 3 páry/100 km ² za posledných 5 rokov.	Populačná hustota je 1 - 3 páry/100 km ² za posledných 5 rokov.	Populačná hustota je menej ako 1 pár/100 km ² za posledných 5 rokov.
1.3. Populačný trend	Populácia vzrástla za 5 rokov o viac ako 10 %.	Populácia je za 5 rokov stabilná, s fluktuáciou ±10 %.	Populácia klesla za 5 rokov o viac ako 10 %.
1.4. Areálový trend	Dostupnosť vhodných skalných útvarov narástla za 5 rokov o viac ako 5 %.	Dostupnosť vhodných skalných útvarov je za 5 rokov stabilizovaná (tolerancia ±5 %).	Dostupnosť vhodných skalných útvarov poklesla za 5 rokov o viac ako 5 %.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Viac ako 75 % historických hniezd a vhodných skalných útvarov je vhodných na hniezdenie, bez ohrozenia sukcesiou a vyrušovania ľudskými aktivitami.	50 - 75 % historických hniezd a vhodných skalných útvarov je vhodných na hniezdenie, bez ohrozenia sukcesiou a vyrušovania ľudskými aktivitami.
	2.2. Potravný biotop	V poľnohospodárskej krajine zaberajú TTP viac ako 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.	V poľnohospodárskej krajine zaberajú trvalé trávne porasty 50 - 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.
	2.3. Zimoviská		V poľnohospodárskej krajine zaberajú trvalé trávne porasty menej ako 50 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.
ohrozenia	3.1. Vyrušovanie na hniezdiskách	Viac ako 75 % hniezd za 5 rokov bez rušenia športovo - rekreačnými (skalolezectvo, turistika) a lesohospodárskymi aktivitami, za 5 rokov nezaznamenané žiadne prípady priameho prenasledovania človekom (vyberanie hniezd, odstrel).	50 - 75 % hniezd za 5 rokov bez rušenia športovo - rekreačnými (skalolezectvo, turistika) a lesohospodárskymi aktivitami, za 5 rokov zaznamenané 2 prípady priameho prenasledovania človekom (vyberanie hniezd, odstrel).
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdisk	Menej ako 10 % hniezdných brál je sukcesne zarastených drevinami alebo bez iných vhodných hniezdných možností za 5 rokov.	10 - 25 % hniezdných brál je sukcesne zarastených drevinami alebo bez iných vhodných hniezdných možností za 5 rokov.
			Viac ako 25 % hniezdných brál je sukcesne zarastených drevinami alebo bez iných vhodných hniezdných možností za 5 rokov.

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
3.3. Stupeň ohrozenia potravného biotopu	Výmera TTP je viac ako 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ, pokles výmery TTP za 5 rokov je menej ako 5 %, vylúčené používanie insekticídov a chemických látok na likvidáciu teplokrvných živočíchov.	Výmera TTP je 70 - 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ, pokles výmery TTP za 5 rokov je 5 - 10 %, obmedzené používanie insekticídov a chemických látok na likvidáciu teplokrvných živočíchov.	Výmera TTP je maximálne 70 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ, pokles výmery TTP za 5 rokov je viac ako 10 %, intenzívne používanie insekticídov a chemických látok na likvidáciu teplokrvných živočíchov.
3.4. Stupeň ohrozenia nadzemnou sieťou vedení	Minimálne 75 % všetkých stĺpov 22 kV vzdušného elektrického vedenia v CHVÚ je chránených proti zraneniam a úhynom vtákov hrebeňovými zábranami.	50 - 75 % všetkých stĺpov 22 kV vzdušného elektrického vedenia v CHVÚ je chránených proti zraneniam a úhynom vtákov hrebeňovými zábranami.	Pod 50 % všetkých stĺpov 22 kV vzdušného elektrického vedenia v CHVÚ je chránených proti zraneniam a úhynom vtákov hrebeňovými zábranami.

Tab. č. 50 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu výr skalný

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Lokálna populačná hustota	2	2	4
	1.3. Populačný trend	2	1	2
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	2	4
	2.2. Potravný biotop	3	2	6
	2.3. Zimoviská	3	2	6
O	3.1. Vyrušovanie na hniezdiskách	3	3	9
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdisk	2	2	4
	3.3. Stupeň ohrozenia potravného biotopu	3	2	6
	3.4. Stupeň ohrozenia nadzemnou sieťou vedení	1	2	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				56
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				69

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 51 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu výr skalný

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
81 %		

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií pre hodnotenie stavu je druh výr skalný v CHVÚ Muránska planina - Stolica klasifikovaný stupňom A – dobrý, priaznivý stav. V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia na 3 - 5 párov výrov skalných (Karaska et al. 2015), populácia je hodnotená ako stabilná. Napriek v súčasnosti dobrej situácii nemožno vylúčiť úbytok vhodných hniezdných biotopov v dôsledku sukcesii.

6.7.6 Definovanie priaznivého stavu bociana čierneho (*Ciconia nigra*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia bocianov čiernych na **10-12 párov** (Karaska et al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 11 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná. Hniezdne páry sú rozmiestnené podľa vhodnosti, teda kvality hniezdných biotopov a najmä potravinovej dostupnosti v krajine. Biotopom druhu sú komplexy lesov nad 80 rokov v blízkosti dolín s potravným biotopom (zachovalé alúviá podhorských vodných tokov, mokrade v otvorenej krajine).. Biotopy druhu sa v území nachádzajú od 200 - 1000 m n. m. Podmienkou je dostatok starých stromov na umiestnenie hniezda a kľud bez vyrušovania ľudskou činnosťou. Jeho prítomnosť v území ovplyvňuje dostatok potravy.

Tab. č. 52 Definovanie stavu druhu bocian čierny

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Populácia má 5 a viac obsadených teritórií.	Populácia má 2 – 5 obsadených teritórií.	Populácia má 2 a menej obsadených teritórií.
	1.2. Populačný trend	Populácia má v období 5 rokov dlhodobý rastúci trend o vyše 20 %.	Populácia je v období 5 rokov stabilná, alebo kolíše (± 20 %).	Populácia v období 5 rokov má klesajúci trend o vyše 20 %.
	1.3. Areálový trend	Areál má dlhodobý rastúci trend (viac ako 20 %).	Areál je stabilný, alebo kolíše (± 20 %).	Areál má dlhodobý klesajúci trend (viac ako 20 %).
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Výmera lesov nad 80 rokov je vyše 40 % z lesných pozemkov v CHVÚ, ich distribúcia je rovnomerná, mladiny a porasty do 60 rokov tvoria do 20 % porastov.	Výmera lesov nad 80 rokov je 20 - 40 % z lesných pozemkov v CHVÚ, ich distribúcia je ostrovčekovitá a rovnomerne rozptýlená v území, mladiny a porasty do 60 rokov tvoria 20 - 60 % porastov.	Výmera lesov nad 80 rokov je pod 20 % z lesných pozemkov v CHVÚ, vyskytujú sa nerovnomerne, mladiny a porasty do 60 rokov tvoria nad 60 % porastov.
	2.2. Potravný biotop	Plocha lovísk s dostatkem zarybnených vhodných vodných tokov a mokradí narastá o viac ako 10 % za posledných 10 rokov, resp. podiel vodných plôch dosahuje vyše 3 % rozlohy CHVÚ.	Plocha lovísk s dostatkem zarybnených vhodných vodných tokov a mokradí je stabilná (± 10 %) za posledných 10 rokov, resp. podiel vodných plôch dosahuje 1 - 3 % rozlohy CHVÚ.	Plocha lovísk s dostatkem zarybnených vhodných vodných tokov a mokradí klesá o viac ako 10 % za posledných 10 rokov, resp. podiel vodných plôch dosahuje menej ako 1 % rozlohy CHVÚ.

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
2.3. Biotopy počas migrácie a translokácie	Miera znečistenia a vyrušovania na lokalitách mokradí klesá o viac ako 10 % za posledných 5 rokov.	Miera znečistenia a vyrušovania na lokalitách mokradí je stabilná ($\pm 10\%$) za posledných 5 rokov.	Miera znečistenia a vyrušovania na lokalitách mokradí narastá o viac ako 10 % za posledných 5 rokov.
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu (vyrušovanie)	Žiadny prípad zmareného hniezdenia v dôsledku lesohospodárskych prác alebo vyrušovania (turistika a pod.).	Počet prípadov zmareného hniezdenia v dôsledku lesohospodárskych prác alebo vyrušovania (turistika a pod.) 4 a viac za rok.
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Podiel starých porastov nad 80 rokov rastie o viac ako 5 % za posledných 10 rokov.	Podiel starých porastov nad 80 rokov sa nemení ($\pm 5\%$) za posledných 10 rokov.
	3.3. Stupeň ohrozenia potravného biotopu	Znečistenie a degradácia mokradí má klesajúci trend o viac ako 10 % za posledných 10 rokov (mokrada sa revitalizujú).	Znečistenie a degradácia mokradí je stabilná ($\pm 10\%$) za posledných 10 rokov.
	3.4. Stupeň ohrozenia migračného biotopu		Znečistenie a degradácia mokradí má stúpajúci trend o viac ako 10 % za posledných 10 rokov.

Tab. č. 53 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu bocian čierny

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1 Veľkosť populácie	2	2	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	1	3	3
	2.3. Biotopy počas migrácie a translokácie	2	1	2
O	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	3	3	9
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	1	3	3
	3.3. Stupeň ohrozenia potravného biotopu	2	3	6
	3.4. Stupeň ohrozenia migračného biotopu	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				47
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				72

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 54 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu bocian čierny

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	65 %	

Zhodnotenie:

Celkový stav druhu je hodnotený ako B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.7 Definovanie priaznivého stavu včelára lesného (*Pernis apivorus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica je odhadovaná populácia včelárov lesných na **10-20 párov** (Kraska et al. 2015), populácia je hodnotená ako stabilná. Optimálne biotopy pritom nachádza v teplejších polohách v listnatých lesoch v susedstve s lúkami, pasienkami a rozptýlenou drevinovou vegetáciou. Jeho prítomnosť v území ovplyvňuje dostatok potravy. V oblasti súvislých lesných komplexov sú jeho hniezdiská koncentrovanejšie smerom k okrajom do blízkosti otvorenej krajiny s dostatkom potravných príležitostí.

Tab. č. 55 Definovanie stavu druhu včelár lesný

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ je obsadených minimálne 15 hniezdných okrskov.	V CHVÚ je obsadených 8 - 15 hniezdných okrskov.	V CHVÚ je obsadených do 8 hniezdných okrskov.
	1.2. Populačný trend	Početnosť za 5 rokov vzrástla o vyše 20 %.	Početnosť je za 5 rokov stabilná (alebo na úrovni prirodzenej fluktuácie $\pm 20\%$).	Početnosť za 5 rokov zmenšila o vyše 20 %.
	1.3. Areálový trend	Rozloha urbanizovaných plôch v CHVÚ za 5 rokov nestúpila o viac ako 10 % z ich rozlohy.	Rozloha urbanizovaných plôch v CHVÚ za 5 rokov stúpila o 15 – 20 % z ich rozlohy.	Rozloha urbanizovaných plôch v CHVÚ za 5 rokov nestúpila o viac ako 20 % z ich rozlohy.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Výmera lesných porastov nad 80 rokov je minimálne 20 % z celkovej výmery lesa v CHVÚ a ich rozmiestnenie je v území mozaikovitité.	Výmera lesných porastov nad 80 rokov je 10 - 20 % z celkovej výmery lesa v CHVÚ a ich rozmiestnenie je v území nerovnomerné.	Výmera lesných porastov nad 80 rokov je pod 10 % z celkovej výmery lesa v CHVÚ a ich rozmiestnenie je v území nerovnomerné.
	2.2. Potravný biotop	Výmera TTP je viac ako 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.	Výmera TTP je 70 - 90 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.	Výmera TTP je maximálne 70 % z celkovej výmery poľnohospodárskych pozemkov v CHVÚ.

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
ohrozenia	3.1. Vyrušovanie na hniezdiskách	Za 5 rokov nebolo zaznamenané porušenie ochranných pásiem okolo hniezd v hniezdnom období.	Za 5 rokov bolo zaznamenaných max.5 prípadov vyrušovania počas hniezdenia ľudskými aktivitami a porušenie ochranných pásiem okolo hniezd.	Za 5 rokov bolo zaznamenaných viac ako 5 prípadov porušenia ochranných pásiem okolo hniezd lesohospodárskou činnosťou s prípadmi neúspešného hniezdenia z antropických príčin.
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdisk	Za 5 rokov je výmera lesných porastov starších ako 80 rokov stabilná ($\pm 5\%$ z ich celkovej výmery).	Za 5 rokov došlo k poklesu výmery lesných porastov starších ako 80 rokov maximálne o 10 % z ich celkovej výmery.	Za 5 rokov došlo k poklesu výmery lesných porastov starších ako 80 rokov o vyše 10 % z ich celkovej výmery.
	3.3. Stupeň ohrozenia lovísk	Výmera TTP za 5 rokov sa nemení (tolerancia $\pm 1\%$) zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním do 5 % z ich celkovej výmery, na lesných pozemkoch a TTP sa nepoužívajú insekticídy.	Výmera TTP za 5 rokov poklesla zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním o 2 - 10 % z ich celkovej výmery, na TTP sa používajú insekticídy nepravidelne a maximálne na 10 % výmery a na lesných pozemkoch sa insekticídy neaplikujú.	Výmera TTP za 5 rokov poklesla zmenou na ornú pôdu alebo zastavaním o vyše 10 % z ich celkovej výmery, opakovaná aplikácia insekticídov na TTP a lesných pozemkoch.

Tab. č. 56 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu včelár lesný

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	3	2	6
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	3	3	9
O	3.1. Vyrušovanie na hniezdiskách	3	3	9
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdisk	1	3	3
	3.3. Stupeň ohrozenia lovísk	2	2	4
Dosiahnutá hodnota spolu:				49
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				66

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 57 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu včelár lesný

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	74%	

Zhodnotenie:

Na základe zhodnotenia kritérií stavu je stav včelára lesného v CHVÚ Muránska planina - Stolica klasifikovaný stupňom B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.8 Definovanie priaznivého stavu tetrova hoľniaka (*Tetrao tetrix*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Veľkosť populácie tetrova hoľniaka v CHVÚ Muránska planina - Stolica sa v r. 2003 pohybovala na úrovni 17,5 kohútov (Rybanič et al. 2003). V súčasnosti je udávaný počet **kohútov 17 – 18 jedincov** (Karaska et al. 2015), avšak dlhodobo nebolo zaznamenané hniezdenie druhu v území, pozorovania druhu sú sporadické. Posledné relevantné údaje výskytu druhu sú z jari 2019 kedy bolo pozorovaných **5 kohútov** v okolí Stolice. Tetrov hoľniak vymizol z viacerých území na Slovensku ako je napríklad NP Slovenský raj a v súčasnosti patrí medzi najviac ohrozené vtáče druhy na Slovensku.

Tab. č. 58 Definovanie stavu druhu tetrov hoľniak

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ sa vyskytuje minimálne 17 tokajúcich samcov.	V CHVÚ sa vyskytuje 7-17 tokajúcich samcov.	V CHVÚ sa vyskytujú najviac 7 tokajúce samce.
	1.2. Populačný trend	Populácia za obdobie 5 rokov rastie o minimálne 20 %.	Populácia je za obdobie 5 rokov stabilná, alebo kolíše do ± 20 %.	Populácia za obdobie 5 rokov klesá o vyše 20 %.
	1.3. Areálový trend	Počet obsadených hniezdných lokalít stúpa minimálne o 20 % za obdobie 5 rokov.	Počet obsadených hniezdných lokalít je stabilný, prípadne stúpa do 20 % za obdobie 5 rokov.	Počet obsadených hniezdných lokalít za obdobie 5 rokov klesá.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Vresové porasty, porasty ihličnanov a listnáčov (breza, jelša) sú dostupné a majú vhodnú štruktúru (riedke, prerušované voľnými časťami) na viac ako 75 % obsadených lokalít.	Vresové porasty, porasty ihličnanov a listnáčov (breza, jelša) sú dostupné a majú vhodnú štruktúru (riedke, prerušované voľnými časťami) na 50 – 75 % obsadených lokalít.	Vresové porasty, porasty ihličnanov a listnáčov (breza, jelša) chýbajú alebo nemajú vhodnú štruktúru (príliš husté) na väčšine obsadených lokalít.

	2.2. Potravný biotop	Plodonosné rastliny, dreviny a živočíšna potrava (hmyz, mraveniská) sú dostatočne zastúpené na 75 % lokalít a viac.	Plodonosné rastliny, dreviny a živočíšna potrava (hmyz, mraveniská) sú dostatočne zastúpené na väčšine lokalít.	Plodonosné rastliny, dreviny a živočíšna potrava (hmyz, mraveniská) sú nedostatočne zastúpené na väčšine lokalít.
	2.3. Biotop na zimovanie	Dreviny (breza, jelša, smrek, jarabina, borovica) a poľnohospodárske kultúry (oziminy, strniská) bohato zastúpené na viac ako 75 % obsadených lokalít.	Dreviny (breza, jelša, smrek, jarabina, borovica) a poľnohospodárske kultúry (oziminy, strniská) dostatočne zastúpené na väčšine obsadených lokalít.	Dreviny (breza, jelša, smrek, jarabina, borovica) a poľnohospodárske kultúry (oziminy, strniská) nedostatočne zastúpené na väčšine lokalít.
ohrozenia	3.1. Ohrozenie druhu	Viac ako 75 % lokalít nie je počas toku a hniezdenia vyrušovaná.	Väčšina lokalít nie je počas toku a hniezdenia vyrušovaná.	Väčšina lokalít je počas toku a hniezdenia vyrušovaná.
	3.2. Ohrozenie hniezdných biotopov a počas zimovania	Stav biotopov sa zlepšuje (udržiavajú sa primárne sukcesné štádia s nízkou intenzitou hospodárenia s rozptýlenými drevinami a krovinami, husté porasty sú preriedené) na väčšine lokalít.	Stav biotopov sa nezhoršuje (najmä zarastaním drevinami, zhusťovaním drevín, alebo vyššou intenzitou hospodárenia) na väčšine lokalít.	Stav biotopov sa zhoršuje (najmä zarastaním drevinami, zhusťovaním drevín, alebo vyššou intenzitou hospodárenia) na väčšine lokalít.

Tab. č. 59 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu tetrov hol'niak

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
	1.3. Areálový trend	1	3	3
B	2.1. Hniezdny biotop	1	2	2
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
	2.3 Biotop na zimovanie	1	2	2
O	3.1. Ohrozenie druhu	2	3	6
	3.2. Ohrozenie hniezdných biotopov a počas zimovania	1	3	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				26
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				63

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 60 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu tetrova hol'niaka

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100–78 %	77–55 %	54–33 %
		41 %

Zhodnotenie:

Celkový stav druhu je hodnotený ako C, čiže nepriaznivý stav, stav populácie sa nachádza v nepriaznivom stave, rovnako aj stav biotopov je hodnotený C – nepriaznivý stav.

6.7.9 Definovanie priaznivého stavu lelka lesného (*Caprimulgus europaeus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ sa veľkosť populácie lelka lesného odhaduje na **10 - 20 párov** (Karaska et al. 2015). Najväčšie množstvo záznamov priamych pozorovaní z hniezdneho obdobia je evidovaných v oblasti NPR Poludnica. Druh sa vyskytuje v presvetlených lesných porastoch prelínajúcich sa so zarastajúcimi xerotermami, predovšetkým na teplých stráňach s rúbaňami a jednotlivými ponechanými stromami prevažne v južnej časti CHVÚ.

Tab. č. 61 Definovanie stavu druhu lelek lesný

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	V CHVÚ hniezdi viac ako 20 párov.	V CHVÚ hniezdi 8 - 19 párov.	V CHVÚ hniezdi menej ako 8 párov.
	1.2. Populačný trend	Hustota populácie vzrastá z dlhodobejšieho hľadiska o 10 - 20 %.	Hustota populácie je z dlhodobejšieho hľadiska stabilná, prípadne s menšími krátkodobými výkyvmi nepresahujúcimi 20 % stavu početnosti.	Hustota populácie sa z dlhodobejšieho hľadiska znižuje.
	1.3. Veľkosť areálu	Druh sa vyskytuje vo viac ako 20 % tetrád DFS zasahujúcich do CHVÚ.	Druh sa vyskytuje v 10 - 20 % tetrád DFS zasahujúcich do CHVÚ.	Druh sa vyskytuje na menej ako 10 % tetrád DFS zasahujúcich do CHVÚ.
	1.4. Areálový trend	Areál druhu sa v danom území zväčšuje; vhodné biotopy sú obsadzované hniezdiacimi pármami pravidelne po viacero rokov.	Areál druhu je v danom území z dlhodobejšieho hľadiska stabilný, prípadne s menšími krátkodobými výkyvmi; vhodné biotopy sú obsadzované hniezdiacimi pármami pravidelne po viacero rokov.	Areál druhu sa v danom území znižuje; hniezdiacimi pármami nie sú pravidelne obsadzované ani vhodné biotopy.

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Prevažne zmiešané alebo ihličnaté lesy s nesúvislým korunovým zápojom prerušované čistinami; okraje redších lesov a ich stret s bezlesnou krajinou s výskytom krovín s nelesnou drevinovou vegetáciou (NDV).	Lesy s nesúvislým korunovým zápojom s rúbaniskami a lesné okraje bez plynulého prechodu na nelesné pozemky.	Lesy mladšieho veku so súvislým korunovým zápojom bez stretov s otvorenou krajinou alebo rúbaniskami; prevaha smrekových monokultúr aj v nižších častiach územia.
	2.2. Potravný biotop a migračný biotop	Prevažne zmiešané alebo ihličnaté lesy s nesúvislým korunovým zápojom prerušované čistinami; okraje redších lesov a ich stret s bezlesnou krajinou s výskytom krovín a NDV; prostredia nezaťažené chemickými postrekmi znižujúcimi diverzitu hmyzu.	Lesy s nesúvislým korunovým zápojom s rúbaniskami a lesné okraje bez plynulého prechodu na nelesné pozemky; prostredia len málo zaťažené chemickými postrekmi znižujúcimi diverzitu hmyzu.	Lesy mladšieho veku so súvislým korunovým zápojom bez stretov s otvorenou krajinou alebo rúbaniskami; prostredia vo väčšej miere zaťažené chemickými postrekmi znižujúcimi diverzitu hmyzu.
ohrozenia	3.1. Ohrozenie populácie	Druh nie je prenasledovaný; počas obdobia hniezdenia nie je na hniezdiskách vyrušovaný lesohospodárskou činnosťou a zberom lesných plodov; potravná základňa nie je degradovaná aplikáciou chemických postrekov.	Druh nie je priamo prenasledovaný a počas obdobia hniezdenia je na hniezdiskách v menšej miere vyrušovaný občasnou lesohospodárskou činnosťou; potravová základňa nie je degradovaná aplikáciou chemických postrekov.	Druh nie je prenasledovaný ale počas obdobia hniezdenia je vyrušovaný sústavnou alebo dlhodobou lesohospodárskou činnosťou; potravová základňa je degradovaná aplikáciou chemických postrekov.
	3.2. Ohrozenie biotopu	Zachovávanie a zvyšovanie podielu vhodných hniezdných biotopov v celej rozlohe daného územia; najmä v nižších nadmorských výškach CHVÚ pri strete s otvorenou krajinou zachovávanie (prípadne zvyšovanie podielu) ihličnatých porastov s nesúvislým korunovým zápojom, najmä borín; vylúčenie používania chemických prostriedkov znižujúcich diverzitu hmyzu a tým potravnú základňu daného druhu.	Zachovávanie podielu vhodných hniezdných biotopov v celej rozlohe daného územia; najmä v nižších nadmorských výškach pri strete s otvorenou krajinou zachovávanie ihličnatých porastov s nesúvislým korunovým zápojom, najmä borín; len sporadické používanie chemických prostriedkov znižujúcich diverzitu hmyzu a tým potravnú základňu daného druhu.	Znižovanie podielu vhodných hniezdných biotopov v celej rozlohe daného územia; najmä v nižších nadmorských výškach pri strete s otvorenou krajinou znižovanie podielu riedkych ihličnatých porastov, najmä borín; používanie chemických prostriedkov znižujúcich diverzitu hmyzu a tým potravnú základňu daného druhu.

Tab. č. 62 Zhodnotenie stavu druhu lelek lesný

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	1	2	2
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	3	3	9
	2.2. Potravný a migračný biotop	2	2	4
O	3.1. Ohrozenie populácie	3	3	9
	3.2. Ohrozenie biotopu	2	2	4
Dosiahnutá hodnota spolu:				44
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				60

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 63 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu lelek lesný

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	73 %	

Zhodnotenie:

V CHVU Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia lelek lesných na 10-20 párov (Karaska et al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 20 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná. Celkový stav druhu je hodnotený ako B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.10 Definovanie priaznivého stavu sovy dlhochvostej (*Strix uralensis*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V čase vymedzovania sústavy CHVÚ bola veľkosť populácie sovy dlhochvostej v CHVÚ uvádzaná na úrovni 35 párov (Rybanič et al. 2003). Aktuálne je populácia druhu v území na úrovni **30-40 párov** (Karaska et al. 2015).

Tab. č. 64 Definovanie stavu druhu sova dlhochvostá

Kritéria hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ sa vyskytuje viac ako 35 hniezdných párov.	V CHVÚ sa vyskytuje 11-34 hniezdných párov.	V CHVÚ sa vyskytuje najviac 11 hniezdných párov.
	1.2. Populačný trend	Populácia za obdobie 5 rokov rastie o minimálne 20 %.	Populácia za obdobie 5 rokov je stabilná, alebo kolíše do ± 20 %.	Populácia sa za obdobie 5 rokov klesá o vyše 20 %.

Kritéria hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
1.3. Veľkosť areálu	Hniezdenie je pravdepodobné alebo dokázané vo viac ako 75 % tetrád DFS zasahujúcich do lesných celkov.	Hniezdenie je pravdepodobné alebo dokázané v 50 – 75 % tetrád DFS zasahujúcich do lesných celkov.	Hniezdenie je pravdepodobné alebo dokázané na menej ako 50 % tetrád DFS zasahujúcich do lesných celkov.
1.4. Areálový trend	Počet obsadených hniezdných lokalít stúpa minimálne o 20 % za obdobie 5 rokov.	Počet obsadených hniezdných lokalít je stabilný, kolíše v rozsahu 20 % za obdobie 5 rokov.	Počet obsadených hniezdných lokalít klesá za obdobie 5 rokov o viac ako 20 %.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Lesné porasty staršie ako 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, buk, jedľa) pokrývajú minimálne 30 % lesných pozemkov.	Lesné porasty staršie ako 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, buk, jedľa) pokrývajú menej ako 15 % lesných pozemkov.
	2.2. Potravný biotop	Lesné porasty nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, buk, jedľa) pokrývajú minimálne 30 % lesných pozemkov.	Lesné porasty nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, buk, jedľa) pokrývajú menej ako 15 % lesných pozemkov.
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Menej ako 15 % známych hniezdných lokalít je zasiahnutých výrubom drevín v hniezdnom období.	Viac ako 30 % známych hniezdných lokalít je zasiahnutých výrubom drevín v hniezdnom období.
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného biotopu a biotopu počas zimovania	Stav na menej ako 20 % CHVÚ: lesné porasty nad 80 rokov sú zasiahnuté ťažbou alebo kalamitami s odstraňovaním dutinových stromov, narastajú holiny, výskyt a zväčšovanie porastov mladších ako 40 rokov.	Stav na prevažnej časti CHVÚ: lesné porasty nad 80 rokov sú zasiahnuté ťažbou alebo kalamitami s odstraňovaním dutinových stromov, narastajú holiny, výskyt a zväčšovanie porastov mladších ako 40 rokov.

Tab. č. 65 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu sova dlhochvostá

	Kritérium	Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	2	4
	1.3. Veľkosť areálu	2	2	4

	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	3	2	6
	2.2. Potravný biotop	3	3	9
O	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	2	3	6
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného biotopu a biotopu počas zimovania	2	2	4
Dosiahnutá hodnota spolu:				46
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Tab. č. 66 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu sovy dlhochvostej

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100–78 %	77–55 %	54–33 %
81%		

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol druh sova dlhochvostá zaradený v celkovom hodnotení do stavu A – dobrý priaznivý stav, s hodnotou 91 %, rovnako sú hodnotené veľkosť populácie, a kritériá biotopov.

6.7.11 Definovanie priaznivého stavu žlny sivej (*Picus canus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ bola v r. 2015 odhadnutá populácia žlny sivej na **50-70 párov** (Karaska et al. 2015), na podobnej úrovni bol odhad z r. 2003 a to 60 párov (Rybanič et al. 2003), predpokladá sa teda, že populácia je stabilná. Biotopom žlny sivej sú listnaté a zmiešané lesy s dominanciou listnáčov, najmä staré a štruktúrne rozmanité porasty, kde lesy nad 80 rokov predstavujú aspoň 20 % porastu, lesné okraje, príahlé nelesné plochy a brehové porasty bohaté na výskyt mravenísk. Napriek tomu, že rozloha biotopu je dostatočne veľká a stabilná pre dlhodobé prežívanie populácie žlny sivej, jeho kvalita sa za posledné roky zhoršila - v dôsledku spracovania následkov pôsobenia abiotických a biotických škodlivých činiteľov v lesoch sa mení charakter a štruktúra lesa a dochádza k úbytku starých porastov s hniezdnymi možnosťami pre žlnú sivú.

Tab. č. 67 Definovanie stavu druhu žlna sivá

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ je obsadených viac ako 60 teritórií.	V CHVÚ je obsadených 30 – 60 teritórií.	V CHVÚ je obsadených 30 a menej teritórií.
	1.2. Populačný trend	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov stúpa o viac ako 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov je stabilná, s	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov klesá o viac ako 20 %.

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
		fluktuáciou do ± 20 %.	
1.3. Veľkosť areálu	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je viac ako 50 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je 30 - 50 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je menej ako 30 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.
1.4. Areálový trend	Výmera listnatých lesov nad 80 rokov za posledných 5 rokov narástla o viac ako 5 %.	Výmera listnatých lesov nad 80 rokov za posledných 5 rokov je stabilizovaná (tolerancia ± 5 %).	Výmera listnatých lesov nad 80 rokov za posledných 5 rokov poklesla o viac ako 5 %.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 100 rokov.	Menej ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov.
	2.2. Potravný biotop	Nelesné plochy bohaté na výskyt mravenísk zaberajú viac ako 50 % z celkovej nelesnej plochy CHVÚ.	Nelesné plochy bohaté na výskyt mravenísk zaberajú 30 - 50 % z celkovej nelesnej plochy CHVÚ.
	2.3. Biotop počas zimovania	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov, nelesné plochy bohaté na výskyt mravenísk zaberajú nad 50 % z celkovej nelesnej plochy CHVÚ.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov, nelesné plochy bohaté na výskyt mravenísk zaberajú 30 - 50 % z celkovej nelesnej plochy CHVÚ.
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia populácie	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov za 5 rokov vzrástol o vyše 10 %.	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov za 5 rokov poklesol o vyše 10 %.

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
3.2. Stupeň ohrozenia biotopu	Bez veľkoplošnej formy podrastového hospodárskeho spôsobu v lesoch, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov menej ako 5 %, pokles výmery TTP za 5 rokov je menej ako 5 %, vylúčené používanie insekticídov.	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na max. 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov 5 - 10 %, pokles výmery TTP za 5 rokov je 5 - 10 %, obmedzené používanie insekticídov.	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na viac ako 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov viac ako 10 %, pokles výmery TTP za 5 rokov je viac ako 10 %, intenzívne používanie insekticídov.

Tab. č. 68 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu žlna sivá

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	2	2	4
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	1	2	2
	2.3. Biotop počas zimovania	1	1	1
O	3.1. Ohrozenie populácie	2	2	4
	3.2. Ohrozenie biotopu	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				38
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 69 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu žlna sivá

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	67 %	

Zhodnotenie:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia žln sivých na 50-70 párov, v r. 2003 bola početnosť 60 párov, populácia je hodnotená ako stabilná. Celkový stav druhu je hodnotený ako B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.12 Definovanie priaznivého stavu d'atľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia d'atľov bielochrbtých **na 60-80 párov** (Karaska et al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 70 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná. Hniezdnymi biotopmi d'atla bielochrbtého sú bukové, jedľo-bukové, smrekovo-jedľovo-bukové a lokálne aj dubové lesy v nadmorských výškach od 330–1300 m n.m. Obýva najmä porasty staršie ako 80 rokov. Na Slovensku je d'ateľ bielochrbtý typickým druhom starých listnatých a zmiešaných lesov v štádiu rozpadu s významným zastúpením buka. Zásadný význam má prítomnosť odumretých stromov, kde nachádza potravu a v ktorých si buduje aj hniezda

Tab. č. 70 Definovanie stavu druhu d'ateľ bielochrbtý

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	Veľkosť populácie je vyššia ako 70 hniezdných párov.	Veľkosť populácie dosahuje 35- 70 hniezdných párov.	Veľkosť populácie je nižšia ako 70 hniezdných párov.
	1.2. Populačný trend	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov stúpa o viac ako 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov je stabilná, s fluktuáciou do ± 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov klesá o viac ako 20 %.
	1.3. Veľkosť areálu	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je viac ako 50 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je 30 - 50 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je menej ako 30 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.
	1.4. Areálový trend	Výmera listnatých lesov nad 80 rokov za posledných 5 rokov narástla o viac ako 5 %.	Výmera listnatých lesov nad 80 rokov za posledných 5 rokov je stabilizovaná (tolerancia ± 5 %).	Výmera listnatých lesov nad 80 rokov za posledných 5 rokov poklesla o viac ako 5 %.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 100 rokov.	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov.	Menej ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov.
	2.2. Potravný biotop	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
	2.3. Biotop významný počas zimovania	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
	ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	% rozlohy lesov nad 80 rokov.	ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
ohrozenia	3.1. Ohrozenie populácie	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je za 5 rokov stabilný (tolerancia ± 10 %).	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov za 5 rokov poklesol o vyše 10 %.
	3.2. Ohrozenie biotopu	Bez veľkoplošnej formy podrastového hospodárskeho spôsobu v lesoch, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov menej ako 5 %.	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na max. 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov 5 - 10 %.
			Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu využívaná na viac ako 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov viac ako 10 %.

Tab. č. 71 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu *d'atel' bielochrbtý*

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	2	2	4
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	1	2	2
	2.3. Biotop významný počas zimovania	1	1	1
O	3.1. Ohrozenie populácie	2	2	4
	3.2. Ohrozenie biotopu	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				35
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 72 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu *d'atel' bielochrbtý*

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	61 %	

Zhodnotenie:

Celkový stav druhu je hodnotený ako B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.13 Definovanie priaznivého stavu tesára čierneho (*Dryocopus martius*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V r. 2015 bola odhadovaná populácia tesárov čiernych na **60-80 párov** (Karaska et al. 2015), v roku 2003 bola početnosť 70 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná. Hniezdnymi biotopmi tesára čierneho sú staré porasty listnatých, zmiešaných, ale aj ihličnatých lesov, v CHVÚ obýva podhorské a horské listnaté a zmiešané lesy po najvyššie partie územia.

Tab. č. 73 Definovanie stavu druhu tesár čierny

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV	
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý	
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ hniezdi viac ako 70 párov.	V CHVÚ hniezdi 40-70 párov.	V CHVÚ hniezdi menej ako 40 párov.
	1.2. Populačný trend	Populácia resp. populačná hustota je progresívna, stúpa o viac ako 20 % za obdobie 5 rokov	Populácia resp. populačná hustota je za obdobie 5 rokov stabilná na úrovni prirodzenej fluktuácie so zmenami $\pm 20\%$	Populácia resp. populačná hustota klesá o viac ako 20 % za obdobie 5 rokov
	1.3. Veľkosť areálu	Viac ako 80 % kvadrátov DFS alebo kvadrátov 10x10 km v CHVÚ	60 – 80 % kvadrátov DFS alebo kvadrátov 10x10 km v CHVÚ	Menej ako 60 % kvadrátov DFS alebo kvadrátov 10x10 km v CHVÚ
	1.4. Areálový trend	Areál sa za obdobie 5 rokov zväčšuje o viac ako 20 % alebo zahŕňa všetky kvadráty v CHVÚ bez ďalšej možnosti zväčšenia areálu	Areál je za obdobie 5 rokov stabilný s osciláciou do $\pm 20\%$ ak areál nezahŕňa všetky kvadráty v CHVÚ	Areál sa za obdobie 5 rokov znižuje o viac ako 20 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Lesné porasty vo veku nad 80 rokov tvoria minimálne 20 % z výmery lesných pozemkov v CHVÚ	Lesné porasty nachádzajúce sa v CHVÚ tvoria v podiele 5 – 20 % porasty staršie ako 80 rokov	Lesné porasty vo veku nad 80 rokov tvoria maximálne 5 % z výmery lesných pozemkov v CHVÚ
	2.2. Potravný biotop a biotop významný počas zimovania	Viac ako polovica hniezdných a potravných teritórií je umiestnená v súvislých lesných porastoch s vekom nad 80 rokov bez fragmentácie	Vyššie polovica hniezdných a potravných teritórií je umiestnená v lesných porastoch s vekom nad 80 rokov fragmentovaných prevažne lesnými porastmi do 10 rokov	Viac ako polovica hniezdných a potravných teritórií je umiestnená v lesných porastoch do 80 rokov alebo fragmentovaných prevažne lesnými porastmi vo veku nad 10 rokov

ohrozenia	3.1. Populácia	Nie je cielene prenasledovaný a žiadne hniezdenie nie je zmarené neúmyselným vyrušovaním	Nie je cielene prenasledovaný a zároveň sú zaznamenané viaceré prípady pri ktorých bolo hniezdenie zmarené vyrušovaním alebo lesohospodárskymi prácami	Druh je cielene prenasledovaný a zároveň sú zaznamenané viaceré prípady pri ktorých bolo hniezdenie zmarené vyrušovaním alebo lesohospodárskymi prácami
	3.2. Biotop	Žiadna fragmentácia alebo devastácia biotopov na hniezdiskách	Lokálna fragmentácia biotopov na hniezdiskách	Veľkoplošné odlesnenie bez ponechávania starších stromov na dožitie a veľkoplošná devastácia biotopov na hniezdiskách

Tab. č. 74 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu tesár čierny

Kritérium		Stav	Váha parametra (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	1.1 Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2 Populačný trend	2	3	6
	1.3 Veľkosť areálu	3	2	6
	1.4 Areálový trend	2	2	4
B	2.1 Hniezdny biotop	3	3	9
	2.2 Potravný a biotop počas zimovania	2	2	4
O	3.1 Populácia	3	3	9
	3.2 Biotop	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				46
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 - 3.

Tab. č. 75 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu tesár čierny

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
81 %		

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol tesár čierny v území CHVÚ Muránska planina -Stolica zaradený v celkovom hodnotení do **priaznivého stavu A s hodnotou 81 %**.

6.7.14 Definovanie priaznivého stavu d'ubníka trojprstého (*Picoides tridactylus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica v r. 2015 bola odhadovaná populácia d'ubníkov trojprstých na **60-80 párov** (Karaska et al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 70 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná, avšak z dlhodobého hľadiska však možno očakávať zhoršenie stavu druhu v území vplyvom zmeny druhového zloženia drevín na väčšine lesov a výrazného zmenšenia plochy lesných porastov nad 80 rokov. Preferuje predovšetkým staré prirodzené lesy (nad 80 rokov), ale aj nepôvodné ihličnaté a zmiešané lesy s výskytom mŕtvych a odumierajúcich stojacich stromov (najmä smreka). Charakteristická je jeho nerovnomerná distribúcia, na rozsiahlych plochách lesov s intenzívnou lesohospodárskou činnosťou je zriedkavý. Naopak v lesoch s výskytom smrekov napadnutých lykožrútom je výskyt pomerne častý.

Tab. č. 76 Definovanie stavu druhu d'ubník trojprstý

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A - dobrý	B - priemerný	C - nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ sa vyskytuje viac ako 70 párov.	V CHVÚ sa vyskytuje 35-70 párov.	V CHVÚ sa vyskytuje do 35 párov.
	1.2. Populačný trend	Početnosť druhu sa za 5 rokov na monitorovaných plochách zvýšila o viac ako 5 %.	Početnosť druhu bola za 5 rokov na monitorovaných plochách stabilná (tolerancia $\pm 20\%$).	Početnosť druhu za 5 rokov na monitorovaných plochách klesla o viac ako 20 %.
	1.3. Veľkosť areálu	Podiel lesných porastov so smrekom je minimálne 40 % výmery lesov v CHVÚ.	Podiel lesných porastov so smrekom je 20 - 40 % výmery lesov v CHVÚ.	Podiel lesných porastov so smrekom je pod 20 % výmery lesov v CHVÚ.
	1.4. Areálový trend	Výmera lesov starších ako 80 rokov so smrekom narástla za 5 rokov o vyše 5 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.	Výmera lesov starších ako 80 rokov so smrekom je za 5 rokov stabilizovaná (tolerancia $\pm 5\%$ z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ).	Výmera lesov starších ako 80 rokov so smrekom poklesla za 5 rokov o viac ako 5 % z celkovej výmery lesných pozemkov v CHVÚ.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú vyše 40 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú vyše 20 - 40 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú maximálne 20 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.
	2.2. a 2.3. Potravný biotop a biotopy dôležité počas zimovania	Lesy vo veku nad 60 rokov so smrekom s podielom mŕtveho dreva v poraste nad 10 m ³ /ha zaberajú vyše 70 % rozlohy lesov vo veku nad 60 rokov.	Lesy vo veku nad 60 rokov so smrekom s podielom mŕtveho dreva v poraste nad 10 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov vo veku nad 60 rokov.	Lesy vo veku nad 60 rokov so smrekom s podielom mŕtveho dreva v poraste nad 10 m ³ /ha zaberajú do 50 % rozlohy lesov vo veku nad 60 rokov.

ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Podiel lesov vo veku nad 80 rokov so smrekom za 5 rokov vzrástol o vyše 10 %.	Podiel lesov vo veku nad 80 rokov so smrekom je za 5 rokov stabilný (tolerancia ± 10 %).	Podiel lesov vo veku nad 80 rokov so smrekom za 5 rokov poklesol o vyše 10 %.
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu a biotopu počas zimovania	Podiel lesov vo veku nad 60 rokov so smrekom s objemom mŕtveho dreva v poraste nad 10 m ³ /ha za 5 rokov vzrástol o 5 %.	Podiel lesov vo veku nad 60 rokov so smrekom s objemom mŕtveho dreva v poraste nad 10 m ³ /ha je za 5 rokov stabilný (tolerancia ± 10 %).	Podiel lesov vo veku nad 60 rokov so smrekom s objemom mŕtveho dreva v poraste nad 10 m ³ /ha za 5 rokov poklesol o vyše 10 %.

Tab. č. 77 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu d'ubníka trojprstého

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	3	2	6
	1.4. Areálový trend	1	2	2
B	2.1. Hniezdny biotop	1	3	3
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
	2.3. Biotopy dôležité počas zimovania	2	1	2
O	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	1	1	1
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu a biotopu počas zimovania	2	1	2
Dosiagnutá hodnota spolu:				35
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				54

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Tab. č. 78 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu d'ubníka trojprstý

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	64 %	

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol druh d'atel' trojprstý zaradený v celkovom hodnotení do priemerného priaznivého stavu B s hodnotou 64 %, stav populácie sa nachádza v podobnom stave ako v r. 2003. Stupňom A – dobrý priaznivý stav, sú hodnotené len veľkosť populácie a veľkosť areálu, pričom aj tieto sa vplyvom úbytku vhodného biotopu môžu zmeniť.

6.7.15 Definovanie priaznivého stavu kuvička vrabčieho (*Glaucidium passerinum*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia kuvičkov vrabčích na **110-150 párov** (Karaska et al. 2015) v r. 2003 bola početnosť 130 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená zatiaľ ako stabilná. Obýva prevažne staršie smrekové alebo zmiešané lesy nad 80 rokov s dostatkom dutín. Vysoká frekvencia výskytu je najmä v lesoch tajgového alebo montánneho typu. Bežne zaznamenaný bol aj v starších smrekových monokultúrnych porastoch. V mladších porastoch alebo pri holinách sa vyskytuje, ak sú v blízkosti aspoň zvyšky starších lesných porastov (nad 80 rokov).

Tab. č. 79 Definovanie stavu druhu kuvičok vrabčí

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A - dobrý	B - priemerný	C - nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ sa vyskytuje viac ako 130 párov.	V CHVÚ sa vyskytuje 40-130 párov.	V CHVÚ sa vyskytuje najviac 40 párov.
	1.2. Populačný trend	Populácia za obdobie 5 rokov rastie o minimálne 20 %.	Populácia za obdobie 5 rokov je stabilná, alebo kolíše do ± 20 %.	Populácia sa za obdobie 5 rokov klesá o vyše 20 %.
	1.3. Veľkosť areálu	Areál rozšírenia pokrýva viac ako 80 % tetrád DFS zasahujúcich do lesných biotopov CHVÚ.	Areál rozšírenia pokrýva 50 – 80 % tetrád DFS zasahujúcich do lesných biotopov CHVÚ	Areál rozšírenia pokrýva menej ako 50 % tetrád DFS zasahujúcich do lesných biotopov CHVÚ.
	1.4. Areálový trend	Počet obsadených hniezdných lokalít stúpa minimálne o 20 % za obdobie 5 rokov.	Počet obsadených hniezdných lokalít je stabilný kolíše v rozsahu ± 20 % za obdobie 5 rokov.	Počet obsadených hniezdných lokalít klesá za obdobie 5 rokov o viac ako 20 %.
	1.5. Medzidruhové interakcie	Bezvýznamná kompetícia s inými druhmi využívajúcimi dutiny alebo s väčšími sovami (<i>S. aluco</i> , <i>S. uralensis</i>).	Lokálne významná kompetícia s inými druhmi využívajúcimi dutiny alebo s väčšími sovami (<i>S. aluco</i> , <i>S. uralensis</i>).	Veľmi významná kompetícia s inými druhmi využívajúcimi dutiny (<i>Glis glis</i> , <i>S. europaea</i>) alebo s väčšími sovami (<i>S. aluco</i> , <i>S. uralensis</i>).
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú vyše 40 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú vyše 20 - 40 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.	Lesy vo veku nad 80 rokov so smrekom zaberajú maximálne 20 % rozlohy lesov vo veku nad 80 rokov.
	2.2. Potravný biotop a biotopy dôležité počas zimovania	Zastúpenie lesných porastov nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, jedľa, buk) je dostatočné na celom CHVÚ.	Zastúpenie lesných porastov nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, jedľa, buk) je dostatočné na viac ako 50 % výmery CHVÚ.	Zastúpenie lesných porastov nad 80 rokov vhodnej druhovej štruktúry (smrek, jedľa, buk) je dostatočné na menej ako polovici výmery CHVÚ.

ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Menej ako 15 % je zasiahnutých výrubom drevín v hniezdnom období.	15 až 30 % je zasiahnutých výrubom drevín v hniezdnom období.	Viac ako 30 % je zasiahnutých výrubom drevín v hniezdnom období.
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného biotopu a biotopu počas zimovania	Stav na menej ako 20 % CHVÚ: lesné porasty nad 80 rokov zasiahnuté ťažbou alebo kalamitami s odstraňovaním dutinových stromov, narastajú holiny, výskyt a zväčšovanie rozsiahlych mladín.	Stav na 20 až 50 % CHVÚ: lesné porasty nad 80 rokov sú zasiahnuté ťažbou alebo kalamitami s odstraňovaním dutinových stromov, narastajú holiny, výskyt a zväčšovanie rozsiahlych mladín.	Stav na prevažnej časti CHVÚ: lesné porasty nad 80 rokov sú zasiahnuté ťažbou alebo kalamitami s odstraňovaním dutinových stromov, narastajú holiny, výskyt a zväčšovanie rozsiahlych mladín.

Tab. č. 80 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu kivička vrabčieho

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	2	2	4
	1.4. Areálový trend	2	2	4
	1.5. Medzidruhové interakcie	2	1	2
B	2.1. Hniezdný biotop	1	3	6
	2.2. Potravný biotop a biotopy dôležité počas zimovania	1	3	6
O	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	1	3	6
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného biotopu a biotopu počas zimovania	2	3	6
Dosiagnutá hodnota spolu:				49
Maximálna možná hodnota ($\sum \text{váh} \times 3$):				69

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Tab. č. 81 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu kivičok vrabčí

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	71 %	

Zhodnotenie:

Na základe zadaných kritérií hodnotenia bol druh kivička vrabčí v CHVÚ Muránska planina - Stolica zaradený v celkovom hodnotení do priaznivého stavu B – priemerný s hodnotou 71 %. Všetky kritériá týkajúce sa populácie sú hodnotené ako B – priemerný priaznivý stav. V prípade stavu biotopov sú kritériá hodnotené stupňom C – nepriaznivý stav

(v dôsledku rozsiahlych kalamít a ich následného spracovania). Celková váha populačných kritérií je však vyššia, preto je aj celkový stav hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. V budúcnosti však predpokladáme klesajúci areáloví trend v dôsledku rozsiahlych kalamít a ich následného spracovania.

6.7.16 Definovanie priaznivého stavu jariabka lesného (*Tetrastes bonasia*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia jariabkov hôrnych na **300-500 párov** (Karaska et. al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 400 párov (Rybanič et. al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná. Biotopom sú ihličnaté, zmiešané i listnaté lesy od najnižších polôh až do hornej hranice lesa. Výskyt liesky, brezy, jelše, ako aj rôznych bobuľonosných kríkov predstavuje jednu zo základných charakteristík biotopu tohto vtáčieho druhu. Druh preferuje hraničné línie medzi porastmi so zárastom pionierskych drevín (Karaska 2011, Karaska et al. 2015). Rozloha i kvalita biotopov je z hľadiska prežívania populácie jariabka vyhovujúca a stabilná.

Tab. č. 82 Definovanie stavu druhu jariabok lesný

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Veľkosť populácie je vyššia ako 400 hniezdnych párov.	Veľkosť populácie dosahuje 100 - 400 hniezdnych párov.	Veľkosť populácie je nižšia ako 100 párov.
	1.2. Populačný trend za 10 rokov	Populácia stúpala o vyše 20 %.	Populácia je stabilná alebo s miernymi výkyvmi (do 20 %).	Pokles populácie o vyše 20 %.
	1.3. Areálový trend	Areál sa zväčšuje o viac ako 20 % počas 5 rokov.	Areál je stabilný, prípadne oscilácia (do 20 %) počas 5 rokov.	Areál sa znižuje o viac ako 10 % počas 5 rokov.
biotop	2.1. Hniezdny a potravný biotop	Lesné porasty s vhodnou vekovo-druhovo-priestorovou štruktúrou v lokalitách výskytu sú celistvé a presahujú 50 ha.	Lesné porasty s vhodnou vekovo-druhovo-priestorovou štruktúrou v lokalitách výskytu sú celistvé na ploche 25 - 50 ha.	Lesné porasty s vhodnou vekovo-druhovo-priestorovou štruktúrou v lokalitách výskytu nie sú celistvé a nepresahujú 25 ha.
ohrozenia	3.1. Populácia	Predačný tlak diviačej zveri a ich celkové stavy sú nízke (podpriemerné), neprekračujú úroveň normovaných kmeňových stavov (NKS)	Predačný tlak zveri a ich celkové stavy sú na priemernej úrovni; mierne prekračujú úroveň NKS (15%).	Predačný tlak diviačej zveri a ich celkové stavy sú vysoké (nadpriemerné).

	3.2. Hniezdny a potravný biotop	Vyššie 90 % hniezdných a potravných biotopov ostáva do budúceho roka bez negatívnej zmeny (zmeny rôznorodosti vekovo-druhovo-priestorovej štruktúry drevín).	75 - 90 % hniezdných a potravných biotopov ostáva do budúceho roka bez negatívnej zmeny (zmeny rôznorodosti vekovo-druhovo-priestorovej štruktúry drevín).	Menej ako 75 % hniezdných a potravných biotopov ostáva do budúceho roka bez negatívnej zmeny (zmeny rôznorodosti vekovo-druhovo-priestorovej štruktúry drevín).
--	---------------------------------	--	--	---

Tab. č. 83 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu jariabok lesný

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend za 10 rokov	2	3	6
	1.3. Areálový trend	2	3	6
B	2.1. Hniezdny a potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Populácia	1	3	3
	3.2. Hniezdny a potravný biotop	2	2	4
Dosiahnutá hodnota spolu:				34
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				51

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 84 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu jariabok lesný

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	67 %	

Zhodnotenie:

Celkový stav druhu je hodnotený ako B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.17 Definovanie priaznivého stavu muchárika malého (*Ficedula parva*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia muchárikov malých na **400-600 párov** (Karaska et al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 500 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná. Výskyt jedincov v území je roztrúsený, v závislosti od vhodnosti biotopov. Najvyššie hustoty boli zistené v častiach CHVÚ, kde prevažujú zachovalé listnaté a zmiešané bukovo-jedľové lesy nad 100 rokov. Tieto sa zachovali

v prírodných rezerváciách a ochranných lesoch. Obýva porasty od bukovo-dubových po bukovo-jedľové lesy a najvyššie partie územia s dostatkom mŕtveho dreva a dutinových stromov.

Tab. č. 85 Definovanie stavu druhu muchárik malý

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	Hniezdna populácia je vyššia ako 500 párov.	Hniezdna populácia dosahuje 250 - 500 párov.	Hniezdna populácia je nižšia ako 250 párov.
	1.2. Populačný trend	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov stúpa o viac ako 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov je stabilná, s fluktuáciou do ± 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov klesá o viac ako 20 %.
	1.3. Veľkosť areálu	Viac ako 80 % tetrád kvadrátov DFS.	70 - 80 % tetrád kvadrátov DFS.	Menej ako 70 % tetrád kvadrátov DFS.
	1.4. Areálový trend	Areál je stabilný, alebo sa zväčšuje o viac ako 20 % / 5 rokov.	Areál je stabilný, zmeny sú v rozpätí ± 20 % / 5 rokov.	Areál sa znižuje o viac ako 20 % / 5 rokov.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 100 rokov.	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov.	Menej ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov.
	2.2. Potravný biotop	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
	2.3. Biotop významný počas migrácie	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
ohrozenia	3.1. Ohrozenie populácie	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov za 5 rokov vzrástol o vyše 10 %.	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je za 5 rokov stabilný (tolerancia ± 10 %).	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov za 5 rokov poklesol o vyše 10 %.
	3.2. Ohrozenie biotopu	Bez veľkoplošnej formy podrastového hospodárskeho spôsobu v lesoch, pokles rozlohy starých listnatých a	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na max. 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na viac ako 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy starých

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
	zmiešaných lesov nad 80 rokov menej ako 5 %.	starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov 5 - 10 %.	listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov viac ako 10 %.

Tab. č. 86 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu muchárík malý

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Populačná hustota / veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	2	2	4
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
	2.3. Biotop významný počas migrácie	2	1	2
O	3.1. Ohrozenie populácie	2	2	4
	3.2. Ohrozenie biotopu	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				41
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 87 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu muchárík malý

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	72 %	

Zhodnotenie:

Celkový stav druhu je hodnotený ako B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.18 Definovanie priaznivého stavu mucháríka bieločrkého (*Ficedula albicollis*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina - Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia mucháríkov bieločrkých na **1000-2000 párov** (Karaska et al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 2000 párov (Rybanič et al. 2003), populácia je hodnotená ako stabilná. Výskyt jedincov v území je roztrúsený, v závislosti od vhodnosti biotopov. Najvyššie hustoty boli zistené v častiach CHVÚ, kde prevažujú listnaté a zmiešané lesy nad 80 rokov s dostatkom dutín od dubových po bukovo-jedľové lesy po najvyššie časti. Vyhýba sa zapojeným rovnorodým porastom v rastovom štádiu mladiny až tenké kmeňoviny bez dostatku dutinových stromov, kde nemá vhodné podmienky na hniezdenie.

Tab. č. 88 Definovanie stavu druhu muchárik bielokrký

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	Hniezdna populácia je vyššia ako 2000 párov.	Hniezdna populácia dosahuje 800– 2000 párov.	Hniezdna populácia je menšia ako 800 párov.
	1.2. Populačný trend	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov stúpa o viac ako 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov je stabilná, s fluktuáciou do ± 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov klesá o viac ako 20 %.
	1.3. Veľkosť areálu	Viac ako 90 % tetrád kvadrátov DFS.	70-90 % tetrád kvadrátov DFS.	Menej ako 70 % tetrád kvadrátov DFS.
	1.4. Areálový trend	Areál je stabilný, alebo sa zväčšuje o viac ako 20 % / 5 rokov.	Areál je stabilný, zmeny sú v rozpätí ± 20 % / 5 rokov.	Areál sa znižuje o viac ako 20 % / 5 rokov.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 100 rokov.	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov.	Menej ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov.
	2.2. Potravný biotop	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
	2.3. Biotop počas zimovania	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Listnaté a zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
ohrozenia	3.1. Ohrozenie populácie	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov za 5 rokov vzrástol o vyše 10 %.	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov je za 5 rokov stabilný (tolerancia ± 10 %).	Podiel listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov za 5 rokov poklesol o vyše 10 %.
	3.2. Ohrozenie biotopu	Bez veľkoplošnej formy podrastového hospodárskeho spôsobu v lesoch, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov menej ako 5 %.	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na max. 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad 80 rokov 5 - 10 %.	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na viac ako 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy starých listnatých a zmiešaných lesov nad

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
			80 rokov viac ako 10 %.

Tab. č. 89 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu muchárik bielokrký

Kritérium		Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
P	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	2	2	4
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
	2.3. Biotop počas zimovania	2	1	2
O	3.1. Ohrozenie populácie	2	2	4
	3.2. Ohrozenie biotopu	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				38
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 90 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu muchárik bielokrký

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	67 %	

Zhodnotenie:

Celkový stav druhu je hodnotený ako B, čiže priemerný priaznivý stav, stav populácie sa nachádza v priemernom priaznivom stave a stav biotopov je tiež na stupni B – priemerný priaznivý stav.

6.7.19 Definovanie priaznivého stavu žltochvosta hôrneho (*Phoenicurus phoenicurus*) v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

V CHVÚ Muránska planina – Stolica bola v r. 2015 odhadovaná populácia žltochvostov hôrných na **50-100 párov** (Karaska et al. 2015), v r. 2003 bola početnosť 250 párov (Rybanič et al- 2003).), čo predstavuje prudký pokles oproti stavu z minulosti. Pokles početnosti druhu v území je výsledkom širších populačných zmien, ktoré sa týkajú v podobnom rozsahu (t. j. úbytok druhu) aj iných chránených vtáčích území na Slovensku.

Tab. č. 91 Definovanie stavu druhu žltochvost hôrny

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A - dobrý	B - priemerný	C - nepriaznivý
populácia	1.1. Populačná hustota/veľkosť populácie	Hniezdna populácia je vyššia ako 250 párov.	Hniezdna populácia dosahuje 80 - 250 párov.	Hniezdna populácia je nižšia ako 50 párov.
	1.2. Populačný trend	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov stúpa o viac ako 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov je stabilná, s fluktuáciou do ± 20 %.	Populácia resp. populačná hustota za 5 rokov klesá o viac ako 20 %.
	1.3. Veľkosť areálu	Viac ako 90 % tetrád kvadrátov DFS.	50 - 90 % tetrád kvadrátov DFS.	Menej ako 50 % tetrád kvadrátov DFS.
	1.4. Areálový trend	Areál je stabilný, alebo sa zväčšuje o viac ako 20 % / 5 rokov.	Areál je stabilný, zmeny sú v rozpätí ± 20 % / 5 rokov.	Areál sa znižuje o viac ako 20 % / 5 rokov.
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú lesy s prevahou drevín nad 100 rokov.	Viac ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú lesy s prevahou drevín nad 80 rokov.	Menej ako 40 % výmery lesných pozemkov v CHVÚ zaberajú lesy s prevahou drevín nad 80 rokov.
	2.2. Potravný biotop	Lesy s prevahou drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Lesy s prevahou drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Lesy s prevahou drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
	2.3. Biotop počas zimovania	Lesy s prevahou drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú viac ako 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Lesy s prevahou drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú 50 - 70 % rozlohy lesov nad 80 rokov.	Lesy s prevahou drevín nad 80 rokov s podielom mŕtveho dreva nad 20 m ³ /ha zaberajú menej ako 50 % rozlohy lesov nad 80 rokov.
ohrozenia	3.1. Ohrozenie populácie	Podiel lesov nad 80 rokov za 5 rokov vzrástol o vyše 10 %.	Podiel lesov nad 80 rokov je za 5 rokov stabilný (tolerancia ± 10 %).	Podiel lesov nad 80 rokov za 5 rokov poklesol o vyše 10 %.
	3.2. Ohrozenie biotopu	Bez veľkoplošnej formy podrastového hospodárskeho spôsobu v lesoch, pokles rozlohy lesov nad 80 rokov menej ako 5 %.	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na max. 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy lesov nad 80 rokov 5 - 10 %.	Veľkoplošná forma podrastového hospodárskeho spôsobu na viac ako 10 % rozlohy lesov, pokles rozlohy lesov nad 80 rokov viac ako 10 %.

Tab. č. 92 Zhodnotenie jednotlivých kritérií stavu druhu žltouchvost hôrny

Kritérium	Stav*	Váha parametra**	Počet bodov
1.1. Populačná hustota / veľkosť populácie	1	3	3

P	1.2. Populačný trend	1	3	3
	1.3. Veľkosť areálu	1	2	2
	1.4. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	2	4
	2.3. Biotop počas zimovania	2	1	2
O	3.1. Ohrozenie populácie	2	2	4
	3.2. Ohrozenie biotopu	2	1	2
Dosiahnutá hodnota spolu:				30
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

P – populácia; B – biotop; O – ohrozenia;

* Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod.

** Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1 – 3.

Tab. č. 93 Celkové vyhodnotenie súčasného stavu druhu žltouchvost hôrny

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
		53 %

Zhodnotenie:

Populácia je hodnotená ako klesajúca. Celkový stav druhu je hodnotený ako C, čiže nepriaznivý stav, stav populácie sa nachádza v nepriaznivom stave, ale stav biotopov je hodnotený lepším stavom B – priemerný priaznivý stav.

6.7.20 Súpis osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Ostatné biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany územia Národného parku Muránska planina a v jeho ochrannom pásme:

Tab. č. 94 *Ostatné biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme*

Kód biotopu	Názov biotopu	Kód biotopu európskeho významu
Vo5	Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár	3140
Al5	Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa	6430
Al9	Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni	4060
Kr1	Vresoviská	4030
Ls1.1	Výbovo-topoľové nížinné lužné lesy	91E0*
Ls7.3	Rašeliniskové smrekové lesy	91D0*

Poznámky:

- prioritné biotopy európskeho významu sú označené hviezdíčkou za kódom Natura;

Biotopm Vo5 sa vyskytuje aj v ochrannom pásme NP Muránska planina;

- biotop Ls1.1 sa vyskytuje len v ochrannom pásme NP Muránska planina.

Tab. č. 95 Ostatné biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Kód biotopu	Názov biotopu
Al6	Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade
Al7	Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalnatých žľabov na karbonátovom podklade
Al8	Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch
Br8	Bylinné brehové porasty tečúcich vôd
Kr8	Vfbové kroviny stojatých vôd
Kr9	Vfbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek
Ls7.4	Slatinné jelšové lesy
Ls8	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy
Ra7	Sukcesne zmenené slatiny
Tr6	Teplomilné lemy
Tr7	Mezofilné lemy
Vo8	Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolisajúcou vodnou hladinou

Poznámky:

- biotop Ra7 Sukcesne zmenené slatiny nie je uvedený vo vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z. z.; z hľadiska druhej diverzity (vrátane výskytu chránených a vzácných druhov) a diverzity rastlinných spoločenstiev, ide však o významný biotop;
- biotopy Ra7 a Ls8 sú predmetom ochrany aj v ochrannom pásme NP Muránska planina;
- biotop Ls7.4 sa vyskytuje len v ochrannom pásme NP Muránska planina.

Tab. č. 96 Biotopy národného významu, ktoré nie sú určené ako hlavný predmet ochrany v NP Muránska planina v zmysle prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z.

Kód biotopu	Názov biotopu
Lk9	Zaplavované travinné spoločenstvá
Lk11	Trstinové spoločenstvá mokradí (<i>Phragmition</i>)
Sk7	Sekundárne sutinové a skalné biotopy

Vysvetlivky:

*biotop národného významu Lk11 je predmetom ochrany len v prípade, že ide o spoločenstvo (biotop), v ktorom sa vyskytuje chránený druh *Typha shuttleworthii* (predmet ochrany)

Poznámky:

- biotop Sk7 Sekundárne sutinové a skalné biotopy nie je uvedený vo vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z. z.; z hľadiska druhej diverzity a diverzity rastlinných spoločenstiev Muránskej planiny ide však o významný biotop.

Tab. č. 97 Popisy ostatných biotopov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Biotop európskeho významu	Popis výskytu biotopu a stručné hodnotenie jeho stavu
Al5 Vysokobylinné spoločenstvá alpskeho stupňa (6430)	Vysokobylinné spoločenstvá s dominanciou <i>Adenosteles alliariae</i> sa v NP Muránska planina vyskytujú v subalpínskom stupni (napr. vo väčších svetlinách v rámci smrečín - Kľak, pravdepodobne aj na Fabovej holi a Stolicí). Spoločenstvá s dominanciou <i>Delphinium elatum</i> boli zaznamenané v horskom a podhorskom stupni na vápenci – najčastejšie na nivách tokov, ale aj na horských lúkach a lesných okrajoch. V území ide o veľmi zriedkavé a vzácne spoločenstvo, na okrajovej – južnej hranici rozšírenia.

Biotop európskeho významu	Popis výskytu biotopu a stručné hodnotenie jeho stavu
A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni (4060)	Kríčkové spoločenstvá s dominanciou <i>Vaccinium myrtillus</i> zaznamenané na Fabovej holi (a pravdepodobne sa vyskytujú aj na Stolici), na sekundárnych psicových porastoch.
Kr1 Vresoviská (4030)	Na Muránskej planine bol zaznamenaný len na jednej lokalite – v Havraníku, kde sa vyskytuje veľmi vzácné – maloplošne, v nepriaznivom stave.
Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy (91E0*)	Vrbové lužné porasty (mäkký lužný les) sa vyskytujú len v ochrannom pásme NP, v ústí Racovej doliny – do Hrona (na alúviu Hrona).
Ls7.3 Rašeliniskové smrekové lesy (91D0*)	V území veľmi zriedkavo sa vyskytujúci (zatiaľ len 1 známa lokalita na vrchole Stolice).
Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár (3140)	Biotop v území bol zaznamenaný pomerne zriedka – len na vodnej nádrži Sosninky (sezónny výskyt), na slatinách (napr. v Zlatne, pri Muráni) a v kameňolomoch (Sosninky a Muráň). Negatívny vplyv na biotop má: rybárstvo spojené s prikrmovaním (eutrofizácia), pridávanie chémie do vody [vodná nádrž] a sukcesia [slatiny, kameňolomy], príp. terénne úpravy či odvodnenie [kameňolomy].

Tab. č. 98 Popisy ostatných biotopov národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina a v jeho ochrannom pásme

Kód biotopu	Popis výskytu biotopu a stručné hodnotenie jeho stavu
A16	Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade – na území (Fabova hoľa a pravdepodobne aj na Stolici) sú tieto biotopy veľmi zriedkavé, ale nie sú ohrozené sukcesiou alebo inými negatívnymi vplyvmi.
A17	Maloplošné vlhkomilné (a chladnomilné) bazofilné druhovo bohatšie spoločenstvá vyskytujúce sa na strmých žľaboch na severných expozíciách – v zazemnených sutinových kuželoch pod skalnými stenkami s výskytom <i>Cortusa matthioli</i> . Ide o veľmi zriedkavý biotop (výskyt na Veľkej Stožke). Biotop nie je ohrozený.
A18	Výskyt biotopu (spoločenstvá s dominanciou <i>Calamagrostis arundinacea</i> alebo <i>C. varia</i>) v území je pomerne zriedkavý a maloplošný (často sa vyskytujú na suťových svahoch); stav biotopu na lokalitách je dobrý.
Br8	Biotop sa vyskytuje pomerne zriedka a len fragmentárne na niekoľkých lokalitách v území (na tokoch s piesčitým nánosom); na miestach výskytu je biotop zachovalý.
Kr8	Vrbové kroviny (so <i>Salix cinerea</i>) sa v území vyskytujú na viacerých lokalitách prevažne na opustených vlhkých lúkach a iných nelesných mokradiach. Najcennejšie a v najlepšom stave sú tie najkompaktnejšie a najstaršie kroviny.
Kr9	Vrbové kroviny pozdĺž tokov (so <i>Salix purpurea</i>) sa vyskytujú fragmentárne a veľmi zriedka. Ohrozené sú najmä sukcesiou.
Ls7.4	Slatinné jelšové lesy. V území sa vyskytuje len na jednej lokalite v ochrannom pásme NP – na lokalite Uhliarska pri Muráni. Ide o zachovalý biotop vyskytujúci sa len na malej ploche..
Ls8	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy sa v území vyskytujú vo vyšších polohách v masíve Fabovej holi a masíve Stolica – Kohút - Kyprov. Ide o ohrozené biotopy (predovšetkým lesnou ťažbou).
Tr6	Teplomilné lemy sa vyskytujú najmä na okrajoch suchších lúk – predovšetkým v južnej časti územia; zriedkavo sa vyskytujú aj v severnej časti územia (napr. na xerotermoch). Biotopy sú v dobrom stave.
Tr7	Mezofilné lemy sa vyskytujú najmä na okrajoch mezofilných (častí lúk); vyskytujú sa takisto maloplošne, ale častejšie ako teplomilné lemy. Biotop v súčasnosti nie je ohrozený.
Vo8	Biotop sa vyskytuje len fragmentárne na jednej lokalite – v Havraníku v krasovom jazierku; stav biotopu je závislý od vodného režimu na lokalite (keďže jazierko vysychá).

V území Národného parku Muránska planina a v jeho ochrannom pásme sa nachádzajú biotopy ostatných záujmových druhov rastlín a živočíchov národného a/alebo európskeho významu podľa príloh č. 4 až 6 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.:

Druhy rastlín európskeho významu podľa prílohy č. 4 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.

MACHORASTY – MACHY: bochník Rogerov (*Orthotrichum rogeri*)

Druhy rastlín národného významu podľa prílohy č. 4 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.

CIEVNATÉ RASTLINY: trčula jednohluzá (*Herminium monorchis*), modruška pošvatá (*Limodorum abortivum*), vstavač ploštičný (*Orchis coriophora*)

Druhy rastlín národného významu podľa prílohy č. 5 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.

HUBY – ASKOMYCÉTY: misôčka tmavá (*Pseudoplectania melaena*), tulipánovka fialová (*Sarcosphaera coronaria*);

HUBY – BAZÍDIOMYCÉTY: práchnovček lekársky (*Fomitopsis officinalis*), slizovnica slzivá (*Limacella guttata*)^A;

LIŠAJNÍKY: alektória rozkonárená (*Alectoria sarmentosa*), fúzatec posplietaný (*Bryoria implexa*), pľuzgierka islandská (*Cetraria islandica*), jamkatec pľúcny (*Lobaria pulmonaria*), stužkovec jaseňový (*Ramalina fraxinea*), bradatec drsný (*Usnea filipendula*), bradatec rozkvitnutý (*Usnea florida*), bradatec bukový (*Usnea intermedia*), bradatec chochlatý (*Usnea subfloridana*);

MACHORASTY – PEČEŇOVKY: stužtička kríčkovitá [*Metzgeria fruticulosa* (= *M. violacea*)],

MACHORASTY – MACHY: plstnatec rašelinový (*Helodium blandowii*)^A; CIEVNATÉ RASTLINY: prilbica jedhojová (*Aconitum anthora*), prilbica moldavská (*Aconitum moldavicum*), klasovec sivastý (*Asyneuma canescens*), odemka vodná (*Catabrosa aquatica*), hadivka obyčajná (*Ophioglossum vulgatum*), iskerník alpínsky (*Ranunculus alpestris*), ostrica Oederova (*Carex viridula*), ostrica tōňomilná (*Carex umbrosa*), zemežľč spanilá (*Centaurium pulchellum*), zemolez alpínsky (*Lonicera alpigena*), zvonček tvrdoplodý (*Campanula xylocarpa*), šabrina pošvatá (*Conioselinum tataricum*)^A, vstavačovec Fuchsov pravý (*Dactylorhiza fuchsii* subsp. *fuchsii*), vstavačovec Fuchsov Soóov (*Dactylorhiza fuchsii* subsp. *sooiana*)^A, vstavačovec laponský (*Dactylorhiza lapponica*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), vstavačovec bazový (*Dactylorhiza sambucina*), stračonôžka vysoká (*Delphinium elatum*), stračonôžka tatranská (*Delphinium oxysepalum*), klinček pyšný alpský (*Dianthus superbus* subsp. *alpestris*)^A, klinček včasný pravý (*Dianthus praecox* subsp. *praecox*), rosička okruholistá (*Drosera rotundifolia*), dryádka osemlupienková (*Dryas octopetala*), kruštík komorický (*Epipactis komoricensis*), kruštík drobnolistý (*Epipactis microphylla*), kruštík rožkatý (*Epipactis muelleri*), kruštík prehladaný (*Epipactis neglecta*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), kruštík modrofialový (*Epipactis purpurata*), kruštík úzkopyskový (*Epipactis leptochila*), páperník pošvatý (*Eriophorum vaginatum*), krivec najmenší (*Gagea minima*), horec Clusiov (*Gentiana clusii*), mečík škridlicovitý (*Gladiolus imbricatus*), smrečinec plazivý (*Goodyera repens*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), päťprstnica hustokvetá (*Gymnadenia densiflora*), prasličkovka pestrá (*Hippochaete variegata*), päťprstnica voňavá (*Gymnadenia odoratissima*), bradáčik srdcovitolistý (*Listera cordata*), plavúň pučivý (*Lycopodium annotinum*), plavúň obyčajný (*Lycopodium clavatum*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*)^A, hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), vstavač mužský poznačený (*Orchis mascula* subsp. *signifera*), vstavač vojenský (*Orchis militaris*), vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), tučnica alpínska

(*Pinguicula alpina*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), prvosenka holá karpatská (*Primula auricula* subsp. *hungarica*), prvosenka pomúčená pravá (*Primula farinosa* subsp. *farinosa*), bieloprst belavý (*Pseudorchis albida*), vřba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia*), scila severná bukovská (*Scilla drunensis* subsp. *buekkensis*), hruštička zelená (*Pyrola chlorantha*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), soldanelka uhorská pravá (*Soldanella hungarica* subsp. *hungarica*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*), valdštajnka kuklíkova (*Waldsteinia geoides*), valdštajnka trojpočetná Magicova (*Waldsteinia ternata* subsp. *magicii*),

V území sa nachádzajú biotopy druhov živočíchov európskeho významu podľa prílohy č. 4 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.:

OBOJŽIVELNÍKY: ropucha zelená (*Bufo viridis*), rosnička zelená (*Hyla arborea*);

PLAZY: jašterica bystrá (*Lacerta agilis*);

VTÁKY: bocian biely (*Ciconia ciconia*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), hadiar krátkoprstý (*Circaetus gallicus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), sokol rároh (*Falco cherrug*), škovránok stromový (*Lullula arborea*);

a biotopy druhov živočíchov národného významu: ULITNÍKY: slimák žltkastý (*Helix lutescens*);

HMYZ – MOTÝLE: bielopásovec tavoľníkový (*Neptis rivularis*), hnedáčik čermeľový (*Melitaea diamina*), hnedáčik nevädzový (*Melitaea phoebe*), hnedáčik veronikový (*Melitaea aurelia*), lišaj lipkavcový (*Hyles gallii*), modráčik čiernočiarkavý (*Pseudophilotes vicrama*), modráčik ranostajový (*Cupido alcetas*), modráčik rozchodníkový (*Scolitantides orion*), pestroň vlkocový (*Zerynthia polyxena*), vidlochvost ovocný (*Iphioides podalirius*);

HMYZ – VÁŽKY: *Cordulegaster bidentata*;

HMYZ – CHROBÁKY: bystruška medená (*Carabus cancellatus*), bystruška zlatá (*Carabus auronitens*), bystruška *Carabus irregularis*, bystruška *Carabus problematicus*, *Meloë brevicollis*;

HMYZ – BLANOKRÍDLOVCE: čmeľ hájový (*Bombus lucorum*), čmeľ hôrny (*Bombus sylvarum*), čmeľ zemný (*Bombus terrestris*);

OBOJŽIVELNÍKY: ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*);

PLAZY: jašterica živorodá (*Zootoca vivipara*), užovka firkaná (*Natrix tessellata*), užovka obojková (*Natrix natrix*), vretenica severná (*Vipera berus*);

VTÁKY: dudok chochlatý (*Upupa epops*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), chriaštel vodný (*Rallus aquaticus*), kaňa sivá (*Circus cyaneus*), ľabtuška lesná (*Anthus trivialis*), murárik červenokrídly (*Tichodroma muraria*), sliepočka vodná (*Gallinula chloropus*), sokol kobec (*Falco columbarius*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), sluka lesná (*Scolopax rusticola*);

CICAŤVCE: hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*), jež bledý (*Erinaceus concolor*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*), piskor lesný (*Sorex araneus*), piskor malý (*Sorex minutus*), bielozúbka bielobruchá (*Crocidura suaveolens*), bielozúbka krpatá (*Crocidura leucodon*), plch lieskový (*Muscardinus avellanarius*), plch sivý (*Glis glis*), veverica stromová (*Sciurus vulgaris*), kuna lesná (*Martes martes*), tchor tmavý (*Mustela putorius*)

Vysvetlivky:

druhy európskeho významu sú vyznačené hrubo.

[^]druh sa vyskytuje iba v ochrannom pásme národného parku, avšak ide o významný druh

Zaradujeme sem aj **biotopy zriedkavých, vzácných alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov**, ktoré dosiaľ neboli zaradené medzi druhy európskeho významu a ani medzi druhy národného významu (z prílohy č. 4 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.), no sú zaradené v Červených zoznamoch alebo ide o druhy mimoriadne zriedkavé a vzácne v rámci Muránskej planiny, Slovenska alebo celej Európy, prípadne o nové druhy pre vedu [pre územie národného parku sú tieto druhy veľmi cenné a ich ochrana je nevyhnutná].

V území sa nachádzajú nasledovné biotopy vzácných, zriedkavých alebo ohrozených druhov rastlín:

MAKROSKOPICKÉ RIASY: chary (*Chara* spp.);

SLIZOVKY: *Dictydium cernuum*;

HUBY – ASKOMYCÉTY: *Ascobolus xylophilus*^A, bolínka drobnovýtrusná (*Camarops microspora*), bolínka ihličnanová (*Camarops tubulina*), katinelka olivová (*Catinella olivacea*), dutinovka (*Encoelia fascicularis*), dutinovka otrubnatá (*Encoelia furfuracea*), *Glutinoglossum heptaseptatum*^A, drevovek hnedopurpurový (*Hypoxylon fuscopurpureum* [= *H. ianthinum*]), drevovek (*Hypoxylon subgilvum*), *Miladina lechithina*, neobulgária (*Neobulgaria premnophila*)^A, *Paratrichophaea boudieri*, čiaška (*Peziza brunneoatra*), čiaška (*Peziza vagneri*), *Pindara terrestris*^A, štítovnička obyčajná (*Scutellinia scutellata*), tatranka (*Tatraea dumbirensis*)

HUBY – BAZÍDIOMYCÉTY: kyjačik (*Clavaria greletii*)^A, kyjačik (*Clavaria straminea*)^A, klavulícium hladké (*Clavulicium macounii* [= *C. vinososcabens*]), pahлива (*Crepidotus kubickae*), pahлива (*Crepidotus stenocystis*), práchnovek ružový (*Fomitopsis rosea*), hviezdovka Berkeleyyova (*Geastrum berkeleyi*), hříbovník jelšový (*Gyrodon lividus*), lastúrka (*Hohenbuehelia auriscalpium*), lúčnica (*Hygrocybe aurantiosplendens*)^A, lúčnica (*Hygrocybe punicea*)^A, lúčnica (*Hygrocybe fornicata*)^A, lúčnica (*Hygrocybe splendidissima*)^A, *Protoglossum niveum*^A, drobuľka (*Psathyrella impexa*), oranžovec vláknitý (*Pycnoporellus fulgens*);

LIŠAJNÍKY: jaseňovka brvitá (*Anaptychia ciliaris*), *Arthonia cinnabarina*, *Arthonia dispersa*, *Arthonia leucopellaea*, *Arthrosporium populorum*, šáločka (*Biatora fallax*), šáločka (*Biatora mendax*), kalícia (*Calicium glaucellum*), *Calicium tigillare*, *Candelariella subdeflexa*, koléma (*Collema conglomeratum*), koléma černejúca (*Collema nigrescens*), cyfélia (*Cyphelium inquinans*), konárnik vidlicovitý (*Evernia divaricata*), kryptovka ružová (*Gyalecta ulmi*), kryptovka stromová (*Gyalecta truncigena*), *Lecanactis abietina*, napúchavec Hildenbrandov (*Leptogium hildebrandii*), napúchavec plstnatý (*Leptogium saturninum*), diskovka dierkovaná (*Menegazzia terebrata*), *Micarea hedlundii*, *Mycoblastus affinis*, *Mycoblastus sanguinarius*, nefróma práškovitá (*Nephroma parile*), nefróma zavínutá (*Nephroma resupinatum*), *Normandina pulchella*, diskovka podhorská (*Parmelia submontana*), *Parmeliella triptophylla*, pertusária (*Pertusaria ophthalmiza*), Protopannaria pezizoides, stužkovec pomúčený (*Ramalina farinacea*), stužkovec topoľový (*Ramalina fastigiata*), *Rinodina polysporoides*, *Sclerophora pallida*, *Strigula stigmatella*, *Thelopsis flaveola*, *Thelopsis lojkana*, *Thelopsis rubella*, *Trapelia corticola*, *Varicellaria hemisphaerica*;

MACHORASTY: lyžicovka Michauxova (*Anastrophyllum michauxii*), šiškovec bledý (*Cephalozia leucantha*), prútnik (*Bryum uliginosum*), mriežkovec (*Cinclidotus aquaticus*), dvojhrot (*Dicranum bonjeannii*), rakyt lúčny (*Hypnum pratense*), bielomach sivý (*Leucobryum glaucum*), bakuľka močiarna (*Meesia uliginosa*), bochník bezústy (*Nyholmiella gymnostoma*), bochník (*Orthotrichum affine* var. *bohemicum*), bochník (*Orthotrichum lyellii*), bochník

švédsky (*Orthotrichum scanicum*), bochník hladkoplodý (*Orthotrichum striatum*), brčkavec (*Ulota bruchii*);

CIEVNATÉ RASTLINY: cesnak hadí (*Allium victorialis*), cesnak medvedí (*Allium ursinum*), astra alpínska lysá (*Aster alpinus* subsp. *glabratus*), stoklas jednosteblový (*Bromus monocladus*), zvonček karpatský (*Campanula carpatica*), zvonček tatranský (*Campanula tatrae*), ostrica krátkoklasá (*Carex brachystachys*), ostrica sivastá (*Carex canescens*), ostrica vláskovitá pravá (*Carex capillaris*), ostrica Davallova (*Carex davaliana*), škarda veľ'kouborová (*Crepis conyzifolia*), šafran spišský (*Crocus discolor*), praslička najväčšia (*Equisetum telmateia*), bahnička jednoplevová (*Eleocharis uniglumis*), kostrava tatranská (*Festuca tatrae*), snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), horček horký pravý (***Gentianella amarella* subsp. *amarella***), horček horký jazýčkatý (*Gentianella amarella* subsp. *lingulata*), horec krížatý (***Gentiana cruciata***), pahorec brvitý (*Gentianopsis ciliata*), hakélia zohnutá (*Hackelia deflexa*), chvostník jedľovitý (*Huperzia selago*), hrachor trávolistý pravý (*Lathyrus nissolia* subsp. *nissolia*), ľan žltý (*Linum flavum*), borovica horská (***Pinus mugo***), ríbezl'a skalná (*Ribes petraeum*), skalnica matranská (*Sempervivum matricum*), scila Kladného (*Scilla kladnii*), krtičník tŕňomilný (*Scrophularia umbrosa*), krtičník jarný (*Scrophularia vernalis*), skalnica matranská (*Sempervivum matricum*), silenka donská (*Silene donetzica*), jarabina grécka (*Sorbus graeca*), objímavka obyčajná (*Streptopus amplexifolius*), kropenáč trváci pravý (***Swertia perennis* subsp. *perennis***), kropenáč trváci alpský (***Swertia perennis* subsp. *alpestris***), barička močiarna (*Triglochin palustre*).

Vysvetlivky:

^Adruh sa vyskytuje iba v ochrannom pásme národného parku, avšak ide o významný druh

V území sa nachádzajú biotopy mimoriadne vzácných, zriedkavých alebo ohrozených druhov živočíchov: HMYZ -- CHROBÁKY: *Agapanthia leucaspis*, *Agonum scitulum*, *Atomaria nigripennis*, *Aulacobaris kaufmanni*^{*}, *Bembidion difficile*, *Calitys scabra*, *Cis fissicornis*, *Corticaria longicornis*, *Cryptocephalus carpathicus*, *Cryptocephalus quadriguttatus*, *Curimopsis monticola*^{*}, *Dapsa fodor*^{**}, *Deilus fugax*, *Dibolia oudai*^{***}, *Dienerella vincenti*, *Dorytomus majalis*, *Epuraea oblonga*, *Gonotropis gibbosa*, *Hylis simonae*, *Ischnoglossa elegantula*^{*}, *Laemophloeus muticus*, *Lymnastis dieneri dieneri*^{*}, *Magdalis caucasica*, *Malthodes muraniensis*^{***}, *Metanomus infuscatus*, *Minota obesa*^{*}, *Olisthaerus substriatus*, *Onyxacalles croaticus*, *Phaenops knoteki*^{**}, *Philothermus evanescens*, *Phyllodromica Chladeki*, *Poecilus kugelanni*, *Prostomis mandibularis*, *Quedius haberfelneri*, *Rhacopus sahlbergi*, *Rhipidius quadriceps*^{*}, *Semanotus ruscicus ruscicus*, *Zilora sericea*;
HMYZ – DVOJKRÍDLOVCE – MUCHY: *Allodiopsis moravica*^{*}, *Mycetophila gemerensis*^{****};
HMYZ – BLANOKRÍDLOVCE – MRAVCE: *Formica exsecta*;
VIACNÓŽKY – MNOHONÓŽKY: *Allorhiscosoma sphinx*, *Hylebainosoma tatanum*;
CICAVICE – NETOPIERE: netopier alkatoe (*Myotis alcathoe*), večernica Leachova (*Pipistrellus pygmeus*).

Vysvetlivky:

^Adruh sa vyskytuje iba v ochrannom pásme NP

^{*}výskyt druhu potvrdený na Slovensku iba na Muránskej planine

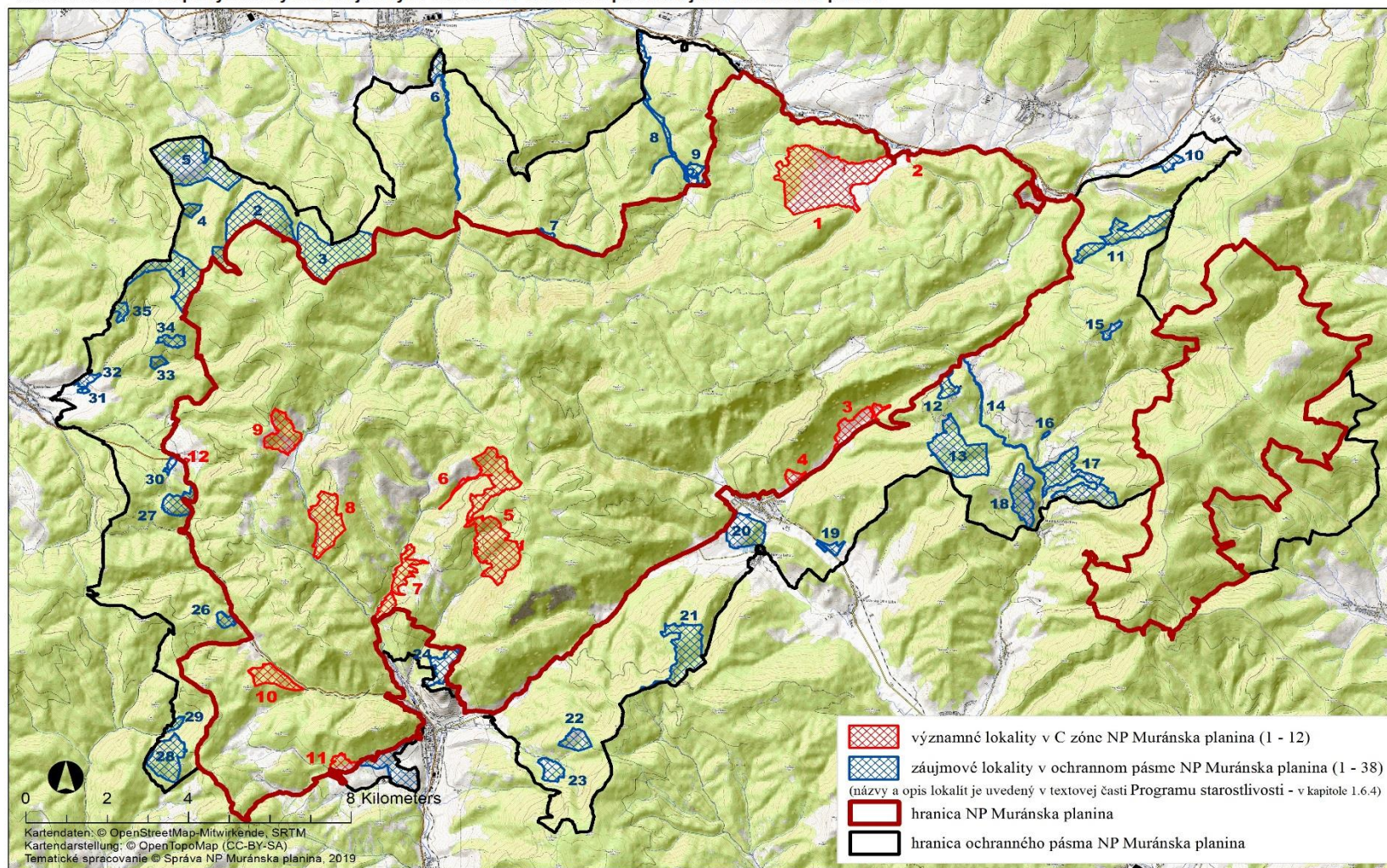
^{**}extrémne vzácný druh

^{***} novoobjavený druh

^{****} nový druh pre vedu

6.7.21 Mapa významných a záujmových lokalít v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme

Príloha č. 6.7.21 Mapa významných a záujmových lokalít v NP Muránska planina a jeho ochrannom pásme

6.7.23 Vymedzenie JPRL zaradených do predmetného EFP

Spracované v samostatnej prílohe.